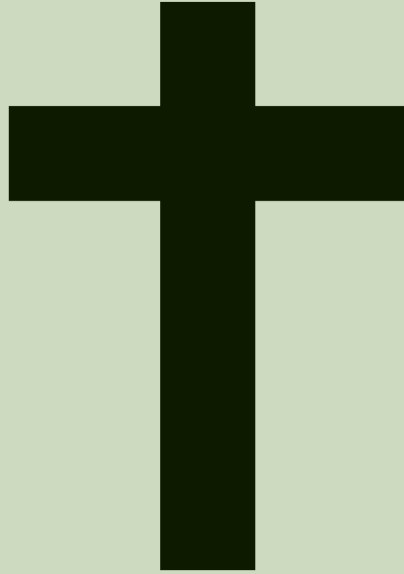

Aú-*aai* símai
kááísamakain-*aai*

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

FRT	1
Mátíyu	2
Mááka	66
Rúku	102
Yóni	164
Aantá-waasi	204
Rómu	261
1 Kórinti	290
2 Kórinti	320
Káresiya	339
Éfésasi	350
Fírípai	359
Kórosi	366
1 Tésarónika	373
2 Tésarónika	379
1 Tímóti	383
2 Tímóti	391
Táitási	397
Fírímóni	401
Ípúru	403
Yémisi	426
1 Pítaa	434
2 Pítaa	442
1 Yóni	447
2 Yóni	454
3 Yóni	455
Yúti	457
Paápé uráin-aaí	460
Read the New Testament	490
Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye	502

Aú-aai símai kááísamakain-aai
The New Testament in the Awiyaana language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

Aú-aai símai kááísamakain-aai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1984 by Christian Communications Limited, Hong Kong

Print version ISBN 0 86893 137 3

<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aai agaimakáiyé. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Mátíyu moóra-awi'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáiyé. Maníkó séna sáwí'lo úmaimo méraampinkemba faútiyukaiye siyóntemba ááéraan-aai símai kááísamakon-aufai-wandaaifimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-iyé síwae séna maanáúfáifimbá agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóní ámútankoni áwáuma simátiména Maníkó wení waási wégarawin-aai simátíma'mae iyáiyé. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá agaimakáiyé.

Rúku 3:23-28

¹ Ísu Káráísitini akúní'lo uráan-aai. Ísun-aíwá'ná Téfitin-iyé. Téfitin-aíwá'ná Émbaramun-iyé.

² Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana

³ Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-iyé.

Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Áramumba ma'ankówana

⁴ Áramu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana

Násoni Sáómonimba ma'ankówana
⁵ Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.

Póasi Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.

Ópéti Yésimba ma'ankówana

⁶ Yési Téfitimba ma'ankówana
Téfitimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráan-kwánkón-áwí'a
Yúráya úwana ánaaen-kwamba Téfitin-iyé.

⁷ Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáisaamba ma'ankówana

Ápáisaa Ésaamba ma'ankówana
⁸ Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

⁹ Ásáyaa Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana

É'ásaa Ésékaayaamba ma'ankówana

¹⁰ Ésékaaya Mánásaamba ma'ankówana

Mánásaa Émósimba ma'ankówana

Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

¹¹ Yósáyaa Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa

minkánaáfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

¹² Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba

Yékónaya Síatiomba ma'ankówana

Síatio Sérápáperimba ma'ankówana

¹³ Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana

Ápáyati Éráyakimba ma'ankówana

Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

¹⁴ Éso Sétókomba ma'ankówana

Sétóko Ékímumba ma'ankówana

Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

¹⁵ Éráyati Éríesaamba ma'ankówana

Éríesaa Mátánaamba ma'ankówana

Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

¹⁶ Yékopu Yósepimba ma'ankówana

Yósepi Máriaan-awaaikó úwana Máriaa

Ísun-anówan-iye. Ísuntafesa Maníkó íyáfasinankaraiwaiye sésa Káraísitiye wésewe.

¹⁷ Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfitimo paápé urénamo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriaa Ísu Káraísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-aai.

Rúku 2:1-7

¹⁸ Ísu Káraísitimba ma'ankómba maará uráiyé. Ísun-anówamba Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiyé. Ufaen-ámútánkó Máriaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana ¹⁹ awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'maráanana Máriaa aigaesáféna

ifáímpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyé.

²⁰ Miyá imáyáa wéena aú-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wíyómpakewi kaainampá'á simámena séna Yósepiyo Téfitin-andafakenkwaasi óne. Máriaamo ámú'o káúfimba Ufaen-ámútánkó aantemba ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinompo ímba áá'a íno. ²¹ Iyámpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyé. Mináwíkóni áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye siyáiyé.

²² Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiyé. ²³ Wemá agaimaréna séna

moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a

kaumái iyámpói ma'ankáinasa miníyámpóigón-

áwí'a Émáníyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóni áwáuma Maníkó keséta méraiye siyáiyé.

²⁴Yósepi aúfínkémbá íyáfasinena Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi siyóntemba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-aai.

¹ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba Pétaremu-naopa'a Máriyaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakemba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kawé'-ímáyááwárá'-wáásí témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ² sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiniye sénamo ma'ánkáín-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsiya'a méta awánáúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta témeta túne siyáawe.

³ Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴ Éroti óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó ai'maráíndawimba Káráisitimba ma'ánkáínda nááfara ma'ánkáíníyo súwasa ⁵ sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ánkáíníye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyaiwaiimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawé'á úmai káráwiyiniye

agaimaréna siyáíye suwaná ⁷ Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸ Éroti séna Pétaremufa'a miníyámpói koayaafái úmai awáné'a tasimásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá máráano súwasa ⁹ isésa kumbá aafáúmó íyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miníyámpóimó méronka'a kowaúwasa ¹⁰ áfááraumai aamoí ésa ¹¹ mindáúmpá'á iyésa anówane miníyámpóiyé tuwánésa kífaesa miníyámpóígón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawé-tántáá'á korí-óntámbá fóimai amésa kawé'-úmúmbó í-tántáá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwárá'á fóimai ámakaawe.

¹² Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fi'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba áí'maesarai Ísípifa'o kurááyan-aai.

¹³ Kúwana wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miníyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo íyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísípi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a áí'mae tiyó sénaumne súwana ¹⁴ mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóiyé tí'maena Ísípi-marafa'a wéména ¹⁵ mifá'á komérowana Éroti pukáíye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísípi-marafakemba kesáánimba mérain'a áántaanana kouweráíníye

siyáíye agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye.

Iyámpóimo tínkankaan-aai.

¹⁶ Éroti awánómba aafáúmó iyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyamba úwana aafáúmó iyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai ti'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoiye ímbo kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoiye saafá úmai tínkantuwáaro súwasa miyá uráawe.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yérémaya siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

¹⁸ Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóísafesa ifi'á taawasá iyámpóimo

pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe agaimaréna siyáiyé.

Ísípifakembo tiyáan-aai.

¹⁹ Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna ²⁰ miníyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáásí é'a púwófo iyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana ²¹ iyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba ²² Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káriri-aempa'a ²³ Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna

Násaretifaken-kwaasin-iyé sénááwe agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

3*Yónimo simátímakain-aai.**Máaka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28*

¹ Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátiména séna ² Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. ³ Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁵ aai simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákéné maanáipákén-kwáásiyé miyáumai-waasi tóso ésa ⁶ miwítí sáwí-awauma kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁷ Yóni nombá maitinkéna awánómbe áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'lo Maníkómpá'ó té'lo é'la kawé-kisáú maíya'a tuwánánaumne. ⁹ Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne sé'la miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'la miyán-ímáyáá ímba oro. ¹⁰ Ímba kawé'-árámbá iyáín-taima áwáufimba wéayaisuwesamo iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹¹ Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'la Maníkómpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesínaaembo tíndawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maránana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáéntemba íniye. Wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'lo kemó sendá sáwí'an-íye. ¹² Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'lo kúmísanamo ásimo fiyúndágo tiyútúwáísasamo kámakama'lo índai-iyafimbo uwááígo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'lo mósá maráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-ai.

Máaka 1:9-11, Rúku 3:21-22

¹³ Minkánáá Ísu Káríri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana ¹⁴ Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfemo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana ¹⁵ Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna ¹⁶ nombá maiyankówana nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbe Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana ¹⁷ aai gó aantemba wiyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'la áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.

Máaka 1:12-13, Rúku 4:1-13

¹ Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a ² koména tómbá ímba néna ayáátáaka'a 40 no'waamba waúwana áfáaran-ai tówana ³ waántáwanko Ísu sáwí'lo índá awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-ai aúfáínkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena ⁶ séna Maníkón-ai aúfáínkemba séna

Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesá faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana ⁷ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moóra-aiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ⁸ waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-márafá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena ⁹ séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kísau áména káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰ Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-aaí aúfáífinkemba séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹ waántáwanko auwéna kúwasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

*Ísu wení kísaumo ómbakain-aaí.
Mááka 1:14-15, Rúku 4:14-15*

¹² Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aaí Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³ Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaafítantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴ Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

¹⁵ Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-máragón-áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'lo-fi'on-kwaasisafe'a súnnda ¹⁶ minkwáásí túnáín-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánááwe. Maníkóní némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye

agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráíye. ¹⁷ Minkánáá Ísu simátimindasafena ómbarena simátiména séna Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró siyáíye.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aaí.
Mááka 1:16-20*

¹⁸ Ísu Káríri-waaunkoni áwáífakafamba kúmba kae'-wáásíyái mésarai awaaón-áwí'a Sáímoni moóra-awí'a Pítaa úwana áfákon-awí'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁹ Ísu simátiména séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wénoyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ²⁰ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

21 Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásiyáí mésarai Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awí'a Yóniye tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai 22 minúwóiyáámbá tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kísaumo maiyáin-aai.
Rúku 6:17-19*

23 Ísu Káriri-aempa'a naaó'-nao'a wénena áamáán-daumpimpa'a Maníkó wení waási kawáánin-aai minásé-áái kosimátímapa'a wénena fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófátinkafa'a kúwana 24 wenááigo Síríyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó unkwáásí taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófátinkena 25 aambó wénumba sáwífa'nanka Káriri-aempakene Tékaporisi-aempakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásiyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

5

*Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aai.
Rúku 6:20-23*

1 Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná 2 simátimena séna 3 Maníkó súwa'nai ínkwaé sewí Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwíyá'á wégawaaniye. 4 Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbái wétaiwai Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena fetóí wéuwatinkaiye. 5 Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. 6 Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kawé'ó úmimo méraiyantafena kawé'-í'a uwátinkainiye. 7 Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. 8 Tirumpinkémbó kawé'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. 9 Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kesí iyámpóín-owe síníye. 10 Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. 11 Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámimo méraantafesa mindásafesa sáwí-aai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-aai simátínkáamba Maníkó kembiwí kawé'á wéuwatinkaiye. 12 Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

*Ságon-aaiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-aai.
Máaka 9:50, Rúku 14:34-35*

13 Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo ímbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

14 Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámo kaintenkáámbá wéowe. Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. 15 Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánaáwe. 16 Miyáumai sámo kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawe-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwain-awi'a mósá maránaáwe Ísu siyáiyé.

Ísu áamáambo siyáin-ai.

17 Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósesé siyáin-aine Maníkón-ai simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáiwaiye ímba seró. Maníkón-ai siyáan-ai ímba tuwánáúmpo siyáanteni'o úmimo paapé índasafe'a kunkáumne. 18 Simátíménda ísáaro. Wíyómba maramá wéraisana póna Maníkón-ai waé'wae'a wéiyé. Maníkón-aiigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááigómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á paapé íniye. 19 Miyáumai Maníkón-aiifinkembo karo'-ááimó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-iyé síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínifo Maníkón-aiimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-ai ísáaro wésewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síniye. 20 Moóra-ai simátíménda ísáaro. Ámáán-kawaa-waasiye áamáamba sen-kwáásiyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáiyé.

Tínkamón-aiimo siyáin-ai.

Rúku 12:57-59

21 Ísu maarán-ááiwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósesé kentíwá'násafena simátímakain-ai ísaraamba maará siyáiyé. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésa aafimbá maitinkánaáwe siyáimbanifo 22 simátime'a sune. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aafimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa sáwí-ai simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aafimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa uwó-wáásiyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'a méraiyanamba mindá kanaán-iyé. 23 Miyán-áái imáyáa ombá Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moóra-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-daumpa'o komé'o é'a kentí waási aái ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o é'a 24 Maníkómbó amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a mináái koísámai arupíse uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. 25 Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa

i-wáásí timíyasa ándá-naumpa'a tínkanaáwe. 26 Ímbo miyámó íyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

Aarakwá'ó tasáén-aiimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

27 Ísu mináái simátimena séna naaófá'á Mósesé simátímakain-ai ísaraamba maará siyáiyé. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba nóro siyáimbanifo 28 simátime'a sune. Moóráwigo moóra-inimbo awánénamo

tafisénae sénamo índa ímba aforalá ínifo imáyáa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síníye. ²⁹ Túrankomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'lo é'a ónkaifa'lo wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráinda maisuwé'lo méraiyamba mindá kawé'an-íye. ³⁰ Tiyáánkomo sáwí'lo ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'lo é'a sáwí-marupa'lo iyamó wégaipa'a wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'lo uráinda maisuwé'lo méraiyamba mindá kawé'an-íye.

³¹ Naaófá'á Mósesé maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo ³² simátíme'a súné. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaai'kó ai'mátuwaísana minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'a wéníye. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéíye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémáíye Ísu siyáíye.

Seyaafá-tántáapímbá ímba matuwé'a seró-áái.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á siyáíye. Naaófá'á Mósesé simátímakain-aii ísaraamba maará siyáíye. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro siyáimbanifo ³⁴ simátíme'a súné. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maníkó káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maníkón-áwíka'a ímba matuwé'a seró. ³⁵ Maníkó marapá'á káráwiyai'pa'an-ífo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maníkó káráwiyain-daopa'an-ífo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶ Fafután-á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránaáfo tí'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷ Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Aláo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aii waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáíye.

Anondáámo ímbo tínkamíyan-aii.

Rúku 6:29-30

³⁸ Ísu mináái simátímena séna Mósesé simátímakain-aii ísaraamba maará siyáíye. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba fituwánaáwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹ simátíme'a súné. Sáwí'lo uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'lo tuwaumíya'lo é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰ Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'lo é'a ímba aláo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹ Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáásí moparáwímbá kárika'a súwa'nai orómó síya'lo é'a ímba aláo síyamba úwoima ayáátáaka'a túwa'nai oro. ⁴² Moórá-tantaa'a simiyó síya'lo é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'lo é'a miyán-oro Ísu siyáíye.

Namuro-wáásí kawé'á uwátínkáaro-aii.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátímakain-aai ísaraamba maará siyáíye. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-waási tiyámba uwátínkáaro siyáimbanifo ⁴⁴ simátime'a sune. Kentí namuro-waási imáyáa timé'a sáwí'lo uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inai seró. ⁴⁵ Miyámó ombá wiyómpa'lo kentifo méraiwaini iyámpói-i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawé'á uwátinkena aai sisaná aa'á kaisaná kawé'-waásiyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aai sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásiyá'é ímbo arupísemo on-kwáásiyá'é aa'á wétiye. ⁴⁶ Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáa miwí-ímáyááwará'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímbo kawé'-waási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáa miwí-ímáyáa wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímbo kawé'-mékámá timínífo kentí namuro-waásíwará'á imáyáa tíméro. ⁴⁷ Seyaafá'nánká kentí waási-i'a úmai kawé'á wéuwatinkaawe. Maníkóni ambó ímbo wéaraaiwaewiwarala miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-waásíwará'á kawé'á uwátínkáaro. ⁴⁸ Kentifo wiyómpakewi kawé'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawé'-í'a úmai méraaro

Ísu siyáíye.

6

Wétuwa'nai-on-aai.

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai iyamba ímbo maarán-ímáyáa é'a waási méraiyanaka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímbo iyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'lo túwa'nai íyanamo éna kentifo wiyómpakewi kawé'-mékámá ímbo timíníye. ² Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímbo é'a ímbo óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááiwará'-waási amáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'lo sembá óntamo ímbo makáawimo tímémbo ímbo miwí-ímáyáa ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátime'a sune. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'lo mósá maráámba é'a mimbékámá wémaewe. ³⁻⁴ Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanaka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawé'-mékámá timíníye Ísu siyáíye.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

Rúku 11:2-4

⁵ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááiwará'-waásímó sentembá ímbo miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa amáán-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áempá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátime'a sune. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'lo mósá wémaraamba mimbékámá wémaewe. ⁶ Miwí miyá wéofó Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo anel'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawé'á úmai túwa'nai íníye. ⁷ Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímbo símai tafisénááwe. Maníkóni aambó ímbo arááiwaéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íníye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ ímbo miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'lo wéaisai-e'lo súwa'nai íníyemo

siyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íníye. ⁹ Maníkómpá'ó aaimó siyamba maará seró.

Kentáásifowao wiyómpa'lo méraandawi enáwí'a iyáákarain-awita mósá wémaraumne. ¹⁰ Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wiyómpakewimo ení áamáambo arááiwaéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwaéno. ¹¹ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹² Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwána miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó. ¹³ Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máimo awánáindasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááfímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iyé.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴ Sáwí'lo uwátínkaraamba ímbo anondáámo sáwí'lo é'lo ifátuwaiyanamo éna kentifo wiyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínífo ¹⁵ sáwí'lo uwátínkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'lo ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wiyómpakewi kembiwímó sáwí'lo wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inái aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawe'á ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimé'a sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraam-beyamba é'a maiyáawe. ¹⁷ Miwí ésa miyá wéofó kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a ti'nóntáu paasé'a túmai kawe'á úmaraiyasa ¹⁸ waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawe'-méyámbá timíníye. Kentifonane'lo ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawe'-méyámbá timíníye Ísu siyáíye.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Rúku 12:33-34

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waígo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maenááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰ kawe-kisáú maíyana kentí kawe-tántáá'á wiyómpa'a wéíniye. Wiyómpa'a wérainba ufóiyaraamba ímba ínana waígo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéíniye. ²¹ Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínífo wiyómpa'lo kentí óntamo wérainanamo éna wiyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²² Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'an-iyé. Túrankomo kawe'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínífo ²³ túrankomo ímbo kawe'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéíniye Ísu siyáíye.

Ótantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aai.

Rúku 16:13

²⁴ Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawé'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kisaumo maé'lo é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'lo é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáiyé.

Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.

Rúku 12:22-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimela sune. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'lo unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátói iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁶ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá iyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁷ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'lo é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe.

²⁸ Unáánkwátói iyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo ²⁹ simátimela sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyé ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wésewe. ³⁰ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí Maníkóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé ímbo seráámbá wésewe. ³¹ Maníkó wétuwa'nai-imba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³² Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'lo é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo imáyáa ímba óraa'-imayaa wé'e'a ³³ Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'lo wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. ³⁴ Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táino. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'la imáyáa é'a moórá-kanaa moórá-kanaamo paápé índa-tantaa'lo awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáiyé.

7

Ímba sáwí-aii simátíméero-aii.

Rúku 6:37-38,41-42

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye sefó. ² Kawé'-áái wésimatimela sáwí-aii wésimatimela iyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíménteni'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. ³ Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí

waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴ Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵ Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáawe Ísu siyáiyé.

⁶ Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Maníkón-ai taraisíyawí ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáa'á simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póigombo ímbo ámentemba Maníkón-ai ímba sínkáiyé wésewí ímba simátíméro. Simátimiyanamó éna minááígó fiyúndáraamba to'wíníye.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷ Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wéseмба áísai úmae wéiyiyana timíníye. Áántamae'ó wéiyiyana kentáái isáíníye. Wésaafa úmae iyíyana Maníkó aráátimíniye. ⁸ Áísai íyanamo éna Maníkó timíníye. Wéaantewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafámo íyanamo éna Maníkó aráátimíniye. ⁹ Kemá iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'ó é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰ Mófáá'a simiyómó síya'ó é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹ Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawe-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawe'-aantemba iwáí póna áísai iyawimo éna kawe-tántáá'á timíníye.

¹² Kembó tirááímo táínda-i'ó úmáimo wétuwa'nai-iyá'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Minááímó simátimunda Mósesé siyáin-aiye Maníkón-ai simátímakowi siyáan-aiye minkáé'-ááígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-ai.

Rúku 13:24

¹³ Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-iyé. Maníkóní némpa'ó maé'mae'ó íyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴ Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-iyé. Aúí'ó úmáimo maé'mae'ó íyan-aempa'a minúmbái'-ámpá'á wéwesa sesimáí'-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéiyaferaawe Ísu siyáiyé.

Karo'-ááímó sen-kwáásí táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-ai simátimunda-waasi úne wésewí miwí káráwimai méraaro. Sípísípi-poigomo aáno úmáimo mántemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawe'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶ Miwítí áwáumo awánánae'ó é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ¹⁷ Miyáumai kawé-táígó kawé'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. ¹⁸ Kawé-táígó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá iyáísana ¹⁹ kawé'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. ²⁰ Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyaráán-úmai awánánaáwe.

21 Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iye wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááimo tainí'lo wéowi aantenka'a káráwiyiye. 22 Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aai simátímakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fí'o-fi'on-kawe-kisau ímbo awánaraan-kisau maiyáumne síyambanifo 23 simátíme'a sune. Ímba kesí waási é'a sáwí-kisau wémaen-kwaasin-ofo kóro kemá sénaumne Ísu siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

24 Ísu mináái simátímena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyááwará'-wáásí fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana 25 aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawisínda fasi'ámai wéna óntanka'-namba póna úwoi wéniye. 26 Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmaimo wéisaiyawí miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáámááíya'a paáká'á úmakaiyana 27 óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye Ísu siyáiyé.

28 Ísu mináái simátímuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa 29 áamáamba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

Máaka 1:40-44, Rúku 5:12-14

1 Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwáúwana 2 moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáinamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana 3 Ísu ayáamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana 4 Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aai simátímenafó enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiyé.

Rómu-i-waasigon-aai.

Rúku 7:1-10

5 Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna 6 óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áúwawaako ímba úwauwa wéisana méraiye súwana 7 Ísu séna koasófankanaumne súwana 8 wemá séna kemá káril-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófí'a ínompó ifátuwe aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno. 9 Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyo

súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéfo úwoi aái aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana ¹⁰ Ísu mináái iséna áátáfena éna wembó arááiwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátíme'a sune. Minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fásí'áémbá tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fi'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹ Simátíménda ísáaro. Aafáúmó iyáúsipakene kúwáféráipakene fi'o-fi'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹² mindárau tisaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátiména ¹³ Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41

¹⁴ Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómbe Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ ayáánka'a ta'ótorowana mináúiyá tasí úwana iyáfasinkena
 tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

¹⁶ Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aái séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófasinkena
 sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye
 agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aai.
Rúku 9:57-60

¹⁸ Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana ¹⁹ moóráwigo ámáamba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'o nín-dafa'a esé'a nónaumne súwana ²⁰ Ísu minkwáásígómbá áísai ena séna emó sénda súnda-aai imáyáan-owo. Waankó taaiyaiimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana ²¹ moóráwigo wembó arááiwaui séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ²² Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááiwauiwo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aai.
Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25

²³ Ísu mináái simáména wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa nonkwaaúnkóní menáípá'á kumbá ²⁴ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁵ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafofa súwa'nai uwo suwaná ²⁶ nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iyé séna iyáfasinena fiyúndágonte

nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana ²⁷ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyo. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátáfesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-aai.

Mááka 5:1-17, Rúku 8:26-37

²⁸ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbáráfá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaisésa minkáé'nárimo méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai ²⁹ óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminierai wétene suyasá ³⁰ ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa ³¹ minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesamo e mimpóí tirumpimbá si'maraaó suwaná ³² miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbá kúwáférómba putásowasa ³³ póiya'o tafíkówi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póigomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimatim-besimati uwasá ³⁴ isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mááka 2:1-12, Rúku 5:17-26

¹ Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ² tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ amáámbo sun-kwáásí keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo minkwáásígó Maníkómbá karaánáa'a wéankaiye suwaná ⁴ Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna iyáfasine eyáárika'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ⁶ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátiménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna iyáfasinke ení wandaimá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷ iyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸ mérowi Ísumo úmba awánésa táátáfesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó minkwáásígómbá fasi'aémbá amísana póna miyá uráiyé sésa táátáfesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aai.

Mááka 2:13-17, Rúku 5:27-32

9 Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwigo-awi'a Mátíyu taakisimó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááíwa'maena kúwasa 10 Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé mindáúmpá'á imésa nowasá 11 amáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná 12 Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawé'-úmáimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. 13 Mindásafe'a arupíse úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'máimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune
siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mááka 2:18-22, Rúku 5:33-39*

14 Súwasa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áísai esa sésa keséta amáán-kawaa-waasiye moóra-mora-kanaa Maníkóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inái aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná 15 Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoi ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

16 Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. 17 Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-arán-dóné misipísípí-ási-anafeune kawé'á úmai wéraiye Ísu siyáíye.

*Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mááka 5:22-43, Rúku 8:41-56*

18 Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana iyáfasinaino súwana 19 Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-iyáíse'a kumbá 20 moóra-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówana minínínkó Ísumba arááíwa'maena wéwena wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótorena 21 imáyáa éna séna wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kota'ótorowana 22 Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkáíye súwana minkánáá kawé'á úmai méraiye.

²³ Kawe'á úmai mérowana Ísu wéna áamáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmimo méron-kwaasi uwíyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴ séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa Ísun-awíyáái uwaná ²⁵ Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶ Ísumo ún-aai wété uráiyé.

Ísu túramba kafikóndarai kawe'ó uwátínkarain-aai.

²⁷ Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafikóndarai wembá arááiwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini akún-ándáfákéwí ómpo arunkáí uwásinkao suyaná ²⁸ maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawe'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná ²⁹ kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawe'á íno súwasarai ³⁰ túramba awánamai kawe'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímekaiyo súwasarai ³¹ ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiyé.

Ísu amóikaratan-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

³² Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aai wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³ Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'nanka awánéna táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéwanganumne sumbánifo ³⁴ áamáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá amísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

³⁵ Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

³⁶ Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sip-isípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátinkena ³⁷ waásima Manikómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbá fakaráyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a ³⁸ kísaugoni afowámpá'á inái síyana kísau-waasi ti'maránasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáiyé.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.

Mááka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamai'fakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinikai-fasi'aemba tímakaiye.

² Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáimoniye séna aú-awí'a Pítaawe

simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémísini-áfáko Yónini moóráwigo ³ Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráfiásini-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴ moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásimó aráátimakaiwai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵ Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶ kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷ kosimátíma'sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸ Tí'o in-kwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawe'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafó úwoi kawe'á uwátínkáaro. ⁹ Aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpimbá fáitumae'a wé'a ¹⁰ tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táumba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafó tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹² Moórá-naumpa'o iyiyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawe'á úmai méraaro síyasa ¹³ kembiwímó káráwiyianamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawe'á uwátinkainiye. ¹⁴ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpará'i mindáópara'iyo tuwé'a koró. ¹⁵ Simátíménda isáaro. Maníkó waási méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba timíníye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba timíníye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba iyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aai.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátíménda isáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-iyánkómó intenkáámbó on-kwáásifímbá ti'maránaumne. Kawe-ímáyááwára'-wáásiyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba anondáá sáwí'a iyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷ Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kísau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aafimbá maitinkesa ámáán-daumpa'a mótinkesa túwiyonku'-nésa ¹⁸ kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáanon-kwaasifa'e mátinkesa aafimbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátíma'sé'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰ Aaimó

simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aaí sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aaí úwoi tááka tinkáína'a sénááwe.

²¹ Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. ²² Kentáfé'lo fasi'ámaimo méraantafesa tíyamba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³ Moórá-naopa'lo méwasamo sáwí'lo uwátínkéwa'lo é'a tiyuwé'a tuwaan-tanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátíménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'nao'a simátíma'mae'a wéniyana minkísáú ímba tai'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. ²⁴ Ifó'wáásígó uwáítái'-iwáímbá ímba wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímba wéiyaakaiye. ²⁵ Ifó'wáásígó uwáítái'-in-kwáásígómó índantemba íníye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íníye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepurí iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

²⁶ Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáisóro. ²⁷ Aúpá'ó simátíménda afora'á simátíméro. Kembiwímó simátíménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu iya'a simátíméro. ²⁸ Tínkamiya'lo puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáisóro. Miwí kentimambá ímba tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáisóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwárá'é tuwáínasa méranaawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntempaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaraamba wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímba puwéna marapá'á kumínífo ³⁰⁻³¹ sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

³² Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iyé síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ³³ Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáa ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe. ³⁵ Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. ³⁶ Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásiyáámbá

úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

³⁷ Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawí aifa'á tinófoiye táánine tiyáámúne tirumbá timésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófi'an-owe. ³⁸ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondan-tembá kesí waási-i'a íyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwófi'a ónááwe. ³⁹ Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawel'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táínda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawí kentáái isáiyawí kesááiwara'a isánááwe. Kesáái isáiyawí si'mákaiwain-aiwara'a isánááwe. ⁴¹ Maníkón-aaí simátimindawí tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aaí wésimatimendawí ónda pó'a enáái isánaumne síyawí wésimatimiwaimba Maníkó kawel'-meyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-beyámbá timíníye. Arupíse úmai mérarawai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawí ónda pó'a enáái isánaumne síyawí arupíse úmai méraínda-waasigomba Maníkó kawel'-meyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-beyámbá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi ímbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawel'-meyámbá timíníye Ísu siyáíye.

11

Yóni nombó maitínkáíwain-aaí. Rúku 7:18-35

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáatáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwáitái'-úmae wénena wenáái simátimakaiye.

² Simátimuwana Yóni ánda-naumpa'a méronka'a Maníkómó iyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aaí iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áísai esarai sésa kumínonemo siyáawiya'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánááyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo kafikáiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawel'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawel'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aaí simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáa íyawí tirunkó kawel'á wéiye siyé Yónimba kosimámekaiyo Ísu súwasarai kurááye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aaí seyaafá'-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-íye. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawel'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawel'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaímo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaímo siwáín-íye. Érai'a simátime sune.

Wemá Maníkón-aaimo siyáawai iyáákaraiye. ¹⁰ Maníkón-aaí aúfáifimba Yónin-aaí símai agaimaréna séna

Manikó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé.

¹¹ Simátíménda ísáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kisaugo seyaafá'wáásítí kisaugomba iyáákaisana Manikó kawé'á uwánkaraifo Manikó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye. ¹² Yóni nombó maitínkáiwai Manikón-aaí simátimindasafena ómbakainkamba káfé'wara'a tuwímbai Manikó kawáánipa'a iyófo sésa aambá faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Manikó kenká'á kawááninkwae wésewe.

¹³ Naaófá'á Manikón-aaí simátímakowiye Mósesewe Manikó wení waásimo kawááninda paápé íniiye-aaí suwaná ánaaemba Yóni paápé uráiyé. ¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa maé'élíwai aneka'á paápé íniiye-aaí suwa'á minááímó siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró.

¹⁵ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu minááí simátiména moórá-aaíwara'a simátiména séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóímó uráantemba maaméraan-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Manikóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáféna sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iye wésewe. ¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáféna sésa ándá-aran-done tónté'o naiwáí póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásiniye wésewe. Énifo Manikó simátímakaintembo owí sésa Manikó kawé'-imáyááwáráwín-iye wésewe Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-aaí.
Rúku 10:13-15*

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasa awánéna sáwí-awauma ímba tuwésa Manikómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíniye. Naaófá'ó Táyya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Manikón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Manikó tuwánaraisino. ²² Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-imáyáá wée'a Manikó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Manikó Táyya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíniiye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawí-meyamba timíniiye. ²³ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe. Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Manikó

mindáó'a ímba tai'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíníye Ísu siyáíye.

Kempá'á terómó siyáin-ai.

Rúku 10:21-22

²⁵ Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶ miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáíye.

²⁷ Ísu mináái simáména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸ Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéraraiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹ Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó uwátínkaundawi úna'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ³⁰ Kesááimo taawiyafiyamba ímba umbai táinana tíménda-kísau kawé-kísáún-íye Ísu siyáíye.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Máaka 2:23-28, Rúku 6:1-5

¹ Minkánááfímbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kisaufa'a wíti-ton-kisaufa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ² ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ³ Ísu séna naaófá'ó Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makóntomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵ Naaófá'á Mósesé simátímakain-ai aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwará'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímba aai simátínkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. ⁶ Simátíme'a sune. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisaugomba íyáákaraifo saagaan-kánáá ámáán-kísau-waasi kísau máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'lo arááíwaekaa ímbo sáwí'lo uráan-kwaasi aaifimbá ímba maitínkááwaisino. ⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánaára'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánaára'ó waásimo kísau máemba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáambo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Máaka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹ Ísu mifá'á tuwéna áamáán-daumpa'lo iyúwana ¹⁰ moóráwigo ayáambo kemporarón-kwaasi mérowasa aaifimbá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánaá kísau aambá fáí'makaan-kanaa póna áí'lo in-kwáásí asófankai-kísau maínda áamáamba taraisíní ina taraisíníyo suwaná ¹¹ Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'lo saagaan-kánaára'ó maipímbó kúwáfekaina'lo é'a ááéma mósá farántuwanaao. Ewé é'a miyá iyamba ¹² waásigo sipisípi-poigomba iyáákaraimba póna saagaan-kánaá áí'lo índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna áamáamba ímba taraisíníye simátimena ¹³ ayáambo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáamba fárútuwaaó súwana ayáamba fárútuwowana kawé'á uwáankowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpakemba kumésa Ísumba tu-fuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aai.

¹⁵ Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'lo ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶ óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátíméro siyáiyé. ¹⁷ Miyámó úmba naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé. Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá iyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'la aamoi wéuwanke'la aai senaná kesí ámútanko wesé'la mérainana fí'o-fí'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aai simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'la wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawé'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aaiigo iyáákena wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'la isésa sésa

érai'a súwa'nai índawin-iyé sénááwe

Maníkó siyáiyé siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Máaka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana aúrumba kafikówasa áí'maesa Ísumpa'la máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawé'á uwáankowana wemá aai súwana aúrumba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téfitin-andafakemba paápé ínnyemo siyáawiyá'i fí'owawá'iyó suwasá ²⁴ áamáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'la Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-naopara'li moórá-akuna'li aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'lo sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ éni fo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Éni fo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umankenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo maíníye.

³⁰ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹ Mindásafe'lo simátíménda ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'lo uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³² Kembá waási úrankomba símai sáwí'lo uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Ufaen-ámútánkóntáfesa símai sáwí'lo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaaenkwarala ímba maitiyuwáíníye.

³³ Kawe-táígó kawe'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyai fo taaéramba awánésa kawe-táígón-aramban-íye. Sáwí-taigon-aramban-íye wésewe. ³⁴ Iyánkó póigon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo

on-kwáásí mé'a pó'a ímba kanaa'á kawe'-ááí wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵ Kawe'-wáásí kawe'-ímáyááfínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aaí wésewe.

³⁶ Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índakanaa tinda úwoi-aaímo fí'lo-fi'on-aaímo siyáantafena tísai íníye. ³⁷ Kawe'-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaímo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.
Mááka 8:12, Rúku 11:29-32*

³⁸ Súwasa tuwímbai amáán-kawaa-waasiye amáamba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaímo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaano suwaná ³⁹ Ísu séna káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau maínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰ Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánámó arumpimbó méraintemba kemá waási

úranko kaumbo-kánáá maipímbá ménaumne. ⁴¹ Yónaa kaumbo-kánáá óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba wéisaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaifimbá maitinkésa sésa Yónaan-aaí iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴² Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowinawí'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aaí wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wéména kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbá íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba isáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbe ímba ísámai kawé'á uráawe síníye Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Rúku 11:24-26

⁴³ Ísu mináái simátiména séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénéna séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴ séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwéna téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵ tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kísau óraa'a uráawi tí'maéna minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisana ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-kísau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-aaí.

Máaka 3:31-35, Rúku 8:19-21

⁴⁶ Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye téna aaimó simámiantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷ moóráwigo Ísuntaféna séna enanówe enáfárawaisaiye aaí simáménaesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'lo séna ⁴⁹ ayáántamba wení kísau-waasi aráátiména séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰ Kesífo wiyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

13

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Máaka 4:1-20, Rúku 8:4-15

¹ Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káíriri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasaféna kúwasa ² sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontaféna nompín-táómpimba iyáténa imérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'lo-fí'on-aaí waé'mai simátímakaiye. ³ Moórá-aaí simátiména séna moóráwigo ánáuntumbo maimaéna kísau'fa'a wéwéna ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á

kuwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-márafímbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákarain-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáiyé. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáísai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-ai wésimatimeno suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-ai wésimatimune. ¹² Maníkón-aaimo ísámaimo kawé'ó iyawi Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isésa miyámó wéiyano éna Maníkó túwa'nai ínasa seyaafá'-ááíwará'á isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámaimo kawé'ó ésa karo'á sésa kawé'-úmai wéisaumne síyawí tirumpinkémbá mináái maimáinana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamái kawé'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-ai wésimatimune. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna

ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamái kawé'á wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbái wétaisana tááko aaimó isáísáféna awesarái isaná túranko awánaisafena awesarái ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'ó isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo

miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátinkausino

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátime'a sune. Kembiwí kawé'-úmáimo awánaamba Maníkó kawé'á wéuwatinkaiye. Kawé'ó úmáimo isáámba Maníkó kawé'á wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátimakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma sunda ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí isésa ímba ísámai kawé'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáási aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba maarán-áwáún-iye. Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Maníkón-aaísafesa umbái tátínkáintafesa Maníkón-aaí ifátukaawe. ²² Ánáuntumbo karaampimbó kúmimba maarán-áwáún-iye. Maníkón-aaí isáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-imáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe.

²³ Ánáuntumbo kawé'-márafimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aai.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo wení kísau'fa'a kawé'-ánáúntúmbá áwí'a wíti u'makáisana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo iyái-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana ²⁶ wíti óraa'a éna arambá iyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kísaugoni afowámpá'á tésa sésa kawé'-ánáúntúmbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpímbá wéraiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áisai esa sésa káúsuwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wíti káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaeemba wíti aumbákáina'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí

tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-aai.

Máaka 4:30-34, Rúku 13:18-21

³¹⁻³² Ísu maarán-ááíwára'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moórá kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kísau'fa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³ Ísu maarán-ááíwára'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a párawaa'a maéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiyé

Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu waásisomba aai simátimenae sénamo úmba ímba afora'á siyáifo waé'mai-aai aantemba simátímakaiye. ³⁵ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Wemá agaimaréna séna simátíménda waé'mai-aai simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisau'gon-aai ímbo ísaraan-aai simátimenaumne siyáiyé

agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáú-aai.

³⁶ Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kísau'fa'o sáwí-anauntumbo tu'maráiwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷ Ísu séna kawé'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸ Kísaugoni áwáuma maramán-iyé. Kawé'-ánáúntúnkóní áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹ Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-iyé. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áinda-kanaan-iyé. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma

Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewin-owe. ⁴⁰ Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tinda miyá ónááwe. ⁴¹ Waási úranko kumpaapé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'máránasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiyiye kuntí'mai ⁴² iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwáyaamba umpufuwésa méraiyyasa ⁴³ arupísemo úmáimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

Maníkó waásimo kawáánin-ai.

⁴⁴ Ísu maarán-ááiwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááín-iyé. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáísana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyanéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáiyé.

⁴⁵ Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááín-iyé. Moóráwigo akaaroróma méyáambaríndasafena naa'ó-nao'a wénena ⁴⁶ awánáinda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákáárórómá koméyanúmai wémaiye.

⁴⁷ Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááín-iyé. Mare'mare'-únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a ⁴⁸ minúnámpímbá ówitawísana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááífa'a makésa kawé'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹ Ánaaen-kanaamo tinda miyá íniye. Wíyómpaken-kísau-waasi kawé'-wáásífínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰ iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwáyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹ wení kísau-waasisafena tísai éna séna simátimunda-aaigoni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵² Ísu simátimena séna ísáámba simátimunda-ai simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aiifinkene simátíméro Ísu siyáiyé.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.
Máaka 6:1-6, Rúku 4:16-30*

⁵³ Ísu mináái simátimena mimbárafá'á tuwéna ⁵⁴ wenamáápa'a kúmba miwítí amáán-daumpa'a iyéna aái simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénaawa kawé'-áái wésimasimenasaawa náawawa fasi'aémbá amísanawa kawé'-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémaiyo. ⁵⁵ Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'lo wéiwain-aaninkon-iyé. Máriyaan-áánimba éna Yémisiye Yósepiye Sáimoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyé. ⁵⁶ Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷ Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifásí'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-ai simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'lo koméraitemba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵⁸ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íníye suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé.

14

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aii.

Máaka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

¹ Minkánáá Ísuni kisaugon-aii símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna ² wení kisaau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiyé siyáiyé. ³⁻⁴ Ááema Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵ Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároi inkaiséna ímba tufukáiyé. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-aii simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufuwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶ wembó ma'ánkaron-kangamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érotíyasín-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena ⁷ minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya simásímína'a áméno. Érai'a sumpo sísai ina'á áméno súwana ⁸ anówamba koáisai ena súwana anówama aái súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ⁹ iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-aii imáyáa éna tómbó naankwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ¹⁰ moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísámai a'nómbá ¹¹ táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ¹² Yónini kisaau-waasi iséna anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a téna tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aii iséna séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiyé Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aii.

Máaka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

¹³ Yóni puwúmba wení kisaau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kisaau-waasiye nompín-táómpimba íyátena waásimo ímbo méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái iséna marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴ marapá'á kumúmba misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatin-karaiye.

¹⁵ Ísu asófatin-kowasa fenómpinka'a wení kisaau-waasi wempá'á téna sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ¹⁶ Ísu séna tóntáá'a ímba wiyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷ miwí sésa kári-tomba séfataasetonkwara kae'-mófáá'wará'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íníye suwaná ¹⁸ Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹ sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataasetonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai

wení kísau-waasi timúwasa misáwifá'-wáásí tímúwasa ²⁰⁻²¹ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwifa'a 5,000 waaíma uwasá aarewé iyámpóiwara'le miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21

²² Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náopa'a koró. Misáwifá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³ misáwifá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴ wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá ²⁵ siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶ non-afófora'o wénumba awánésa táatafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷ Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸ Pítaa simáména séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹ Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰ kawé'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéena óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótorao súwana ³¹ Ísu minúwóiyáán-úmai ayáamba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráintafe sáwí-imagaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³² mindárai nompín-táómpimba iyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa ³³ nompín-táómpimba mérowi Ísun-imagaa mósá marésa sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.

Mááka 6:53-56

³⁴ Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵ mimbápákén-kwáásí Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aai isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶ sésa ení unáánkwátóigoni aráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótórowana tí'a étínkaraiye.

15

Tíwá'náti amáámbo siyáan-aai.

Mááka 7:1-13

¹ Amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ² ení kísau-waasi nóra isasawá kentáá síwá'náti amáámbo ímba arááiwaesawa tiyáamba ímba non-kwiyésawa tómbá wénaao suwaná ³ Ísu séna kentíwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwae'a Maníkóní amáámbo wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. ⁴ Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo ⁵ kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátiména séna moóra-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iye wésewe. ⁶ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a

Maníkón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. ⁷ Kaumbo-kael-ááiwará'-waásín-owe. Naaófálá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna séna Maníkó séna

⁸ maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁹ Waásiti áamáamba símai paápé ombánifo Maníkóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáiyé Áísáya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

*Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aai.
Máaka 7:14-23*

¹⁰ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawel'án-oro. ¹¹ Máápakén-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

¹² Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa áamáán-kawaa-waasi emó simátiménda-aai isésa aaisambá aéesa kaóráamba ína isaánó suwaná ¹³ Ísu séna kesifo wíyómpakewi ímbo u'makáín-anauntumbo éna káúsuwainiye.

¹⁴ Áamáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moóra aúgafitawi moóra aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana ¹⁵ Pítaa séna waé'mai-aaimo simátiménda-aaigni áwáuma simásimiyo súwana ¹⁶ Ísu séna kenkwará'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba isámai kawel'á uráawe. ¹⁷ Máápakén-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ¹⁸ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa ²⁰ miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aai.
Máaka 7:24-30*

²¹ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyya-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba ²² mináémpákén-ínínkó ímba Yúndaainimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfitin-andafakewi arumbá uwásinkao. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aai súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ailmátuwaao. Aasiyaasí miyá sifáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poimaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafó sune súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sínana kanaán-ína súwa'nai

ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáá ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinrain-aaí.

²⁹ Asófankena kúmba Káriri-waaunkoni áwáifa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinrowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawé'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawé'á uwasá túrambo kafíkón-kwaasi kawé'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáásí aaí suwasá misáwífá'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aaí.

Mááka 8:1-10

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraqawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wiyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwífa'-waasin-oto nááfakentona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai ena séna nóraumai-ona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáítuwana ówitowana ³⁹ Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba iyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.

Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56

¹ Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ² Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³ aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaísa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wíyómpa'o awáné'lo ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkómó káfé'lo wéin-tantaakoni áwáuma ímbo awánaraawe. ⁴ Káfé'lo méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímbo imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaanomó wésemba naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáá maipímbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímbo kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí-i'a orómó siyáin-aaí.

Mááka 8:14-21

⁵ Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáipá'ó kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶ Ísu áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kael-ááiwára'á-waási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moóra-tonkon-awi'a péréti mimpimbá maráawanamo intoréna óraa'o intembá áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷ keáimbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸ Ísu keáimbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹ Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹⁰ Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹ Áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnda ímba péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímba ísaraao súwana ¹² tááko péé súwasa minááígóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.

Máaka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³ Ísu Sísááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawi óne şewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne şewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yérémaya óne şewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶ Sáímoni Pítaa séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷ Ísu séna Sáímoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sènda waási ímba simáméfo kesifo wiyómpakewi mináái embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawé'á wéuwankaiye. ¹⁸ Simátime'a sune. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkóní áwáuma óntamban-iye. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba iyáákainiye. ¹⁹ Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawé'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wiyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰ wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó iyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-aai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Máaka 8:31-9:1, Rúku 9:22-27

21 Minkánáá Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé sí'o índá-i'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó íyáfasisinkainiye súwana 22 Pítáa ál'maena weyááfa'a máankená séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafo Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana 23 Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Wáásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóni imáyáafinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáíye.

24 Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. 25 Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfesa ísámáimo tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'ó makáantantaatamba ímba méyámbátuwesa aneká'á ayáátááka méranaawe. 27 Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwará'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. 28 Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

17

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-ai.

Máaka 9:2-13, Rúku 9:28-36

1 Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa 2 miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waení'a kówasa 3 awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aái wésuyana 4 Pítáa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasa kawé'á ímbá póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáíye.

5 Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waení'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáanimba isa'á wen-ímáyáá wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái ísáaro súwasa 6 wení kísau-waasiyau mináái isésa táátafesa ésa marapá'á kífasesa tinekembá tata'á úwana 7 Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfasinaaro súwasa 8 awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa 10 wení kísau-waasiyau Ísumba áisai esa sésa áamáamba sen-kwáásí Íráiyaa aifa'á paápé ínana

Maníkó iyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaemba paapé ínnyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹¹ Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa ínnye-aaí érai'-aain-iyé. ¹² Simátimela sune. Íráiyaa é'la paapé úwasa ímba Íráiyaan-iyé sésa sáwí'la uwánkanae sésa sáwí'la uwánkesa miyá urántemba kembá waási úrankomba sáwí'la uwásinkanaawe súwana ¹³ táako péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáiyé siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aaí.

Máaka 9:14-29, Rúku 9:37-42

¹⁴ Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kifaena séna ¹⁵ óraakoo kesáanimba arumbá uwánkaao. Sáwí'la uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'la isaná aiyayaamba ku'wisana nompíné iyafíné tanaambá wéfamaena wénisa'la ¹⁶ ení kísau-waasi méraapa'la máankaunasa ímba kanaa'á kawé'á uwánkaraawe súwana ¹⁷ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'la ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'la ménaumno. Enáanimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸ Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miniyámpói kawé'á uwánkowa kawe'á úmai méraiye.

¹⁹ Kawé'á uwánkowa ánaembo Ísu weyáámo méronka'la wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁰ Ísu séna Maníkóntáfé'lo maiyauwáínnyemo sé'lo timankúnkumbo onkaka maiyáúwáísino. Érai'la simátimela sune. Moórá-taigon-awi'la másítáti kári'-aramba iyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'la timankúnkumba kárika'la uré'la ánaemba óraaka'la timankúnkumba é'la omátafe'lo sé'lo faiwí'mae fí'on-aempa'la kóuwomo síyanamo éna miyá ínnyé. ²¹ Maníkómpá'á inaí síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáínnyé siyáiyé.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aaí.

Máaka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²² Ísu wení kísau-waasi Kárirí-aempa'la túwaandu uwaná Ísu simátimena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³ sínkamiya puwé'la kaumbo-kánáá maisúwáanana iyáfasisinkainnyé simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráiyé.

Taakisi-óntámbó tukáan-aaí.

²⁴ Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'la kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai Pítaampa'la tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵ Pítaa séna wétuwaiye simátimena naaúmpa'la iyúwana taakisi-ááímó siyónka'la Ísu Pítaamba áísai éna séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáásí timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶ Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóní waásisá póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmpo ²⁷ aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmpo nonkwaaúmpá'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáinda-mofaa'la

maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáfewe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiyé.

18

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

Máaka 9:33-37, Rúku 9:46-48

¹ Minkánáá Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa íyáákesawa óraa'-waasi-í'a wéiyó suwaná ² Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá íyáfasinankena ³ séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'ó iyámpóímo ímbo íyáákanae-imayaamo ontémbó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenká'á ímba kawááníníye. ⁴ Miníyámpóígómó tísamaifimbo máintemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyaakaawe. ⁵ Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'ó on-aaí.

Máaka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶ Ísu mináái simátiména séna iyámpóímo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁷ Marapá'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wiyantafena fí'ó-fí'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maénááwe. ⁸ Tiyáánkowa'í tísamaigowa'í sáwí'ó ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'í moórá-tísamaiya'í kambísásúwáaro. Kae-tiyááná'í kae-tísamáiyá'í wéraina'ó é'a sáwí-marupa'ó iyamó wégaipa'ó wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawé'an-íye. ⁹ Túrankomo sáwí'ó ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'ó é'a ónkaifa'ó iyamó wégaipa'ó wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawé'an-íye Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Rúku 15:3-7

¹⁰ Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi miwíyá'á káráwiyaawai kesifo wiyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu mináái simátiména séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáandasafe'a kunkáumne. ¹² Sipisípiya'a káráwiyowi on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyó'wisana misáwífá-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámó áwiyó'wimba kosafá émena ¹³ awánénamo ímbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyó'wimba áíkáumne séna mimbóráwígóntáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sipisípimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí

káríka'a wéiye. ¹⁴ Sipisípiya'o káráwiyowimo áwiyo'wi-sipisipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbái wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'o uwátínkáán-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'o uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawel'á úmai méraakaiyo. ¹⁶ Enáái ímbo isáínamo e moóráwigona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna moóráwigomba aafimbá maenkánae séna minááimó ísaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áísai úmai isáíniye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwigona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. ¹⁷ Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááiwaén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásiyáámbá wéiye siyó Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu séna érai'a simátime'a sune. Marapá'ó méraanka'a sáwí'o ombá aambó faiyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fái'makaiye. Kawel'ó ombá ímbo aambó faiyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé Ísu siyáiyé.

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna moóra-ai simátíménda ísáaro. Marapá'ó méraanka'a kae'-wáásígóráimó moóra-aaisafesaraimo mimbóra-imáyáámó ésaraimo kesifo wíyómpakewimo áísai iyanamo éna miyá uwátinkainiye. ²⁰ Kaumbo-kae'-wáási kentáfesa imáyáa ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáiyé.

²¹ Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'o uwásínkáfa'o wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aafimbá maenkéra ímba imáyáa éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásínkáimba ímba aafimbá maenké'a ímba imáyáa é'a ifátuwaunda pó'a moóra-kanaamo sáwí'o uwásinkaindara'a aafimbá ína maenkéra ína imáyáa éra ifátuwanaumno súwana ²² Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáiyé.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaao siyáin-ai.

²³ Ísu séna sáwí'o uwátínkáámba ímba imáyáa é'a ifátúwáaromo súnnda maarásáfé'a sune. Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-ááin-iye. Moóra óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴ tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna iyísana ²⁵ ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóiyé wení póiyé wení óntawe maimaé'a fí'on-kwaasiti kísau mo máíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶ wení kísau-waasigo aísamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná ²⁷ wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwaao

sisaná ²⁸ kísau-waasigo máápa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmba kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹ wenaísamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná ³⁰ ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro sisasá ³¹ kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosimáméwana ³² óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaø sendasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³ sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kísau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴ arumbá óraa-sawí'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaaó sisaná ándáfa'a ánkariye ³⁵ Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáambo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyiyanamo éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáíníye. Óntananafomo intembá kesifo miyá uwátinkainiye Ísu siyáíye.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.

Máaka 10:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káríri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípa'-áémpá'á komérowasa ² sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinkariye.

³ Asófatinkowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fí'o-fí'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-aai taraisíni ina taraisíníyo suwaná ⁴ Ísu séna naaófá'ó Mósesemo agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waaiwára'á úmakaiye.

⁵ Úmarena séna aarewára waaiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaikeé awaainínké'e tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníkó siyáíye. ⁶ Mindásafesa awaaikeé awaainínké'e ímba kae'-wáásíyáámbá ésa mimbóráí'a wéowe. Maníkó aare-waai mimbóráí'a uwátinkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷ miwí séna naaófá'á Mósesema maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawí aúfaífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísón tafena mindásafena Mósesé minamáámbá siyáimbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹ Simátimé'a sune. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaaikeé fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'a wéowe suwaná ¹¹ Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'a úmai ísááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹² Tuwímbai moórá-mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási matínkaraawi aaré ímba máéwasa

tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai isésa Maníkóntáfesa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isánáawe

Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátinkena Maníkómpá'á inai sinkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro séna ¹⁵ miníyámpói ta'ótokena ayááfúmbo tátinkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶ Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷ Ísu séna nóra séwa kawé-kísáúsáfé síesai óno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní áamámba kawé'á úmai arááiwauwo súwana ¹⁸ miwá áisai ena séna nóin-amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémhá máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹ Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááiwauwo Ísu súwana ²⁰ miwá séna minámáámhá arááíwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawé'á wéuno súwana ²¹ Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékámhá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráiyé.

²³ Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a sune. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbái táíniye. ²⁴ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkaka sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kow-isinó Ísu súwasa ²⁵ wení kísau-waasi mináái isésa táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná ²⁶ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiyé súwana ²⁷ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸ Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraaiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹ Kentáfesa imáyáa ésa Maníkón-aai kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiyé tifá'le

tímánaa'e tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³⁰ Ánaaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

20

Ándá-aran-kisau'fa'o kásaumo máéwi-taai.

¹ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iye. Moóráwigo ándá-aran-kisau'goni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma íyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ² séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisau'fa'a mótinkaisasa kísau wémaewana ³ aafáyára fí'onkwara'a kísau máíwae séna kásaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴ séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá ⁵ ewé séna minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena ⁶ kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kásaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá ⁷ séna ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸ Miyá owaná fénáímpinka'a kísau'gon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá timé ánaaembo tiyáawi aifa'á timé aifa'ó tiyáawi ánaaemba timiyó sisaná ⁹ iséna miyá éna kísau tai'áíniye wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíména miyáumai tímatuwena ¹⁰ ááéma aafáyára'o tiyáawiti méyámbá tímíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáási méyámbá óraa'an-iye wésewana moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tímísasa ¹¹ maimaésa kísau'goni afowámbá í'ai simánkesa ¹² séna ánaaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbóráí'a úmaisá méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³ kísau'gon-afowá miwífinkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíméno súná'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴ kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó tímúndantem-beyamba ánaaembo tiyáawi miyám-béyámbá tíménae'a wéune. ¹⁵ Kesí óntambo tuwímbare'o tímúnda mindá kendén-iye. Kári-kásaumo maiyáawi óraa'-ontamba tímúna'a ímbo kaóráaraamba wégaoraawe kísau'gon-afowá siyáíye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáániipa'a aifa'ó kowí íyasa ánaaembo kowisé'a mimbóráí'a úmai aasiyaasí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-ai.

Máaka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena ¹⁸ simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo

sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aaí símai kárá'umaresa¹⁹ sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

*Kae'nárai tinówamo Ísumbo áisai uráin-aaí.
Mááka 10:35-45*

²⁰ Minkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórátantaatafenamo áisai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana²¹ Ísu séna nóintafewa sísai ínáyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai iyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tinkáínone súwana²² Ísu séna sénda-aaigoni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'a uwásinkaiyántena keráí kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai keráí kanaámpókai náyaue suyaná²³ Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirusampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa²⁴ Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái isésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana²⁵ Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe.²⁶ Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maenááwe.²⁷ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro.²⁸ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

*Ísu túrambo kafíkóndarai kawé'ó uwátínkarain-aaí.
Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43*

²⁹ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaaemba kumbá³⁰ kae'nárai túramba kafíkóndarai aanawáísára'a mésarai Ísu wétiye-aaí isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó suyasá³¹ misáwífá'-wáásí aaisambá tiyésa sésa aái séyáfo suwasaráí mináái ifátuwesarai aneká'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaaó wésuyana³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááímo táínda-tantaa'a uwátínkanaumno súwasarai³³ óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó suyaná³⁴ Ísu arumbá uwátínkena ayáámba túranka'a tal'ótorowasarai minúwóiyáámbá túramba kawé'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

21

*Ísu Yérúsaremufa'ó kuráin-aaí.
Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19*

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órífi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétifasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ándá fári'wimaraawana aráá'wara'a méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó.³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éniyo áí'maekai kokaiyó síníye

Ísu siyáiyé.

⁴ Naaófálá Maníkón-aaimo simátimakowi siyáintemba Ísu miyá uráiyee. Maníkón-aai simátimakowi séna
⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátime sé kentí kawaágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátimiyo siyáiyee
 agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáiyee. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyee sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawea'á uwánkáiyee. Wiyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremu'fa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wéesa nááwawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaimo simátímíwai Káriri-aempakemba Násareti-naopakewin-iyee siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Máaka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna ámaán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísíuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹³ simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyee wésewe agaimaréna siyáiyee. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyee.

¹⁴ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafíkówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinowasa ¹⁵ iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye ámaámbo sun-kwáásiyé isésa Ísumo fi'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkésa ¹⁶ Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-aaimo wéseмба ína wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aai aúfáifimba agaimakáin-aai awánaraawe. Maarán-áái siyáiyee. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóiyee umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáiyee Ísu simátimena ¹⁷ tiyuwéna máapa'a kuména mindáoopa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyee.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Máaka 11:12-14,20-24

¹⁸ Pétáni-naopa'a kowáúmbe iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹ moórá-taigon-awi'a fíkima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba áná aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáinone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰ Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fiki-tai ááéma

aáénkaraiye suwaná ²¹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkóntáfé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o fasi'aén-ímáyáámó é'o é'a fiki-taigontafe'o súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'o sé'o faiwí'wé nompá'á kumuwómó siyanamo éna miyá íniye. ²² Maníkómpá'á inai sé'a fí'o-fl'on-tantaatafe'a áísai e'a timankúnkúmba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye tésa sésa nááwawa ai'máráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴ Ísu séna aifa'á moórá-aaímo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ²⁵ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá sésa nórásaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa Maníkón-aaímo simásímakaiwai uráiyé wéseмба pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ²⁷ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaísa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáúmó maúnda-aaí ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Moóráwigon-ááninkai-taai.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna simátíménda-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-iyámpóiwáráwí aifarááwintáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau komauwó sisaná ²⁹ aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moórá-imayaa éna kísau komáísana ³⁰ áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiyé ³¹ Ísu simátimena tísai éna séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa é'a simátíménda-aaí isáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine sáwí'o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááéma wégofo kembiwíndo. ³² Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawé'-ámbá aráátimuwa'a wenááisafe'a ímba érai'e siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine Yónin-aaisafesa érai'e suwa'á kembiwí miwí tuwáné'a Yónin-aaisafe'a ímba érai'e sé'a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé'a Maníkómpá'á tiyáawe Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mááka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³ Ísu mináái simátimena séna moórá waé'mai-aaí simátíménda isáaro. Moóráwigo óraa'-marawarawí ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyandamba úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ³⁴ arambó áfumo

kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti'maráísasa minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tewasá ³⁵ ta'óto'mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú'marááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁶ aanáfó aifa'á wení kísau-waasi tuwímbai ti'maréna ánaaemba sáwífa'nanka ti'maráísasa tewasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai aifa'ó uráantemba miyá ésa sáwí'a uwátinkesa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁷ aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba ai'maráanana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tisasá ³⁸ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímbo maínata kesáá maénae sésa ³⁹ ta'óto'mai ándá-aran-kisaufakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. ⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna minkísáúgóni aanáfó tinda kísaura'o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹ miwí sésa misáwí-wáásí tínkaminasa puwíyana fí'on-kwaasi kesí kísaura'a káráwiyoro sínasa minkísáúrá'á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tíndantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴² Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aaí aúfáífimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moóra-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe.

Ánaaemba
minóntánkó áfonkaaamba uráiyé. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráiyé sune

agaimaréna siyáiyé. ⁴³ Mináái imáyáa é'a simátiméla sune. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímbo kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maénááwe. ⁴⁴ Minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo siyawí imáyáa éna mináái siyáiyé.

⁴⁵ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye isésa táako péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aaí simásímíwain-iye sun-kwáásí táároi inkaisésa Ísumba ímbo ta'ótoresá ifátukaawe.

22

Óraa-tanombo kauráin-aaí. Rúku 14:16-24

¹ Aneka'á Ísu aaí simátimindasafena waé'mai-aaí simátimena séna
² Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iye. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae séna ³ sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómba tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímbo tewaná ⁴ aneeka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawí kosimátiméla sé'a tómbó nembá wétó'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'maráísasa miyá kosewasá ⁵ ifátuwesa ímbo

tembá moóráwigo wení kisaufa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisaufa'a kóísasa ⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana ⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáásí ti'máráísasa miwí tínkamowasa púwówasa miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana ⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹ Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fí'lo-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá ¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawé'-wáásíyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹ Yúndaa-waasi aaremó máénka'lo ombá tanómba nánaesamo ten-kwáásí ontará'ó tewasá kísau-waasi kawé'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánááwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawé'-únánkwátói uréna méraisana awánéna ¹² séna nóra séwa kawé'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aái sisaná ¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kára'umai máapa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'lo índasafena áwááyaamba umpufuwíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aaí.
Máaka 12:13-17, Rúku 20:20-26*

¹⁵ Ísu súwasa áamáan-kawaa-waasi máapa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaísaawa áísai onanasááwá sáwí-aaímo sínata aafintá maenkánaumno sésa ¹⁶ miwí tínaaenka'lo tirááíwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'marówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóni aambó arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷ Simáménda-aaísa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanísa tíménaum íntaawa tíménaumno. Tíménda Yúndaa-waasisa kentáásí amáámba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a kentáfé'a sáwí-aaímo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái ísówana táá'a úwasa ímba aái sésa auwésa kuráawe.

*Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aaí.
Máaka 12:18-27, Rúku 20:27-40*

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa minkánáá Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ánkáíniye siyáiyé. ²⁵ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo

ma'ánkáiimba púwísana ²⁶ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ²⁸ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máiniyo suwaná ²⁹ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo agaimakón-aaí ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aaí wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba iyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba simátíménda isáaro. Maníkó simátímakomba aúfáifimba agaimakón-aaí toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Mósesentafena maarán-áái siyáiyé. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáiyé. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'o méron-kwaasi isésa táátafesa ésa sésa aaigóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-aaí.

Máaka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Ísun-aaigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai iyáákomba ámáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa ³⁵ miwífínkémbá mooráwigo ámáámbo kawé'ó úmáimo ísarowi Ísumo sáwí-aaímo sínda isánae séna áísai ena séna ³⁶ óraakoo Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ³⁷ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné

kentí imáyáawe kentimané áméro

agaimaréna siyáiyé. ³⁸ Minamáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹ miwán-ánaaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iye. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. ⁴⁰ Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráísana Mósesemo fí'on-amaambo siyáine Maníkón-aaímo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráínka'a tawéaraapaiye Ísu siyáiyé.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-aaí.

Máaka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹ Súwasa ámáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴² Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyo súwasa kentáásíwá'ná Téfitín-andafaken-kwaasin-iye suwaná ⁴³ Ísu séna naaófá'á Maníkóní ámútanko Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba ⁴⁴ Imó agaimakón-aufaifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aaí Téfítí siyáiyé. ⁴⁵ Miyáumai Téfítí Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafakenkwaasin-iyó Ísu súbma ⁴⁶ Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafakenkwaasigon-iyé súbmanifo miwí ímba kanaa'á aai sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba áísai úmaesa iyáawe.

23

Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

¹ Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna
² Maníkó iyáfasintinkaraisasa áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye Mósese agaimakáin-aaí toráumaimo wésimatimemba ³ isé'a arááiwaéro. Mósese siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴ Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááiwaéro wésewe. ⁵ Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósese siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátáaka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶ tanómbó kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa áamáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷ waási suwánésa sésa óraa'-waasi áamáán-aaí simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸ Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi áamáán-aaí simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbóráí'a úmais méraumne seró. ⁹ Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iyé sefó. Kentifo wiyómpa'a méraiye. ¹⁰ Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iyé sefó. Maníkómó iyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹ Kempínkémbá iyáákanae síyawi kentí wayó'á máéro. ¹² Kentúwí'o mósá maráiyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawi Maníkó mósá tinkáíníye Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu mináái simátimena séna áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴ Áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásí é'a keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráiwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵ Áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásí é'a simátimunda áamáán-aaí arááiwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisau gomba iyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶ Aambó ímbo kawé'-úmimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááiwaéromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó áamáán-aaí sembá

karo'á simátíme'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawe'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁷ Minkorí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba íyáákaraifo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawe'án-íye. Kembiwí ámáán-aaísafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aaí karo'-ááín-íye. ¹⁸ Kembiwímó

ámáán-aaímo sembá karo'á simátíme'a sé'a Maníkóntáfésamo póímo tufú'maimo agáén-taaregon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁹ Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawe'á wéíye. Kembiwí ámáán-aaísafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-íye. ²⁰ Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póímo tufú'maimo agáén-taaregon-aaímo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaíwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaíwara'a wésewe. ²¹ Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaímo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-ááíwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaíwara'a wésewe. ²² Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaíwara'a wésewe.

²³ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moóra Maníkómbá amé'a kawe'á wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupise uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴ Aambá ímba kawe'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶ Ámáán-kawaa-waasisono. Ámáán-aaísafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawe'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawe'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpímbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawe-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawe'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawe'-wáásín-owe sembánifo kentirumpímbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisaa'á kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe.

²⁹ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-

wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰ sé'a miwí tísaaftantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáá síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. ³¹ Miyámó sembá maarán-áái wése'a Maníkón-aai simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tírááta úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³² Kentíwá'námo uráantemba miyámó wée'a tai'ánááwe.

³³ Tai'áiyamba iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kembá aaifimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wéraiye. ³⁴ Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyé tí'maráanasa kempímbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí áamáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a tí'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵ Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tíniye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigo Pérékáiyaaan-ááninkon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiyé. ³⁶ Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.
Rúku 13:34-35

³⁷ Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó tí'marówasa kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁸ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹ Simátime'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiyé síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

24

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-námbán-ifo awánaao suwaná ² Ísu séna káfé'o awánaan-dantafe'a simátime'a sune. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwárá'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.
Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áísai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé ínío. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'o

wérain-tantaa'a tai'áíniyesa sénaumno suwaná ⁴ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáro'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁶ Tíyááwemo síyan-aaí némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁷ Fí'lo-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfesine tíyáaromo sínasa íyáfasesina tiyánááwe. Fí'lo-fi'om-barafa'a aawaí táíniye. Fí'lo-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. ⁸ Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáífo iyámpóímo matinkánae owanamó óraa-ti'lo intembá umbai-kánaámó tinda minkánáá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyan tafesa fí'lo-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tíyamba uwátinkanaawe. ¹⁰ Kesááisafesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa tíyamba uwátinkanaawe. ¹¹ Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Maníkón-aaí simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹² Miyáumai sáwí-kisauugo wété éna óraa'a ínasa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyawí tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye. ¹⁴ Seyaafá'-márafákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aaí Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí simátíma'mae iyiyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áínda-kanaa tíniye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aaí.

Máaka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íniye. Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausíyawí tááko péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáiyamba ¹⁶ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸ Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátóí ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹ Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. ²⁰ Tuwaantambó iyíyamba táwi'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáá iyé'a únafó sé'a Maníkómpá'á ínaí seró. ²¹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²² Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánaámó ayáátááka'o wérainkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena ímáyyá éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²³ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba isáaro. ²⁴ Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaímo simátimundawi úne simátíma'maesa niyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi

karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maenááwe. ²⁵ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba

paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶ Súnda-aai imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye mó sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye mó sína'o é'a ímba

érai'e seró. ²⁷ Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸ Póímo sawaímó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai

paápé íníye Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Máaka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko úwaaúwa ínasa ³⁰ seyaafá'-márafákén-kwáásí wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kumóna'a suwánánááwe. ³¹ Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

³² Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ³³ Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ina'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁴ Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íníye. ³⁵ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáín-aai.

Máaka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36

³⁶ Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷ Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ³⁸ Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹ piri'-nónkó táínda-aai ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kúmónara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo iyawi miyá ónááwe. ⁴⁰ Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kisaufa'a méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye. ⁴¹ Minkánáá kae'-ínínkáí tómbá wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ⁴² Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmóna-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³ Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó tímá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá

ímba máísino. ⁴⁴ Miyáumai kemá waási úranko kafífímbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'a simu'máráaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.
Rúku 12:42-46

⁴⁵ Ísu mináái simátimena séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwára'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶ Wení óraako téna wení kísauo kawé'-úmimo maínda taawánáinana kísauo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁷ minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíniye sénamo ⁴⁹ kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'lo énamo ⁵⁰ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo kafífímbó téna ⁵¹ óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwena séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó mésamo tí'lo wéisasamo ifi'ó wétesamo túwáayaambo unpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáíye.

25

Siyáánkai-inaamaru-taai.

¹ Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáikaawe. ² Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwára'á owasá ³ sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káinda-nomba ímba fatiyowasa ⁴ kawé'-ímáyááwára'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káinda-nomba fatiyésa ⁵ aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááema tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶ Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáisiye sisasá ⁷ misiyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maesa kombá ⁸ sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwára'-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínífo nombá fatísimero sewasá ⁹ miwí sésa kesááwára'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰ wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmimo méraawi wesé'lo tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹² ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. ¹³ Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmóna-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

Kaumbo-kísáú-wáási táái.
Rúku 19:11-27

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵ moóráwigo wení kísau kawé-kísáúmó máísanamo awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísauo kárika'lo kawé-kísáúmó máiwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísauo kári-kísauo máiwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména

tiyuwéna némpa'-marafa'a kóísana ¹⁶ séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máísana ¹⁷ moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máísana ¹⁸ moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

¹⁹ Utámakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátááka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰ tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹ óraako séna kesí kísau-waasigo kawel'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawel'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²² kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná ²³ óraako séna kesí kísau-waasigo kawel'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawel'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴ moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáásí éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵ enáároí inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúpá'á makáumpo ení óntamba máínone sisaná ²⁶ óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷ kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máraán-daumpa'o makáandarakaa té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸ wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹ Sáwífa-tantaaka'o kawel'-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawel'-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰ misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a wíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-ai.

³¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndara'a ságaenkware wiyómpaken-kísau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³² seyaafá'-márafákén-kwáásí kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbake'a ³³ tuwímbai siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbai siyáánaepa'a métinke'a ³⁴ káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kesifo kawel'ó uwátínkáiwainowe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméraaro. ³⁵ Kawel'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a ³⁶ unáánkwátói-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ³⁷ arupíse úmaimo méraawi síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa ³⁸ nóin-kanaawa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí

uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amétaawa ³⁹ nó'waiya áí'lo úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'lo maúnda áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátíme sùne. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-ye simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátíme'a siyáánaepa'lo méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-ofo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-waasiye imáyáa éna óraa'-iyama to'mayaa uwátínkaraisana kámakama'a wéena ímba písínáípa'a mifá'á koméraaro. ⁴² Kembó sááimo tówa'lo méraawanda tóné noné ímba simé'a ⁴³ fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'lo úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'lo maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ⁴⁴ sísaí esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'lo úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'lo maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátíme sùne. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-ye simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátíme'a aái senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'lo índa-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupíse úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹⁻² Ísu mifí'ó-fí'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáa imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáa tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táíyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa ⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbó kaufíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Máaka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáimonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷ moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó ún-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸ wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁹ Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰ Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro.

Kawe'á asínkáíye. ¹¹ Ímbo óntamo máraán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiyá'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímbo maé'mae'a ónaumne. ¹² Púwóndara'a masawémbe asinkésa utánáafo minínínkó é'a masawémbe asínkáíye. ¹³ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa táaka'a maránáawe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Máaka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵ séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumai ámuwana Yúndasi maimaéna ¹⁶ wéna nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.

Máaka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa nááfara tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosímámékaiyo súwasarai ¹⁹ Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

²⁰ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ²² tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawiniye. ²⁴ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu súwana ²⁵ Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.

Máaka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶ Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tíména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tíména séna seyaafá'á naaró. ²⁸ Mindá kesí naaén-iyé. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁹ Simátime sune. Fí'onkwarara'a ándá-aran-domba ímbo nánaumpo ke-sifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiyaamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹ Órífi-omapa'la imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawaániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ína'la siyuwé'la wété ónááwe. ³² Énifo púwónasa utámaraiya íyáfasine'la kentí aifa'á Káriri-aempa kona'la kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ³³ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴ Ísu séna érai'la simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo siyáindara'la emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵ Pítaa séna enté'lo sínkamonaé íya'lo é'la ímba auwé'la kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'la inaimó siyáin-aai.

Máaka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶ Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'la áwí'la Kétésémánifa'la komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'la Manikómpá inai kosenó séna ³⁷ Pítaane Sépétin-áaninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'la úwana ³⁸ simátimena séna kesirunkó umbaisé'la taisá pó'la púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'la kesé'la káráwiyoro séna ³⁹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inai fínkémbá séna kesifóo emó kanaán-iye sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'la téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'la kesé'la káráwimai méraane. ⁴¹ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifáínifo Manikómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'la wéiye simátimena ⁴² aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Manikómpá'á inai fínkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tíníyemo sina'ó é'la emó sindantembá miyá ónaumne siyáiyé.

⁴³ Ísu inai kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'la téna tatuwánómba tún-kwaiguréna tугáfaate'la wéuwana ⁴⁴ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inai kosimásuwena kouweréna ⁴⁵ minkáúmbónárausafena séna tùmó waiguré'lo méraamba kembá waási úrankomba sáwí'lo on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶ íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awí'la Yúndasi túmba wesé'la sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáé'wara'la maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁸ ááema Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'la ⁴⁹ póna Yúndasi Ísumpa'la téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰ Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'la uwó súwasa wesé'lo tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁵¹ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'la

awáúfínkembá mósá taútuwena aifa'-amáán-káwáágóní kísau-waasion-áá'a fagáúsuwowana ⁵² Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awáúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe. ⁵³ Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'lo sé'lo súwa'nai uwómó senanamó éna wíyómpaken-kísau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴ Miyámó súndarakaa Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáin-umbai-tantaa'la kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paápé íníye
Ísu siyáíye.

⁵⁵ Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'la maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'la kesááimo wésimatimundara'la ímbo kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi aúfáífimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'la wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaiséa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aafimbó ánkaraan-aai.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wení kísau-waasi inkaiséa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-amáán-káwáágón-áwí'la Káyafaasini naaúmpa'la móankesa mindáúmpá'á amáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-ora'-waasiye túwaandu urón-daumpa'la móankowana ⁵⁸ Pítáa tínaaemba nénka'lo témomba aifa'-amáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa ména Ísun-ane'ó paápé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹ Pítáa mérowasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ ímbo wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímbo moórá-aai suwasá kae'-wáásígórái iyáfasinesarai ⁶¹ karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóní naambá kanaa tawísísuwe'la kaumbo-kánáá maisuwé'la ónaumne siyáíye suyaná ⁶² aifa'-amáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áísai ena séna mindáraimo simánkaayan-aai anondáá ína sínono súwana ⁶³ Ísu iséna ímbo aai súwana aifa'-amáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'la emá méma áísai onda-áái érai'-aai aantemba simásimiyo. Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴ Ísu séna é'a sémpo simátimé'la sune. Ánaaemba suwánáíya'la kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'la fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵ aifa'-amáán-káwáágón-arunko sáwí'la úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'la ankéna wesáféna sífó minááísáféta aafimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámbo saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó símáimo sáwí'lo uwánkáíntafeta ⁶⁶ nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸ karaánáá'la sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítáa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Máaka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pítáa naamaáífa mérowana aifa'-amáán-káwáágóní kísau mo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káríri-aempakewise'lo maéndawi

óne súwana ⁷⁰ Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-aai sááko ímba kawel'án-iye simásuwena ⁷¹ máápa'-ontafimba komérowana aneka'á moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásígó Ísu Násareti-naopakewiye'o máiwain-iye súwana ⁷² Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-iye simásuwena mérowasa ⁷³ kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáásí méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáásí tááiyaamba wésene suwaná ⁷⁴ Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵ Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

27

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'a-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aai símai tarímaresa ² Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aai.

Aantá-waasi 1:18-19

³ Páiratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówi Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráambá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'a-waasiye miwífá'á wéna séna ⁴ ímba sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónge'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa miwí séna ímba kentáánén-ifo endén-iye suwaná ⁵ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á faráiyé.

⁶ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo máráán-ontampimbo máráandasa kentáásí amáamba taraisónaumne simásuwesa ⁷ minóntánkón-aai sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórá-marama sawemó om-bárámá méyámbakaanasasa mimbárafímbá fí'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸ Miyá uráantafesa mimbárasáfésa sésa pintaru'-márámán-iye siyáawasa káfé'wara'a miyá wésewe.

⁹ Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbáramá méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-aai

paápé uráiyé. Yéremaya séna Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa moóráwigombo pintaru'ó

íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa ¹⁰ sawemó wéom-barama méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá ónááwe Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumbo áisai uráin-ai.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹ Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágowá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana Ísu iséna ímba aai súwana ¹³ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aai wésimankaafó ina wéisaano súwana ¹⁴ Ísu iséna seyaafá'-áásáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwífa'-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-ai.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

¹⁵ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. ¹⁶ minkánáá moóráwigon-awi'a Párápási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'a mérowasa ¹⁷ sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páirati tísaí ena séna ándáfa'o méraan-kwaasifinkemba moóráwigon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyó séna ¹⁸ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tísaí uráíye.

¹⁹ Páirati mináái tísaí ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráísana sirunkó umbaí wétaifo ímba aaifimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

²⁰ Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páiratintafe'a sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufíyana puwíno simáméro simátímúwana ²¹ Páirati aneka'á tísaí ena séna minkáé'-wáásifínkémbá náawana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaaó suwaná ²² Páirati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²³ Páirati séna nóra-sawira uráíyo súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴ Miyá aantemba suwaná Páirati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáásí tíyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáásí túranka'a aiyowáí'a éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraíye súwasa ²⁵ seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásisaafitantambo íyawiseta maénaumne suwaná ²⁶ Páirati Párápásimba faú'auwena i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-ai.
Mááka 15:16-20, Yóni 19:2-3*

²⁷ Páirati Ísumba wení i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ²⁸ wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa ²⁹ óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kifaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰ tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-ai.

Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³² I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáimoni aampa'á túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³ marésa moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áinkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámuwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráiyé.

³⁵ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa nááwa iyáákaindawiya máíniyo sésa miyá ésa ³⁶ mara'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye agaimarésa a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésa ³⁸ uménté'o uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásiyá'á káráwiyowasa ³⁹ tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa timántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa ⁴⁰ úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹ Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-óraa'-waasiye karaánáá'a ankésa ⁴² sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáuma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémaímba póna érai'o sémaindamo éna weyáárika'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³ Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémaímba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴ miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-aempa-taiya'o tufúsúmarowiyai

karaánáá'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-ai.

Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵ Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo sumba maarán-iye. Maníkó kesí Maníkóo

nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátimakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸ moóráwigo awaantanténa faru-táénama maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹ tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íniyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰ Ísu aneká'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiyé.

⁵¹ Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵² utámáron-ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóní waási sáwífa'nanka'o pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³ utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴ Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásiyé Ísunka'o káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántáá'ó paápé úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáawe.

⁵⁵ Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káríri-aempakembo Ísumbo arááiwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'o tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶ moórá-inimba Mágátáraa-naopakem-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Máaka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷ Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸ Páiratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana wení

i-wáásisáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹ Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰ maimaéna kemó púwónasamo utáiyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹ Máriaa Mágátáraa-naopakem-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámáron-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páirati utámáráápa káráwiyoromo siyáin-aai.

⁶² Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páiratimpa'a túwaandu ésa ⁶³ sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo ⁶⁴ i-wáásí ti'maréna kaumbo-kánáá utámáráán-ontan-aifimba kogaráwiyesa awánaaro. Wení kisau-waasi wenáúma fasímbaesa aúpá'á utámaresa sésa pukáimpinkemba iyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minká'ó-ááígó ááémo siyáin-karo'-aaigomba iyáákaiifainiye suwaná ⁶⁵ Páirati séna kentí i-wáásí ti'maréwasa sentembá minóntán-aifimba kawé'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶ wésa waási

óntan-aifimba iyáféraáfo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araenáémba úmaresa i-wáásí mátiyuwesa kóuraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-ai.

Máaka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó iyáúsunka'a Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá ²⁻³ óraa'-marima tówana Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana ⁴ utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

⁵ Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínimbá kuyaná wiyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. ⁶ Wemó siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utarámpimba iawánékai ⁷ tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánáawe. Mináái kosimátímekaiyo siyáiyé.

⁸ Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá ⁹ Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana ¹⁰ Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiyé.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

¹¹ Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámáropa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kisau-waasi paápé ún-tanta'a kosimátímúwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye túwaandu urésa aái símai mimbórá-áái tarímaresa utámáropa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa ¹³ simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsa kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. ¹⁴ Páiratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaiimbá maitinkáíníye suwasá ¹⁵ miní-wáásí isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁶ Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméaraaromo siyón-omaka'a komérowana ¹⁷ miwí túranka'a paápé úwasa awánéna wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkai fí'owawa'iyó

suwaná ¹⁸ Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó fasi'aémbá siména séna wiyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹ pó'a mindásafe'a seyaafá'-márafá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a kentáásúwíka'a nombá maitinké'a ²⁰ simátímakaunda-aai arááiwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a iyóro. Maramá wéraindara'a kembiwísé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwísé'a méraandasafe'a imáyáa úmae'a iyóro Ísu siyáiyé.

Kemá Mátíyu sún-da-aai tai'áiyé.

Mááka

Ísu wiyómpa'a iyówana Mááka moóra-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aii agaimakáiyé. Mááka moóra-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pitaante Póronte'a kísau túwa'nai uráiyé. Rómu-waasi Ísun-aii isáíwae séna maanáúfái agaimakáiyé. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómbo maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiyé. Miyán-áái Mááka agaimakáiyé. Mááka agaiyáin-aaigoni ayáiyá'á maarán-táúntámpimbo wérain-aii moóra-waasigo agaimakáiyé.

*Yóni nombó maitinkówimo simátimakin-aii.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Kárásiti wení ásé-aii maarán-iyé. ² Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aiimo simátimakin-aii awi'a Áísáya Yónin-aii símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paapé úwana mináái paapé uráiyé.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakemba kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tiyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitinkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiyé.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesinaaembo tindawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráánana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

*Ísumba nombó maiyánkarain-aii.
Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22*

⁹ Minkánáá Káríri-aempa'a Násareti-naopakemba Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰ Ísu nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbo Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaéna Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wiyómpakemba aaigó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

*Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-aii.
Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13*

¹² Súwana Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ ayáátáaka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'lo índa awánánae séna fí'lo-fi'on-aaí súwana Ísu ímba sáwí'lo úmba afáá'-wáí-wáánkó íyáíse'a mérowasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aaí.
Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15*

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'la uráíye siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káriri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-aaí simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paapé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóní ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáíye.

¹⁶ Mináái simátimena Káriri-waunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-wáásiyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'lo to-tímapa'lo nóyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'máré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásiyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aaí.
Rúku 4:31-37*

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aaímo ísónkanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa áamáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minamáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínawa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawí Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánéna táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyo. Aúí'an-iye. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káriri-aempa'a Ísun-aaí wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'lo ún-kwaasimo asófatinkarain-aaí.
Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41*

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáimoninte Éndurunteti naaúmpa'lo iyúmba Yémisiye Yóniye Ísuwe úmai iyúmba ³⁰ Sáimonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna

ayáánka'a ta'óto'mai íyáfasinankowana mináúiyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Káríri'fa'o simátímakain-aii.
Rúku 4:42-44

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu íyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inái wésena mérowana ³⁶ Sáímoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáásí embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰ Moóra-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa isámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénáawe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíniye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³ éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanam-ifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ áamáambo sun-kwáásí mésa ⁷ imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye-imayaa ésa

suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátimena séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyáárika'a íyáfasine ení wandaaí maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátiménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Íyáfasinke ení wandaaí maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáási túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táatafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-í'a isatá awánáúmne sésa táatafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-aai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32*

¹³ Ísu tuwéna Kárirí-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴ wéna awánómbo Áráfiásin-ááninkon-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááiwa'maena kuráíye.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'ó un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááiwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ amáán-kawaa-waasifinkemba amáámbo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'ó un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánéna Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'ó on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmáimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ófo tí'ó in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'ó úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

¹⁸ Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáisai esa sésa Yónini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'á ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

²¹ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba káramai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba

ímba íníye. ²² Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéeraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásimá pítuwesa nowasá ²⁴ áamáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófá'á Téfítimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfítiye wení waásiye táái tówana Téfíti Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu áamáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aafimbá maenkánae suwáí mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáásí kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáásí áamáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai éna súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwao súwana ayáámbo fárútuwowa kawé'á uwánkowasa ⁶ áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aai.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákén-kwáásíyé Táyyaa-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa

Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófatinowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinkainkwaé sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáiyé.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-ai.
Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16*

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴ minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe ti'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáiyafasi'aembo timúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáiyé.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkóní áwáu wíyónaaimo siwáíní áráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfiásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáiyé.

*Ísunte Píyésepurinte-taai.
Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10*

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátamba uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní amáámbo sun-kwáásí tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá amísana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-ai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíníye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo

ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíníye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kísau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo ²⁹ Ufaen-amútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íníye Ísu siyáiyé. ³⁰ Ísuntafesa sésa

sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21*

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

4

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.
Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15*

¹ Aneka'á Ísu Káríri-nonkwaakoni áwáifa'a koména aai wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba iyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáifa'a mérowana ² fí'o-fi'on-ai waé'mai simátiména séna ³ isáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fálnasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátáaka'a ímba kunkéna aáenkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawé'-márafímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákamai-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Isáán-kwaasi isámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá isáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisafo fí'on-kwaasi waé'mai-ai aantemba wésimatimumpo

¹² Isáámbanifo ímba isámai kawé'á wéowe.
Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe.
Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí
sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-ai simátimune Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu simátiména séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba isáafo fí'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánaáwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá isáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-ai simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-ai isésa

aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbai-taiyé sésa Maníkón-aai ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'lo-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-márafímbó kúmimba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-aai.
Rúku 8:16-18*

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé ínasa awánánáawe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánáawe. ²³ Isáán-kwaasi isámai kawe'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tíména aneka'á tímíniye. Mindásafe'a isáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro. ²⁵ Maníkón-aai isámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moóra-aaiwara'a isánáawe. Maníkón-aai ímbo isámai kawe'ó owí tirumpinkémbá maimáinana ímba wéiniye. Mindásafe'a isáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-aai.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iyé. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiyé.

*Taaérankon-aai.
Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19*

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawáányómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awí'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba marafímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna ³² óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³⁻³⁴ Ísu waásisomba aaí simátiménae sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwwana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátiména éniyo wení kísau-waasi wesé'lo méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáiyé.

*Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aai.
Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25*

³⁵ Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáipátá kónae súwasa ³⁶ fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompín-taonkwara'o kumbá ³⁷⁻³⁸ Ísu mintáónkoni ayáifá'á aú'n-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana

nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ³⁹ iyáfasinena fiyúndágonde nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana ⁴⁰ Ísu simátimena séna nóntafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkumba wéoo súwana ⁴¹ táá'a úwasa keáimbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáamba ufakésa táatafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá ²⁻⁴ Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'ó maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane omápa'ó utátínkón-ontan-aifa'a wéna wáá'a wéna óntantamba wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonaifainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwíakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fí'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á amémpakemba tuwaantanténa nonkwaaúmpíntáámó kúwáférómba putásowasa ¹⁴ póíya'ó tafíkwí miyámó úmba awánéna minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kísaufimpa'ó méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena kawel'-úmai mérowasa koawánéna tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawel'ó uwánkowsamo awánon-aaíye póígomo ún-aaíye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba iyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawel'ó uwánkáín-aaí enamááraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékaporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-aaí simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káríri-waakoni menáipákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo amáán-danka'ó káráwiyowin-awí'a Yáírasi téna Ísumba

taawánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawé'-úmai méraíno súwana ²⁴ Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááiwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai taí'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiya'a kota'ótóránana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááiwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiya'a ta'ótorowana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna náawawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótórína'iyo súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó náawawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótórína'iyo nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aai simámuwana ³⁴ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáifo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáifo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákaurumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraaro séna Pítaane Yémisine wenáfakon-awí'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sáwífa'-waasi amáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awíyáái uwaná ti'mátuwowasa máapa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁴² iyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánéna táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá améro siyáíye.

6

*Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30*

¹ Minkákémhá Ísu wenamáapa'a wéna wení kísau-waasise'o kúmba ² Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a amáán-daumpa'a iyéna aai simátimuwasa sáwífa'-waasi iséna táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-imáyáa maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa náawawa fasi'aémbá amísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémaiyo. ³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iye. Máriaan-ááninko éna Yémisiye Yósisiyé Yúndasiye Sáímoni-iyai tuwaaón-iye. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifásí'áémbá maiyénawa wésiyo

sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fí'lo-fi'on-daopa'a

wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitimba wenamáaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínáyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶ wenamáapaken-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínáyé

sun-ááísáféna imáyáa uwááena naaó'-nao'a

Maníkón-aaí simátímapa'a kuráiyé.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.

Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátimena séna aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táumba faimaé'a ⁹ tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wiyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹¹ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Ísuni kísaugon-aaí símae iyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiyé suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba iyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwárá'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tufífo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení

kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káíriri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasín-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo síesai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e síesai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aaí imáyáa éna tómbó non-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aaí iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba iyáfasinankaisana méraiye Éroti siyáíye.

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímákain-aaí.
Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13*

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaíye aaimó sun-ááíyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawé'-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba iyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aaí wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Manikóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.
Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21*

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwifá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwifá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwintámae kuntuámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba iyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwifá'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.
Mátíyu 14:34-36*

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'lo kumbá nonáwáifa'a nompín-táómba ándá kárá'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáásí Ísumba awíyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵ naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráiya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórowana tí'a étínkaraiye.

7

*Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.
Mátíyu 15:1-9*

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáamba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi áamáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiúwáuntafesa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamáamba fí'o-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúne non-kwiyaawe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aiimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna

séna Maníkó séna
maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷ Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Maníkóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáifimba agaimakáiyē. ⁸ Maníkóní áamámba tuwé'a tíwá'náti áamámba wétoraawe. ⁹ Maníkón-aaí túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tu-fuwíyana puwíníyē Mósese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáimba tinófoisafesa simátimesa sésa moóra-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyē wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aaí tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyē.

*Waásimo sáwí'ó uwátínkáín-tantaakon-aaí.
Mátíyu 15:10-20*

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwana séna simátíménda isé'a kawé'an-oro. ¹⁵ Máápakén-tantaa'ó naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiyē. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyē.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááigóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna kenkwará'á ímba táako péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápakén-tantaa'ó naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiyē. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiyē. ²¹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miya- sawí'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiyē Ísu siyáiyē. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáiyē.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aaí.
Mátíyu 15:21-28*

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moóra-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa énifo tuwímbai-waasi tamaún-aaí ísówana ²⁵ moóra-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aaí iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶ wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínísiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna ke-siyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simáména séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸ minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáíníyē. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyē sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómbo sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawé'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'lo asófatinakarain-aai.

³¹ Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékáporisi-aempa'a táyáákéna Káriri-nonkwaaumpa'lo kúmba ³² tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankao suwaná ³³ waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfíya'a ta'ótorena ³⁴ wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'lo káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawe'á úwana anááfígo fetóí úwana aai kawe'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyena táá'lo káúnkain-kwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo sen-kwáási kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aai.

Mátíyu 15:32-39

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áisa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wíyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáisaawa timénaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makágo súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimáí-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáitumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.

Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbaí wétopakemba séna káfé'lo méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano wéseo. Érai'a simátíme sune. Káfé'lo méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáípá'á kuráiyé.

Ímbo kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási orómó siyáin-aai.

Mátíyu 16:5-12

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu ámáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátiména séna intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'lo intembá ámáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a

kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáimbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáimbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aaí wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráataraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéraitbanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Táá'a wéraitbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-aaí.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankaa suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífa'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáásí marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawe'á uwánkowa na aúramba kararéna kawe'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísaáriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai éna séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawin-awí'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aaí ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye amáámbo sen-kwáásíyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankená séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pitaantaféna óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóni imáyáafinkemba wésene Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simáména waásisone wení kísau-waasiye táánténa séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro.

Kemá púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááywaenaawe. ³⁵ Tirááímo táinda-i'lo ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááímo táinda-tantaa'lo tuwésa puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáátáaka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwára kesááiwara'lo tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaeemba kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaeembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'lo marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátíme súne. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaeemba puwónááwe Ísu siyáíye.

*Ísu fí'orán-kuwawaa'lo faúkáin-aii.
Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36*

² Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'lo iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'orán-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwela aai wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á ímba póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moóra endé éta moóra Mósesende éta moóra Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya sínenawa iyómpo miyán-áái Pítaa siyáíye.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káataguwana mináínámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái isáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráatesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyó siyááwe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa amáámbo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paapé ínana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaeemba paapé íníyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa íníye-aii érai-aain-íye. Moóra-aai waási úranko kumpaapé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'lo índa-i'a uwánkesa tínaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáíye. ¹³ Simátíme'a súne. Íráiyaa é'a tiyáíye. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkanaawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáíye.

*Ísu sáwí-amutamba maiyáúkain-aai.
Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43*

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa áamáambo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóintafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna éniфо enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói fame'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkariyo súwana umaranká'á ánkariye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a fame'mai iyafíné nonpínémó túwáaraantamba wéiye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wésono. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴ miniyámpóiígón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbo úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpo súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómba sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶ wáá'a téna miniyámpói fame'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miniyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷ Ísu ayáánkwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínifo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

*Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45*

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káriri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aai simátimena séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa ³² wemó sún-aaigoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

*Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aai.
Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48*

³³ Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aai suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á

kumbaimái-waasisafena séna ísáaro. Íyáákanaemo síyawi tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankenena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásí ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáásí kísaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátime sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káraísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa káritantaa'a nombó timíyawi Maníkó kawé'-meyerámbá timíniye Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesa timankúnkúmbó ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmba wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbó owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-iyé. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-iyé. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísamáímó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-iyé. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawé'an-iyé. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisínáimba kámakama'a wéiye Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawé'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawé'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káina'o é'a to'maránááwe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaímo siyáin-aaí.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aaí wésimatimuwasa ² amáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaímo sínda isánae sésa

Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáiniyo. Miyámó énamo éna áamáan-aaí taraisíni ina taraisíniyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósese nóra-amaana simátimakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aaí ímbo ísöntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaijóe awaainínkóe'a takááísamai ⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaijóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moórá-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiyé. ¹² Moórá-ininko awaaijómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

*Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aaí.
Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17*

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba fáitínkaaro. ¹⁵ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaaan-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníniye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

*Óntawara'-waasigon-aaí.
Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30*

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ¹⁹ Maníkóní áamámba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáifimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémán-oro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparawímbá máéro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moórá-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-mékémbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái ísena sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráiyé.

²³ Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbai táiniye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émayawi Maníkómó kawáánipa'o wiyamba umbai táiniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóni afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóferáinkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái isésa táátafesa ésa sésa umbai taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáásí seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátimé sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóni ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiye tífátone tímánaatone tinófoiye táanine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tántáa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífimbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aú'i'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba aifarááwífinkembá tuwímbai tínaaeni'a iyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-ai.
Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34*

³² Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kun-kwáásíwará'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatiména ³³ séna isáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-ai símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa ³⁴ karaánáa'a sínkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

*Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-ai.
Mátíyu 20:20-28*

³⁵ Minkánáa Sápétin-áaninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaaó suyaná ³⁶ nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámó kaim-bárúpá'ó imémo e kenkáí iyáfasinike séfasefa'-arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpinkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'o uwásinkaiyamba kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái kanaa'á pó kai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátinkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémisinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá

íyáákamai-fasi'aen-aai simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi ff'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyé.

*Ísu aúrambo kafíkówimba kawe'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43*

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasin-ááninkon-awi'a Páátímiyasi aúrambo kafíkówi óntamba inai símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafíkówimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo íyáfasinaao suwaná ⁵⁰ atuwénamo méron-ampanta faúmarena íyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááímo táinda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkainkwae'a úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iyé sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráiyé.

11

*Ísu Yérúsaremufa'ó kuráin-ai.
Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19*

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órifi-omapa'-ewaa'-naokai moóra Pétéfasi-nao'a úwana moóra Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai moóra-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránááwe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpóí ontará'á ánda anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútúwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ánda wéfautuwaayo suwasarái ⁶ Ísumo sún-ai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarái ⁷ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwí'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae'e mintáénárafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwimba Maníkó kawe'á uwánkáiye. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íniye. Wenáwí'a mósá maráúmne

óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremu'lo kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-aai.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moórá-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyáí-kánáámó ímbo túmba ímba iyéna áná aantemba wérowana saafá uwááena ¹⁴ mintáigóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-aai iséna Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-daumpa'o méyámbo wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbarón-kwaasiti taaremá tawísíuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamundumamo méyámbarón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á ímba áamáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámba isasá fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbo uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kísau-waasiyé áamáambo sun-kwáásiyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba iyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurwana ²¹ Pítaa Ísumo séwiyon-aai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyanda-taima é'a aáénkaraiyé súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátimé sune. Maanómátáfé sé'lo iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íniyé síyanamo éna érai'a miyá íniyé. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fí'lo-fi'on-tantaatafe'a áísai e'lo sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáiyé sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'lo uwátinkaiyamba anondáá sáwí'la ónaumne-imayaa ímbo iyamba ifátuwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'lo ombá maitiyuwáiniyé. ²⁶ Énifo sáwí'lo uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiyé'lo ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'lo ombá ímba maitiyuwáiniyé Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

27 Ísu wení kísau-waasise'la anekalá Yérúsaremu-naopa'lo kumbá óraa'-amaan-daumpa'la wénuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'la tésa 28 sésa nááwawa ai'maráisa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná 29 Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'lo é'a sísai on-áái simátimenaumne. 30 Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa 31 miwí keáimbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'la ímba érai'e siyáao síníye. 32 Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aai simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáimbá sésa 33 Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'la nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

12

*Ándá-aran-kisaura'lo káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19*

1 Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kísau úmarena ándá-arankoni táúfa'la úmarena ándá-arambo mapaminanamo anombó kumínda-taufa'la úmarena óntan-damba kísaura'lo káráwiyian-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'la koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'la tuwímbai-aramba wémae'la tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'la koméraisana 2 arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ai'maráisana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'la tisasá 3 ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóisana 4 aanáfó moóráwigomba ai'maráisana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'la uwánkááwana kóisana 5 aanáfó moóráwigomba ai'maráisana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana 6 aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátáaka'la imáyáa émena kesááninkon-aai isánááwe séna ai'maráisana 7 tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa 8 ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'la métukaawe. 9 Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'lo káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'la káráwiyoro síníye. 10 Maníkón-aai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'la wéiyé sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé. 11 Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta

fí'oran-kawe'la uráiyé súné

agaimaréna siyáiyé Ísu súwasa 12 Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'la úwasa ifátuwesa kuráawe.

*Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aaí.
Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26*

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa aafimbó maiyankáiyantafesa amáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámhá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Timéndasa Yúndaa-waasisa kentáásí amáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá améro. Maníkóndé Maníkómbá améro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aaí siyáawe.

*Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aaí.
Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40*

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawemo sun-kwáásí pása Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'le séna iyámpói ma'ánkáiíniye siyáíye. ²⁰ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakón-aaí ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aaí wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba iyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósesé minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pása miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aaí siyáawe Ísu siyáíye.

*Aifaráán-amáánkón-aaí.
Mátíyu 22:34-40*

²⁸ Súwana amáámbo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni iyáákamai-aaí iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóní amáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-amáámbá sénaumne. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Ísareri-waasi ísáaro, Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna mimbórá-Fásí'áénkón-
iye. ³⁰ Manikómpá'á

kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné
áméro

agaimaréna siyáiyé. ³¹ Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo ísáaro.
Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

kesáfé-imáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Minkáé'-amáánkó seyaafá'-amáámbá iyáákaraiye

Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó
weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá

Manikómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá
onó. Kesáfé-imáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-

ámáánkó seyaafá'-amáámbá iyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái

Manikómbá amúndanifo mindáwara'a iyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba

kawe'-imáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Manikómó kawáánimba

wení ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai
uráawe.

Manikómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-aai.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena
séna amáámbo sen-kwáásí sésa Káráisiti Téfitín-andafaken-kwaasin-iye

wésefo ³⁶ naaófá'á Manikóní Ufaen-amútánkó Téfitimba imáyáa amúwana

Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-
aufaifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á

mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáakaanasa miwí tai'ánááwe

Manikómó siyáin-aai Téfiti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfiti Káráisitintafena

séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitín-

andafaken-kwaasin-iye Ísu súmba Káráisiti Téfitini Fasi'aénkó éna

Téfitín-andafaken-kwaasigon-iye. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena
séna tuwímbaimo amáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfo. Minkwáásí

ayáatáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási

tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáásí amáán-daumpa'o

ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-

áémpá'á mésa kawe-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara

naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae

sésa karo'-áái tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai

maenááwe Ísu siyáiyé.

Keto'-ínínkó Manikómpá'á óntambo tukáin-aai.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-
anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbo waásisomba tésa óntambo túwómbo

sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko
ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá túwówana

⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátíme sune. Minkétó'-ínínkómó túwáín-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye.
⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímбай túwáqfo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáiyé.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawel'á uráisana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ² Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.
Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómba Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompa'a tésa áísai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó íyáfasisinkarawai úne síyasa sáwífa'nanka minkáro'-ááisáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aaí némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa íyáfasine tíyáaro síyasamo ésa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánaámó tinda minkánaá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááisáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótkesa aaimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásí'afé mótkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á ásé-aaí seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wéniyana ánaemba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tίνíyé. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aaíya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aaí sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aaí tááka tinkáina'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímбай tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'lo fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tíyamba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiyaíwí tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye.

*Sáwí-kanaagon-aai.**Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24*

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'o íyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paapé íníye Ísu siyáíye. Kemá Máaka sune. Maanáúfáímó torausíyawí táako péé sína'a ísáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúk'á paapé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe.

¹⁶ Kísau'fá'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-inine umaran-iyámpóiwará'-íniné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye.

²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o íninkakaa seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro.

²² Tuwímbai paapé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasisinankaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanáe sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paapé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáíye.

*Ísumo marapá'ó kumínda-aai.**Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33*

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áinana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káinana ²⁵ o'á wíyómpakemba kuntínana wíyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tí'maráanasá Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moóra naan-táigón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátíme sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paapé íniye. ³¹ Wíyóne marawé tai'áinana kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

*Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.**Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36*

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba ísáawasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísáawa'a kemá Maníkón-ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááin-iye. Moóra-oraako némpa'a wááu koméranáe séna wení kísau-waasisafena kísau máéro séna tí'má'mae wéwena ontará'ó

kawáaniwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóní aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmónnda-kanaama ímbo ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wáawáiyá'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímbo ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímbo imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáiyé.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naafá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímbo tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-ai.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áumo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moóra-ininko iyéna asaa-wiyúmbó um-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyumba minánáféumbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímbo aaisambá aeéro. Kawe'á asínkáiyé. ⁷ Ímbo óntamo maráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímbo maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáiyé. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánáafo minínínkó é'a masawémba asínkáiyé. ⁹ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí áse-ai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-ai simátimiyasa táaka'a maránááwe Ísu siyáiyé.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-ai.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moóra-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-ai.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáísai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo

nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbái tówasa moórá-mora áísai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-iyé. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáiyé.

*Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25*

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tímúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-iyé. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwae séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵ Simátimé'a sune. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

*Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38*

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone Ísu Pitaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

*Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.
Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46*

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méraiya'a Maníkómpá inái kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena

komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inañfinkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iye. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniфо ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo aúñ-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inai kosimásuwena ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inai kosimásuwena kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáásí aráátiminasá ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigoñ-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáéñkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal-waasiye miwí ti'marówasa tumbá ⁴⁴ ááema Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-amáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uwasá tun-kwáásí Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kará'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaiimbó ánkaraan-aai.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-amáán-káwáágóni naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-amáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵ Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aigoni áwáu saafá

uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moóra-aai suwasá ⁵⁷ tuwímbai iyáfasinesa karolá sésa ⁵⁸ wemó sisataámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'la kaumbo-kánáá maisuwé'la waásimo ímbo iyan-damba ónaumne siyáíye suwasá ⁵⁹ minkwáásí ímba moóra-aai suwaná ⁶⁰ aifa'-amáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áísai ena séna simánkáán-aai anondáá ina sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-amáán-káwáágó áísai ena séna kesáámó áwí'lo mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káraísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'la kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrappa'la fasi'aén-áémpá imé'la ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³ aifa'-amáán-káwáágón-arunko sáwí'la úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'la ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símaimo sáwí'lo uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'la ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá náawa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáásí áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-amáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'lo maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aai sááko ímba kawé'an-iyé simásuwena máapa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efíwáni waásifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'la maémómbe Pítaantafesa sésa éraitá súne. Káririfakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'la kokórigomo kae'-í'lo ááimo ímbo siyáindara'la emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'la mináái

ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráíye.

15

Ísumba Páiratimpa'lo áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'la óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'la kára'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'la Páiratimpa'la kuwaná ² Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágowá óno súwana Ísu séna é'la séne súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fí'o-fí'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áísai ena séna sáwífa'-aai wésimankaafo anondáá ina moóra-aai sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráíye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

6 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai mo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o méraín-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáíye. 7 Minkánáá moóráwigon-awi'a Párapási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tíyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkárowana mérowasa 8 sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'ankaa suwaná 9-10 Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwae sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa 11 óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párapásimba faú'ankaa simáméro suwasá isésa mináái simámúwana 12 Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa 13 óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná 14 Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná 15 Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párapásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-ai.
Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3*

16 Ísumba i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa 17 naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa 18-19 karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa 20 karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

*Ísumba tufúwanamo pukáin-ai.
Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27*

21 I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awi'a Sáimoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa 22 marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa 23 ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráíye.

24 Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba mátufusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa náawamo iyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa 25 aafáúgómó áyana'o kainkánáará'á tufúmba 26 Ísumbo tufúwanamo puwún-aigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa 27 uménté'o uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana 28 naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa

awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáamba tóipimba fáakesa timántakái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáa' maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íníye. ³² Maníkómó iyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'o sé'éíndamo éna weyááríka'a taaiyakémbá kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáa'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-ai.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáa'a ánkówana wáawái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáíye. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakaiwaimba Íráiyamba wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ánda-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náinkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáíye. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáíye.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntómpinkémbá moórá-inimba Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káriri-aempa'a núpa'o wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'o túmba miníníntómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-ai.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Miníníntómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaimo isón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawé'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páiratimpa'a téna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páirati imáyaa éna éra pukáíyo séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáíyo súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáíye simámuwana Páirati séna kanaámpó Ísun-áúma máínone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áúma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana

araámáo Yósisin-anówa'e la mé sarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínimbá Máriaa Mágátárra-naopaken-ininko úwana araámáo Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ² ááéma aafáúmó iyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaésa Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai éna saawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo iyúmba moóra'-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'lo wétemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátime sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátíméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátímakaawe.

Mááka kemó súnda-ai tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-ai.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena aifa'á Máriaa Mágátárra-naopaken-ininkon-aúranka'lo paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-ai simátimumba isésa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáási némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra' kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-ai seyaafá'-márafá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aafimbá maitinkáiniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kísau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aafinkemba sésa

¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'o índá-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-ai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wiyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'a mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-márafá'á ásé-ai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-ain-iye siyáawe.

Mináái taí'áiyé.

Rúku

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmáimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwainíye. Maníkómpá'á inaimó sen-ááíyé Maníkóní ámútankon-aaíye sáwí'o um-béyámbá Maníkó maisíyúwáín-aaíye miyán-áái Rúku agaimakáíye.

1-4 Óraako Tíófíráasiyo moórá-aaí sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paapé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aaí simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aaí agaimakáamba minááiígóní áwáu kawé'-úmai isé'a aifakén-ááíyé afufumpinkén-ááíyé ánaaenken-aaíye agai-amúne. Ísaraanda-aaí érai'-aaíya'í karo'-ááíyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaímo simámakain-aaí.

5 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba moóráwígon-awi'a Sékáráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai 6 Maníkón-aúranka'a minákwá'á kawé'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení amáámba kawé'-úmai isésarai 7 age-ínímbá ména iyámpói-iyaimba mésarai wauránaráamba káguraaye.

8-9 Wauránaráamba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maésa miyá úmae iyésa miwítí kisaumo tuwínkaa'ésa Sékáráíyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'ó agáíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa 10 asaa-wiyúmbó índa-tantaa'ó agáí-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Maníkómpá'á inái wésuwana 11 Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agáí-táárégóní ayáánúrappa'a wiyómpaken-kisau-waasigo paapé úwana 12 Sékáráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana 13 wiyómpakewi séna Sékáráíyaao ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miníyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. 14 Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. 15 Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miníyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwóí'ó on-dóné ímba náino. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íníye. 16 Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneka'á ténááwe. 17 Wemá Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáíye tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó iyantemba ésa kawé'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana 18 Sékáráíya séna kesuwaainínkóekai wauránaráamba káguraufu nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana 19 wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana

kawe'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe ²⁰ ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'a paápé ína kawe'-úmai aái sínone súwasa ²¹ máápa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóintafenawa ayáátáaka'a méraiyo wésuwana ²² máápa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména ²³ wení kísau-kanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawe'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátáaka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áíye Írísápéti siyáíye.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aai.

²⁶ Írísápéti ámúka'a ména afa'móráe-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Kárirí-marafa'a Násareti-naopa'a kuména ²⁷ moóra-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáíye. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aái tarímarowana ²⁸ wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááígóní áwáu nóran-aaisafenawa síyó súwana ³⁰ miwá séna Máriaao Maníkó aamoí uwánkái'fo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáímo iyámpóímo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-íla ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-íye sénááwe. Aiwá'nágon-awi'a Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú amínana ³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íníye Képarieri súwana ³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana ³⁵ wiyómpakewi séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana iyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoí Maníkón-áánimban-íye sénááwe. ³⁶ Enamááraa-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba kéna ámú'a kauráíye. Age-ínímbán-íye wésewana ámú'a kauréna afa'móráe-wiyomba maisúwáíye. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'á fetóí wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸ Máriaa séna Maníkóní kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáíye.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-aai.

³⁹ Iyúwana kárika'a Máriaa ména iyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moóra-naopa'a wéna ⁴⁰ Sékáráíyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana ⁴¹ Írísápéti Máriaa amóísáúmba isówana iyámpóígo anówan-arumpimba ména úwaaúwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawe'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawe'á uwátinkena embá óraaka kawe'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwará'a kawe'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóísáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráíye. ⁴⁵ Maníkó

simámakain-*aai* éraila paápé ínìye séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiye Írísápéti siyáíye.

*Máríyaa Maníkón-áámói éna imó siyáin-*aai*.*

⁴⁶ Súwana Máríyaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'la mósá wémaraisa'la ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawé'á isa'á Maníkó kawé'-ámpá'ó mészínkáiwaimba aamói uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'la uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'lo méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰ wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'lo méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyínìye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'lo mósá máraán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵² Maníkó túwí'lo wérain-kwaasi kárika'la múra tinkéna ímbo túwí'lo wérain-kwaasi óraaka'la mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawé-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'lo makáan-kwaasi ímbo tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Émbaramuntafenawara'la óraaka séna enkwára enaísaaftantambo iyawiwara'la sirumbá uwátínkámae'la iyónaumne siyáin-*aai* ááka'la makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-*iye* Máríyaa séna ⁵⁶ Írísápétiye ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'la kunkáiye.

*Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-*aai*.*

⁵⁷ Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-*aai* isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'la aamói uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamói uwaná miníyámpóígó afakaumboé-no'waamba waúwasa áúma kárámai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'la Sékáráíyaawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'la Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímbo ení waásifa'la miyán-áwí'á wéráiyé suwaná ⁶² afowámbá áá'la káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'la Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráíya agaimaréna ói'la fetói úwana aái séna Maníkón-áwí'la mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'la úwana Yúndiyaa-marafa'la omápa'-aempa'la mináái wété úwasa ⁶⁶ ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miníyámpóígó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'la méraiye siyáawe.

*Sékáráíyaamo siyáin-*aai*.*

⁶⁷ Miníyámpóígó afowámbá Sékáráíyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'la uwánkowana Maníkón-*aai* simátiména séna ⁶⁸ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai éna sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aénkwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'lo úmáisaamo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mészínkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawé'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tíyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáíye. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá síwá'násaféna

arumbó uwátinkainda-aai séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-aai siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáási namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawé'-úmai arupíse úmai maé'mae'o onda-ááísá óraaka'a siyáiyé. Sékáráíya simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaimo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ámpá'ó métinkainda-aai wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáási Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáusenamo sámó kaintembá kawé'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'o iwáí sáma kátinkena kawé'-ámpá'á métinkainiye Sékáráíya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawé'-ímáyáá wéna máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máriyaa Ísumbo ma'ánkarain-aai. *Mátíyu 1:18-25*

¹ Minkánááfímbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáási túwí'a agaénááwe siyáiyé. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanaafimba Sáiriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'o kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáiyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Káririmarafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétafumafa'a túwana ⁵ awaainín-árasígó Máriyaa ámú'a kaufúwana áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankáí-kánáá túwana ⁷ aifaráán-iyámpói ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwátói úsúrena purumakagóní táúfapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wíyómpimba waásimo wááumo wáéndampa'a ówí'a tarówana purumakagóní naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-aai.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paápé úwana Maníkóní sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰ wíyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aai kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkóni-iyé sénááwe. Miniyámpóigó kenkwará'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsúmai purumakagóní táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-aai érai'-aai kentáá kawé'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paápé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátinkáín-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aai.

¹⁵ Wíyómpaken-kísau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa iyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta

Pétaremufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriyaae Yósepiye mésarai purumakagóni táúfapimba Ísumba ánkaroysa taawánésa ¹⁷ wiyómpakewimo siyón-aai miniyámpóigón-áái tasimatimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásimakain-aaisa érai'-aaiye sésa Ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aai ísówi imáyáa uwaná Máriyaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyé.

Ísun-awi'o simánkarain-aai.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóigón-áuma kárámai araenáemba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wiyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyé.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aai.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máriyaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni áamámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóísómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóiyé sénááwe Fasi'aénkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyáiyé. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni áamámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremufa'a ména kawel-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawel'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simámena séna ímbo ááéma puwínompo Fasi'aénkóni Káráisitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai áamámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a iyúyana ²⁸ Símiyoni miniyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwena séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásimakaanda-aai káfé'a paápé isaná sirunkó kawel'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawel'-ámpá'ó métinkaindawimbo iyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawel'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíníye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miniyámpóigóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawel'á uwátinkainíye simásuwena miniyámpóigón-anówantafena séna Maníkó maaníyámpói iyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawel'-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwámenaawe. Maníkó wembá waamékáámbá uwánkáísasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáásí túranka'a paápé íníye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'o intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíníye Símiyoni Máriyaantafena siyáiyé.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waai maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaai'kó puwúwana ayáátáaka'a 84 aatai

maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inai aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miníyámpóígón-aai simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaímpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miníyámpóígón-aai simátímakaiye.

Yósepiye Máriaae'a Násareti-naopa'o kurááyan-aai.

³⁹ Yósepiye Máriaae'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Káriri-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóígo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawé'-ímáyáá úwana Maníkó kawé'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóíya'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááiwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena minááísáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáá wembá áísai uwaná wení kawé'-ímáyááfínkémbá simátimuwasa isésa táátafesa uwasá ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáámba píkinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbaí wétáifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígoní áwáu ímba kawé'-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááísafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéena mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawé'-ímáyáá wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táipíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráíyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátiména séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tiya'a nombá

maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye Yóni siyáíye.
⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno.

⁵ Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawé'án-oro. ⁶ Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba

kawé'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráínana kumínda seyaafá'nánká awánánááwe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáínkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba tímínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímbo kawé'-árámbó iyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba tímíníye Yóni siyáíye.

¹⁰ Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná ¹¹ Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa ¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáínkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná ¹³ Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa ¹⁴ i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátíme'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kísaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawé'á ína'a méraaro Yóni siyáíye.

¹⁵ Yúndaa-waasi Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba amulmarésa mésa Yónin-aai isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'li fi'owawa'iyo suwaná ¹⁶ Yóni séna kesínaembo tındawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íniye. ¹⁷ Aawinkwinaumo sipetifímbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómba marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo autúwáíasamo kámakama'o in-iyáfímbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá maráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni séna ¹⁸ Maníkóní áse-aai ísámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²² Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaemba Ísumba maiyankówana inai súwana kampúaran-tawaai

tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena anel'a kumbérowana aaigó aantemba wíyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aaí simátimumbanifo Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

*Ísun-áiwá'náti túwíkon-aaí.
Mátíyu 1:1-17*

²³ Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaímo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-íye siyááwe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

²⁴ Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana
Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
Rífái afowán-áwí'a Méri kai úwana
Méri kai afowán-áwí'a Yánai úwana
Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

²⁵ Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana
Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana
Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana
Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

²⁶ Nágai afowán-áwí'a Méati úwana
Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana
Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana
Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana

²⁷ Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana
Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana
Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana
Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana

²⁸ Nérai afowán-áwí'a Méri kai úwana
Méri kai afowán-áwí'a Éndai úwana
Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana
Kósamu afowán-áwí'a Érímendamu úwana
Érímendamu afowán-áwí'a Éya úwana

²⁹ Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana

Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

³⁰ Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana

Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana

³¹ Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
Mériya afowán-áwí'a Ména úwana

Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfiti úwana
³² Téfiti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
³³ Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Anái úwana
 Anái afowán-áwí'a Ésironi úwana
 Ésironi afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
³⁴ Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
³⁵ Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
³⁶ Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
 Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Maníkón-áánimban-iye.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.
Mátíyu 4:1-11, Máaka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátáaka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-
 aai tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-
 aai aúfáifinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyonkwaasi aráánamena ⁶ séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíniye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa
 é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení
 kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankenana séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna
 óntanka'a aísamai turaráanafo
 sésa tiyáántandesá faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésembo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹² Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
 áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá
 áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ¹³ waántáwanko seyaafá'-tántáátáféna Ísumba áísai uwásuwena séna kárika aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

*Ísu wení kísau mo ómbakain-aai.
 Mátíyu 4:12-17, Mááka 1:14-15*

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Kárirí-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-máráfá'á wété úwana ¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a Ísu simátimuwasa seyaafá'-nánká wenáwí'a mósá makáawe.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aai.
 Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6*

¹⁶ Minkákémbá Ísu kárikomo ma'ééún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aai aúfáífinkembo simátimindasafena iyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai ámúwana maiyéna fariyéna moórá-aai awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-aai kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafikáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-aai kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíníye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aai kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáiyé Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aái simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aái sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'lo isérón-aai afora'á paápé iye súwasa ²² iséa aifa'á kawé'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawé'an-owo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawé-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátíme sune. Maníkón-aaimo simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-aai kosimátiminenamo wimbá wenamáaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-aai sénaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínimbá sáwífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínimbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráiyé. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minamáán-dáúmpá'ó mérowi iséa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íníye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ iyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufíntuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.

Mááka 1:21-28

³¹ Ísu Káíriri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaimo isón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iména aái simátimuwasa ³² iséa óraaka'lo súntafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minamáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áínono, Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásígó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'lo uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-aai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'lo ún-kwaasimo asófatinakarain-aai.

Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minamáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'lo iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'lo-fi'on-ti'lo ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáamba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankarawai iyé-imáyáa untáféna Ísu aseráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

*Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-aaí.
Máaka 1:35-39*

⁴² Kóuwana aafáúmó iyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a ásé-aaí Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáíye.

5

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.
Mátíyu 4:18-22, Máaka 1:16-20*

¹ Moóra-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-aaí isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'á kári'-nompín-taomba nonáámááífa'a wérowana moóra Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'lo tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba iyátena Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáásí simátímakaiye.

⁴ Simátimena Sáímonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana ⁵ Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááta toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpímbá ówitena tararáárántamba úwasa ⁷ moóra-nompín-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbaí téna nompímbó kúwáférááraantamba úwana ⁸ Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye. ⁹ Sáwífa'-mofaa'lo tóróntafena Pítaawe wesé'lo méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰ Sáímoniye mófáá'lo to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáímoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'lo to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáero súwasa ¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááíwakaawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aaí.
Mátíyu 8:1-4, Máaka 1:40-45*

¹² Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáinamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánéna áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aai simátimunafo sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwena kawé'ó uwánkon-aai simátíma'maena iyúwana minááigó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o in-kwáásí asófatininkwae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakene Káriri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Maníkó Ísumba asófatininkainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawé'á ínkwaé sésa tumbá ¹⁹ mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a iyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a iyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-aai.

Mátíyu 9:9-13, Mááka 2:13-17

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómbo taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ iyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááíwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'o náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fi'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ ámáán-kawaa-waasiye

miwítí áamáambo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oto tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne

Ísu siyáiyé.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22*

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inái aantemba wésewasa áamáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéfo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóiyana minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-aai séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba káramai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéiye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáiyé wésewe.

6

*Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28*

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wítí-ton-kísaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wítí-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² áamáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáá aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

*Ayáambo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6*

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu ámáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ ámáán-kawaa-waasiye ámáambo sun-kwáásíyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawel'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáambo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáási ámáán-aaifimba nóin-aiiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawekísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáambo kemporarón-kwaasisafena séna enayáamba fárútuwao súwana ayáamba fárútuwowa kawel'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-ai.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19*

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúma waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááiwa'mae kun-kwáási táántowasa iyúwana minkwáásifínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáaye.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráníasin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísini-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo maiyáin-ai.
Mátíyu 4:23-25*

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó arááiwaún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaanaopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-ai isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófatinkainkwaé sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áinkwaé sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófatinkaraiye.

*Tirunkó kawel'á éna sáwí'a énamo índa-ai.
Mátíyu 5:1-12*

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwemo sewí Maníkó miwí kawel'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawel'á ina'a wíyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámaimo

méraawi waási tínaaembo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetói ína'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawel'á ína'a imá wéte'a wiyómpakemba kentí kawel'-meyerámbá maenááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. ²⁴ Énifo marapakén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawel'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawel'-meyerámbá maenááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wiyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá méréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáási kawel'á uwátínkáaro-aai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aai ísáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáási tirumbá kawel'á uwátinke'a tíyámbo uwátínkéwi kawel'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aaimo simátínkéwi kawel'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Maníkómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-tíméro. Kentí unáankwátói maiyésa sésa aneka'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maiya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táinda-i'o úmimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáási ímba kawel'-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawel'-meyerámbá timínífo kentí namuro-wáásíwára'á imáyáá tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawel'ó uwátínkáán-kwaasi kawel'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawel'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawel'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawel'-án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwára'á kawel'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba simenááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Maníkó ímba kawel'-án-owe síníye. Ánaaemba simenááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáási kawel'á uwátinke'a imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawel'-meyerámbá maenááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáási úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wiyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkáántemba miyán-oro Ísu siyáiyé.

*Ímba sáwí-aai simátíméromó siyáin-aai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kenkwára'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátínkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáíniye. ³⁸ Timíyantemba Maníkó anondáá kembá timíníye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o

máraántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíniye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íniye Ísu siyáiyeye.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aai séna moóra aúgafitawi moóra aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóimo ésa uwáitái'-on-kwáásí ímba iyáákanaafo miwí táái ísámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáiyeye.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyeye.

Taaigó arambó iyáín-aai.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawé-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye

kawé-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ⁴⁵ Miyáumai kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfínkémbá kawé-kísáú máéwasa sáwí-waasi

sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu siyáiyeye.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba arááíwa'mai kawé'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawé'-úmaimo arááíwaiyawí miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. ⁴⁸ Naambá ónae sésa marafímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéiniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawé'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawé'-úmaimo isáiyawí miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái isámaimo kawé'ó iyawí ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiyeye.

7

Rómu-i-waasigon-aai.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana ³ minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-óraa'-waasisafena séna Ísumba koái'mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí ámáándamba úmakaifo kawé'-wáásí po kawé'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana

minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáásí kawaágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o iyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawaá-kísáúgóní áwáuma awánáúnda kesí kawaágó sisa'á wení kísau maé'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áátafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásísontáféna séna simátimé sé'a minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawe'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo iyáfasinankarain-ai.

¹¹ Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moóra-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo iyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba iyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sin-kwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmiye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-áái'gó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráiyé.

*Yóni nombó maitínkáiwain-ai.
Mátíyu 11:2-19*

¹⁸ Mináái'gó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánaáfímbá Ísu sáwífa'-waasi fí'o-fí'on-ti'a ún-kwaasi kawe'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awánamai kawe'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafikáiwai túramba awánamai kawe'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísaimo pukáiwai kawe'-úmai tin-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna ²³ kentáfésa ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawe'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-ai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nóran-imayaawa

wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwáí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iyé. Érai'a simáttime súne. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi íyáákaraiye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíníye siyáíye

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. ²⁸ Simáttime sé'a Yónini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba íyáákaisana Maníkó kawe'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainíye Ísu siyáíye.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáín-aai érai'-aai póta konanasá nombá maisinkáínkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé minámá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmbe kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóísomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súná'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súná'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitinkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwan-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáíye.

Ísun-aísamaiya'a masawémbó fatíyain-aai.

³⁶ Moórá-kanaa ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáímoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu ámáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aai minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ ámáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-aaí simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímiwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámisana ⁴² aanáfómbó amí-kánáá tísasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígafatuwaumpo kokaiyó siyáíye-aaí Ísu Sáimonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígóráí tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyo Ísu áísai ena súwana ⁴³ Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwawai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu sísamaimo non-kwiyí-nómbá ímba siménana minínínkó ifí'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntáusamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amó'na uráíye. ⁴⁶ Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoí uwásinkena miyán-tántáá'á kawé'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári-sawi-tantaa'o maisuwáúnda kári'-aamoí uwásínkáíye Ísu Sáimonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwawai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawé'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawé'á ina waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-aaí.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wéneña Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawé'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máriyaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-awi'a Yóána awaaikón-áwí'a Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awi'a Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpínkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'la Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufa'la wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba

kuwéna karuwéna anoníyaim-barafa'a póna aáénkaraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáiyé. Ísáán-kwaasi ísámai

kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánauntumbo tu'maráínten-úmai Maníkón-aaí simátímísana ¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba iyana sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'á métínkáífo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fí'on-tantaako tisasá miwán-ímáyáa ésa Maníkón-aaí ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imagaa úmae wénesa fí'o-fí'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-márafímbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isésa kawe'-ímáyááwára'-wáásí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-aaí.
Mááka 4:21-25*

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyiyamba awánánááwe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paapé ínasa awánánááwe. ¹⁸ Ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro. Maníkón-aaímo ísámaímo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moóra-aaíwara'a isánááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámai kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimáinana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-aaí.
Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35*

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o iyúmba máápata tamérowasa ²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaímo isésa kawe'ó iyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

*Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aaí.
Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41*

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáipá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu aúnkwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfanéna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosawe suwaná Ísu íyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nórán-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáamba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

*Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aaí.
Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20*

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbáráfá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátáaka'a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwáankowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á amémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbó kúwáférómbo putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánéna minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kisaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-aísamaifimba kawé'-úmai mérowasa koawánéna táátafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé'ó uwáankowasamo awánon-aaí simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafakenkwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba íyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwónkwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawé'ó uwáankáin-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwáankon-aaí mindáópa'a simátíma'maena kuráíye.

*Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43*

⁴⁰ Ísu Káríri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kimbora kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'lo kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááiwa'mae wéwena wení unáánkwátói-araiya'a kota'ótorowana mindááéyángo é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóiya'a ta'ótóráina'iyo súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo íyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóiya'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáási túranka'a wení unáánkwátóiya'o ta'ótorowanamo asófankon-ai simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa ámáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áakauraumo indá kentáfé amankúnkumba inaná enayáámúnko kawé'-úmai méiniye Ísu séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémisine minárásígón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráíye-imayaa ésa Ísun-awíyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá íyáfasinowana Ísu séna tómbá amíyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-ai ímba simátímékaiyo siyáíye.

9

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-ai.
Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13*

¹ Ánaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o inda-waasi asófatinkei-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai kowésimatime'a tí'o inda-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tanta'a maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi

ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní ásé-aaí simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinkafa'a kuráawe.

*Éroti Ísun-aaímo ísarain-aaí.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aaí símae iyúwana Káíriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyé. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaímo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wéseмба nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyé.

*Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13*

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kísau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá'-kísáúmó máún-aaí simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éniyo sáwífa'-waasi iséna arááiwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

¹² Asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa káritomba séfataasewara kae'-mófáá'wará'á wéraiyo sáwífa'-waasifimba ímbo kanaan-ínífo tómbá koméyánorowa wéseno áísai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiyé mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwínkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ iséna miyá uwátinkówana ¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa misáwífá'-wáásí timúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.
Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29*

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á inái simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitínkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

*Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-ai.
Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1*

²¹ Ísu séna mináái ímba simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé tínaaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawi tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbaitántáá'á aasiyaasi-kánáá timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁴ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa ísámai tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. ²⁶ Kesááiwara kenkwára'ó tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigáé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigáé uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátime'a sune. Tuwímbai maanká'ó

méeraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-ai.
Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13*

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inái wésuwana ói'a fi'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waení'a kéna tógáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aái wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufo'a puwíníye siyáimba ampáánká'á miyá íniye-ai wésuyasa ³² Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáiyé.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

*Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-ai.
Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29*

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména

wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóigón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpóí famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisaná aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpóí kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

*Ísu puwínda-aaimo siyáin-ai.
Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32*

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máraaro. Kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aaigoni áwáu ímba iséna miwítí imáyáa umbaí tówana minááigóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

*Nááwa iyáákaiyomo siyáan-ai.
Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37*

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-ai séna kentááfinkémbá nááwa iyáákaiyo séna keáimbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáféna imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbaí sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawí Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiyé.

*Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-ai.
Mááka 9:38-40*

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátimapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfinkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáásí kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-ai.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáínana wiyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká ténena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáa éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení waásisafena kowáíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-ai iséna tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wiyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáásí kafúkoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena

óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

*Ísumba arááiwaenaemo siyáan-ai.
Mátíyu 8:19-22*

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o nín-dafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simámena séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaapé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-ai simátíma'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáamba timé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kisaumo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maenááwe Ísu siyáiyé.

10

Ísu 70 waasi kisaumo tímakain-ai.

¹ Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi iyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátimena séna kisaufa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááfo koró. ³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-iyánkómó intenkáámbó on-kwáásífá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátááka'a ímba úwoi-ai símae wé'a ⁵ moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyaatao seró. ⁶ Síyana faru úmimo méraindawimo éna mifárú-áái wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraindawimo éna mifárú-áái gó kouweréna kembiwífá'á tınıye. ⁷ Kisaumo maíyawí méyámbó máéntafe'a timínda-naumpa'a imé'a timíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba timíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸ Moórá-naopa'o wiyamba naambá timésa tómbá timésa íya'lo wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'lo índa-waasi asófatinke'a simátime sé'a Maníkó wení waásimo kawááninda-kanaa kempá'á kárika'a tınıye simátíméro. ¹⁰ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátime sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowáí'a úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tınına isa'á tínaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátime sune. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tínda naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínifo kembiwímó tínaaembo uwátimíyan-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
Mátíyu 11:20-24*

¹³ Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ¹⁴ Mindásafe'lo simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índakanaamo tinda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imagaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawimeyamba timíníye. ¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶ wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'a wéofó tínaaembo uwátinkááwi kenkwárá'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-ai.

¹⁷ Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná ¹⁸ Ísu séna miyá owaná wiyómpakembo aafáyáumo tóráintemba wiyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. ¹⁹ Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáindamo é'a ímbo puwiyana áwáífiyaamo índafonkwankomo fáindamo é'a ímbo puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenko waántáwankoni fasi'aénkómbá iyáákaimba póna ímbo seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. ²⁰ Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímbo aamoín-ófo Maníkó wiyómpa'a aúfáífimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

*Ísu Maníkón-áwí'lo mósá makáin-ai.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17*

²¹ Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawé'a úwana séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wára'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímbo simátime úwoi-waasi simátime miyámó iyantafena ánkáisa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena ²² simátimena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímbo suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímbo awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáíye.

²³ Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawé'a ína'a méraaro. ²⁴ Simátime sune. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímbo awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímbo ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-ai.

²⁵ Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo amáámbo kawé'úmainimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo

nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo awánáanda minááísáfé nóran-imayaawa óno súwana ²⁷ minkwáásígó séna Maníkón-aaí aúfáifinken-aaigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawe'-wáásín-íye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwa'iyo súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi áamáandaumpa'a kísau mo máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífinkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiya ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáákísáúgóní óntamba aména séna kawe'-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisawa aúí'a úmaisa maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífinkémbá nááwa'iyo Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráíwai wení waásín-íye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínone Ísu siyáíye.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aaí wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-íye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ína imáyáa óno. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo ísáámba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana wíníye Ísu siyáíye.

11

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna

Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáiwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpátá inai senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o iyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáíye.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsa waiguráumpo ímba iyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátáaka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésindasafena iyáfasinena amíníye. ⁹ Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ¹⁰ Áísai íyanamo éna Maníkó timíníye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ¹¹ Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba iyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-fo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétiméfo wiyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo iwáí póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Máaka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aái wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aái súwasa sáwífa'nanka awánésa táatafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-*aai* imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó iyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyéna tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáiyé.

*Sáwí-amutanko kouwékáin-*aai*.*
Mátíyu 12:43-45

²⁴ Ísu simátimena moórá-*aai* séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáiyé.

*Érai'a tirunkó kawé'á wéin-*aai*.*

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náámbo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-*aai*.*
Mátíyu 12:38-42, Mááka 8:12

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awí'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wéména kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái táisaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímba ísaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-*aai* kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-*aai* ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaa-*aai* iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'o sáwí-awau túwááraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

*Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.
Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23*

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyiyawi awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iye. Túrankomo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínífo túrankomo ímbo kawé'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíniye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawé'-án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámá kátinkainiye

Ísu siyáíye.

*Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.
Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47*

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímba ayáamba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásigó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simáména séna kemá ámáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraniyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká'-tántáá'á éna andáámpá'-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráíye. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupíse é'lo kemó makén-tantaa'lo ímbo makén-kwaasi timé'lo é'a kentí imáyáago kawé'á íniye.

⁴² Kemá ámáán-kawaa-waasi kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moóra Manikómbá amé'a kawé'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Manikómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'lo uwátínkáántafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a imé'a kawé'-áémpá'á waási túranka'lo iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánéna kawé'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo ámáámbo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwará'á símai sáwíta uwásinkaane súwana ⁴⁶ Ísu séna kemá ámáámbo sen-kwáásí kemó ámáámbo simátímén-aaigo umbái tíyáisa'a mináái ímba wétuwa'nai-ofo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Manikón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofó káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawé'-ímáyááfínkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye tí'maráanasa miwífímbá wéniyasa tuwímbai sáwí'a uwátínkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Manikómó siyáimba mináái paápé uráíye. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára'á ánaenkwarara'a Manikón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'lo méraan-kwaasifa'a tíniye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaemba moóráwigon-awi'a Sékáraíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moóra-aempa'a Manikóntáfésa ísámaimo

póí tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáraíya imérowasa tufúwana pukáíye. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maenááwe. ⁵² Kemó amáámbo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawé'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawé'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáikaafó káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁵³ Ísu mináái simátimena máápa'a kumúwasa amáámbo sun-kwáásíyé amáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fí'o-fí'on-tantaatafesa áísai úmai ísáqnanamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'ó é'a aaifimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-aai.

Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna amáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásíyáámbo ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráin-tantaa'a káritantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá máraáwana intoréna óraa'ó intembá amáán-kawaa-waasiti sáwí-aai miyá wéifo kempimbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánanááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánanááwe. ³ Nól'waambo siyáan-aai sán-káindara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aai seyaafá'-wáásí túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáíye.

Moóráwígon-aaroi inkáísóromo siyáin-aai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'ó uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime súné. Maníkó méraifo wenáároi inkáísóro. Wemó tínkamina'ó puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-aai súné Ísu siyáíye.

⁶ Ísu simátimena séna kári'a téntémpaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷ Numamá káritantaa'ó awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ófo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ífo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátime súné. Seyaafá'-wáásí túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba símai sáwí'ó uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'ó uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íniye. ¹¹ Kesí

waási-i'lo ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye áamáan-kawaa-waasiye túranka'lo mátínkaresamo aafimbá maitínkéwa'lo é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹² Maníkóní ámútanko síyan-aai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aai.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo ke-sifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáíti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simámena ¹⁵ seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmáimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Simásuwena moóra-aai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísau'fa'a sáwífa-tomba wéraisana ¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'máimo máraanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwíkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aafáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátááka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'á ína'a ménaumne sisaná ²⁰ Maníkó simámena séna sáwí'lo úmaemo iyónnda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana nááwa máíníyo Maníkó siyáiyé. ²¹ Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-oyo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa améron-aai.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimé'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'lo unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iye. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iye. ²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe. ²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó iyamba pó'a fí'lo-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáifo simátimé'a sune. Naaófá'á Yúndaq-waasiti óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyé ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wésewe. ²⁸ Ufá'á ko'naariri-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naariri-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí timínífo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé wésewe.

²⁹ Maníkó wétuwa'nai-imba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moórá-mora-marafaken-kwaasi Maníkón-aai ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáíye.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááíwáéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwará'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawe'á íníye simbá póna ímba táá'a íno. ³³ Kentí moparáwímbá wétimé'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawe'-méyámbá wiyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawe'-úmai aasiyaasí waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wiyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wiyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínsa wení kísau-waasi unáánkwátói úmareṣa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembiwíwará'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa aamoí ónááwe. Érai'a simátimé'a sune. Minóráá'-wáásígó kisaumo maíndasafena unáánkwátói faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínana tirunkó kawe'á íníye. ³⁹ Simátiménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwará'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

⁴¹ Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aai kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wésono súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawekísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwará'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kisaumo kawe'-úmaimo maínda taawánáínana kisaumo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁴ minóráákó séna kesí moparáwíne seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíniye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aai ímbo wéisaan-kwaasimo mérapa'a móankainíye Ísu siyáíye.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai isésa wemó síndantemba ímbo iyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai ímba isésamo

ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawé'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa'-kisau máéro. Kawé'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

*Ísu waásimo tuwináinda-aai.
Mátíyu 10:34-36*

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kisaumo máéndasafe'a marapá'á kumbéraunda minkísáú tai'áínana kawé'á íniye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'lo índa-i'a íyantafena sirunkó umbái taisaná sí'lo índa-i'lo íyamba tai'áínana sirunkó kawé'á íniye. ⁵¹ Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiyé. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵² Káfé'wara ánaenkwará'a moóra-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moóra-imayaa iyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moóra-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íniye. Anówa moóra-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íniye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

*Tuwímbai-tantaakoni áwáumo ísáán-aai.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13*

⁵⁴ Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbo wéraina'lo é'a sé'a aa'á tíniye síyana aa'á tíniye. ⁵⁵ Fiyúnda to'mái tai'áína'lo é'a sé'a aa'á káiniye síyana aa'á káiniye. ⁵⁶ Wíyómpa'lo awáné'lo ombá sé'a aa'á káiniye. Aa'á tíniyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a miyántántáákóni áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'lo wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáiyé.

*Aaimó arupísemo íyan-aai.
Mátíyu 5:25-26*

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-aai ísásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moóra-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moóra-aai ísáaro. Aaimó simátinkanæ síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-mékámá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aai.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasímamesa sésa Kárirí-marafaken-kwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa ísámai póimo tufú'maimo agáemba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai tí'maráísasa tínkamisasa pukáawe suwaná
² Ísu séna minKárirífákémbá pukáan-kwaasisafe'lo sembá miwítí sáwí-awaugo Kárirífakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéfo simátimé'a sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'lo Maníkómpá té'lo é'a kembiwíwára'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáatáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'lo sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba iyáákaraintafena

pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofu simátimena sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe Ísu siyáiyé.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶ Ísu waé'mai-aaí simátimena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a fígi u'makáisana áruma wíkáisana arambá ko-maénae séna koawánaimba ímba iyáisana ⁷ minkísáúrá'ó

káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba ko-maénae'a koawánáunda ímba arambá iyáisa'a úmpo mintái ayáisuwaa. Maragóní anombá nasúwáifainifo ayáisuwaa sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a agamo'á make'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'a ínífo miyámó ímbo ína'a ayáisuwanaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aaí.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaa-waasi áamáan-aaímo

ísón-kanaara'a Ísu áamáan-daumpa'a íména aaí wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna enáí'a tai'áino séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á iyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana

¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á minínínkómbá asófankontafena áamáan-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kisaumo máenka'a sí'a asófasinkainkwaé sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawará'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye.

¹⁶ Minínínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'ankauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símaimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigaemá uwaná kawé-kísáú wémaun tafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kisaufa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

²⁰ Simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ²¹ Moórá-ininko pérétitomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maímaéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káumaraisana wéna intoréna óraa'a wéiyé Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aaí.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféraaro. Simátimena sune.

Sáwífa'nanka íyáferanae sésa íyambanifo ímba kanaa'á íyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá íyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasímásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-oho kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tiyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáárá'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáíye.

*Ísumo arumbó uwátínkarain-ai.
Mátíyu 23:37-39*

³¹ Minkánáá amáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awí'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-íyánkáán-kwáásí kosímáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³ Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosímáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae íyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae íyúwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-ai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáárá'á Ísu amáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáárá'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé tísai ena séna saagaan-kánáárá'á kanaará áí'o in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aái suwaná minkwáásígómbá áíkena kawé'á uwánkena séna éniyo waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí poráára'iyó maipímbó kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáárá'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-ai.

⁷ Aái ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo

tun-kwáásí aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aai séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waai on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o íyáákaraindawimo títanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna íyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáino sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'a kumbéinone. ¹⁰ Énifo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyááríka'o entáféna séna kesí waásiyo íyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánésa enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹ Óraa'-waasi úne síyawí Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínífo káril'-waasi únemo síyawí Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáíye.

¹² Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-iyé. ¹³ Énifo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'o urén-kwaasiye túgafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíniye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo íyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíniye Ísu siyáíye.

*Óraa-tanombo kauráin-aai.
Mátíyu 22:1-10*

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawí tirunkó aamoí íniye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a títana wení kísau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-aai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafíkáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paai tu'ma'á wéraiye sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáásí kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáíye. ²⁴ Ísu séna simátime sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái waé'mai-aai siyáíye.

*Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-aai.
Mátíyu 10:37-38*

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááiwaenae síyawí aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaainíne iyámpóíye tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó íyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá

sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáémba uwófi'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-aai ísáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawí aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaresamo mindámbó íyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-aai ísáaro. Moórá tiyáifín-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá íyáákanaa ína íyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á íyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááíwaenae síyawí aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááíwaenafo mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáíye.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Máaka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawe-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántamba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. ³⁵ Ayáántamba ímba agamopá'á maráiyana kawe'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáíye.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátíme súne. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmimo méraan-kwaasi kawe'-úmimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tiyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Óntambo áwiyokain-aai.

⁸ Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáísana moórá

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawé'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópakenkwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí íyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátimé'a sùne. Miyáumai sáwí'o úmaimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-ai.

¹¹ Ísu séna moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntanaantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ tai'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵ mimbárafákénkwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póíya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póíya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ ánaemba kawé'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táína'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóiwara-purumaka-araa'a maimaé'a mátufu'mai aamoí-tánómbá kaufiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoíya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawé'-úmai tiyáísana enafo séna ánóiwara-purumaka-araa'a tufú'mai kaufóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai íyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-siména'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai tai'ásuwena tisá ánóiwara-purumaka-araa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iye. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-ai.

1 Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Moóráwigo moparáwínká'á-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá iséna káráwiyaiwaimba áantaisana tisaná séna enáái sewalá isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwindaufai agai-símína'a ení kísaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pól'a maramó ufí-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísféna sigaé ínifo ⁴ miyá é'a aasásóí'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táantaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná ⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa'-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwárá'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó ondawí kawé'á íníye símai wémaefo sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwárá'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye Ísu siyáíye.

9 Ísu simásuwena minááísáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai íyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wíyómpa'ó ésa iyíyan-kanaa wíyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawé'-úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawé'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá'-tántááká'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba tiména kendén-íye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwígoni kísau kawé'-úmai maésa moóráwígoni kísau tuwesarai ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'ó é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa é'ó é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái súwasa amáán-kawa-waasi iséna óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awiyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawé'-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawé'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áúmo mósá maráán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósese Maníkóní amáámbo simátimakain-aiye Maníkón-aaímo simátímakaawimo agaimakáan-aiye mindá aambó

usukáín-ááímó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a mináái tiyáiyé. Káfé'a ásé-aaí Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí wésimatimemba pósa waási Maníkómó kawáánipa'a tiyáántámba fasi'ámaesa wéyaferaawe. ¹⁷ Marawé wíyóne tai'áínífo Maníkóní áamámba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí waé'wae'a íníye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-tai.

¹⁹ Ísu séna moórá-aaí isáaro. Óntawara'-waasigo ména kawé'-únánkwátói sáwífa'a makéna kawé-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwigoon-awi'a Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayáí-tómbá amínana náíniye sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kunáí'maesa Émbaramumo kawé'-máp'ó méraipa'a móankaraawana óntawara'-waasigo púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o iyamó wégaipa'a óraa'-ai'a isaná ména mósá awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasiye'a méraayana tuwánéna ²⁴ aaemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'a óraa'-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáámba nompí támai sinááfíya'a maráínana tasiyasi íno sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. Káfé'a wemá kawé'-úmai méraifo embá áí'o ipa'á méraane. ²⁶ Senda-ááiwará'á imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai weraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara'-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó sénda-aisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'a ²⁸ séfataase kesífárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aiye Maníkón-aaímo simátímakaawi siyáan-aiye aúfáífmbo agaimakáamba pósa toráumai isánááwe sisaná ³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aiye Maníkón-aaímo simátímakaawi siyáan-aiye ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo iyáfasinkaiwain-aaí ímba isánááwe Émbaramu siyáiyé Ísu siyáiyé.

17

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Máaka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fí'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tínasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawífa'a sáwí-meyamba tíniye. ² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³ Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'lo é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí'lo uwántínkáfa'lo iyésamo kempá'ó tésamo sáwí'a únemo símae iyíya'lo é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánaámó afakaetéra'lo miyámó iya'lo é'a ímba imáyáa é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáiyé.

Ísumpa'lo timankúnkúmba on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámais méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba iyambo é'a óraa-taisafe sé'lo taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasiti kísaugon-ai.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-ai ísáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kísaufakena'i póíya'lo káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwána ánaaemba ení tómbá agaimái náinone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáásí kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a iyóro Ísu siyáiyé.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátínkarain-ai.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'lo kúmba Sámériyaa-marawe Káríri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'lo Ísumo túmba awánésa ¹³ aemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkaa suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna ámáán-kísau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'á uwátinkowana ¹⁵ miwífínkémbá moóráwigo áúma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáásí ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá máráiyé simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iye sénda póna enáú kawé'an-ifo waaó Ísu siyáiyé.

Maníkó wení waásimo kawáánin-ai.

Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

²⁰ Súwasa ámáán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tíníyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmóna-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánaa suwánánaáwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa fí'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'lo é'a ímba érai'e sé'a

wété oro. ²⁴ Wíyómpa'o aafáyáumo tóráisasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aaí ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'o méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'o índa-i'a uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámumba wéto'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómbe ²⁹ Róti Sónómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wíyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaápé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerwana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáíye. ³³ Tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'í'á úmai maé'ímae'a ónááwe. ³⁴ Simátimé'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáásí mimbóráfá'á tuma wéreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye. ³⁵ Minkánáá kae'-ínínkáí tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó sénda-aaí nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémó kawáá'ípa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aaí paápé íniye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaímo ísarain-aaí.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inai wésesa túwáafo séna waé'mai-aaí simátiména séna ² moórá-naopa'a aaimó ísáin-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáin-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkao sisaná ⁴ ayáátáaka'a wenáái ímba ísarena ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáámpó'a áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwéna séna aaimó ísáí-sawi-waasigon-aaí imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátáaka'a úwoi ména miwí táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íniye. Ánaaemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyan-kwaasifinkemba kesááisafesa timankúnkumba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawel'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'lo uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aai Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-wáásígórái moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbo máin-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inai séyae sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkoo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémhá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máin-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wenaumne. Aasiyaasi-kísáúgóni sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moóra embá áma'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máin-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kifaena séna Maníkoo kempímbá sáwí-imayaa weraifo arumbá uwásinkao siyáye. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkoo taakisimó máiwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkoo taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi weraísana wení naaópa'a kuráye. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkoo túwí'a múra tuwáínifo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkoo túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáye.

*Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mátíyu 19:13-15, Máaka 10:13-16*

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawel'á uwátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánéna kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóisáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkoo wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóiyaa-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáye.

*Óntawara'-waasigon-aai.
Mátíyu 19:16-30, Máaka 10:17-31*

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkoo weyáá kawekón-íye. ²⁰ Maníkóni ámáamba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémhá-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáye súwana ²¹ miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawel'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawel'á éma moóra-tantaa'a ímba kawel'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawel'-meyerámbá Maníkoo wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráye.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'lo wíyamba umbái táíníye.
²⁵ Moóra-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóni afaapímbá ímba kanaa'á

kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráinkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái isésa áisai esa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranáao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kúsambá ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítaa séna isaaó. Kentáásí naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaainíné tuwaaísáiyé tinófoiyé táanine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anondaa ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-ai.
Mátíyu 20:17-19, Máaka 10:32-34

³¹ Ísu wení kúsau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tílmaena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna isáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo waási úrankon-aaí agaimakáan-aaí paápé íniiye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sínkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kúsau-waasi nóin-aaísafenawa síyó sésa minááiígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba isámai kawé'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 20:29-34, Máaka 10:46-52

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafikówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo té samo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaoo súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáásí aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaoo súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áisai éna séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááimo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaoo súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo aúramba kawé'á íno súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúramba kawé'-úmai awánéna Ísumba arááíwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-ai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwigo-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanámpá'á tíniiye séna minkwáásí tínaaempakemba aifa'á iyáákana moórá-taifa'a iyáténa mérowana ⁵ Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶ aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á

múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makénkwaasi timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawé'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-áisaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kunkwáásí imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé íníye suntáféna waé'mai-aaí simátimena ¹² séna moórá-oraakon-aaí ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takaráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táemo kae-táemo'a tiména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa ¹⁴ wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátimé sé'a kentáará'á ímba takaráwiyiniye kosimátiméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau améwana kouweré téna ááemo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó amakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táemo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawé'á óne. Káritantaaka'a kawé'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ énifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafimbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máínone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaana pó'a enáároí inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máínone sisaná ²² óraako séna sáwí-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aaí simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandaraka'a tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táemo'-ontambo tokáiwaimba améro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táemo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátimé sune. Sáwífa-tantaaka'o kawé'-úmimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawé'-úmimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáará'á ímba káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa

púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki

koawányambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéawaeyo súwasarai ³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyá'a auwétamaena wéwena ³⁷ Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamoí ésa fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiyé óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífá'-wáásífinkémbá tuwímbai amáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátíme sune. Miwí ímba aaimó senkakaa maanóntánkó kentáfénawe séna aái sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aai.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmaimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraqawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéjsaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafímbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanae séna tisa'á tínaaemba uwánkáamba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá onááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna amáán-daumpa'o méyámbó un-kwáásí iti'mátuwena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aai suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraal-waasiye tésa ² sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-aai tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó

maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiyá'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

*Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12*

⁹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráanana wínasa wenáái isánáawe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáa maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. ¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-aai aúfáífimba maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáási moóra-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe.

Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸ Wíyamba minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainíye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

*Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aai.
Mátíyu 22:15-22, Mááka 12:13-17*

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwaasimo ontembá té'a áisai íyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'marówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááiwaén-aai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa ónó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa tíménaum íntaawa tíménaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási amáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Tíménaum

íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-aai súwasa pósa ímba aai sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.

Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27

²⁷ Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'le séna iyámpói ma'ánkáiínye siyáíye. ²⁹ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ³³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí maíyasa tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba iyáfasine'a wíyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wíyómpa'o iméraiymba aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósese minááisáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémhá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Embaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ amáámbo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aai go táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.

Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

⁴¹ Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téfitin-andafaken-kwaasin-íye wésefo ⁴² naaófá'á Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimba imó agaimakón-aufáifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aai Téfiti siyáíye. ⁴⁴ Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-íye Ísu súmba Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-íye.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí amáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbó kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáíye.

21

Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aii.

Mááka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómba óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moóra'-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómba Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátimé súne. Minkétó'-íninkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aii.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá amakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéna aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aii.

Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áísai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé íniiyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íniiyese sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánká'á tiiíyese sénaáawe. Miyán-áái siyawi ímba tirááíwáéro. ⁹ Tiyááwemo síyan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ¹⁰ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moóra'-kawaa-waasigomo éna moóra'-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tiyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Sáwífa'-waasi tí'a íniye. Wíyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'a paápé ina'a awáné táátáfe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa amáán-daumpa'a kawáá-wáásí aaiimbá maitinkésa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aai simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a iyana tirunkó umbai táino. ¹⁵ Minkánáá kawé'-ímáyáá timé'a aai tááka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáásí ímba kanaa'á kentáái taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoiye kentífá'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aai simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai

tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánká tíyamba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímba timambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'o é'a kawel-úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáási taúkumaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'o méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'a iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba tímínana Maníkón-aai aúfáifinken-aai paapé íníye. ²³ Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táíníye. ²⁴ Fí'om-barafakewi tuwímbai paepéetamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fí'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a íyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiye síníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wíyónka'e oká'é fí'o-fí'on-tantaa'a paapé íníye. Marapá'á fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbai táíníye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyó sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sámo kainkwará'á ainánká kúmóna'a suwánanááwe. ²⁸ Kemó súnnda-tantaa'a áwáu ómbarena paapé ina'a mósá awánanááwe. Maníkó kawel-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiyé.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o síndakanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó súnnda-tantaa'a ina'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíníye sénááwe. ³² Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnnda-tantaa'a paapé íníye. ³³ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwóí'o on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínífo. Miyá é'o é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainífo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'o aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa ímbó tafááfíntemba fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainífo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó súnnda-tantaa'a kempá'ó tína'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyé.

³⁷ Minkánááfímbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenópinka máápa'a kumbéna Órífi-omapa'a

nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸ sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aaí isánae sésa

óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Máaka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa

² óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufíyan-aaí suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímbo aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-kisau-waasifa'e áamáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná ⁶ Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Máaka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káufúnka'a ⁸ Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááiwaékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹ naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. ¹² Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, Máaka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náiyapa'a komérowana ¹⁵ Ísu simátimena séna kárika'a sí'o inda-i'a uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'a nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá paápé ímbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátime sune. Marapá'á maantánómbá ímbo aneka'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní áwáuma afora'á wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátime sune. Ándá-aran-domba ímbo nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesún-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba

maisoréna pérétimo timúntemba miyáumai ándá-aran-domba tiména séna mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a kááísamai méráiwae séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'a puwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáimbá sésa nááwa miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aaí sésa kentááfínkémbá nááwa wéiyaa kaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáásí óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maenááwe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úna'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-taai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owái to'máímo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmísasamo anónka'o mósá máéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaa'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inai sé'a kesé'o kááísamaimo méraanda síyuwáánafo sé'a inai siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaa'o Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítaa simáme sune. Káfé'a kokórigo ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma tí'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááéma sé'a tí'mákaunda moórá-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fí'owi tímésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo

mépa'la móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paapé íniye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'la makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísón tafena séna é'aniye

Ísu siyáiyé.

Ísu Kétésémánifa'la inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máapa'la kuména Órífi-omapa'la imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá inái seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaifínkémbá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbáí-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno súwana ⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi paapé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inái fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inái simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'la téna tatuwánómbe tirunkó umbái tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna tímó wéraamba iyáfasine'la inái seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inái seró Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'la Yúndasi misáwífa'-wáásífimbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moóra-tantaa'lo paapé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'la maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'la fagáúsuwowana ⁵¹ Ísu étuwaaó séna minkwáásígón-ááka'la ta'ótorena áá'la kawel'á uwánkaraiye.

⁵² Kawel'á uwánkowasa óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'la umén-kwáásín-iyé sé'la pó'a taanáínkwara paepáé'wara'la maimaé kembá ta'ótoranae sé'la wétewe. ⁵³ Sáwífa'-kanaa óraa'-amaan-daumpa'la kesé'lo méraundara'la ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'la kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá iyáákaisa'la kembá ta'ótórááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'la móankowana Pítaa tínaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimaréna mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'la moóra-kísau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'lo máíwain-iyé súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁵⁸ kárika'la moóráwigo Pítaamba taawánéna

séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Kárírifakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iye súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sènda-ai ímba isáúmne súwana kokórigo áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-ai ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'o kokórigo ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

*Ísumba karaánáá'o ánkaraan-ai.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65*

⁶³ Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámhá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únemo sèndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fí'o-fi'on-ai símai sáwí'a uwánkaraawe.

*Ámáán-oraal-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-ai.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24*

⁶⁶ Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa iyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitíya'onai simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímba kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸ Moórá-aaimo tísai ona'ó é'a ímba simásiménaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó minááisáféta aafintá maenkéta fí'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-ai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Minááisáfésa misáwífá'á iyáfásinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a wésa ² aái simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámhá ímba améro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne siyáiyé suwaná ³ Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páirati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéiyé siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-ai.

⁶ Suwaná Páirati mináái iséna séna Káríri-aempakewiya'iyo súwasa ⁷ ewé mináémpákéwín-iye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-kawáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíníye Páirati simásuwéna ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátááka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awanéna aamoí éna ⁹ fí'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmba úwoi mérowasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye

ámáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo simánkón-aaí óraaka suwasá ¹¹Érotiye wení i-wáásiyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátói uwánkesa áí'maesa Páiratimpa'a aneká kuráawe. ¹²Ááema Érotiye Páiratiye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawe'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páiratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufiyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-26, Máaka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

¹³ Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waasiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áísai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wéraisá'a awánáúmne. ¹⁵Érotiye áísai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páirati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páirati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufiyana puwínífo Párápásimba faú'ankao siyáawe. ¹⁹Ááema tuwímbai kámáni-waasiye tíyómbo moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkawasa sésa Párápásimba faú'ankao suwaná ²⁰Páirati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹óraaka'-óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ²²Páirati aneká'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno símae iyún-aaigo Páiratin-aaigomba iyáákwana ²⁴Páirati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tíyómbo moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkawaimba táántowaimba Páirati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufiyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷sáwífa'-waasi Ísumba arááiwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifi'á támaesa arááiwa'mae kuwaná ²⁸Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náámbo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-íyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰Minkánáámó tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááema pukónáifo faiwí'mae kufaráátaao sénááwe. ³¹Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafó kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³mimbárágón-áwí'a

a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴ Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáamba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tíminda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátói maénae sésa ááfé tíyáananasa náawamo iyáákaindawi máiniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa fi'owi túwa'nai ena Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai iniye suwasá ³⁶ i-wáásiyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááéma aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigori moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwará'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo ámentemba kenkáíwará'á miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna ⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwará'á uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á iméínone Ísu siyáiyé.

Ísumo pukáin-ai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba to'maráúmne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o núnkwaasiye Káríri-aemapakemba Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyóninine nénka'a tamésa seyaafá'-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-ai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árimátíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmimo mérowi Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵² Páiratimpa'a téna Ísun-áúma utánaífo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áúma aaraa-táiyákembá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá káríka'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánéna ⁵⁶ tauwerésa

áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó íyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³ minóntán-aifa'o íyúmba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánésa ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásiyái túgáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶ táatafesa ésa kífaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo íyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Káririfa'a úwoimo méronka'a simátímakain-ai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáie. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne siyáie suyasá ⁸ isésa simátímakain-ai tááka'a marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fi'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínimbá moóra Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwana moóra araámáo Yémísin-anówa úwana moóra Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátímúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pítaa íyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogifaena awánómbe ampantasámbó kára'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráie.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyáie. Mindáoopa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-ai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwigon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áisai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyo súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-ai siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba áméwana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáie. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáásí kawáá-í'a éna Rómu-kamani-waasi íyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáie. Moóra-aiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáie. ²² Tuwímbai-inimbo simásímén-aiisa sáatafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wiyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínimbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe

suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááema érai'e séye. ²⁶ Maníkó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-i'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméiniye miyám-biyan-aai Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaigoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósese agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákowasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aai aúfáífinkemba simásímisanarai sirunkó óraa'-aamoin-iyé siyááye.

³³ Mináái simásuwesarai iyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba iyáfasinena Sáímonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símisakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

*Ísuni waási wembó awánaraan-aai.
Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23*

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iyé seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iyé sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai éna súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátiména séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósese agaimaréna siyáin-aaiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiye imá agaimarésa siyáan-aaiye érai'a paápé íniye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-aai aúfáífinkemba kawé'-úmaimo isáiyantafena miwítí imáyáa kawé'á uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna iyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwará'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸ Awánaan-aai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwísé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiyaná kempímbá kumbéna wíyómpake-fasi'aemba tímína'a awánaan-aai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

*Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.
Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12*

⁵⁰ Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremufa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wiyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iyésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-ai tai'áiyé.

Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aai agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáiyé. Maníkón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-iyé. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-iyé siyáí. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-iyé síyantafena Ísu kawé-kísáú ímbo awánaron-kísau maiyáí. Tuwímbai wenááisafesa érai'e sésa wení aampa'á arááíwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáiyé.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-iyé. Maníkón-aaigo aasiyaasi ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ² áwáura'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³ seyaafá-tántáá'á úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkánáá paápé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímbo iyáákena kumeu'á uwánkaraiye. ⁶ Moóráwígon-awi'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Káráisitima waási sáma kátínkáíwain-iyé síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímbo sámo kátínkáíwai póna sámo kátínkaindawin-aaí maimaéna kuráiyé. ⁹ Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífimbá sáma kátínkáíwain-iyé. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífimbá kumpaápé uráiyé.

¹⁰ Maníkón-aaigo maramá úmakena marapá'á kumbérowasa marapá'-wáási wení áwáuma ímbo kawé'-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááaraa ímbo aaweyáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóísomban-owe siyáiyé. ¹³ Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafó Maníkóní iyámpói ímbo miyáumai Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáímba pósa Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe.

¹⁴ Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfimbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wárá arupísemo í-tántáá'wárá'á wempímbá sáwífa'a wéronkwaasi póna sámo kainkwárá'-wáási úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwárá'á mérowata awánaraumne.

¹⁵ Yóni wentáféna seyaafá'-wáási simátiména séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a

siyáumne siyáiyé.

¹⁶ Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'lo wérarwai póna kentáá kawé'á wéuwasinkamaena wéwiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí ámáámba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiyé. ¹⁸ Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbóráí'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

*Yóni nombó maitínkaraiwain-ai.
Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17*

¹⁹ Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi ámáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'marówasa Yónimpa'a tésa áisai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰ Yóni ímba umémpa'a tuwómba afora'á séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa ²¹ sésa emá nááwa'lo. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²² miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásíminda-ai si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³ Yóni simátimena séna Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Áísáya naaófá'á agaimaréna séna máásai-marafa'a moóráwigo ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴ taáisai-un-kwaasifinkemba tuwímbai ámáán-kawaa-waasi miwí ²⁵ Yónimba áisai esa sésa emó sémo Maníkómó íyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶ Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ ánaaembo kesínaaenka'lo tándawi wemó aaimó síndara'lo kemó sendá sáwí'an-iyé. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáiyé. ²⁸ Yóndani-nonkoni menáipá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áisai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-ai Yóni simátímakain-ai.

²⁹ Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'lo tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'maráísana kúmimba póna puwíníye. ³⁰ Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tándawi wendónkáámbá ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-ai minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹ Maníkómó íyáfasinankaiwain-ai isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiyé.

³²⁻³⁴ Yóni awánaron-ai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á

kumbéraisal'a awáné'l'a sááka'l'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'l'a kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-iyé siyáin-aai sááka'o makáundara'l'a póna miyámó

imbá awáné'l'a simátimel'a sune. Wemá Maníkón-ááninkon-iyé Yóni siyáiyé.

Énduruwe Pítaae'l'a Ísumbo arááiwakaayan-aai.

³⁵ Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa ³⁶ Ísumo kúmba awánéna uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákainkwaasi póna seyaafá'l-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó ámentemba seyaafá'l-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷ mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáúyana ³⁸ Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááfinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹ Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'l'a kuyambá mindáúmpá'l'a koméresa aafáúmó taenónka'l'a koméraawe.

⁴⁰ Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwigon-awi'l'a Énduru wemá Sáimoni Pítaan-áfáko ⁴¹ aifa'l'a awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Mésíyaa méraisal'a awánaraumne siyáiyé. Mésíyaawe-awi'l'a waé'mai Kíríki-waasi-taafinkemba Káráísitiye semba mináwíkoní áwáuma Maníkómó iyáfasinankaraiwain-iyé wésewe. ⁴² Sáimonimba á'l'maena Ísumpa'l'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'l'a Sáimoniye. Moórá-awi'l'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyé. Miwí tááfinkemba Pítaawemo semba óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aai.

⁴³ Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'l'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyé. ⁴⁴ Wemá Pétésáitafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iyé. ⁴⁵ Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Móse Maníkón-aai aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awi'l'a Ísun-iyé súwana ⁴⁶ Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawel'-wáásín-iyé wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷ kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'l'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'l'-ímáyáámó wéráiwai wétiye súwana ⁴⁸ Nátániyeri áisai éna séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'l'a ení naaópa'l'a piyái-áwáura'l'a méraana'l'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹ Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáásí kawáágó óne súwana ⁵⁰ Ísu séna piyái-áwáura'l'a méraana'l'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'l'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'l'a méraana'l'a imáyáafinkemba awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'l'a ánaaemba awánáínone. ⁵¹ Érai'l'a simátimel'a sune. Wíyómpa'l'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'l'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawifa'l'a wíyómpaken-kísau-waasi iyé-kunke íya'l'a tuwánánááwe Ísu siyáiyé.

2

Ísu non-úramba wáini-nombo waé'makain-ai.

¹ Aúnkáraamba Káriri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'waai-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áiye súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáíye súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáíye. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'mórée óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-ai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰ seyaafá'-wáási aifa'á kawé'-ándá-árán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawé'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáíye. ¹¹ Káriri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timanúkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiye siyáawe. ¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínóndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³ Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááu'fu'-numawe wémeyambaresa amáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena amáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ mááu'fu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení

kísau-waasi táaka'a makáawe.

¹⁸ Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná ¹⁹ Ísu séna maanámbáán-dámbá tawísísuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰ sésa maanámbáán-dámbá ayáatáaka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹ mindá amáán-dantafenamo siyáimba wení áusafena siyáíye. ²² Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba iyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái táaka'a marésa sésa Ísu siyáin-ai érai'-ai siyáimbaniye sésa Maníkón-ai aúfáifinken-ai érai'-aain-íye siyáawe.

23 Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánaará'á Yérúsaremu'fa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbánifo ²⁴ Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesaraí kembá uwásinkanaawe séna ²⁵ waási ímba simámun-aaifinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáiyé.

3

Níkótímási Ísumbo áisai uráin-aaí.

¹ Moóráwigo ámáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ² moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aaí simásímíndasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkaka fí'o-fi'on-kawé-kisau ímba kanaa'á maésino súwana ³ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Ímbo aneka'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maenááwe súwana ⁴ Níkótímási séna óraa'a uwáguraafo nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánaáwe súwana ⁵⁻⁶ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matinkáamba mindá waásin-oho Maníkóní ámútankomo uwátinkáimba mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyaní'o uwátinkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷ Aneka'á aúraan-úmai matinkáíníyemo sún-da-aaísafena ímba áá'a íno. ⁸ Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹ Níkótímási séna nóra énáwa miyá íníyo súwana ¹⁰ Ísu séna Ísareri-waasifimba aái wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹ Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. ¹² Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-tantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³ Ímba wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaápé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. ¹⁴ Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo un-kwáási awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaápé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵ kesááisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

¹⁶ Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai aruntaféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenááisafesamo timankúnkúmbo iyawi waásimo méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷ Marapá'-wáási aafimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-ámpá'á métinkaaó séna Maníkó ááninkomba ai'marówana kunkáiyé. ¹⁸ Maníkó ááninkon-aaísafesa timankúnkúmbo iyawi ímba aafimbá maitinkáínífo ímbo timankúnkúmbo iyawi é'a aafimbá maitínkaraiye. Maníkóní kímhora-aaninkon-aaísafesa ímbo timankúnkúmbo

wéyawisafena é'a aaifimbá maitínkaraiye. ¹⁹ Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'lo ímbo tentáféna aaifimbá maitínkáíniye. ²⁰ Sáwí'lo wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímbo wétinkaisasa kesí kísau paápé ifo sésa ímbo sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'lo owí miyá wéofó ²¹ arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-aai.

²² Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴ minkánaárá'á Yónimba ándáfa'a ímbo máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵ Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶ Yónini kísau-waasisomba wembá tasímámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáipá'ó esé'lo máíwaimba wenáwí'lo mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷ Yóni séna Maníkómó tímísasamo ombá mindá miwínén-iyé. ²⁸ Kemó siyáunda Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímbo kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-aai ísaraawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰ Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáíye.

³¹ Wiyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáásí marapá'-wáásí pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wiyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna ³² awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímbo ísáámbanifo ³³ wenááisafesa érai'le sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé sisasá tuwánésa sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁴ Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aaigoni áwáun-iyé wésewe. ³⁵ Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáíye. ³⁶ Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo wesé'lo kááísamaimo méraiylawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó iyawí ímbo aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-aai.

¹⁻³ Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímbo maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáímbo kóyáákamai-waasi maitínkáín-aai amáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Kárirí-aempa'a kónae séna ⁴ Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵ kúmbo Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmbo ⁶ Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáiká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸ wení kísau-waasi tómbá méyánónae

sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínena túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹ minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáíye. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰ Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáanda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáandawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹ minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwéraimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. ¹² Kentáá síwá'nágo Yékopu maandómbá'á'á u'maréna wení sipisípiye wení akúnté'o tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba iyáákainiye wésune súwana ¹³ Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínífo ¹⁴ kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó iyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵ minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampínkémbá tauwóno súwana ¹⁶ Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷ séna kesuwaaí'iyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸ séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'o minkwáásígóe'o emó méraanda ímba enawaaí'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹ minínínkó séna kemó imáyáamo únda Maníkón-aai simátimendawi óne. ²⁰ Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-imáyáá mósá máraaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-imáyáá mósá máraaro wésewe súwana ²¹ Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wára Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wára'á kesifon-imáyáá mósá maránááwe. ²² Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-imáyáá máraámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-imáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníkó séna moóráwigo sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanee síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íníye siyáíye. ²³ Kesifo séna ken-imáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-imáyáá mósá máraaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'o kesifon-imáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-imáyáá mósá maránááwe. ²⁴ Maníkómbá áuma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba anel'á wéawanaafo miyaráán-úmai Maníkón-imáyáámó mósá máraambo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-imáyáá mósá máraaro súwana ²⁵ minínínkó séna Maníkómó iyáfasinankarawai Káraísitiyemo sewí kumíníye. Kumíndara'a seyaafá-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáíye.

²⁷ Ísu minááí wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-imáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa iyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáísai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó iyáfasinankaiwaiya'iyo taawánaaro

súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáimbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máamakaiyo suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-aaí isé'a wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísaufa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káinata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Manikómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Manikómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawel'méyámbá maiyasa Manikómpá'ó tíyan-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau iyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamoí ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísau úmakaamba isa'á kemá ti'maráúna'a fí'owiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-aaí simátimakaiye.

³⁹ Énifo miníninkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paápé uráíye siyáin-aaí isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Manikómó iyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹ aaí simátimuwasa isésa sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'ó úmimo méraundafinkenta kawel'-ámpátáámó mésinkaindawin-iyé sésa ⁴² miníninkómbá simámesa sésa ímba enááisafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'ó úmimo méraundafinkemba kawel'-ámpátá mésinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moóra-iyampoimo asófankarain-aaí.

⁴³ Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káriri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Manikón-aaí simátímíwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máraáfo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵ miyáumai Káriri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááema tíyótimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a koména Ísumo kísau mo máiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶ Aamoí uwánkówana Ísu Káriri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkain-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷ Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a tiyáin-aaí iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸ Ísu séna ímbo fí'o-fi'on-kísau-waame'o awáné'o é'a

ímba kesááisafe'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹ óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰ Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaísafena érai'e séna kúmba ⁵¹ aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵² tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái aúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³ afowámá imáyáa éna séna minkánáá enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáíye súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaísafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴ Yúndiyaa-aempakemba Káriri-aempa'a koména moórama kawel'-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miniyámpóigómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aii.

¹ Ánaaemba Yúndaa-waasi áamántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ² Yérúsaremu-naokoni óntan-kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³ mindónkón-áwáífa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaúwaamo índá amu'makówana ⁴ moórá-mora-kanaa wíyómpakewi nonpímbá kumúwana nonkó úwaaúwa úwana aifa'ó nonpímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵ Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátáaka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶ Ísu awánéna ayáátáaka'a áí'a wéiye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷ we séna nonkómó úwaaúwaamo índara'o sí'maenamo nonpímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákéna nonpímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸ Ísu séna íyáfasinaao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹ minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiye.

Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰ Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáá isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹ we séna asófankaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹² miwí áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáíwai nááwa'iyó suwaná ¹³ sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴ Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana ¹⁵ iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátiména séna asófankaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶ Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷ Ísu séna kesífo aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸ saagon-kánáará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbóráí'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aii.

¹⁹ Suwaná Ísu simátiména séna érai'a simátimé'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰ Kesífo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimína'a minkísáú máéna'a táátáfe'a ónááwe. ²¹ Kesífo má pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. ²² Kesífo séna ímba aaifimbá maitinkánaumpo aaifimbó maitinkáínda-kísau kesááninkomba ámakaumne siyáiyé. ²³ Aaifimbó maitinkáanda-kísau símakaimba pósa kesífon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráíyawimo ésa kesífo si'mákaiwain-awí'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátime'a sune. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawi é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpa'o maé'ómbanifo Maníkóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵ Érai'a simátime'a sune. Moórá-kanaa tínsa pukáiyán-kwaasi Maníkón-ááninko-saai isánááwe. Isáiyawi íyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne síyáiyé. ²⁷ Kemá wiyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawi únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitinkénda-kisau amúne síyáiyé. ²⁸ Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹ utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo íyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu síyáiyé.

Ísu wení áwáumo síyáin-aai.

³⁰ Ísu simátimena séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó kesáfé'o súndarakaá karo'é sewaisinó. ³² Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³ Kembiwí tuwímbai ti'marówasa Yóni nombó maitinkáiwaimba koáisai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátíméro síyáiyé. ³⁴ Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo síyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae-imayaa wée'a mináái simátimune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna síyáin-aigomba íyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo síyáin-aigomba íyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámai ímba kawe'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸ Si'marówa'o kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aai ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aai aúfáifimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáifimbá kesí áwáuma agaimarówa'anifo ímba kawe'-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawe'ó úmáimo isé'o kempá'ó tenkakaá aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³ Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawe'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawe'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkakaá kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aafimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó ámáán-aaimo agaimakáiwai aafimbá maitinkáiniye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aafimbá maitinkáiniye. ⁴⁶ Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'o timankúnkúmba onkakaá kesááisafe'a timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesááisafe'a ímba érai'e sewé Ísu síyáiyé.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímákain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káriri-waaunkoni menáípa'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moóra-awí'a Táípiriyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinowasa awánésa pósa wenánaemba arááiwaúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a iyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áisai úmai isánae séna áisai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúnasasa naawaisinó súwana ⁸ moóra-kísau-waasigo Sáimoni Pítaan-áfákon-awí'a Énduru ⁹ séna moóra-iyampoigo séfataasetonkwara kae'-mófáá'wará'á makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásisómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³ séfataasetompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaímo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáásí kawáá-íta ínáyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáa iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáíye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.

Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení

kísau-waasi nonkwaaúnkóní áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátáaka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátaao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráíye.

Ísumba ayaafái uráan-aaí.

²² Aafáyáama menáípa'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpimbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táípiriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiye ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aaí.

25 Kápameamu-naopa'lo kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná 26 Ísu sésa ísáaro. Ímba kawé'wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-oyo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. 27 Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'lo índa-tontafe'lo é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'lo íyan-tontafe'lo é'a kísau máero. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna sésa aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa 28 áísai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná 29 Ísu sésa kentáfé'lo sé'lo érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa 30 nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'lo inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kísau-waamera ínono sésa 31 kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wiyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá iyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna sésa wiyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáíye suwaná 32 Ísu sésa ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wiyómpaken-tomban-ifo kesifomá wiyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. 33 Wiyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímíntomban-iye. Wentáfé'lo wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa 34 miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná 35 Ísu sésa kemá aasiyaasí maé'mae'lo íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawí ímba tááima táíniye. Kenká'ó timankúnkúmbo wétiyawí ímba nontáféna tinkáíniye. 36 É'a simátímakumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmbo wéowe. 37 Énifo kesifomó símínkwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'lo é'a ímba kóro sénaumne. 38 Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wiyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. 39 Si'mákaiwai simásimena sésa amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba iyáfasintinkaano. 40 Kesifomá simásimena sésa kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo síyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáíye. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne Ísu siyáíye.

41 Kemá wiyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraal-waasi tirunkó sáwí'a úwasa 42 miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iye. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wiyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná 43 Ísu simátimena sésa ímba miyá mósimesin-oro sésa 44 kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. 45 Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa Maníkó seyaafá'wáásí símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. 46 Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. 47 Érai'a simátime'a sune. Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo iyawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. 48 Kemá maé'mae'lo íyan-tomba úne. 49 Kentíwá'ñána máásai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. 50 Énifo wiyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. 51 Kemá wiyómpaken-tomba maé'mae'lo íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Kesúma tímúna'lo

naantafé'a pó'a aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraal-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáuma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³ Ísu simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴ Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁵⁵ Kesúma kawetómbán-iyé. Kesí naaemá kawel-nómbán-iyé. ⁵⁶ Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. ⁵⁷ Kesífo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwái isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸ Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wiyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-iyé. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹ Kápaneamu-naopa'a áamáán-daumpa'a simátímakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹ Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááigó ínta sínkáín-aai póna umbái wétaiye suwaná Ísu arumpin-imáyáa éna simátimena séna minááísafé'a wégaoraawe. ⁶² Kemó wiyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o iyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³ Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóni ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó sún-da-aai mindá ámútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo ⁶⁴ tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súmba Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásiyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵ séna mindásafe'a é'a simátime'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶ Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai éna séna kewará'á kembá siyuwaaó séna tísai úwana ⁶⁸ Sáimoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹ Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpakémbá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰ Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundanifo kempinkémbá moóra sáwí-waasigo paapé íniye súmba ⁷¹ Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iyé. Wentáféna mináái siyáiyé.

7

Ísun-áfárawaisai-tai.

¹ Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káíriri-aempa'a wénuwana ² Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbó kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa ³ Ísun-áfárawaisai karaánáá'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu iyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení

kawe-kísáú awánaaro. ⁴ Seyaafá'-wáásí suwánáíwae síyawí ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáásí túranka'a kísau komauwó sésa ⁵ Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye sumbá mináái simámúwana ⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷ marapá'-wáásí kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸ Tanómbó opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo káfé'a ímba tanómbó opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹ Káríri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-ai.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbó opa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawe'-wáásín-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-íye sésa ¹³ Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraa'-waasi isésa táátafesa ésa tóipimba tiyáámba faafésa sésa amáán-aaimo uwáitái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó si'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóni imáyáafinkena'iyo-imayaa wéowe. Maníkómó siyáintemba ónaemo síyawí miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo síyawí kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo ti'mákaiwain-awi'a mósá maránae síyawí ímba

karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósesé amáámba simátímakombanifo ímba ísámai kawe'á uré'le sembá sínkamonaé wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónaé-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna amáán-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araenáémba ónááwe suwaná ánaemba Mósesé mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa amáán-aai isáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Móseseni amáámba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónaé wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-íye miyáwá wése ina wéseo. ²⁷ Maankwáásígóni naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó iyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máapa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'maráisa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáin-iyé. Wembá ímba awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰ minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tándara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgombá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraa'ro sésamo ti'mákaan-ai.

³² Úwoi-waasisomba mináái sumbá áamáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraa'ro sésa ti'márówasa kuwaná ³³ Ísu séna kárika'a kembiwisé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a ³⁴ siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵ Yúndaa-óraa'-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶ wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá minááiígóní áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-ai.

³⁷ Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbó íyawí tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íniye Ísu súmba ³⁹ Maníkóní ámútankontafena siyáiyé. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékántafena Maníkóní ámútanko ímba kunkáiyé. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbó íyawí tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátimakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-ai.

⁴⁰ Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Maníkón-ai simátímíwain-iyé suwasá ⁴¹ tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba Kárírifakemba paápé íniye. ⁴² Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Péta'emufa'a ma'ankáiniye agaimaréna siyáiyé sésa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴ tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e áamáán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá ⁴⁷ áamáán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá áamáán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a

wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni áamáamba ímba wéisaamba póna Maníkó tñkaminiye suwaná ⁵⁰ áamáán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátimena séna ⁵¹ kentáásí áamáánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráiyé síyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aafimbá maénkáaro kentáásí áamáánko siyáiyé súwasa ⁵² Níkótímásimba karaánáa'a ankésa sésa Kárírifakewimba arááiwaino. Maníkón-aaí aúfáifimba toráumai awánamái kawé'á uréo. Maníkón-aaí simátímíwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aaí simátímíwainiye sésa ⁵³ kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáiyé.

8

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'lo nín-aaí.

¹ Órífi-ompa'a Ísu iména ² aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ áamáambo sun-kwáásiyé áamáán-kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa minínínkó fí'on-kwaasise'lo nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa óraakoo minínímbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Áamáán-aufaiimba Mósesé agaimaréna séna miyámó índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíníye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paápé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kifaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aisai uwaná iyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸ aneka'á kifaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaemba arááíwa'maesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ iyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aafimbá maenkánaqo súwana ¹¹ séna ewé ímba aafimbá maisinkánaáwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómpo aneka'á ímba aoisaambá

uwó Ísu siyáiyé.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aaí.

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááíwiyawi ímba kumeu'á ínifo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ áamáán-kawaa-waasi sésa eyááríka'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a iyónnda pó'a kemó súnnda-aaí érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkáafo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitinkánaumpo kesé kesifoé'a aafínkáí maitinkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino. ¹⁷ Kentí áamáán-aufaiimba agaimaréna séna kae'-wáásiyái moórá-aaímo séyambo ékai mináái érai'a wéseye agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái

simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'lo iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-oraa'-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa síyó suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-
ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-
ofo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴ Simátime'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'lo ímbo timankúnkúmba é'lo é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵ minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa óno suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánaá é'a simátimakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aafimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-
wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷ Maníkón-aai súmbanifo ímba ísówana ²⁸ mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-
táiyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái wení imáyáafinkemba ímba sífó afowamá simámakain-aafinkemba siyáiyé miyá sénááwe. ²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwaé-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰ sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iye siyááwe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáín-aai.

³¹ Ísu Yúndaa-oraa'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámaimo kawé'ó é'lo é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³² Érai'-aai íséwana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-
ááígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátime'a sune. Aoisaambó owí mináóísáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵ Miyán-kwáási kawáágóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Kemó Maníkón-ááninkomo awátínkáana'lo é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-aai wésumpo kentifomó simátímín-aai wésewe súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-
iye suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisínó. ⁴⁰ Maníkó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesínó aankaró'ó únkakemba kentáa masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iye suwaná Ísu séna ⁴² Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'lo ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo Maníkó si'maráisa'a kunkáumne. ⁴³ Kemó súnna nóra séra ímba wéisaa. Kesááigo umbái wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iye. Érai'lo sí-tántáá'á ímba wempimbá wéraisana karokaro'-ááígóní afowái'a wéiwain-
iye. ⁴⁵ Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iye ímba wésewe.

⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aaí simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷ Maníkón-aráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-aráá'maarini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

⁴⁸ Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraal-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá súné. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná ⁴⁹ Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰ Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiyé. ⁵¹ Érai'o senda-áái kesáái ísámai kawé'ó iyawi ímba puwónááwe súwasa ⁵² Yúndaa-oraal-waasi sésa sénda-aaí sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátímakowi púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawé'á iyawi ímba puwónááwe wésene. ⁵³ Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátímakowi pukáambanifo miwí iyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴ Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iyé. Wentáfé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-iyé wésewe. ⁵⁵ Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáásí mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶ Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmóna-aaí iséna aamoí éna kembá suwánéna wénarunkó kawé'á uráiyé súwasa ⁵⁷ Yúndaa-oraal-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸ Ísu séna érai'a simátime'a súné. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá ma'éúndaniye súwasa ⁵⁹ minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

9

Ísu aúramba kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

¹ Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ² wení kísau-waasi áisai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóní anondááwa aúramba kafikáiyó. Wendégowá'í anófoinegowal'iyó suwaná ³ Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóní kawé-kísáú wenane'á paápé ínasa awánáiyantafena aúramba kafikáiyé. ⁴ Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámo kainká'ó kísau mo wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau mo máén-kanaamo tai'áíntemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áínda póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵ Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶ marará'á awiyááíma wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷ simáména séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waumpimba máperaao súwana miyá uráiyé. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸ wení naaópaken-kwaasiye fí'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'iyó suwasá ⁹ tuwímbai sésa ewé wemán-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-iyé suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰ áisai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráiyó suwaná

11 moóráwígon-awí'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaa-úmarena súranka'a a'maréna simásimena séna Síróámu-waumpimba máperaao sisa'á isé'a koperáúnana súramba kawé'án-íye súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráíyo suwaná ímba awánaraumne siyáíye.

13-14 Simátimuwasa áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawé'ó uwánkon-kanaa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawé'ó uwánkarowimba áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná séna toimá súranka'a asínkáísa'a máperaunana súramba kawé'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáárá'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énarantasi ímba kanaa'á kawé-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷ sésa enaúramba kawé'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-aai simátímíwain-íye súwasa ¹⁸ éniyo minYúndáá-óráá'-wáásí aúrambo kawé'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'íyo. Éniyo aúgafitana ma'ánkaraayana'íyo. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasaráí ²⁰ sésarai kesáánimban-íye. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-íye. ²¹ Éniyo káfé'a nóra isanawá aúramba kawé'-úmai awánáíyómpo wemá óraakon-ífo áísai íyana weyááríka'a simátimino siyááye. ²² Ááéma Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-íye síyawí ámáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúndaa-oraa'-waasisafena táa'a úwasarai ²³ sésarai óraakon-ífo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátímúyasa aneka'á aúramba kawé'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaa wéíye sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmaisa simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'í kawé'-wáásíyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafe'a isáúnda súramba kafíkuraimbanifo káfé'a súramba wéawanaumne súwasa ²⁶ nóraumaiya aúramba kawé'á uwánkaraiyo áísai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-í'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósesé arááísa wéwaraumne. ²⁹ Maníkó Mósesemba aai simámakaifo minkwáásí nááfaken-kwaasiya'íyo suwaná ³⁰ miwá séna fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye. Súramba kawé'á uwásínkaraiyo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'íyo wésewe. Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye wésune. ³¹⁻³³ Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráísino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisaiyo wení kisaumo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'ó mósá marááwi-taai wéisaiye. Maambáramó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawé'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴ enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawé'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaa suwaná kárúwaguraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafáí úmai awánéna áísai ena séna wíyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶ Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'íyo. Simásímína'a

simankúnkúmba onó súwana ³⁷ Ísu séna é'lo suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸ Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kífaena wen-imáyáá mósá makáiyé.

³⁹ Wen-imáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafíkáindawi túramba kawé'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíniye súwasa ⁴⁰ amáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áísaj esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafíkáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹ Ísu séna túrambo kafíkáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúm-nemo sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye Ísu siyáiyé.

10

Sipisípigoni kusai'fá'ó káráwiyaan-aai.

¹ Ísu séna érai'a simátimela sumpo ísáaro. Sipisípi kusai'fá'ó kónae síyawí ímbo sipisípigoni ontafímbó iyáférémbo kusaiyákémbó iyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásiyé sénááwe. ² Sipisípiya'lo káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaféraiye. ³ Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana iyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa wempá'á kowaná ⁴ sipisípi kusai'fákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. ⁵ Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶ Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'lo káráwiyaan-aai.

⁷ Minááígóní áwáuma ímba ísántafena Ísu séna érai'a simátimela sune. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸ Ímbo kunkáundara'lo tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípiisonko ímba ísaraawe. ⁹ Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'lo é'a iyáféráaro senasá iyáferaiya'la káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á iyáferanaawe. ¹⁰ Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'la ónááwe. ¹¹ Sipisípiya'la kawé'-úmimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'lo kawé'-úmimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíniye. ¹² Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'la káráwiyaawi áwáífiyaa in-iyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóitawaa'la uwáguraawe. ¹³ Miwí sipisípiya'lo káráwiya-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵ Sipisípiya'la kawé'-úmimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'la kemá kesifombá awiyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwiyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'la pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶ Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'la méraamba pó'a kotiyáanasa kesáái isésa tésa mimbóráí'la úmai méraiya'la seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Púwóndafinkemba iyáfasinaanda-imayaa kesifomá símisa'la kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndarakaá ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á iyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó onda-fásí'áémbá símakaiye Ísu siyáiyé.

¹⁹ Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-í'a

wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaaó suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó méraínkakaá ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó méraínkakaá ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaaembo uwánkaraan-aai.

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaa'iyé. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááísafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái isésa wésiraaiwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fásí'áénkómbá iyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰ Kesé kesifoé'a mimbóráí'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawé-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndašafera sínkamonaao súwasa ³³ ímba kawé-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶ Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kisaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kisaumo wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kisaumo wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbóráí'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹ aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aai érai'-aai siyáíye suwasá

⁴² sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aai.

¹ Moóráwígon-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máriyaae Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriyaa ááéma ásé-wiyumbo úm-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwígon tafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó

ámakaandawimba áí'a wéiye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéiye Ísu súmba ⁵ Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶ áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-oraal-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámó kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáásí waásigo Rásarasi aúma wérimba pó'a iyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúñ-kwérimba póna iyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á imbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáiyé. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á imbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraal-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáiyé.

Ísu puwíyampinkemba iyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana ²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaa naaúmpa'a mérowana ²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandaraka kesuswaawisáwágó ímba púwísino. ²² Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íniiye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba iyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba iyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmba iyawimo ésa puwíyambanifo iyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáiyé.

²⁸ Mááta simásuwena wéna aúñkontafena ukutóipínkémbá simáména séna óraako wétena wéaantaiye súwana ²⁹ Máriaa iséna minúwóiyáán-úmai iyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰ Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹ Máriaa iyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táíndasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá ³² Ísumo méronka'a Máriaa wéna óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuswaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³ Máriaawe wenánaenka'o arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ tísai

ena séna náánkara utámakao súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵ Ísu ifi'á tówasa ³⁶ Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba arunfaféna uwánkáiye suwasá ³⁷ tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawel'ó uwánkaraimbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyó siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo iyáfasinankarain-aai.

³⁸ Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aiifimba mámakea óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹ séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰ Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbó émo e Maníkóni kawel-kísáú awánáínone súwasa ⁴¹ óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. ⁴² Kesáái isáámpo maanáái súnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiye sénááwe simásuwena ⁴³ óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴ pukówi iyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáiyé.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵ Yúndaa-waasisomba Máriyaampa'o kun-kwáási Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye suwasá ⁴⁶ tuwímbai ímbaniye sésa amáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aai simátímúwasa ⁴⁷ mináái isésa amáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸ Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kísáú wémainsa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísíuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹ moóráwigo-awi'a Káyafaasi minkánáa aifa'-amáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawel-úmai wéisaawe. ⁵⁰ Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáiyé.

⁵¹ Minááímó súmba ímba wení imáyáafinkemba siyáifo minkánáa aifa'-amáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paapé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna isámai Ísu puwíníye. ⁵² Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-aráá'an-ófo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbórái'a úmai méraiwaé séna Ísu puwíníye. ⁵³ Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-óraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aai suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-óraa'-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáífá'á Éfaráímu-naopa'a kúmba wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótáimo í-tánón-kánáa ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawel'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbó opa'á tíní ina tíníyo siyáawe. ⁵⁷ Óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata

ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á t́ńí ina t́ńíyo siyáawe.

12

Máryaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mátíyu 26:6-13, Máaka 14:3-9

¹ Tíyótáimo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'móráe-kanáa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba iyáfasinankaraiwain-awí'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náiyapa'a méroyana Máata mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máryaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwigon-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá timénamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶ Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'o úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye. ⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaímo siyáan-aaí.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa Rásarasi pukówana iyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba iyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Máaka 11:1-11, Rúku 19:28-40

¹² Fénáikaamba áse-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu t́ńíye sumbá waásisomba mináái isésa ¹³ taaénama tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-íye wenáwíta mósá maráúmne suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awí'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáíye. ¹⁶ Minkánáá wení ḱsau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-íye siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo iyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká kentáa siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aaí.

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a amáán-aaí isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa ²¹ Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáita-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimáména áí'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaaiye. ²⁴ Érai'a simátiména súné. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínífo ánáuntumba u'marááwana aáénkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááímo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo maambárarakén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfésa ení kisaumo maénae siyawí kembá sirááíwáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kisaumo maíyawí kesífo kentúwí'a mósá maráíníye

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aaí.

²⁷ Ísu simátiména séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesífoó maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesífoó enáwíko óraa'a íníye súwana wíyómpakemba aaí séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneka'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wíyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi aaí wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátiména séna minááímó isáámba ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai índaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aaifimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáíye. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufíyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai aasiyaasí maé'mae'a íníye siyáífo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempo emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawí úndanifo kárika'a kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáá'ó kempá'á tifó sé'a sámo kátínkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáíye.

Yúndaa-oraal-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmba uráan-aaí.

Ísu simátiména tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráímbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáin-aaí érai'a siyáíye.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'e wésewe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaísafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túrumba kafítúwáísasa pósa túrumba ímba awánaraawe. Maníkó táá'a káúntuwáísasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'a uwátinkanaumne

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáiyé.

⁴² Yúndaa-oraá'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé sésa áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a iyófo sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwaé-imayaa ímbanofó waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbó iyawi ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmba wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwará'a wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó kumúnda waási sáma kátinkaundawi únda pósa kenká'á timankúnkúmbó iyawi ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesááimo ímbo ísámai kawé'ó owí aaifimbó maitinkáí ímba kemá úne. Marapá'-wáásí ímba aaifimbó maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'ó úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'a kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénáawe. ⁴⁹ Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-aaí súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénáawe. ⁵⁰ Kesifon-aaí aúí'a úmai maé'mae'ó íyan-aaín-iyé. Súnnda-aaí kesifo simásímakain-aaí simátimune Ísu siyáiyé.

13

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aaí.

¹ Tíyótáimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'ó iyónda-kanaa tiyé séna marapá'-wáásí wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíniye súwana ² waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-ímáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³ afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴ tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táúri kárá'umaena ⁵ táúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitinkéna táúrisamba uwátuwena ⁶ Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisínkaaó súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba wéisaanda pó ánaaemba isáínone súwana ⁸ Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyánkáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹ Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónáawe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyé siyáiyé.

12 Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. 13 Kentáfé'a sé'a uwáitái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáásí úne. 14 Kemá kembó uwáitái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitinkáaro. 15 Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwará'á miyán-oro. 16 Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aaí maimaésa kosimátimakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba iyáákanaawe. 17 Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó iyambo iyana tirunkó kawé'á íníye. 18 Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a sumpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-íye agaimarénamo siyáimba érai'a siyáíye. 19 Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paápé ina'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye sénááwe. 20 Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wíyawí-taai ísámai kawé'ó iyanten-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáiyanten-úmai si'mákaiwain-aaí isánááwe Ísu siyáíye.

*Moóráwigo kesí pintaru'á máíníyemo Ísu siyáin-aaí.
Mátíyu 26:20-25, Mááka 14:17-21, Rúku 22:21-23*

21 Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásimá aráátiminiye súwata 22 wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta 23 wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana 24 Sáimoni Pítáa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áisai uwo súwa'a 25 wení ewaa'á kifae'a áisai e'a sé'a Fasi'aénkó emó sénda nááwa'íyo séwánana 26 Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-íye séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awí'a Yúndasimba amúwana 27 mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sínda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa 28 tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá 29 sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbó káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyanuwo Ísu siyé má suwaná 30 Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráíye.

Aú-amaambo simátimákain-aaí.

31 Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íníye. 32 Kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainíye. 33 Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwáana'a siyaafái ónááwe. Yúndaawaasisafe'o é'o simátimé'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. 34 Aú-amaamba simátiména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. 35 Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáíye.

*Pítáa ánaaeni'a uwásinkainíyemo siyáin-aaí.
Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34*

³⁶ Ísu simátimuwana Sáimoni Pítáa áísai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaemba sirááiwainone súwana ³⁷ Pítáa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááiwaenamno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawé'á íníye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-iyé
sínone Ísu siyáiyé.

14

Maníkómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

¹ Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a íng'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwará'á miyán-oro. ² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awiyánaumno súwana ⁶ Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸ Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáa kanaa'á íno súwana ⁹ Ísu séna ayáátáaka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáiyé seró. ¹² Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé síyawí kemó úndanten-kísau miwíwará'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a
kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawé'á ónááwe. ¹⁶ Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáíndawimba ai'maráánana kumbéna kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íníye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷ Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. ²⁰ Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména keséta méraisata weséta méraumne miyá sénááwe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe.

Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkáí timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araamáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóntafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó súwana ²³ Ísu séna tirumbá simíyawí kesáái ísámai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísámai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aai ímba kesí imáyáafinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáafinken-aain-iyé.

²⁵ Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aai timína'a tááka'a maránááwe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafó kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á iyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá iyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáíye sénááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáraraké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátááka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáíye.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

¹⁻⁵ Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwain-iyé. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimaráíntemba simátímakaunda-aaigo miyá éna tirunkó arupíse wéíye. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'o ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'o kááísamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'o ímbo kááísaiyawí miyá íniye. ⁷ Kesé'o kááísamaimo mérai yawí kesááimo kentirumpimbó ta'óto'marai yawí áísai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwífa'-arambo imáímo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íniye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá timúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní ámaámba ísámai wenaruntafé'o símáimo méraundantemba kesí ámaámba isé'o é'a kesiruntafé'a símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹² Kesirumbó timúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí ámaámba timúne. ¹³ Kentí waasisafesawe símai wétuwa'nai-e'o puwónae sésamo puwiyamba ímba moórá-aai símai iyáákamai tirumbá timénááwe. ¹⁴ Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe.

15 Óraa¹-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai weni kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. 16 Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-árámá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'lo kesifompá'ó áísai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. 17 Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-ámáámá simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáásí tíyámbo uwátínkaraan-aai.

18 Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'lo é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí Fasi'aénkómbá tíyámbo uwánkaraawe sénááwe. 19 Kemá marapá'-wáásífínkembá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáásí tíyámbo wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkakaa kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. 20 Kísau-waasi miwítí óraa¹-waasigomba ímba iyáákaraawemo súnnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáásí karaánáá'a sinkésa sáwí'lo uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'a tínkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo ísáimimo kawé'ó iyawi kentáái isánááwe. 21 Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáásí karaánáá'a tínkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá onááwe. 22 Kemó ímbo kusimátimundarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwááraamba ímba ifá'á túwááwana úwoi wéraiye. 23 Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwará'á tíyámbo wéuwankaawe. 24 Kemó fí'owimo iyáákamaimo ímbo fí'lo-fi'on-kisaumo maúndarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. 25 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyámbo wéuwasinkaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. 26 Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutínkáándawimba ai'maráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. 27 Kemó kisaumo ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kisausafe'wara'a simátímapa'a kónááwe.

16

1 Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. 2 Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo amáán-daumpakemba watuwánaemo síyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawí Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. 3 Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. 4 Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paapé ina'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kisaumo wémain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a 5 si'mákaiwaimpa'lo iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. 6 Iyónaumne súnnda-aai ísááwana tirunkó umbái taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. 7 Érai'a simátíme'a sune. Ímbo

iyúndarakaa kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸ Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo mérai yawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aaifimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminiye. ⁹ Kesááisafesamo ímbo timankúnkúmbo iyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. ¹⁰ Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo mérai yamba kunaráátiminiye. ¹¹ Maambáraraké-sáwí-káwáágómbá é'a aaifimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aaifimbá maitinkáíníyema simátiminiye. ¹² Sáwífa'-aai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³ Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminiye. ¹⁴ Súnda-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. ¹⁵ Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-íye. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminiye Ísu siyáíye.

Tirunkó umbái taréna ánaaemba kawé'á íníyemo siyáin-aai.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹ Ísu áísai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Kembiwí ifi'á táiyasa marapá'-wáási aamoí iyambanifo kentirunkó umbái taréna ánaaemba kentirunkó fetóí íníye. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáínda-kanaa tíanamo éna áí'a ínana arunkó umbái táinana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna álkomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbái táina'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánááwe. ²³ Minkánáámó tína'a ímba sísai ónááfo kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai áísai iyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴ Kesifompá'á ímba inái siyááfo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ína'a méraaro Ísu siyáíye.

Marapá-tántáá'á Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aai.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶ Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inái síya'a kemá ímba inái senaná ²⁷ wemá úwoi tíména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi tímíníye. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáiye sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'á kumbéaunda pó'a káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aaifinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáá séta áísai ónáísaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa sune suwaná ³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiye sembánifo ³² kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááísamai mé'a aáno úmai wempa'á

méraaro. Marapá'-wáásí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá'-tántáá'wará waásiwara'a íyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoí ína'a méranaawe Ísu siyáíye.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-ai.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáá wétiye. Kesúwí'a óraa'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásí'fínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Síbakaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸ Síbakaanda-aiimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-ai isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáíye wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inai sune. Marapákén-úwóí-wáásísáfé'a ímba inai sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inai sune. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késifóo miwiyá'á emá káráwiyinasá pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba aráái'wakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba aráái'wainda póna mináái Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna siyáin-ai paápé íníye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásí ombá pósa marapá'-wáásí úwoi-waasi tíyámba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátínkáífo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶ Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-ai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó si'maróna'o marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanasa marapá'-wáásí'fimbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránááwe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inai sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye síyawisafe'wara'a inai sune. ²¹ Kesifóo inai sé'a esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáíye sénááwe. Mindásafe'a inai'fínkémbá simámune. ²² Esé kesé'o mimbóráí'o úmimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbóráí'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááísamai méraana'a kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáíye

senááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwará'á tímakaanda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e senááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwaé sé'a súnnda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiwaiye wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwisé'a méranaumne. Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátínkare'a paapé úmai kónaumne Ísu inaifínkémbá miyá siyáiyé.

18

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátiyu 26:47-56, Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waásise'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfímbá komérowana ² Ísu wení kísau-waásise'a mintái-kánáágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kánáágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwára'á ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'márówana Yúndasi tí'maena taánáinkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kánáágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba iyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'ó sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwisé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷ Ísu aneka'á tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáásí étinkaiyasa koró Ísu súbma ⁹ Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwaawe siyónka'a póna paapé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áa'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Máraákáasi wenáá'a fagáúsuwowa ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índá-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aai.

¹² Ísu súwasa i-wáásíyé miwítí óraa'-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kára'umaesa ¹³ áí'maesa aifa'á moóra-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

¹⁵ Kuwasaráí Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááiwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó

awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷ minárásígó Pítaamba awánéna áisai ena séna minkwáásígóni kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fi'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáamba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáamba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áisai uráin-aai.

Mátíyu 26:59-66, Máaka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹ Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰ Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹ nóntafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénáawe súwana ²² ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana ²³ Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóntafewa sinkamono súwana ²⁴ Ánási ai'marówasa ayáámpinken- anda ímba awátuwesa minándáwará'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:71-75, Máaka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵ Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáamba wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áisai esa sésa ewárará minkwáásígóni kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶ aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'o fagáúsuwowini akún-ándáfakéwí súwana ²⁷ Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigó áái siyáiyé.

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Máaka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸ Kokórigó áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fi'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba iyúwana ²⁹ Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páirati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰ sésa ímbo sáwí'o uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹ Páirati séna keyáárika'a áí'mae'a kentí ámáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³² ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táiyá'á sinkamiya'a uwónaumne siyáin-aai paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááisáfésa uwaná ³³ Páirati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴ Ísu séna ení imáyáfinkena síisai ó waásiya simámakaawawa síisai óno súwana ³⁵ Páirati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kísau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyo súwana ³⁶ Ísu séna kemó kawáá-í'o úndama ímba marapá'á wéráiyé. Kemó kawáá-í'o úndamo marapá'ó wérainkakaa kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tíyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'o úndama ímba marapá'á

wéraiye súwana ³⁷ Páirati áisai ena séna kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-
aai wésimatimune. Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe
súwana ³⁸ Páirati séna nóin-aaiya arupíse-aain-iyo siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-31, Máaka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páirati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó
sáwí'lo uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹ tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo
awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná
awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba
awá'ánkénda Párápásimba awá'anakaao suwaná Párápási tiyéna uménté'a
in-kwáásín-iye sésa

wembá awá'anakaao siyáawe.

19

¹ Suwaná Páirati i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba
áwiyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai
Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-
iye sésa uwánkesa ³ karaánáá'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa
Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba

tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneká'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-
wáásísáféna séna isáaro. Ímba sáwí'lo uráintafe'a áí'mae'a túranka'a
máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena
a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana
Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-
kisau-waasiye amáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa
aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a
uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á
mátufuworo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne
sémáyáímbanifo kentáásí amáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana
puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko
úne siyáin-aai Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a
kunuweréna imaéna Ísumba áisai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu
iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páirati séna kemó áisai únda nóra séwa ímba aai
wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó
ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana
¹¹ Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino.
Maníkó ámakaiфо sí'maenamó enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisaugo ení sáwí-
kisaugomba iyáákaraiye siyáiyé.

¹² Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyo ke minkwáásí
awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo
éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá
kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba iyáákanaemo
siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'anakaao suwaná ¹³⁻¹⁴ Páirati
mináái iséna Ísumba áí'maena máapa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a
Yúndaa-waasi-taafinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aafimbó

maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-
iye súwana tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba
wááwái kárika'a tìnena úwana Páírati Yúndaa-waasisafena séna kentí
kawáágón-iye súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á
tufuwíyana puwíno suwaná Páírati tísai ena séna kentí kawáágómbá
aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááíya taiyó súwasa óraa'-amaan-
kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iye
suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taigo iyáákontafena Páírati séna Ísumba aaraa-
táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-ai.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páírati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima
wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kumba mináémpá'-
áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taifinkemba Kórígótaafa mináémpá'á
kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásiyái Ísuni
séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá
tufúsúmarowana ¹⁹ Páírati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi
Yúndaa-waasiti kawáágón-iye sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro
súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááfinkemba Yúndaa-waasi-taifinkene Rómu-
waasi-taifinkene Kíríki-waasi-taifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi
awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi
mináúfáímá awánésa toráumai ísówasa ²¹ Yúndaa-oraal-amaan-kisau-waasi
Páíratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iye

ímba miyá símai agáinda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá
símai agauwó suwaná ²² Páírati séna é'a agaimakáumne siyáíye.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení
unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éiyain-
kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói
ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa
tíyáananasa nááwa iyáákenawa máíníyo sumbá Maníkón-ai aúfáífimba
agaimaréna séna

kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá

kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba
mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriaa
úwana Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwasa miyáumai-
inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna
kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iye séna
²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iye súwa'a

isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-ai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

²⁸ Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba
sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú
tai'ásuwaumne séna Ísun-ai Maníkóní aúfáífinkemba paápé índasafena
Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana ²⁹ ándá-aran-domba ika-nómbá

anaféúmpímbá wérowasa faru-táénáma mindómpímbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náinkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰ Ísu néna séna seyaafá-kísáú taí'ásuwaumne séna a'nómbá kifaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáiyé.

Ísuni awáúfímbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹ Ísu weyáárika'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáará'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo sésa Páiratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páirati ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³ Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáisúwana ³⁴ moórá-i-waasigo Ísuni awáúfímbá waantáántámbá faúwana naewará nonkwará'á kunkáiyé.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá urááwe. ³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paápé uráiyé.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

³⁸ Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraa'-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páiratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana Páirati séna kanaámpó máinone súwana Yósepi Ísun-áúma komauwana ³⁹ Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-masawemba kae'á maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áúma komaimaésarai ampantafímbá minásáá-wíyúm-básáwénkwará'á kára'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kísáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iyé sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

¹ Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ² awaantanténa Sáimoni Pítaante kenté'a tasimásiména séna kentáási óraakon-áúma óntan-aifinkemba maimaésa nááfara makáao súwakai ³ Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴ suwaantantékai kówayamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵ kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba iyáferaawanana ⁶ Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba iyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana ⁷ Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a ⁸ óntan-aifimba aifa'ó kówándawi iyáfere'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séwándanifo

⁹ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba íyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawé'á ówáyamba ¹⁰ kenkáisi naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-aai.

Máaka 16:9-11

¹¹ Naaópa'a kówáyana Máriaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánómbe ¹² kae'-wáási waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máriaa tuwánówasarai ¹³ sésarai meníninkóo nóintafewa ifi'á wétaano suyaná Máriaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wérais'a wéawanaumne ¹⁴ simáshuvena waeréna awánómbe Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵ Ísu séna meníninkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶ Ísu séna Máriaa súwana méwaerena wenááfinkemba séna Raaponai súmba maanááfinkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷ Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraao. Kesifárawaisai kosimátimé sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸ Máriaa Mágátáara-naopakén-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátiména séna Fasi'aénkómbá awánáúmne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátimakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49

¹⁹ Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoí uwánkówana ²¹ Ísu anekalá séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau komáero séna ²² wenáama áútiména séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áiniye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aai.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awila Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fí'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'ó ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai anekalá wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintaféna séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awané suwáúfimbá ta'óto'mai awané sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkó emá kesí Maníkó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááéma ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáanda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawé'á íniye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrunkata fí'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó iyáfasinankaraiwainiye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Miyámó timankúnkúmba ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-ai.

¹ Ánaaemba Táípiriyasi-waaunkoni áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáimoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káriri-aempakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáimoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiye sésa nompín-táómpimba iyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awánéraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnthen-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á marááraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹ nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánááwánanasa ¹⁰ Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹ Sáimoni Pítaa nompín-táómpimba iyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraq'-mofaa'a 153 mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata náawa'ono séta áísai ónae séta ówándasa ímba áísai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-ai.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáimoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Miwí iyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneká'á Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷ kaumbo-í'a Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áísai ena sún tafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸ Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói

ane'maké ení imáyáafinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹ minááímó súbma Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰ Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááema tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pintaru'-wáásí íníyo siyáiwaimba ²¹ Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²² Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-íye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-íye Ísu siyáíye.

²⁴ Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-íye. ²⁵ Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni súnda-aai taí'áíye.

Aantá-waasi

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku kae'-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Maníkómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáan-aaí isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenááisafesa timankúnkumba ésa wenká'á kááísamai méraan-amban-iyé. Maníkóní ámútanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kun-kwáásíyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-aaí aifa'á Yúndaa-waasi Yérúsaremufa'o mérowi simátímúwasa minááísáfesa timankúnkumba ésa wenká'á kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fí'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. Minkákémbá tuwímbai fí'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fí'o-fí'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáiyé.

Aantá-waasiti kísau mo maiyáan-aaí.

¹ Tíófíráasiyo maankwándááífimbá moórá-aaí sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááífimbá Maníkó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aaíwara kísau kumbaiyáin-aaíwara aaimó siyáin-aaíwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ² Maníkó kunaiyówana wíyómpa'o iyáin-aaíwara'a aifa'-wándááífimbó agaimakáunda isa'á maankwándááífínkwará'a agaimaráumpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparí'a úmakaiye. Ísu ímba wíyómpa'o iyónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkwará'á ména aantá-waasi wení áamáamba simátímakaiye. ³ Ísu pukómpinkemba iyáfasinena kae'-wáái-kánáá 40 kanaa moórá-mora-kanaa paapé uréna wenáúma kawé'-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwaná paapé urónka'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí simátíma'maena iyáiyé. ⁴ Moórá-kanaa túwaandu uréna tómbá wénowana Ísu paapé éna séna maanká'á Yérúsaremufa'a ímbo túwémba aáno mé'a kesifo kesí ámútamba timénaumnemo óraaka siyáimba wéamu'mare'o méraanana úwoi tímíno. Mináái é'a simátíme'a sune. ⁵ Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba kunaiyówana iyáin-aaí.

⁶ Órífi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áísai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-waasisa kawááninono suwaná ⁷ Ísu séna moórá-kanaamo tinda káféra'i aánora'iyó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Kawe-kánááwé sáwí-kanaawemo paapé índa Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Miyán-kánáámó tinda kári'-aain-ifo ⁸ kemó sendá óraa'-aain-ifo ísáaro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kempá'ó kumínda wení fasi'aénkó tirumpimbá óraa'a uwátinkaina'a kesááiwara kentáfé'wara'a simátíme'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-aémpá'á kosimátíma'mae'a nóro

⁹ Ísu simásuwowasa awánomba Maníkó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káátaguwasa ímba awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba wíyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáásí waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á mésarai ¹¹ sésa Káírí-aempaken-kwaasisono. Ímba wíyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáiyáísanamo wíyómpa'o íyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o íyámaiain-ai.

12 Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa ¹³méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórámora-waasi-tuwi'a Pítaawe Yóniye Yémisiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Áráfiásin-ááninkon-awi'a Yémisiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwain-awi'a Sáimoniye moóráwigo fí'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi ¹⁴tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

15 Inai símasima'a wéesa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa íyáfasinena simátimena séna ¹⁶⁻¹⁷kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáa síwá'nágon-awi'a Téfitimba simámena Yúndasi-ai súwana agaimakáimba póna mináái paapé íniye. Ááema kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna sáántowata aantá-kisaua maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. ¹⁸Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuwena mimbáráfá'á ándáma maiyéna weyáárika'a waanda'á faréna ámú'a tufánkuwana ayánaruntomba marapátá kunkturáiyé. ¹⁹Yérúsaremufaken-kwaasi isésa miwí tááfinkemba mimbárágón-áwi'a Akendamafa'an-iyé sésa waé'mai-awi'a naae-máráfá'an-iyé siyáawe. ²⁰Énifo imó agaimakón-aufaifimba Téfiti agaimaréna séna

wení naambá tu'nambá ínasa
mimpímbá ímba waási wéwaewe

agaimaréna séna moóráfa'a agaimaréna séna
wení kísaura'a moóráwigo íyámainiye

agaimaréna siyónka'a póta ²¹⁻²²moóráwigo Yúndasini kísaura'o íyámaindawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Káráisiiti pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai weséta táásái úmai simátíma'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau moóráwiga ómbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasa Maníkó Ísumba kunaiyówana wíyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau íyámainiye Pítaa simásuwowasa ²³isésa kae'-wáásí túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'a Yósepi moórá-awi'a Pásapasini moórá-awi'a Yásítasi úwana moóráwigo-awi'a Mátáyási mindárai-tuwi'a tásuwesa ²⁴inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásítí imáyáa awáné tirumbá tuwáné minkáé'-wáásífínkémbá nááwa Yúndasini kísau aantá-kisau íyámainiyo aráásímínata awánaano. ²⁵Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a kunkáiyé sésa ²⁶inai simásuwesa kae'-wáásí túwí'a kae'-wándááfímbá agaimái anaféúmpímbá ufé'márówana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna awánómba Mátáyásiye sésa agaimárówana aantá-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáiyé.

2

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-ai.

1 Ánaaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwái

seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-úwana wíyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáá'á paápé uréna tafántafanena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Maníkóní Ufaenámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Maníkóní ámútanko fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu unkánaá túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówi fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana ⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbó wéropa'a tatúwaandu uwasá miwí tááfinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa ⁷ áfááraumai imáyáa ésa sésa wésewi seyaafá'á Kárírifakewi mináái wésewin-owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááfinken-aaiye simásaraawe. ⁹ Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíriyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípíyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwisá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta éniyo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawé-kísáú maiyáin-aai wésesa moórá-mora-waasi kesááfinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táátafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íníyo suwasá ¹³ tuwímbai wíyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba

wésewe siyáawe.

Pítaamo simátímakain-aai.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi iyáfasinompimba Pítaa iyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye ísáaro. Kárírifakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáási ímba uwóí'a wéowe. Waási nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéofó káfé'a aafáyáara'-aantembanifo minkwáási ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-íye. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Yóweri agaimaréna siyáin-aai wépaape-íye. Maarán-áái agaimaréna séna

¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásíyé waurán-kwáásíyé kaaimbá awánánááwe. ¹⁸ Érai'a minkánáará'á kesí ámútamba kesí kísau-ininakwa'lo tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wíyómpa'e marapá'é fí'o-fi'on-kisau-waame'lo ondá naawará iyawará óraa'-umunkwara'a paápé íníye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko

naaerírí'a ína'a miyámó ondá kesí fí'o-fi'on-kanáa sámo kain-
kánáámó paápé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawi sáwí'o
úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á
métinkanaumne Maníkó siyáiyé

Yóweri agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-
waasisono. Senda-áái ísáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá
amúwana simámakain-kisau maéna kawé-kísáú fí'o-fi'on-kisau-waame'o
uráimba kempímbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á Maníkó imáyáamo éna
miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí
tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á
tufúwana puwúmbanifo ²⁴ Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankaraiye.
Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanáa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba
faú'ankowana pukómpinkemba iyáfasinkaiye. ²⁵ Mindásafena naaófá'á
kentáa síwá'nágon-awi'a Téfiti Ísun-aaí agaimaréna séna

aasiyaasí Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba
faiyáisa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷ Mindásafe'a kesirumbá
kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a
kesimambá ímba mósiyuwainone. Kesirumbá ámakauwainone ení
kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a
íníye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba
iyáfasisinkainiye. ²⁸ Púwíndafinkemba iyáfasine maé'mae'a ínone séma
kesé'a méraunda póna kesirunkó kawé'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téfiti agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena séna ²⁹ kesí
waásisono. Kentáa síwá'nágon-awi'a Téfitin-aaí afora'ó simátimunda wemó
agaimakáimba ímba wesáféna siyáiyé. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení
mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáiyé.
³⁰ Naaófá'á Maníkó séna Téfitimo kawáá ménamo uráintemba moóráwigo
minákúmpakéwí anondáára'a kawáámá méiniye Maníkó siyáimba Téfiti
Maníkón-aaí simátimakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-aaí érai'a
paápé íníye Téfiti siyáiyé. ³¹ Téfiti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna
séna Maníkómó iyáfasinankaiwai Káráísiti puwíndafinkemba iyáfasinainiye
súntafena séna
pukén-aempa'a ímba móauwainana
áuma kawáá'a íníyemo

Téfiti súmba ³² mindá Ísuntafena siyáiyé. Énifo Maníkó Ísumba
pukómpinkemba iyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³ Maníkó
kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankená
wení Ufaen-ámútámbá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba
aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba
wéise'a suwáné'a wéowe Pítaa mináái simátimena séna ³⁴ Téfiti ímba
wíyómpa'o iyáiwai séna

kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á
mara'á ména'a ³⁵ ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Téfiti siyáiyé. Wemá ímba wíyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáiyé.

³⁶ Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkawintafena Maníkó séna kemá
iyáfasinankaundawí Káráísiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa
Ísareri-waasi kawé'-úmai ísáaro Pítaa simátimuwasa ³⁷ ísómá tirunkó
umbáí tówasa Pitaane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra
ondasáfénawa síyó suwaná ³⁸ Pítaa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba
uwáme'a Maníkómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a ísámai nombá máéro.

Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Maníkóní Ufaen-ámútambá úwoi timíniye. ³⁹ Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumne Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentiráátone fí'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái

siyáiyé Pítaa siyáiyé.

⁴⁰ Pítaa simátimena fí'o-fi'on-aaí kawe'-ááiwará'á simátimena óraaka'la séna káfé'lo sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maenááwe. Kemá káfé'la sáwí-ampa'la tuwé'lo é'a ímba sáwí-meyamba maenááwe Pítaa súwasa ⁴¹ sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴² túwaandu uwáfa'la iyésa aantá-waasi Ísun-aaí simátíma'maesa waafán-kwáásí wéiyesa moóra-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa inái símae iyáawe.

⁴³ Inái símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawe-kísáú fí'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá ⁴⁴ Ísun-aisafesa timankúnkúmba uwái mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáa ésa kentáásí moparáwímbá waafáni'an-iye sésa ⁴⁵ miwítí marawé miwítí moparáwíne fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi timésa ⁴⁶ aasiyaasi-kánáá Yúndaa-waasiti óraa'-amaandaumpa'la Maníkóntáfésa ísámai túwaandu wéesa fí'owiti naaúmpimpa'la komésa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawe'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa ⁴⁷ Maníkón-áwí'la mósá marówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwisáfésa kawe'á wéowe suwaná sáwí'lo urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawe'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aisafesa timankúnkúmba uwáiyé túwaandu uráawe.

3

Pítaa aísamai kawe'ó uwánkarain-aaí.

¹⁻² Moóra-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'la sásá'-óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o iyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronka'la óraa'-amaan-daumpa'la Pítaae Yóniye'la iyúyana aafáúmó andeiyónka'la Maníkómpá'á inaimó sen-kánáará'á iyúyana ³ tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai ⁴ túramba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasi'aéntámbá kawe'á uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awika'la sune. Íyáfasine aintaao sune Pítaa simásuwena ⁷ ayáánúrapa'la ta'óto'mai iyáfasinankowana aísauone aísarune kawe'á úwana ⁸ iyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraa'la éna aamoí éna Maníkón-áwí'la mósá wémarena mindáraise'la óraa'-amaan-daumpa'la ⁹ weyááríka'la marapá'á iyéna Maníkón-áwí'la mósá marówasa seyaafá'-wáásí awánésa ¹⁰ sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntan-inai símasima'lo iwáín-iye sésa táátafesa ésa weyááríka'la marapá'ó iyúntafesa tiyáámba píkinaesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátímakain-aaí.

¹¹ Weyááríka'la iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwífá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'la Soromoní áúwimaimo úmakopa'la tóso uwaná ¹² Pítaa tuwánéna séna

Ísareri-waasiṣono. Mintántáátáféna ímba táá'a íno. Ímba kenkáí káá'a súfífáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawé'-úmai arupíse úmai mékai wéufo ¹³ Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyáárika'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awí'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasiḡon-awí'a Ísumba póna mósá makáíye. Énifo Ísumba áí'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páíratimpa'a kuwaná Páíratí séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. ¹⁴ Kawé'-wáásí arupíse úmai méron-kwaasiḡontafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áúkon-kwaasiḡontafe'a faú'ankao siyáawe. ¹⁵ Miyá uráantafe'a aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankowakai awánarauye. ¹⁶ Awánarauyawi Ísun-awíkoni fasi'aénkó aísamaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáísa'a wéawaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kawé'-úmai wénisa'a wéawanaawe Pítaa siyáíye.

¹⁷ Pítaa mináái simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásísé ímba awánamai Ísumba kawé'á uré'a tufúkáawe. ¹⁸ Naaófá'á Maníkó wenáái simátimakowisafena séna simátime'a súné. Kemó íyáfasinankaandawimba sáwí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paápé uráíye. ¹⁹ Mindásafe'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye. ²⁰ Moórámora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá timína'a wesé'o méraiýantafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwae séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba ai'maráínana kumíndasafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. ²¹ Ísu wíyómpa'a iméraitimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá-tántáá'á aúí'o índá-kanaa aneká'á marapá'á kumíniye. Naaófá'á Maníkó mináái simátimuwasa Maníkón-aaimo ísón-kwaasi kawé'-wáásí isésa simátímakaawe. ²² Maníkón-aai simátimakowin-awí'a Mósesé séna Maníkó kentí Fasi'aénkó kembá kesí kísau mauwó séna sí'mákainten-úmai Maníkón-aaimo simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maráínana wenáái simátiminasa isánááwe. ²³ Ímbo isáíyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba tí'mátuwena tínkaminasa puwónááwe Mósesé siyáíye. ²⁴ Maníkón-aai simátimakowin-awí'a Sámúwéri simátimakonka'a ánaaen-kwaasi simátime'ontemba maami kífé-kanaa wépaape-íye. ²⁵ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awí'a Émbaramuntafena séna enándáfákén-kwáásísáféna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáíye. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáíye. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáíye. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáíye Pítaa Ísareri-waasisafena siyáíye.

4

Pítaante Yóninte aaiḡimbó maitínkaraan-aai.

¹ Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa ámáán-kísau-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sunkwáásíyé tóso ésa ² miwí táái taisésa aaisambá suwasarái mindárai Ísu

pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáásí pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá mináái isésa karo'é sésa aaisambá sésa ³ mindárai ta'ótoresá sésa fénáimba póta aafáyáarata aafintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáásí ándáfa'a tínkómbanifo ⁴ úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵ Aafáyáara'a aafimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sunkwáásiyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶ aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásiyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷ Pítaante Yóninte táántowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aéná kenkáifimbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ísáaro. ⁹ Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-o. ¹⁰ Afora'ó simátíménda kembiwíyé seyaafá'-Ísaréri-wáásiyé ísáaro. Ísu Káráísiti Násaretifakewimba

aaraa-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáásí kawé'á uwánkáísana kempímbá kawé'-úmai méraisa'a wéawanaawe. ¹¹ Maníkón-ai aúfáifimba Ísun-ai agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'an-iyé sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáiyé. ¹² We aantemba sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna wenáwíka'-aantemba wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátiména mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka simátímúyasa minkáwáá-wáásí tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitái'-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'o nuyantafesarai miyá wéoye sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai kawé'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyanaaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-wáásí keáímbá sésa ¹⁶ mindárai nórasaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawé-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremu-faken-kwaasi seyaafá'á ísáamba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'o-fi'on-daopaken-kwaasi ímba isáiyantafeta mindáraisafeta simátiméta séta Ísun-awíka'a ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai íyúyasa sésa Ísun-ai ímba simátímékaiyo. Ísun-awí'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Maníkón-aiimo tuwékai Maníkón-aúranka'a kawerá ínáyai ke mináái aneká'á ísáaro. ²⁰ Keráímó awánarauyantantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufu úwoi simátiméyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáásí aneká'á óraaka simátimesa sésa énifo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawé'ó uwánkaron-kwaasi kae'-wáái-áátáiyá'á ímba weyááríka'a wénuwasarai kawé'á uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Maníkón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-ai.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátímúyasa ²⁴ isésa Maníkómpá'á inai sésa Fasi'aénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaa'waraka'a wégawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáá síwá'nágomba Téfítimba kusimámuwana agaimaréna séna

nóintafesawa fi'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-aai siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa Fasi'aénkónté wemó íyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfíti agaimaréna siyáaiye. ²⁷ Mináái paápé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páíratiye fi'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-aai sésa emó íyáfasinankaandawimba ení kawé-kísáú-wáásí Ísuntafesa tufuwíyan-aai siyáawe. ²⁸ Naaófá'ó emó miyá ónááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónááwemo siyáandarakaa ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹ Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kisau-waasi tááimo símáimo taráíyaamba ísaraanda po súwa'nai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰ Ení fasi'aémbá símínata tí'o índá-waasisa asófatinkafata konó. Ení kawé-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnanasa wení fasi'aénkó fi'o-fi'on-kisau kawé-kísáú paápé íníye ³¹ inai simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-aai óraaka simátíma'mae kuráawe.

Moparáwimbó moórá-mora uwátímakaan-aai.

³² Ísumpa'a timankúnkumbo uwái mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwintáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá ³³ aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo íyáfasinkain-aai óraaka simátíma'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawé-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuni aampa'ó kuwái marawé naanémó makówi fi'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá-tántáá'á ímba aafáán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwígon-awí'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fi'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tiména wemá Rífáin-andafakewi Sáíparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awí'a simánkesa Kíríki-taafinkemba Páánápáasiye sésa waé'mai-awí'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwái minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáyasinte Sáfáíraante-taai.

¹ Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwígon-awí'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fi'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ² tuwínáyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³ Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áísai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴ Mimbárámá ení maramá isa tuwé

óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai timé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai timúne ímbo sénda seyaafá'á timúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana ⁵ Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááímó ísón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá ⁶ ifó'-wáásí tésa puwúmba taasááúmaesa maimaésa máutaraawe.

⁷ Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaai'kómó puwún-aaí ímba ísarena Pítaa-iyai'fa'a túwana ⁸ Pítaa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafará símakaayo súwana minínínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹ Pítaa séna enawaaikóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaaí'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaawe Pítaa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaan-aísamaifimba kuntúwasa ifó'-wáásí tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹ Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye iséna táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáúgón-aaí.

¹² Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maimaésa iyúwasa Ísumpa'a timankúnkúmba uwáí óraa'-amaan-damba Soromoní áúwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴ fí'o-fi'on-akwa'a sáwí'fa'a Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fí'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe sésa táátafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵ aantá-waasimo uráamba iséna tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítaa wéninana amankókonko taauwétáínasa asófáíwae suwasá ¹⁶ fí'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Maníkó Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáásí aantá-waasi sáwí'o uwátínkaraan-aaí.

¹⁷ Miyá wéuwana aifa'-amáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaímo sun-kwáásiyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tíyántafesa ésa ¹⁸ ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbó waúnka'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a imé'a aú-amba waási kawe'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa ²¹ iséna siyarónka'a óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-amáán-káwáágówe wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-óraa'-waasi táántowasa tésa amáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá wisuwéna i-wáásí ontará'á méraawata ontá tisuwéna awánáúndasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ amáán-kawaa-waasiye amáán-danka'o káráwiyowiye iséna táátafesa ésa sésa mindá nórásaawa ónaumno simásuwesa sáwí'fa'-imayaa wéuwana ²⁵ moóráwigo téna séna ándáfa'o mátiyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ amáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásiyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái iséna sínkamofa sésa aáno úmai ²⁷ tí'maesa aaimó

isái-wáásí'fá'á mátínkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸ séna é'a simátíme séta minkwáásígón-aai wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á ísásaraawa'a ke karo-súfimbá sinkéta minkwáásí tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹ Pitaawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aai aifaráán-ááígó póna waási-taigomba iyáákaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaisa iséta miyásá ónaumne. ³⁰ Kembiwí Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba iyáfasinankena ³¹ séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankaraiye. ³² Mináái iséta kawé'-úmáisa simátimunana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái kawé'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owí wení ámútamba wétimisana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³ Simásúwówasa aaimó ísáán-kwaasi isésa

tirunkó sáwíte'a úwasa tínkamona-imayaa uwaná ³⁴ miwífínkémbá moóráwigo iyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri iyáfasinena miwí táái taráisuwena wemá Maníkón-aai aúfáífkemba aasiyaasí simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi iyáfasinena aantá-waasisafena séna kárika'a máápa'a kumónáawe súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-waasisono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶ Ááema moóráwigo-awi'a Tíútasi iyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái antemba waénááwe súwasa sáwífa'-waasi 400 waasi aráái'wáúwana moóráwigo Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó aráái'wa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ifátukaawe. ³⁷ Minkákémbá túwí'o fariyón-kanaa moóráwigo Kárírifakewin-awi'a Yúndasi iyáfasinena táántowasa sáwífa'-waasi wenarááima wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó aráái'wa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸ Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátiyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kisaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíniye. ³⁹ Miwítí kisaugoni áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo úwoi waé'wae'a íniye. Maníkómpákémbó ína'o é'a minkwáásí sáwí'o uwátinke'o é'a Maníkónkwará'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó ísáán-kwaasi isésa wenááisafesa ewé sésa ⁴⁰ aantá-waasi táántowasa iyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aai wení fasi'aémbá ímba simátíméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ Ti'márówasa wéesa tigeasáfésa uráawisina Maníkó imáyáa timúwana tirunkó kawé'á úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaisata Ísuntafeta fasi'ámaisa méraundasa pósa sí'o índa-i'o uwásínkéntaanifo sirunkó kawé'á ínata méranaumne aantá-waasi simásuwesa ⁴² aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni ásé-aai simátíma'mae wénesa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iye sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aaí.

¹ Simátíma'mae kuwasá Ísun-aaí isésa sáwífa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fí'om-barafaken-kwaasi Kíríki-taaifinken-aaímo sun-kwáásí Yérúsaremufa'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tinkésa óntamba tuwínkesa Kíríki-keto'-inimba ímbo tímúnkákemba í'ai tinkówasa ² mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Maníkón-aaímo simátímunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai tímúnda-kisau maúnafo sésa ³ kempínkémhá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo tuwináí-kísáú tíménaumne. Miwí kawel'-ímáyááwára'-wáásí Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'o uwátínkáín-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwináí-kísáúsá tíméta ⁴ kesáá Maníkómpátá inái wéseta Maníkón-aaí simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ ísówana tirunkó kawel'á úwasa afakaeté-waasi túwí'o sumbá moóráwígon-awi'a Sítífeni wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táímóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkóráasi wemá Antíoku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémhá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶ miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kisaumo maíyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á inái siyáawe.

⁷ Maníkón-aaí simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aaí isésa wení aampa'á kuwasá miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítífenimbo ta'ótokaan-aaí.

⁸ Fasi'aénkó Sítífenimba áwa'nai úwana fasi'aénkwára'á ména seyaafá'-wáásí túranka'a fí'o-fí'on-kisau kawe-kísáú wémauwasa ⁹ moórá-kanaa tuwímbai Sítífenimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáíríni-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírisiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-amáán-dáúmpá'á mésa Sítífenimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰ Maníkóní amútanko Sítífenimba kawel'-ímáyáá amúwana póna Sítífenin-aaigo miwí táái iyáákowasa ¹¹ ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítífeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísaraumne. Kosimátíméero suwasá ¹² minkáró'-áái tasimátímúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítífenimo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa amáán-oraal'-waasifa'a máankesa ¹³ karo'-ááímó sun-kwáásí kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásígó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni amáámbo símai sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna naaófá'á Mósesemo amáámbo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-damba tawísísuwainiye Sítífeni siyáíye. Miyán-káró'-áái suwasá ¹⁵ seyaafá'-wáásí Sítífenimbo awánomba wíyómpakemba Maníkóní kisaumo maíyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á inái siyáawe.

7

Sítífeni amáán-oraal'-waasimo simátímakain-aaí.

¹ Miyá simásúwówana aifa'-ámáán-káwáágó Sítífenimba áisai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááiyá'iyo súwana ² Sítífeni séna kesifoísái kesuwaaísáiyo simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáá síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'o méronka'a Maníkó fasi'aénkwáráwí kuména ³ Émbaramuntafena séna ení marawára enamááraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáméndafa'a koméinone súwana ⁴ iséna mimbáramá Kárindiyaa-waasiti marafá'á tuwéna témena Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Maníkó ai'marówana témena maafá'ó méraundafa'a túwana ⁵ minkánáá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambáramá enkwára enaísaaftantambo iyawiwará'a timénaumne. Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simáména ⁶ moórá-aaiwara'a séna enaísaaftantambo iyawi fi'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú tímésa sáwí'a uwátínkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a ⁷ sáwí'o uwátinkaiyawí sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaaftantambo iyawi mimbáramá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránááwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambáramá enkwára enaísaaftantambo iyawiwará'a timénaumne siyáimba mináái símai kááísamarena póna túma kárámai araenáemba uwo Maníkó siyáiyé.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matinkéna túma kárámai araenáemba uwátinkáfa'a kuráiyé.

⁹ Miyá uwátínkáfa'a kúwasa mináfáráwáínónnda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímba kentáará'á káráwiniye sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fi'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawel-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbáramá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawel-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásiyá'á kawel-úmai káráwiye kesí moparáwínká'á miyán-owo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááisafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímba miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéráiyé-ai isáúmpo koméyánoro séna áánintomba tí'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaaísái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaaísái simátiména séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawel-úmai komésa puwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántamba maimaésa témesa Síkémufo'o máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

¹⁷ Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-áái séna Kénaani-

marama enaísaafitantambo iyawi timénaumne siyóntemba tíminda-kanaa ampáámbó únka'a ¹⁸ moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba ísarowi póna ¹⁹ kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

²⁰ Iyámpóisomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawel'óí'wará'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkarrowana kaumbo-wiyómbá maisuwéna ²¹ máápa'a áí'maena múankarrowana Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáánine séna káráwiyowana óraa'a úwasa ²² Ísípifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósesé wéisena óraa'a éna wení kísaugowe wenááigowe kawel'á uráiyé.

²³ Mósesé miyá éna kael'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba ²⁴ Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwánkowana Mósesé tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana ²⁵ Mósesé imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísípifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáfésa ewé sénááwe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-imáyáá uwaná ²⁶ Mósesé kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna tíyótainda-imayaa éna séna kael'náraiyo mimbórá-náóraan-oyo tiyááyafo súwana ²⁷ aifa'ó ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. ²⁸ Fénáimbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá ínono súwana ²⁹ Mósesé iséna inkaiséna wéme wéména Míndiyaani-marafa'a fí'on-kwaasiti marafá'á koména

kael'-iyámpói matínkaraiye.

³⁰ Mósesé koména kael'-iyámpói matinkéna ména kael'-wáái-áátái maisuwéna moóra-kanaa máásai-marafa'a wéwena Sáínai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana kári-taiyakemba iyá kéna ímba mintái kówana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana ³¹⁻³² Mósesé awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósesé mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana ³³ Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaem-bárámá weraipa'an-ifo kawel'-márafá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba faútuwaa. ³⁴ Ísípifa'a kesí waási sáwí'o wéuwatinkaawasamo ifi'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'maráana wéme wéme Ísípifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiyé.

³⁵ Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaemba uwámesa sésa nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáiyé. Wembá Mósesentafena Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi kári-taiyakemba aai simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména ai'marówana Ísípifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráiyé. ³⁶ Wemá Mósesema Ísípifa'a ímbo awánon-kísau fí'on-kísau maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo

suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kisau kawé-kísáú komaéna tí'maena kúmba máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kisau kawé-kísáú maimaéna iyáíye.

³⁷ Wemá Mósesema simátimena séna Maníkó kembó íyáfasisinkarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitantambo íyawifinkemba íyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba íyáfasinankainiye.

³⁸ Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóní waási Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Maníkóní ámáamba simámuwana ímbo taí'áín-ai simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

³⁹ Mósesé aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ ánaaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósesé awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósesé Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moórá-manikomba uwámakewata wenarááisa wáéno sésa ⁴¹ óntantamba purumaka-aráákaamba úmaresa minkáró'-máníkóní aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴² mindásafena Maníkó ánaaemba uwátíyuwowa wíyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-iye siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³ kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáró'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáán-tántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáró-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá ti'maráana'a wéme'a moórá-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáíye.

⁴⁴ Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráánamena Maníkóní naambó ampantasámbó iyamba maará ónáawe séna aráánamuwasa Maníkómó súntemba miyán-dámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵ Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbárafá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasá kotafiyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfiti

Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶ Téfiti kawé'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwáankowana Téfiti Maníkómbá áísai ena séna ení naambá ónaum ina ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Maníkó séna emá ímba ínompó enááninko Soromoní kesí naambá íníye siyáimbanifo ⁴⁸ Maníkó wíyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁴⁹ Fasi'aénkó séna wíyómpa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰ Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakaumne Fasi'aénkó siyáíye

agaimaréna siyáíye Sítífeni siyáíye.

Sítifeni mináái simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna ⁵¹ kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááíwáén-kwaasiyaamba é'a Maníkón-aai ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaembo uwáme'ontemba kemá miyá wéowe. ⁵² Kentíwá'násomba Maníkón-aai simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáási sáwí'a uwátinkesa Maníkóní kawé-kísáú-wáási kumíníye-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáíye. ⁵³ Énifo wíyómpakewi Maníkóní ámáámba simátímakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawé'á uráawe Sítifeni siyáíye.

Sítifeniimba óntantambo tufúkáan-aai.

⁵⁴ Sítifeni minááimó simátimumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kási'a úwasa tíyántafesa uwaná ⁵⁵ Sítifeniimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómba Maníkóní sámó kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítifeni awánéna ⁵⁶ séna awánaaro. Wíyómba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéawiyaumne súwasa ⁵⁷ miwí wenáái ímba ísánae sésa táaka'a awááesa óraaka'a aái sésa Sítifeniimba tuwaantantésa ⁵⁸ ta'ótokesa taawiya'maesa naaókoni awáí'fá'á mátuwesa óntamba maiyésa tufúkáawe. Sítifeniintafesa karo'-ááimó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa ⁵⁹ Sítifeniimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inafínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáina'a púwono séna ⁶⁰ arauntaumbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafó miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkaa'o Sítifeni simásuwena pukáíye.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátinkarain-aai.

¹⁻³ Sítifeniimbo tufúmbo Sóron-arunko aamoí uráifo tuwímbai Maníkón-aaisafesa fasi'owí Sítifeniin-áuma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwáí tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwáí aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kunkwáási Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaafa'a ásé-aaimo kosimátímaakaan-aai.

⁴ Ísuni aampa'ó kuwáí wété ésa Ísuni ásé-aai kosimátíma'maesa kuráawe. ⁵ Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna Maníkómó íyáfasinankarawai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-íye ⁶ Fírípi simátimuwasa

kawé'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana ⁷ sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aái súwasa sáwí-amutamba wáá'a túmaesa kóuwasa waási kawé'-úmai mérowana tíyayaambo pukón-kwaasi asófatinowasa kawé'-úmai mérowana ⁸ Sámériyaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó kawé'á uráíye.

⁹ Sámériyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáímoni óraa'-waasi úne séna aitamhá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰ óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánésa wenaráái waésa sésa Maníkóní fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráiyé karo'á suwaná ¹¹ ayáátááka'a aitamhá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátafesa uráafo ¹² ánaaemba Fírípi Maníkóní ásé-aaí kosimátimena Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráísitin-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³ Sáímoniwara'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiye wénuwana ímbo awánón-kisau maúwana awánéna áátafena uráiyé.

¹⁴ Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Maníkóní ásé-aaí isésa minááímó méta'otokaan-aaí isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai wémesarai ¹⁵ Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inaifínkémbá sésarai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maenááwe siyááye. ¹⁶ Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena isámai nombá maitinkówana Maníkóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inaifínkémbá sésarai ¹⁷ tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸ Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máumba Sáímoni awánéna fasi'aémbá méyáambaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹ mifásí'áémbá símékaiyo. Kemá fí'on-kwaasi siyáámba ta'ótóráanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰ Pítaa séna Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafímbá tai'áyááye. ²¹ Maníkón-aúranka'a ení imáyáa ímba arupise ímbá pó maankísáú kenkáisi kísau ímba súwa'nai ínone. ²² Ení sáwí-imayaagomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áisai inaná ení sáwí-imayaagon-anonaa maiyauwáiniye. ²³ Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáímoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inaifínkémbá áisai iyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáímoni siyáiyé.

²⁵ Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-aaí simátimesarai Ísuwe'o né'óyan-aaí simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'-nao'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'maesarai kurááye.

Fírípite Ítíópíyaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸ Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-ínínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáa éna Yérúsaremufa'a wéména Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafisímaena nún-taómpimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafena séna iyáfasine Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna iyáfasinena minámpá'á wéména máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-óraa'-waasi wení táómpimba wéwéna aúfáífimba toráumai awánéna naaófá'ó

Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimakón-aaí toráumai awánómbe ²⁹ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰ awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aaí toráumai wéawanowana Fírípi iséna áísai ena séna minááígóní áwáuma Ísaraano súwana ³¹ séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba íyátaao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana ³² mináúfáifínkén-áái torauséna séna

sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásígó ímba aaí siyáíye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'lo tintembá minkwáásígó ímba aaí siyáíye. ³³ Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aaiimbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kisau maiyésa tufúwówana marapá'ó mérain-kanaa taí'áraiye. Mindásafesa miwítí sáwí-kisau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Ítíópíyaafaken-kwaasigo mináái toráusuwena Fírípimba áísai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowi nááwantafenawa mináái siyáíyo. Wesáfénawa siyái fi'owantafenawa siyáíyo súwana ³⁵ Fírípi Maníkón-aaí aúfáifínkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aaí wésimamena ³⁶ aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáinkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷ Fírípi séna Ísumpa'lo arumbó amé wenááísafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráisitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-íye sune séna ³⁸ táómba to'maé kúwaintafena séna táómba ta'ótoraaoo súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaafaken-kwaasigoe nompímbá kunkésarai Fírípi nombá maiyánkéna ³⁹ iyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópíyaafaken-kwaasigo awánómbe ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráíye. ⁴⁰ Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-náópa'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'maena Sísááríyaa-naopa'a kuráíye.

9

Sóro Ísun-aaísafena amankúnkúmbo uráin-aaí.

¹ Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'-ámáán-káwáágómpá'á ² koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'lo Yúndaa-amaandaumpimpa'lo méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawí saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainiye séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúfái maimaé wémena Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmba wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tanaa fówana aaigó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana ⁵ séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶ iyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-uwo súwasa ⁷ Sóroe'lo kun-kwáásí ímba aaí sumbá mésa ímba waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana ⁸ Sóro iyáfasinomba aúramba ímba kawé'-úmai awánówasa waási ayáánto'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráíye.

¹⁰ Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwain-awi'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómba Fasi'aénkó simáména séna Ánánáyasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigon-awi'a Ánánáyasi téna ane'á ta'ótóráísana aúramba kawé'-úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'lo uwátínkarain-aaí simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'lo tiyuwáíndasafena Támásikasifa'a tiyáiyé súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba fi'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásiyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo íyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'la uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráánamenaumne Fasi'aénkó siyáiyé.

¹⁷ Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'maráísa'a túne. Aúramba kawé'-úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'lo uwánkaindasafena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá takúwana aúramba kawé'-úmai awánéna íyáfasinowana Ánánáyasi nombá maiyankówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawé'á uráiyé.

Sóro Támásikasifa'lo simátímakain-aaí.

Sóro Támásikasifa'a tuwímabai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáísé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana ámáán-daumpa'a iména Ísun-aaí simátiména séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-iye súwasa ²¹ wenáái ísón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi tísai-isai esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tínkamemayain-kwaasin-iye. Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a ámáán-kawaa-waasiya'lo mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iye. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'maráúndawisa Ísun-iye séna wenááiigo iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi iséna wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwífa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáiyé Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a mésa ontará'á takaráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaímo sumbá kosimámuwasa ²⁵ moórá-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwáí Sóromba áí'maesa pofafímbá fáitumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresana túwówana kuméména marapá'á múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremufa'lo komérain-aaí.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a wéména wéna séna Ísuni aampa'ó kowísé'a méranáe'a túne súwasa miwí sésa Ísun-aaí ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároi inkáísúwana ²⁷ moóráwigon-awi'a Páánápáasi Sóron-aaí iséna

kawe'á úwana áí'maena aantá-waasifa'a wéna Sóron-aai kosimátimena séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaimó simámakain-aai simátimena Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo óraaka'o simátíma'maenamó kuráin-aai simátimuwasa ²⁸ isésa érai'e suwaná Sóro miwísé'a ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-aai óraaka kosimátin-tasimatin-ena ²⁹ fí'on-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taifinkembo sun-kwáásí simátimuwasa aai wesimán-kwesiman-esa tu-fuwónae sésa ³⁰ sumbá Ísuni aampa'ó kuwái isésa Sóromba áí'maesa wémesa Sísáaríyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹ Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étinkówasa aáno úmai wempa'á mésa Yúndiyaa-aempa'e Káríri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwái aáno úmai wempa'á mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai mésa Ísun-aai simátímúwasa isésa érai'e sésa sáwífa'-waasi-i'a ésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá marésa wenaismaimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-aai.

³² Pítaa naaó'-nao'a wénena Maníkóní waasi tuwánáindasafena Ríndaa-naopa'o kúmba ³³ moóráwígon-awi'a Íniyasi ímba aintamai wénena afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'a wéuwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráisi asófankaifo iyáfasinke ení wandaaí fawasaaó súwana iyáfasinkwena kúwasa ³⁵ Ríndaa-naopaken-kwaasiye Séróni-naopaken-kwaasiye seyaafá'á awánéna Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-aai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moórá-ininkon-awi'a Tápítaa Kíríki-waasi-taifinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasí kawe-kísáú wémaena moparáwímbá ímbo makón-kwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ áí'a úwana puwúwasa wenáúma nombá pé'ankesa maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe. ³⁸ Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaafaken-kwaasi Ísuni waasi Pítaa Ríndaafa'o taméron-aai isésa kae'-wáásí ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná ³⁹ Pítaa iyáfasinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínímbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a iyúwasa Pítaampa'a keto'-ínintómbá tatúwaandu urésa ifí'á tésa sésa Tókási ímba pukáinka'o farú-simakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana ⁴⁰ awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómpá'á inai simásuwena méwae'mai minínímbá awánéna séna Tápítao iyáfasinao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna iyáfasinena mérowana ⁴¹ Pítaa kóisúwankená Ísuni aampa'ó kun-kwáásiyé keto'-íniné táántowasa aúmó arómba iawánéna ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa kuwasá isésa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná ⁴³ Pítaa Yópaa-naopa'a sáwífa'-no'waamba waéna moóráwígon-awi'a Sáimoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kisaumo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-aai.

1 Sísáaríyaa-naopa'a moóráwigon-awi'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáásí túwí'a Ítáari-i-waasiye sésa uwaná 2 Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwa'nai ena Maníkómpá'á inai símaena iyúmba 3 moóra-kanaa fenómpinka'a inai wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aúranka'a paápé úwana kawé'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana 4 áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aaiya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá imbá pó 5 ení waási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwigon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaiyáaro. 6 Wení araámáó Sáímonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaiyáaro 7 simásuwena áwiyokuwana Kóníríyasi wení kisaumo máún-kwaasifinkemba kae'-wáásíyáiyé moóra-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinte'a miyáumai-waasiyau táántowasa 8 tuwaná wíyómpakewimo simámakon-aai simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaiyáaro séna ti'mákaiye.

9 Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wáawái Pítaa naan-afófora'a iména Maníkómpá'á inai wésuwana 10 áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba 11 wíyómba tuwínkaa'-úwana mimpínkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuménama marapá'á kumúwana awánómba 12 minámpántáfímbá waí-waane póíye iyaankafayaané numawé fí'o-fi'on-kwai-waane mérowana 13 aagíó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana 14 Pítaa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí áamáamba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ínta wénaumne súwana 15 minááígó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'émó siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwana 16 kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wíyómpa'a minámpántá iyáiyé.

17 Iyúwana Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma nórawa'iyó súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésá ontará'á tamésa 18 táántesa sésa Sáímoni Pítaa maandáúmpará méraiyo suwaná 19 Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma saafá úwana Maníkóní ámútanko séna kaumbo-wáásí embá ayaafái úmaesa tefo 20 iyáfasine kumuwó. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwo. Úwoi miwísé'a waaó súwana 21 Pítaa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóintafera wésiyaafaaó súwasa 22 kentáásí kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'maráísata empátá túne. Wemá kawé'-wáásí Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá máráísasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfésá kawé'-wáásíyé wésewe. Moóráwigo Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi kusimáména séna ti'márénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koaiyéwana empá'á téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná 23 Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa wáumba aafáyáara'a Pítaa iyáfasinena miwísé'a kuráiyé.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tuwímbai awíyo'maesa 24 aampa'á kówaesa wémesa Sísáaríyaa-naopa'o kumbá Kóníríyasi wenamááraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana 25 Pítaa Kóníríyasini naambó wéronka'a ontará'á

kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-iye séna aísamaifimba kífauwana²⁶ Pítáa séna emó óndanten-kwaasi úmpo iyáfasinaao séna iyáfasinakena²⁷ aai simáama'maena Kóníríyasiye'a naaúmpa'lo iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómba ituwánéna²⁸ séna kentáási áamámba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fí'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotámaisa wémaumne. Miwítí naaúmpata ínta wégundarata Maníkó aráásimena seyaafá'-wáási ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawel'-úmai ménaumne.²⁹ Mindásafesa sáantaamba ímba a'áo súnnda túmpo nóntafera sáantaraao Pítáa súwana³⁰ Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba waé'a káfékaamba fénáímpinka'a kesí naaúmpa'a inai súnana minúwóiyáámbá moóráwigo sámó kain-únánkwátói uréna súranka'a kumbéna³¹ séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema Maníkón-aúranka'a kawel'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímba pó³² ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwigo-awi'a Sáímoni Pítáamba koaiyáaro. Araámáó Sáímonini naaúmpa'a méraiye. Waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní áwáifa'-naumpakemba koaiyáaro súwa'a³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaiyáawa kawel'-úmai téne. Kesáa Maníkón-aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-aaí simásiminkwae séta amu'makáunasa téne Kóníríyasi siyáiyé.

Pítaamo simátímakain-aaí.

³⁴ Kóníríyasi súwana Pítáa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Maníkó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáási Maníkón-aúranka'a arupíse úmai kawel'-úmai méraawi Maníkó miwí aamoí wéuwatinkaiye.³⁶ Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana Ísareri-waasisafena áse-aaí simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu Káráisiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-iye. Minásé-ááísáfésa érai'emo siyawi tirumbá kawel'-úmai wempa'ó méraiyaamba³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-ímayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a nombá maenááwe siyáimba Ísun-aaí aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'a wété uráiyé.³⁸ Ísu Násaretifakewin-aaí ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'a uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'a kawel'-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawel'á uwátínkáfa'a kuráiyé.³⁹ Yúndiyaa-marafa'a Yérúsaremu-naopa'a kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana paápé únta kesúrandesa awáraumpo⁴¹ ímba seyaafá'-wáási awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo iyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne.⁴² Ísu óraaka'a simásimena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aaifimbá maitinkáínone siyé simátíméromo Ísu siyáiyé.⁴³ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowi Ísun-aaí simátimesa sésa wenááísafesa timankúnkúmbo iyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-ímayaa maitiyuwáíniye naaófá'á siyáawe Pítáa siyáiyé.

⁴⁴ Pítáa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfápímbá kumbéna⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fí'o-fi'on-aaifinkemba Maníkón-áwí'a mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Pítáa-iyaise'a Yópafakembo tuwáiyé táátafesa ésa sésa Maníkó fí'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi

wétimiye sésa táátafesa uwaná Pítaa séna ⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwará'á wétimimba póta nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maénááfo ⁴⁸ maitínkáaro súwasa Ísu Káráisitintafesa ísámai nombá maitínkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta wainone suwaná miyá uráiyé.

11

Yérúsaremufa'a Pítaamo simátímakain-aai.

¹ Fí'onkaa-waasi Ísun-aai isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana ² Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéesa Yúndaa-waasi túma kárámai araénáémbo wéontemba fí'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéesa ³ sésa emá fí'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo túmo kárámai araénáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráne suwaná ⁴ Pítaa seyaafá-tántáá'ó uráimba simátimena ⁵ séna Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a ⁶ mimpímbá afuwé'a awánááwánda póiyé waí-waane iyaankafayaané numawé mérowa'a awánááwánana ⁷ aaigó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a ⁸ sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí áamámba miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne séwánana ⁹ minááigó aantemba aneká'á séna Maníkó kawé-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'a ¹⁰ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpa'a minámpántá iyáiyé. ¹¹ Minúwóiyáámbá Sísááriyaafakemba kaumbo-wáásí kentáá'a ti'marówi tumbá ¹² Maníkóní ámutanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáásí afa'mórée-waasi Ísun-aaimo isááwi suwíyórówata Sísááriyaa-naopata Kóniriyasini naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbéraisá'a awánáúnana séna ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwigon-awi'a Sáimoni Pítaamba koaiyéwana ¹⁴ téna aái tawésimatimína'a ewará ení akúnkwará'á seyaafá'á wéisewana Maníkó sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye wiyómpakewi siyáiyé Kóniriyasi súwa'a ¹⁵ aái wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a ¹⁶ awáné'a moórá-aai sáaka'a makáumne. Ááéma Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-aai sáaka'a makáumne. ¹⁷ Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta ówánanasa Maníkó wení ámutambo símakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máúmba ímba aambá faiyówánasa úwoi nombá maiyáawe Pítaa súwasa ¹⁸ mináái isésa aaisambó áumba ifátuwesa Maníkón-áwí'a mósá marésá sésa Maníkó miyá éna ímba Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-imayaa tínaaemba uwámesa Maníkómpá'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántíokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááéma Sítifenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínísiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántioku-naopa'a kuwasá miwí minkáúmbó-márafá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aai kosimátimesa ²⁰ miwífínkémbá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáíríni-marafakewi miwí Ántioku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-aai kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwísé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aai suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi mináái isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántioku-naopa'a wémena ²³ koména Maníkó kawé'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátiména séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápáasi kawé'-wáásí úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aai simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmba ²⁶ koawánéna koái'maena Ántiokufa'a tésarai moóra-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-aai simátíma'maesarai iyúyasa Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráisitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paapé uráiyé.

²⁷ Mináái paapé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaimo simátímakowi Yérúsaremufa'a tuwésa wémesa Ántiokufa'a kuwaná ²⁸ miwífínkémbá moóráwigon-awi'a Ákápáasi iyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-áémpá'á táiniye siyónka'a póna ánaaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndiyasi méronka'a minááwái paapé uráiyé. Ákápáasi mináái súwasa ²⁹ isésa Ísuni aampa'ó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aaimo ísááwi Yúndiyaa-marafa'o méraan-kwaasi timénae sésa ³⁰ miyá ésa minóntámbá Páánápásinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi mátímakaaye.

12

Aneka'á sáwí'lo uwátínkaraan-aai.

¹ Minkánáá Érotin-anáwainko araámáo Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai sáwí'a uwátínkena ² moóráwigomba ai'marówana Yóni awaaón-áwí'a Yémísimba kota'ótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa ³ Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwigomba ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáúnkanaa Pítaamba kota'óto'maena ⁴ ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'móráe-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyáákatayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tai'áina'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aafimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba ⁵ Pítaa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóní waási Fasi'aénkómpá'á inai símai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-aai.

6 Inai sésa Pítaantafesa ísámai áisai uwaná aafáyáaraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aafimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kará'umakesa kae'-í-wáásí séfasefa'a méroyana Pítaa aùn-kwaigúwasarai kae'-í-wáásí ontará'á káráwiyoyana 7 minúwóiyáámbá Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana iyáfasinowana séna úwoiya iyáfasinaao súwana Pítaa ayáámpinken-anda weyáárika'a faú'wena marapá'á kumúwana 8 wiyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enaísamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférenakai kesékai koyó súwana 9 Pítaa ándá-naumpakemba wenánaaemba kuména ímba waásin-iye-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna 10 i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moóra-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'o kónae owasamó titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyáárika'a tigúwasarai kuwákárúwesarai aampa'á kuyaná minúwóiyáámbá wiyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana 11 Pítaa imáyáa éna séna ímba kaaimbá awánáúmpe érai'a Fasi'aénkó wení kísau-waasigomba ai'maráísana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáie.

12 Pítaa minímáyáá uwásuwena Máriyaani naambó wérope'a wéna Yóni-Máakaani anówani naambó wérope'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inai wésuwana 13 mindánkóní ontamá paupau súwana moóra-arasi mindáúmpá'ó kísau moún-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména 14 séna náawa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáumba iséna kunaamoí éna ímbo ontamó tiyankómbe awaantanténa sáwífa'-waasi isimátiména séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa 15 miwí sésa emá uwóí'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneka'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye 16 suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa isésa ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táatafesa uwaná 17 káikarewa'a simátiméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémisine Ísun-aaimo ísáán-kwaasiye kosimátiméro Pítaa simátiména tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráie.

18 Kúwasa aafáyáara'a i-wáásí Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmbe marésa Pítaa nááfara kóurayo suwaná 19 Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáásí aafimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kuméména Sísááriyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-ai.

20 Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáásí tómbá wémaumne sésa mináái símai kawé'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párasitasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

21 Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'lo úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa 22 Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó maníkó siyé óraaka suwaná 23 Éroti minááísáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana maníkóni kísau-waasigo wíyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáíye.

24 Puwúwasa Fasi'aénkóni waási Maníkón-aai kosimátin-tasimatin-uwasá ísésa érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

25 Ántiokufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba tíménaumne siyómba pósarai Páánápáasiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántiokufa'a kurááye.

13

Maníkó Páánápáasinte Sóronte kísau mo tímakain-aai.

1 Ántioku-naopa'a Fasi'aénkóni waásifinkemba Maníkón-aai wésimatimen-kwaasiye uwáitái'lo un-kwáásiyé mésa moóráwigo-awí'a Páánápáasi úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwí'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáíríni-marafaken-kwaasigon-awí'a Rúsiyasi úwana moóráwigo-awí'a Mánéyeni wemá Éroti kawaágóni naaúmpa'lo maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa 2 moórá-kanaa Fasi'aénkóni waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inai aantembo sunká'á Maníkóni Ufaen-ámútánkó simátimena séna Páánápáasinte Sóronte kesí kísaura'a iyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa 3 tómbá ímbo nombá inai aantemba sésa Maníkóni kísaurai máíwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresara ti'marówasarai kurááye.

Sáíparasi-marafa'lo kosimátimakaayan-aai.

4 Maníkóni Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóni afufumpim-báráfá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai wémesarai 5 Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti amáán-daumpimpa'a Maníkón-aai simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai 6 kawé'-áái simátíma'maesara marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáopa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awí'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Maníkón-aai simátimundawi úne súwana 7 moóráwigo kámáni-kawaagon-awí'a Sésiyasi-Porasi ména kawé'-ímáyááwára'-wáásí póna Maníkón-aai isánae séna Páánápáasinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaagoe aasiyaasí maé'mae'lo úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápáasinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwara'a téna 8 mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amankúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwawana 9 Sóro moórá-awí'a Póro Maníkóni Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwáankowana Póro fintómó ún-kwaasigomba káá'a afuwéna 10 séna waántáwankon-aráá'a po kawé'-ánkóni namuro-wáásí éma seyaafá-sáwí-ímáyáágó empímbá óraa'a uwáankáimba po Fasi'aénkóni

kawe'-ámbá sáwí'lo úmae iyóndasafena ¹¹ káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba kafí'wína tuwímbai-kanaa sámo káinda ímba awánáinne Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafái úmae wénuwana ¹² kámáni-kawaago Fasi'aénkón-aai iséna áatafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aai érai'-aain-iye séna amankúnkúmba uráiyé.

Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'lo kurááyan-aai.

¹³ Póro wesé'lo wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Máaka tiyuwéna Yérúsaremufa'a kóúwasarai ¹⁴ mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi áamáán-aaimo isón-kanaara'a Yúndaa-amaandaumpa'a mara'á iméroyasa ¹⁵ aúfáifinkemba Maníkóni áamámba Mósese agaimakómba simátimesa Maníkón-aaimo simátimakowi agaimakón-aai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáási waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáási imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana ¹⁶ Póro iyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-imáyáámó mósá márááwiye ísáaro. ¹⁷ Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fí'on-kwaasiti marafá'á Ísípi-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípifakemba tí'maena ¹⁸ máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Maníkó miwiyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa ¹⁹ Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórá-mora úmai mérowana Maníkó tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰ mimbárafá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísáurá'á iyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Sámúwéri iyámauwasa miyán-káwáá-wáásí tai'ásowasa ²¹ Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáará'á káráwiyinkwae sésa kentááfínkémbá moóráwigomo éna kentáará'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíniye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²² Maníkó minkísáú Sórompakemba Yésín-ááninkon-awi'a Téfitimba amúwana maúwana séna Téfiti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáiyé. ²³ Naaófá'á Maníkó séna Téfitin-andafakembo ánaaembo iyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'lo úmáimo mérempinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minéráí'-áái siyáiyé. ²⁴ Ísu ímba seyaafá'-wáásí túranka'lo paápé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísáréri-wáásísáféna simátiména séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'lo Maníkómpá'ó tíya'lo é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵ wení kísau ampáánká'á tai'áine úwana simátiména séna kentí imáyáagomo kentáfé'lo nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tándawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaimó síndara'lo kemó sendá sáwí'an-iye Yóni siyáiyé

Póro siyáiyé.

26 Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márááwiye ísáaro. Sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáimba kentáásáféna Maníkó siyáiyé.

27 Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásiyé sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiyemo siyáin-aai Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá áamáan-aaimo ísón-kanaa Maníkón-aaimo simátimakowi agaimakón-aai aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáífínkén-áái paápé uráiyé.

28 Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páíratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe.

29 Maníkón-aai aúfáífimba Ísun-aai agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táiyákémbá maimái óntan-aifimba máutamakowana

30 Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankowana

31 ayáátááka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paápé uráiyé. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'o kuráawi pukómpinkemba íyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paápé urómba minkwáási awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimátíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paaí wémaewe.

32-33 Páánápáasiyekai minásé-áái simátíméyanekai túye. Maníkó kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái imó agaimakón-aufaimba kaepímbá agaimaréna séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne agaimaréna siyáiyé.

34 Maníkó wembá pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áúma kawáá'índasafena Maníkó séna Téfitintafe sé'a érai'a kawé'á uwánkanaumne siyáundantemba embá kawé'á uwánkanaumne Maníkó siyáiyé.

35 Moóráfa'a imó agaimakón-aufaimba agaimaréna séna Maníkó wení kawé-kísáú-wáásígómbá ímba auwáínana áúma kawáá'íníye agaimaréna siyáiyé.

36 Mináái ímba Téfitintafena siyáifo Téfiti Maníkóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aíwá'námo utámakompimba máutamarowana áúma kawáá'uraifo

37 Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáúma ímba kawáá'uraiye Póro siyáiyé.

38 Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawé'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Maníkó siyáiyé. Minááímó simátimunda ísámai kawé'án-oro.

39 Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Maníkó ímba sínífo Ísumo éna wenááisafesa timankúnkúmba íyawiti aoisaambá maitiyuwáínana miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síníye.

40 Miyáumai Maníkón-aaimo simátimakowi siyáan-aigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawé'án-oro.

41 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi agaimaréna sésa érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáási ísáaro. Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááisáfésa ímba timankúnkúmba ónááwe

sésa agaimarésa siyáawe. Mináái kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro Póro siyáaye.

⁴² Mináái simátimena Póroe Páánápáasiye áamáán-daumpakemba máápa'a kumónae uyasá waási sésa anekalá áamáán-aaimo isáán-kanaa tínakai mináái másíyata isáano ⁴³ simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáiyé Póronte Páánápáasinte tirááiwa'maesa kuwasarái sésarai Maníkó úwoi kawe'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyáaye.

⁴⁴ Suyaná Yúndaa-waasi áamáán-aaimo isón-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-ai isánae sésa Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa ⁴⁵ Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwáéfo sésa Póronte Páánápáasinte karaánáa'a tinkésa karo'-áái séye sésa símai taráisúwasarai ⁴⁶ miwí táároi ímbo inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-ai simátimuyamba mináái tínaemba uwáme'a ímbo sínkáiyé sembá pó'a aúí'o úmaimo maé'mae'o ondá uwófi'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Maníkón-ai kosimátiméyauye. ⁴⁷ Ááema Fasi'aénkó simásimenasa séna emá fí'onkaa-waasi sama kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáiyá'a

seyaafá'-márafákén-kwáási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanauumne

Maníkó mináái simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái kosimátiméyauye Póro siyáaye.

⁴⁸ Póro súwasa fí'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa tirunkó kawe'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁴⁹ Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-ai kosimátin-tasimatin-uwasá sáwífa'-waasi isówasa ⁵⁰ Yúndaa-waasi Póronte Páánápáasinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-oraa'-waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápáasinte sáwí'a uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá ti'mátuwowasarai ⁵¹ Maníkó minkwáási ímbo aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-barama uwá'maresarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Áíkóniyamu-naopa'a kuyasá ⁵² Ántíoku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawe'á uráaye.

14

Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'o kurááyan-ai.

¹ Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'a wésarai ááemo urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai ásé-ai óraaka simátímúyasa isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá ² tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaemba uwámesa ímbo timankúnkúmba uwái Póronte Páánápáasinte sáwí-ai simátínkówasa fí'onkaa-waasi isésa mindáraiye Ísun-aaimo isówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa ³ mindárai ayáatááka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi ímbo inkáísúyamba Fasi'aénkón-ai óraaka simátímúyana

Fasi'aénkó waási úwoi kawé'ó uwátínkáimba awánáiwae séna mindárai wení fasi'aémbá tímúwasarai ímbo awánaron-kisau kawé-kísáú máúyasa ⁴ mindáópakewi kaeká tuwínkaa'-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵ Suwasá fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraa'-waasiye túwaandu ésa tínkamonaé-aaí sésa óntantamba Póronte Páánápásinte tínkamonaé suwasarái ⁶ mináái isésarai kawé'ó íyapa'e sésarai Ríkióniyaa-marafa'a wésarai Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fí'o-fi'on-daopa'e ⁷ ásé-aaí simátíma'maesarai kurááye.

Rísítarafa'e Tépi'emo kurááyan-aaí.

⁸ Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'ó uwáguromba ma'ánkarowana ímbo aintómba ááémo maúnka'a ména ⁹ Póro wésimatimun-aaí iséna érai'-aaí wésimba póna kawé'á uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a afuwéna ¹⁰ óraaka séna koku'á íyáfasinaao súwana íyáfasinkwena aamoí éna weyáárika'a marapá'ó kúmba ¹¹ sáwífa'-waasi Póromo úmba awánéna miwí tááfinkemba Ríkióniyaa-taafinkemba sésa kentáási maníkórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfímbá kumbéraye sésa ¹² miwítí maníkón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápásintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaisé'ó simátímíwaiye sésa Émisiye siyáawe. ¹³ Marukón-awáifá'á minkáró'-máníkón-áwí'a Súsi wení amáán-damba wérowana minkáró'-máníkóntáféna ísámai póí'ó uwándon-kwaasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa'-waasi miwítí maníkóntáfésamo póí'ó uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a póí'a uwándánaemo ¹⁴ sun-áái isésarai sáwí'an-iyé sésarai kentí unáánkwátói tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífa'-waasifimba komésarai óraaka sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónaera wéoo. Kerái kemó ontengkwaásí úye. Ásé-aaí tasimátimuyamba miyán-káró'ó ombá tuwé'a érai'-Manikompa'a teró. Érai'-Maniko wíyóne marawé uwí-nóné mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶ Ááéma Maníkó úwoi tíyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-áémpákén-kwaásí wénesa ¹⁷ miyá é'éímbanifo Maníkó méraiye síwae séna aaí sisaná aa'á téna tónkó kawé'á isa'á wéne'a tirumpin-áámóí wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-báníkó méraiye síwae séna Maníkó kawé'-í'a wéiye ¹⁸ mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáásí fasiyésa mindáraiya'a póí'a uwándánae suwasarái ímbo miyán-oro símai tufímbaesarai iyúyasa ifátukaawe.

¹⁹ Ifátuwowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Písíndiyaa-marafa'a Antíoku-naopakene tuwímbai Áíkóniyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáásí tirumbá tórówasa iséna Póromba óntantamba tufuwéna é'a púwíye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáifá'á mátúwówasa ²⁰ Ísuni aampa'ó kuwái taúkúresa awánowana íyáfasinena mindáópa'a wéna kowaumba aafáyáara'a íyáfasinesarai Póroe Páápápásiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Antíoku-naopa'a aneka'ó kurááyan-aaí.

²¹ Póroe Páánápásiye Tépi-naopa'a ásé-aaí kosimátímúyasa iséna érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasarái mindárai Rísítara-naopa'a aneka'á kurésarai minkákémbá Áíkóniyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá

Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'á kurésarai ²² miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbo uwái miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Maníkó wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'o é'a minámpá'á umbaimó tainámpá'á kónááwe sésarai ²³ miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a kuyasá Maníkón-ímáyáa ésa ímba tómbá nésa inai aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíniye simátímakaaye.

²⁴ Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai ²⁵ Pékaa-naopa'a komésarai áse-ai kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompín-táómba tal'ótoresarai iyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a anaká tiyááye. Ááema mindáópa'a Fasi'aénkóní waási mindáraisafesa Maníkó túwa'nai úmaena iyínifo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyááye.

²⁷ Ántíokufa'a tuyasá Fasi'aénkóní waási tatúwaandu uwasarái Maníkómó simátimuntebo urááyan-ai sésarai Ísuni aampa'ó fí'onkaa-waasi aráátímúyasa minááísáfésa timankúnkúmbo ésa minámpá'á kowé-áái tasimátimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaimo ísówi ayáátáaka'a méraaye.

15

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-ai.

¹ Ántíoku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántíoku-naopa'a komésa Ísun-aaimo ísówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'o túmo kárámai araenáembo íyanamo éna Fasi'aénkó sáwí'o úmimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái ² Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántíokufakewi Ísun-aaimo ísówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'a kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

³ Fasi'aénkóní waási ti'márówasa wémesa Fínisiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaó'-nao'a komérowasa Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówi simátimesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-ai isésa timankúnkúmbo ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawel'á úwasa ⁴ naaó'-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáámba tímésa aamoí uwasá Maníkó kísau mo tímakain-kisaumo maiyáan-ai másimatimuwasa ⁵ isésa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbánifo amáán-kawaa-waasiti aampa'ó kuwái iyáfasinesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Mósesé simátímakon-amaamba isésa túma kárámai araenáemba orómá kosimátíméro suwasá ⁶ aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

⁷ Uwasá túwaandu urésa ayáátáaka'a mináái suwaná Pítaa iyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi áse-ai isésa Ísun-aaisafesa

timankúnkúmba íwae séna ááéma Maníkó kempínkémbá iyáfasisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a ísaraawe. ⁸ Maníkó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fí'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó símakainten-úmai miwíwará'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹ Maníkó Yúndaa-waasisa fí'on-amba ímba aráásimenasa fí'onkaa-waasi ínta fí'on-amba aráátimena wéifo Maníkó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ontáféna miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawe'-ímáyáa uwátínkaraiye. ¹⁰ Mósesen-aaigo kentáa síwá'nása umbai tiyówasa ímba kanaa'á arááiwakaawe. Kentáawará'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fí'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósesen-aaí arááíwáéro síyasamo ésa umbai-ámbá arááíwaenaawe. Miyámó iyanamo éna Maníkó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹ Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa sáwí'lo úmaimo méraundafinkenta kawe'-ámpátá méwésinkaiye. Minááisáféta érai'esa sénáísaiye miyámó wéintenta fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáíye.

¹² Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aai suwasaráí Póroe Páánápáasiye Maníkó tímakain-kisau fí'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aaí simátimesarai Maníkóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawe-kísáúmó maiyááyan-aaí ¹³ simátímúyana Yémísi séna kesí waásisono. Kesáái ísáaro. ¹⁴ Ááéma Maníkó fí'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásífínkémbá tuwímbai iyáfásintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-aaí Pítaa káfé'a simásímakaiye. ¹⁵ Maníkón-aaí simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶ Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téfitini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanauumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawe'ó kunuwásúwáanda pósa ¹⁷ fí'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna

¹⁸ Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémísi siyáíye.

¹⁹ Yémísi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fí'onkaa-waasi Maníkómpá'ó ten-kwáásí umbai-kísáú ímba timénaumpo ²⁰ aúfái agaimái timéta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa póí'lo uwándaamba mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póíma tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Naaewará'á ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro. ²¹ Ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'lo méraan-kwaasiye ayáátááka'a aasiyaasí amáán-aaímo ísáán-kanaa mináái Mósesen-aaí simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro Yémísi siyáíye.

Aúfái agaimái fí'onkaa-waasimo tímakaan-aaí.

²² Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waasiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápáasiye Ántiokufa'lo wíyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá kae'-wáásí túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'lo sumbá moóráwigo Sáírásí úwana moóráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái timésa ti'marówasa kuráawe. Mináúfáifímbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáa kenti waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moórá-aaí sénaumpo kentáásí waási

Ísáaro. Fí'onkaa-waasi Ántíoku-naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'o méraan-kwaasi ísáaro. ²⁴ Kentááfínkembá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímakaunda-aai miwítí imáyáfínkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-áái símai kae'-wáásí íyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. ²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáíinken-aaiwara simátimiyana-aaiwara'a mimbórá-áái pósarai kosimátimeyaaye. ²⁸ Maníkóní Ufaenámútánkówé kesááwé mimbórá-áái símaisa ímba umbai-ááisá simátimumpo maanáúfáífínkén-áái simátimundasa ísáaro. ²⁹ Karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa póí'o uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póímo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Kesáámó sún-da-aaimo isé'o é'a kawel'á ónááwe. Mináái tai'áiyé. Aúfái agaimái tímésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfái tímésa ti'márówasa maimaé wémesa Ántíoku-naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátímúwasa ³¹ mináúfáífínkembá toráumai simátímúwasa kawel'-áái isésa tirunkó kawel'á úwasarai ³² Yúndasiye Sáírasiye Maníkón-aai simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátááka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupíse uwátímúyasa isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aaimo ísówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-kwaasifa'a kawel'-áái kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírasi fí'on-imayaa éna mindáópa'a mérowasarai ³⁵ Póroe Páánápáasiye ayáátááka'a Ántíokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-aai simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'a tuwínkaa'o urááyan-aai.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápásintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-aaimo simátímakauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kawerá úmaiya méraawai tuwánamaekai kóyae Póro súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni-Máákaamba áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpíriyaa-marafa'a kenkáí másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókaí ímba áí'mekai kóyauye Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uwaná Páánápáasi Yóni-Máákaamba áí'maena nompíntáómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná ⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aaimo ísówi inaí simásuwesa sésa Fasi'aénkó úwoi kawel'á uwátinkainifo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹ Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawel'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-aai.

¹ Póroe Sáírasiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwígon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-waasi úwasa ² Rísítara-naopakene Áíkóníyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. ³ Afowá Kíríki-waasi éna áuma ímba kárámai araenáemba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraan-kwaasi miyán-áái ísówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba

aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áúma karéna⁴ áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-aaí Fasi'aénkóní waásisafesa simátíma'mae wésa sésa mináái isáaro suwasá⁵ Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa fi'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aaísafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-aaí.

⁶ Pórowe Sáírasiye Tímótiye Fírísiyaa-marafa'e Kárésiyyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a ásé-aaí kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa⁷ isésa wémesa Mísiyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa⁸ isésa wémesa Mísiyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóróasi-naopa'a kúmúwana⁹ nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana¹⁰ Póro awánéna simásimuwata iyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátíméendasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-aaí.

¹¹ Miyá séta Tóróasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórisi-naopa'a marapá kúwateta¹² minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta¹³ Yúndaa-waasi ámáán-aaímo isónkanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáífa'a túwaandu ésa inái wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáífa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa¹⁴ isésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopaken-ininkon-awí'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena wétimena óntamba wémaena wemá Maníkón-ímáyáá éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó imáyáa amúwana Póron-aaí kawel'-úmai isówana¹⁵ minínínkówará wení akúnkwará'á nombá maitinkówana minínínkó séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaísafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iye sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírasiye ándáfa'o méraayan-aaí.

¹⁶ Moórá-arasi kísau mo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paápé índa-aaí simátimuwasa óntambo amúmba wembó méyámbakaan-kwaasi timúwasa maé'ómbaniye. Moórákanaa inái wésupa'a kumówánanasa minárásígó suwánénasa¹⁷ Póronte kenté sirááiwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wiyómpa'o mérainwaini kísau mo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métínkáín-aaímo simátíméwin-owe minárásígó séna¹⁸ sáwífa-kanaa arááiwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbái tówana métausena wenarumpimbó méro-sawí-amutankontafena séna Ísu Káráisitini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka sune. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóuwasá¹⁹ minárásímó méyánuraawi awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne

sésa Póronte Sáírásinte tiyáánkwannda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásiyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáásí naaópa'a sáwí-kisau wémaeye. ²¹ Kentáásí amáamba taraisésarai fí'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandárimo séyan-amaamba ínta arááiwaenaumpo Rómu-waasiti amáánta arááiwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáásí mindáraití unáánkwátóí tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfááraumai tínkambaresa tafisímaesa ándáfa'a fafúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawé'an-owo suwaná ²⁴ afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taái imaiyéna faráátamai ándásamba kárá'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírasiye inái wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi ísówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáamba korekáare uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tíyayaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúmá waiguréna iyáfasinena awánómba ontá tigurówana iyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenáúfimba fagáifáíndasafena úwana ²⁸ Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-owo. Kesáa seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaifimba kífaena ³⁰ iyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmáimo méraundafinkemba Maníkó kawé'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹ mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye simámesarai ³² minkwáásísómbá Fasi'aénkón-ai simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósááumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴ Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátínkarena tómbá timúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aaisafesa tímankúnkúmba uwaná tirunkó kawé'á uráiyé.

³⁵ Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáásí ti'márówasa ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútínkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi i-wáásí ti'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútínkaao sefó faútínkáanakai tirunkó kawé'á inakai kokaiyó súwana ³⁷ Póro i-wáásísáféna séna ímba kawé'-áái sésa kempímbá ímba wérain-ai símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'a ésa minámáámbá taráíyaawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakáí ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-wáásí isésa kouwerésa Póron-ai tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa keráí Rómu-waasiti aúfáíma tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aáno úmai sésa kentáásí naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái

⁴⁰ Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawel'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopa'o koméraayan-aai.

¹ Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáákesarai Tésáróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti ámáán-damba wérowana ² Póro úntemba Yúndaa-waasi ámáán-aaimo sunká'á ámáán-daumpa'a iména Maníkón-aai aúfáifinken-aai simátimumba ámáán-aaimo ísón-kanaara'a kaumbo-íká simátimena ³ séna aúfáifinkemba séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba áí'lo índa-i'a uwánkaiyana puwéna iyáfasinainiye siyáimba minááígóní áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa ⁴ iséna Yúndaa-waasi tuwímbai minááisáfésa timankúnkúmba ésa Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíriki-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówiye sáwífa'-inimba túwí'lo wéron-ininte miyáumai-sawífa'-waasi arááiwakaawe.

⁵ Arááiwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa séna mináái arááiwáéfo séna sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-aai simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáásí túranka'a aaifintá maitinkánae séna tiyaafái umbá ⁶ ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai tafisímaesa mindáópaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka séna Póroe Sáírásiye sáwí-aai wémaresarai seyaafá'-máráfá'á wétesarai káfé'a maanká'wará'á kentáásí naaópa'a taméraayana ⁷ Yésóni wení naaúmpa'a mátinkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni ámáamba taraiséna séna kentáará'ó káráwiyaiwai Ísun-iyé wésewe suwasá ⁸ seyaafá'-wáásíyé kámáni-kawaa-waasiye iséna tirunkó sáwí'a úwasa tiyái-ímáyáá uwasá ⁹ kawáá-wáásí Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa séna óntamba simíyata faútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-aai.

¹⁰ Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaimo ísówi Póronte Sáírásinte tínkamofa séna ti'márówasarai Périya-naopa'a wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a imésarai Ísun-aai simátímúyasa ¹¹ minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa kawel-ímáyáá ésa Póron-aai kawel-úmai iséna aasiyaasi-kánáá Maníkón-aai aúfáifimba toráumai iséna séna Póro éraira wési karorá síyó séna aasiyaasi-kánáá Maníkón-aai aúfáifimba toráumai awánomba ¹² Yúndaa-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa érai'e séna timankúnkúmba uwasá Kíriki-inimba túwí'lo wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Kíriki-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá ¹³ Póro Périya-naopa'a Maníkón-aai simátímíyemo sun-áái Yúndaa-waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi iséna Périya-naopa'a tésa miwí tirumbá torésa suwasá iséna Póromba aaisambá aéesa tufuwónae suwasá ¹⁴ minúwóiyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo séna uwí-nómpá'á kumuwo suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye Tímótiye mindáópa'a méroyasa ¹⁵ Póromba áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte isimátimesa

séna minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-ai.

¹⁶ Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba mindáópaken-kwaasi sáwífa'a karo'-mánikómbá úmakesa miwán-áwí'a mósá wémarowana Póro tuwánéna arunkó umbaí tówana ¹⁷ Yúndaa-waasiti áamáan-daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye isimátimena Maníkóní ásé-ai isimátimena aasiyaasi-kánáá mimbárúpá'ó méron-kwaasi Maníkón-ai simátíma'maena iyúwasa ¹⁸ Épíkúriyaan-ai ísámaesa kuwáiyé Sítóikin-ai ísámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-esa tuwímbai sésa aaisé'ó símae nín-kwaasi nóintafenawa síyó suwasá tuwímbai sésa fí'om-barafakem-banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-ai séna pukáimpinkemba iyáfasinkaiye simátímakaintafesa mináái suwasá ¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu ésamo tuwímbai-aaimo símaimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríópagasi-aempa'a Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaimo simátimenda-ai simásímínata ísáano. ²⁰ Kesáá minááisá ísáúnda mináái'gó fí'oran-ifo aneka'á mináái'góní áwáuma simásímínata ísáano sésa ²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-kwaasi mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-ai aantemba wésewe. Mindásafesa mináái'góní áwáuma simásímínata ísáano siyáawe.

²² Suwaná Póro iyáfasinena Áríópagasifa'a túwaandu un-kwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi ísáaro. Monotáfé'ó fasi'ámaimo méraawi é'a tuwánaraumne. ²³ Kentí naaópa'a wéne'a tuwánáúna'a tuwímbai-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'ó mósá wémaráamba tuwánaraumne. Óntan-taarera'a aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafe'a maanóntán-táaré úmakaumne agaimarénamo siyáimba úwa'a awánaraumne. Mimbánikómbá ímbo awánaam-banikon-ai simátimune. ²⁴ Wemá wiyóne marawé mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántááká'á káráwiyena ímba waásimo úmakaan-daumpa'a méraiye. ²⁵ Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna táama tiména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wempímbá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶ Maníkó aifa'á moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fí'o-fí'on-kwaasi sáwífa'a paápé urésa seyaafá'-márafá'á wété uráawe. Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-máramá tuwín-timena seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷ Kembá siyaafái úmai suwánáiwae séna Maníkó miyá uráiyé. Wemá ímba némpa'a méraifo ewaa'á méraimba póta awánánaumne. ²⁸ Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé. Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna érai'a wení iyámpóisa úne agaimaréna siyáiyé. ²⁹ Maníkóní iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáafinkembo óntambo úmaken-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímba sénaumne. ³⁰ Aáémo miwí mésamo sáwí'ó umbá Maníkó miwísáféna ímba sáwífa'-ai siyáifo káfé'a seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwé'a kempá'á teró Maníkó wésiye. ³¹ Wení imáyáafinkemba seyaafá'-wáásí aafimbó maitinkáínda-kanaa tíníye. Aafimbó maisinkáínda-waasisa é'a iyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba iyáfasinankaraimba pósa érai'a wemá aafimbá maisinkáíníye sénáawe Póro siyáiyé.

³² Pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímbai karaánáa'a suwasá tuwímbai sésa moórá-kanaamo índa simásímínata ísáano suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóuwasa ³⁴ tuwímbai arááiwa'maesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbá miwífínkémbá moóráwigon-awi'a Táyonisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awi'a

Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

18

Póro Kórinti-naopa'lo komérain-aai.

¹ Póro Áténisi-naopa'a simátimena tiyuwéna Kórinti-naopa'a komérowana ² moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'a ména ma'ánkarowana ména óraa'a éna Ítáari-marafa'a Rómu-naopa'a koména awaainínkón-áwí'a Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awi'a Kóróndiyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba til'mátuwowasa kuwasarái Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'a koméroyana Póro mindáraifa'a wéna ³ wení moórá-kisau-waasifa'a póna mindáraise koména ampanta-námbá ésa óntamba wémaesa ⁴ Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanáa túntemba Póro Yúndaa-waasiti áamáandaumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna

Ísun-aai simátíma'maena iyáiyé.

⁵ Simátimunka'a Sáírasiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáá kawé'-áái simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amumaráundawisa wemá Ísun-iyé súwasa ⁶ wenáái taraisésa sáwí-aai simánkówana wení unáankwátóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'lo iyampinkembo kawé'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'a sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkampo keyáárika'a sáwí'lo ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simátimena ⁷ tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'a komérowana mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'a Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá Yúndaa-waasiti áamáan-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawé'-áái kosimátíma'maena iyúwana ⁸ moóráwígon-awi'a Kírísipasi Yúndaa-waasiti áamáan-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwará'á timankúnkúmba uwasá Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-aai isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.

⁹⁻¹⁰ Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a íno. Kemá esé'a méraumpo ímbo ifátúwénda kesáái úwoi simátíma'mae waaó. Mindáópakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a iyamba

pósa ímba sáwí'a uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana ¹¹ Póro mindáópa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-aai simátíma'maena iyáiyé.

¹² Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awi'a Káriyo Ákáyaa-marafa'lo káráwiyonka'a Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'a wésa ¹³ sésa maankwáásígó tuwímbei-aai simátimena Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'a wéaraatimiye. Minááígó kentáásí áamáamba wétaraisiye suwaná ¹⁴ Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'lo énamo sáwí-kisaumo máinkakaa kentáái káfé'a kawé'-úmai isáúsina. ¹⁵ Énifo kentááiye kentúwí'le kentí áamáan-aantentafe'a tásisai ontáfé'a ifátuwe'a keyáárika mináái

másimai kawel'án-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna ¹⁶ aaimó sí-náumpákémbá ti'mátuwowasa ¹⁷ moóráwigon-awi'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti áamáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó isón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántiokufa'a aneka'ó kuráin-ai.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'a ayáatáaka'a Ísun-aaimo isówise'a ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a kónae séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aai séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa ¹⁹ Éfésási-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a iména aai wesimán-kwesiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáatáaka'a keséta mérainone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro ²¹ séna Maníkómó ewé sénamo si'maráina'o é'a kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótorena iyátena Éfésási-naopa'a tuwéna wémena ²² Sísááriyaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóni waásisafena kawel'-áái simátimena Síriyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a koména ²³ tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'a Fírísíyaa-aempa'a naaó'-nao'a wénena Ísun-aaimo isówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwigon-awi'a Ápórósin-ai.

²⁴ Moóra Yúndaa-waasigon-awi'a Ápórósi wemá Árékísándiriyaafakenkwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-ai kawel'-úmai iséna aúfáifinken-ai kawel'-úmai simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóni aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátimena Ísun-ai arupíse úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-ai aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-ai ímbo isómba ²⁶ Éfésási-naopa'a taména Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a óraaka simátimuwasarai Pírísiraae Ákwíraae'a isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóni aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawel'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Ápórósi iséna séna Ákáyaa-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopakénkwaasi Ísun-aaimo isówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo isááwi Ákáyaa-marafa'o méraawi mátímínasa kawel'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wémena kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai ena ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise aai wesimán-kwesiman-ena Maníkón-ai aúfáifinken-ai simátimena séna Maníkómó iyáfasinankaraiwimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iyé súmba wenááigo miwí tááigomba iyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráiyé.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-ai.

¹ Ápórósi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-baráfá'á wémena Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana ² Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo uráan-kanaa éra Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóni Ufaen-ámútánkón-ai isa ínta ísaraumne suwaná ³ Póro

séna nóran-aaiya wésesawa nombá maitínkaraao súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-aai simásimesasa nombá maisínkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwí-imayaa tínaaemba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesínaaembo tíndawin-aaisafe'a timankúnkúmba oro Yóni siyáiyé. Miwántáféna Ísuwe siyáiyé Póro súwasa ⁵ miwí isésa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáamba ta'ótorowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba sésa Maníkón-aai simátimesa ⁷ sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

⁸ Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wíyónká'á Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iyéna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai óraaka simátíma'maena iyúwasa ⁹ tuwímbai tirunté'a marésa minááísáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáásí túranka'a Fasi'aénkóní aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tí'maena moóráwigon-awí'a Tíránasi túwaandu un-dámbó úmakopa'a mótínkarena aasiyaasikánáá Fasi'aénkón-aai simátíma'mae iyéna ¹⁰ kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aai ísaraawe.

Sífan-ááninton-taai.

¹¹ Fasi'aénkón-aai ísówana Maníkó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa ¹² tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa ¹³ tuwímbai-Yúndaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa sune suwaná ¹⁴ moóráwigon-awí'a Sifa Yúndaa-amaan-kawaa-waasigon-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana ¹⁵ sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶ sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo tínkamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátíyuwena mináfákáéte-waasi iyáákéna famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kúmúwasa ¹⁷ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi mináái isésa táatafesa ésa Fasi'aénkó

Ísun-awí'a mósá makáawe.

¹⁸ Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwái tésa waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹ miwífinkémbá titambá ésa fintómó non-kwáásí miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafímbá agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwífa'-waasi tíyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰ miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aai simátíma'maesa kuwaná wété éna iyáákaraiye.

Éfésásifa'á óraaka-óraaka'o siyáan-aai.

²¹ Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aai simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna ²² Tímótinte Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai tí'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

²³ Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáisáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáopakemba óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴ moóráwigon-awi'a Témítiriyasi minkwáásígó óntantamba úmakena miwítí karo'-máníkóní kári'-amaan-dane séna minkaró'-mání-íninkón-áwí'a Átémisiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwífa'-waasi óntamba mátimesa minkaró'-máníkóní naambá méyanuwana ²⁵ Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwana simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákéntá wémaumne. ²⁶ Énifo Póro séna waásimo úmáráamba karo'-mání'á wémaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiye isésa érai'e wésewe. Kemá Póron-aaí é'a ísaraawe. ²⁷ Póron-aaigo kentáásí kísau mo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-máráfákén-kwáásíyé kentáásí maní'-íninkón-áwí'a Átémisi mósá wémaraamba Póron-aaigo Átémisini amáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíníye siyáíye.

²⁸ Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáásí Átémisin-awi'a óraa'a

wéiye sésa ²⁹ aaemái suwasá mindáópa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póro'e núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwigon-awi'a Káyási úwana moóráwigon-awi'a Árisítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátinkówana ³⁰ Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu iyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwái ímba waaó sésa ta'ótórowasa ³¹ mimbárafákén-óráá'-wáásí tuwímbai Póroni waási pósa aaí tuwésa sáwífa'-waasimo túwaandu iyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³² Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fí'o-fi'on-aaí sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu uráumno-imayaa uwasá ³³ Yúndaa-waasi miwífínkémbá moóráwigon-awi'a Árékísandaamba túranka'a máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aaí siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáamba mósá tuwówasa ³⁴ awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátáaka'a tafisímai óraaka sésa Éfésási-

naopaken-kwaasi kentáásí Átémisin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵ Óraaka suwaná mindáopaken-ora'-waasigo aúfáímo agaúwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafá'nánkátá awánáúnda Átémisini amáán-damba kawáánéta fí'onka'ma'mai-ontambo wiyómpakemba marapá'ó kunkáin-ontamba kawáánúne. ³⁶ Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aseré'a ímba sáwí'an-oro. ³⁷ Mindárai amáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáásí maní'-ínintáfésarai ímba símai sáwí'a uráaya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe. ³⁸ Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aaí simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aaí símai kawé'á uwátinkanaawe. ³⁹ Énifo kembiwímó fí'on-aaímo wéraina'o é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawé'á uwásuwanaawe. ⁴⁰ Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tíyáananasaamo Rómu-kamani-waasi tésamo tásisai ésaamo nóin-aaíyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááísá ímba wéraiye. ⁴¹ Aúfáímo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi tí'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-ai.

¹ Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáásí táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawe'á uwátinkena séna Ísun-ai aantemba maimái tirumpimbá máráaro séna éniyo méwaro séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wéména ² mifá'á naaó'-nao'a wénéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena núwasa tirunkó kawe'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wéména ³ koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae sumbá iséna ifátuwéna Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésáróníkaa-naopakendarai túwí'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Tárófímasiye uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa ⁵ aifa'á Tóróasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶ Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wéména séfataase-no'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo iyáfasinankarain-ai.

⁷ Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawanansa Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸ afófumayaataan-daumpa'a méta sáwífa'-omba kúra'maketa méraawanansa ⁹ moórá-ifokon-awi'a Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-ai simátíma'mae wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aún-kwéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aúnaraiye simátiména ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntaféna ísámai tómbá tafámbai tímúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo iyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawe'á uráiyé.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-ai.

¹³ Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'ótore'a iyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wéména Ásosi-naopa'a kówánanasa ¹⁴ Póro marapá'á wéména Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata kóai'maeta wéména Mítírini-naopa'a kówaeta ¹⁵ siyarówata wéména Káyosi-marafa'a kóyáákaawanansa fenówata kówaeta aafáyáarata wéména Sémósi-marafa'a kóyáákaawanansa fenówata kówaeta aafáyáara'a wéména Máiritasi-naopa'a kówánanasa ¹⁶ tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésamo túwaandu un-kánáá ampáánká'á tíne úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátáaka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-ai.

17 Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wémena Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi kosimátimena séna Póro wétaantaifo teró siyáiyé súwasa 18 tuwaná simátimena séna kesáái isáaro. Kesí aifa-kánaá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. 19 Yúndaa-waasi sínkamiyanesa suwaná sirunkó umbái tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo úne sé'a wenáísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. 20 Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátimé'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a ísaraawe. 21 Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátimé sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. 22 Énifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó Yérúsaremufa'a waaó simásímakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paapé índasafe'a ímbo isáunda úwoi kúne. 23 Seyaafá'-náopa'o kúnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásimena séna umbai-tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímimba mindá aantemba ísaraumne. 24 Sínkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo símakain-kísau maimái taí'ásuwanaumne. Maníkó úwoi súwa'nai

in-áái ásé-ai simátíma'mae'o iyúnda-kísau maimái taí'ásuwanaumne.

25 Minkísáúmó maiyáunda kembiwífimbá wéne'a Maníkó wení waásimo kawáánin-ai simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáiyamba ken-ísaraumne. 26-27 Ímbo inkaisówánda Maníkón-ai seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembiwífinkémbó tuwímbaimo kesááimo ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugon-ifo kentí áwáugo ína'a miyá iyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátimune. 28 Maníkó ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna wení naaesámbó méyánuwasukaimba Fasi'aénkóní waásin-oyo káráwiyoro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kembá iyáfasintinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóní waásiya'wara'a kawé'-úmai káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. 29 Áwáífiyaamo índa-iyamba téna sipisípi tafámaimo wáráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'a ónááwe. 30 Moórá-kanaa tínasa kembiwífinkémbá tuwímbai iyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásítí imáyáa tafisénæ sésa karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááiwaenaawe. 31 Mindásafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasí simátínkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa

úmai kawé'án-oro.

32 Kawé'á iyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawé'ó uwátínkáintemba kembiwíwará'á kawé'á uwátinkainiye. 33 Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e

fí'owiti moparáwíntáfé'e ímba súraniyamba úne. 34 Kísau wémae'a minóntántámbá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásítí tóné unáánkwátóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. 35 Fasi'aén-kísáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a

aamoisaén-kwáásí túwa'nai ónááwe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-ai imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawé'á imbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiyé Ísu

siyáin-ai Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kífaena minóráá'-wáásíyé Fasi'aénkómpá'á inai simásuwowasa ³⁷ seyaafá'-wáásí áfááran-ifi'a tésa Póromba tataparésa aaweyáá uwánkesa uwaná ³⁸ Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánánááwe sún-aaisafena tirunkó umbaí tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

21

Póro Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba iyáteta arupíse úmaisa wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa Fínísiyaa-marafa'o wínda-nompín-taomba wérowata mimpímbá iyáteta wémeta ³ Sáiparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'o kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mowétuwowata marapá'á kumówánasasa ⁴ Ísuni aampa'ó kuwáí mérowata tuwánéta moóra-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóní ámútanko simátímakain-aai Póromba simámesa sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae iyúwata ⁵ miwísé'o méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kífaeta Maníkómpá'á inai simásuweta ówánasasa ⁶ kentáásáfésa éni'fo koró suwatá miwísáféta éni'fo méwataao simásuweta nompín-táómpimba iyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí naaópa'a iyáawe.

⁷ Miwítí naaópa'a iyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta timéta moóra-no'waamba miwísé'a waéta ⁸ iyáfasineta marapá'á wémeta Sísááriyaa-naopa'o kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kisaumo tímakowifinkemba moóráwígon-awi'a Fírípini naaúmpata iméraawananasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa ⁹ éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aai wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰ tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápaasi Yúndiyaa-marafakemba ¹¹ kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kárá'umai aiyowáí'a úmai aráanamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóní afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaawaasi ta'óto'mai miyáumai kárá'uwankesa áí'maesa fí'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó siyáiyé Ákápaasi kusúwata ¹² iséta kesétaamo méron-kwaasisé'a Pórontafeta séta Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa ¹³ Póro séna nóntafera ifi'á téra kae'-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufa'o iyónasamo kembó ta'ótoraiyamba ímba sáá'a wéiye. Fasi'aénkó Ísun-aai simátimudasafesamo sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata ¹⁴ wenááisa ímba kanaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóní imáyáara'a miyá ónááwe siyáumne.

¹⁵ Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáásí moparáwímbá to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa ¹⁶ Sísááriyaafaken-kwaasi Ísuni aampa'ó kuwáí tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwígon-awi'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáiparasi-marafaken-kwaasigo ayáátáaka'a

Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa weni naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémisiye aaimó simátimakaayan-ai.

¹⁷ Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata ¹⁸ iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi Yémisi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawananasasa ¹⁹ Póro ayáámba tíma'mai aaweyáá éna séna Maníkó ámakain-kisaumo fí'onkaa-waasifimbo maiyáin-ai seyaafá'-áái simátimuwasa ²⁰ isésa Maníkón-áwí'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamámba ímba tuwésa fasi'ámai isésamo méraamba é'a isaraane. ²¹ Tuwímbai miwísáfésa sésa Póro fí'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamámba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba kárámai araenáémba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááiwáero Póro wésiye sewasá isésa ²² emó tiyáanda-ai isésa aaisambá wésefo ²³ simáméndantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Maníkómpá'á érai-ai símakaamba po ²⁴ ewará'á miyán-uwo. Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí pói'o méyanuwatiyuwe áamáankawaa-waasi timé miwísé'a a'nóntáu kárásuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí sésa emá Móseseni áamámba isé méraanasa entáfésa karo'-áái simánkaraawe seró. ²⁵ Énifo fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawisafeta ááéma moórá-ai séta agaimaréta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa pói'o uwándaamba mimpói ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana weni naaemá ímbo kumínda úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááéma mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna ²⁶ aafáyáara'a minkwáásí tí'maena Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáankawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá-mora-waasi pói'a úmaeta Maníkómpá'á máamenaumne simátimakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-ai.

²⁷ Simátimena mérowana mináfákáeté-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-ai simánkesa tufuwíyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa ²⁸ Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí-ai simátinkena Móseseni áamámba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-ámáán-dámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fí'onkaa-waasi tí'maena maanóráá'-ámáán-dáumpá'á Yúndaa-waasi aantembo iyón-daumpa'a mótkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a wéiye sumbá ²⁹ Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímasi Póroe'a Yérúsaremufa'a núwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraiye-imayaa karo'-ímáyáá ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰ Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai áamáán-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'a múra auwésa áamáán-dankoni ontá wimarésa ³¹ sáwífa'-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe súwana

32 minúwóiyáán-úmai i-wáásíyé miwítí kawáá-wáásíyé tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba tafákáaraa'a úmaena kumúwasa i-wáásíyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómba úwoi mérowana 33 óraako Póromba tata'ótorena i-wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tísai ena séna maankwáásí nááwa'iyo. We nóra uráiyó súwasa 34 tuwímbai fí'o-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááígóní áwáu ímba iséna

i-wáásísáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a iyóro súwasa 35 áí'maesa ontafín-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfésa i-wáásí tiyáánka'a farámbaesa iyúwasa 36 tínaaemba tirááíwa'mae iyésa tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátímakain-ai.

37 I-wáásí Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simámena séna moórá-ai simámenae súwana óraako séna Kíríki-waasi-taaifinkemba wésempe 38 emá ímba Ísípi-marafakenkwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sáwífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyái-tántáá'á maimaésa máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana 39 Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-ai simátimenae súwana 40 óraako séna éniyo miyán-uwo súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayáamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái isáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taaifinkemba

Ípúru-taaifinkemba simátímakaiye.

22

1 Póro simátimena séna kesífárawaisai kesifoísáiyó maanááímó simásínkáamba anondáá sénaumpo isáaro séna 2 Ípúru-taaifinkemba súwasa miwí táaifinken-ai pósa iséna asékésa wenáái kawé'-úmai isówana Póro séna 3 kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a masínkówa'a óraa'a é'a Yérúsaremufa'a Kámérierimo úpa'a taméraawanana kentáá síwá'nátí amáamba fasi'ámai simásíma'maena iyáiyé. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasi'ámai méraantemba Maníkón-ai fasi'ámai méta'otokaumne. 4 Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinke'a tafisímae'a ándáfa'a aare-waái mátínkaraumne. 5 Ááema aifa'-amáán-káwáágówé amáán-ora'a-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáásí kotí'mae'a Yérúsaremufa ándáfa'a mátinkanae sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááemo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'o é'a kentáfésa érai'a siyé seró.

6 Éniyo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái wíyómpakemba sáma aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména sугýyáagaya úwa'a 7 marapá'á tanaa fááwánana aaigó aantemba isááwánana saántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a óno súwa'a 8 emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu únama sáwí'a wéuwasínkaane súwasa 9 kesé'o méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-ai ímba kawé'-úmai isówa'a 10 áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasi'aénkó séna iyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó amakain-kisau-ai simámino súwana 11 ságo sугýyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa kesé'o nún-kwaasi siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² Kuwaná moóráwígon-awí'a Ánánáyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména kentáásí áamámba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwí'o mósá márówi ¹³ kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawé'-úmai aúrumba awánáínone súwa'a minúwóiyáámbá súrumba awánamai kawé'á ówánana ¹⁴ séna kentáá síwá'nási Fasi'aénkó embó iyáfasinankaintafe wení imáyáa arááíwáínone. Wení kawé-kísáú-wáásí awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááíwáínone. ¹⁵ Awánáánda-tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáásí simátíma'mae nínone. ¹⁶ Ímba úwoimo máínda iyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷ Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a

óraa'-amaan-daumpa'a Maníkómpá'á inai wése'a kaainkáámbá awánááwánana ¹⁸ Fasi'aénkó simásimena séna Yérúsaremufa'o méraan-kwaasi kesáái simátímínasa ímba kawé'-úmai isánááfo minúwóiyáámbá iyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó súwa'a ¹⁹ Fasi'aénkóo áamáandaumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkúmba on-kwáásí ta'óto'mai tínkambai tafisímae'a ándáfa'o mátíyukaunda é'a suwánaraawe. ²⁰ Sítifeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawé'á úwa'a tufún-kwaasiti paákákén-únánkwátóiy'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáiyé séwánana ²¹ Fasi'aénkó séna ai'maráana iyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái simátíma'mae núwo

Fasi'aénkó siyáiyé Póro siyáiyé.

²² Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tufuwíyana puwíno. Miyán-kwáásí ímba maambaráfá'á mérainiye ²³ óraaka'-oraaka'a sésa miwítí unáánkwátói faúkésa oférofé ésa ofái káúresa óipa'a tuwésa uwaná ²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata isáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankea áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo sísai ombá aaifimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá áamámba taraisésa uwófi'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánááwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosímámena séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku'-nánaemo sun-kwáásí mináái iséna némpa'a kuwaná óraakowara'a áátafena éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátafena uráiyé.

Póromba áí'maena áamáán-óraa'-waasifa'o kuráin-ai.

³⁰ Áátafena éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-óraa'-waasisafena séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

¹ Máankowana Póro áamáan-oraal-waasi káá'a túfifaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawel-úmai mé'a moórá-tantaa'a sirunkó ímba umbái wétaiye súwana ² aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisafena séna ói'a turaráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéraimba póna Maníkó embá tufuwíniye. Emá méma imáyáa éma áamáamba arááíwa'mai aaifimbá ankáúmne sémpo minámáambá taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráamba áamáamba taraisóne Póro súwasa ⁴ weni ewaa'ó mérowi sésa Maníkóni aifa'-ámáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵ Póro séna aifa'-ámáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsono. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiyé.

⁶ Póro simásuwena áamáán-oraal-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe-aaí sen-kwáásí owasá tuwímbai áamáán-kawaa-waasi owé-imáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá áamáán-kawaa-waasigo éna kembó masínkaraimba kemá áamáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aaifimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷ isésa áamáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáásí keiyái aaisambá símai tuwínkaa'-uráawe. ⁸ Sátúsi-amaambo sun-kwáásí Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainda-aaisafesa karo'-ááín-iye sésa Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewi ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá áamáán-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiye. Maníkóni wiyómpaken-kísau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááisáfésa tuwínkaa'-ésa ⁹ aaisambá sésa áamáán-kawaa-waasifinkemba áamáambo sun-kwáásí iyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáundasa Póro ímba sáwí'a wéifo Maníkóni kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wiyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰ aaisambá óraaka'-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aeésa tafisíyapa'a aiyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹ Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátímakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáiyé.

Póromba tufuwíyan-aaímo siyáan-aaí.

¹² Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-aaí sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³ sun-kwáásí kae'-wáái-wáásí mésa sésa ¹⁴ óraal-amaan-kísau-waasiye óraal-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵ Miyáumai áamáán-oraal-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áísai úmai minááiígóni áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo tíyata tufuwónáísaiye siyáawe.

16 Suwaná Póroni ámanaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana 17 iséna i-wáásítí kawaágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aaí kosimámino súwana 18 áí'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'lo imérain-kwaasigon-awí'a Póro sáántena séna minífó'á áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aaí simámino sísá'á empá'á áí'mae túne súwana 19 óraako miwámbá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áísai ena séna nóran-aaíya'iyó sina'á isáano súwana 20 miwá simáména séna Yúndaa-oraal-waasiye amáán-oraal-waasiye moórá-aaí séna aafáyáara'a empá'á iyésa karo'á isésa Póromba áí'mae kempátá kumínata áísai úmai minááigóní áwáusa isánae karo'á isenááwe. 21 Miwí táái ímba isaaó. Kae'-wáái-wáási óraaka séna Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne séna aúpá'á aampa'á káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono séna káráwiyáawe. Mindásafe miwí táái ímba isaaó. Minífókó óraakomba miyá simámuwana 22 iséna séna simásimenda-aaí ímba fí'on-kwaasi simátíme óraakomba simámakaumne ímba siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-aaí.

23-24 Minífókómbá ai'maréna i-wáásítí kawaágónkáí táántowasarai tuyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísáaríyaa-naopa'lo kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi to'mayaa iyasa tuwímbai-waasi ósifínka'lo nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa iyasa sáwífa'a 200 waasi paepáé'lo tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maenamo wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwimai áí'mae'a kámáni-oraakon-awí'a Fíríkísimpa'a múauwaaro séna 25 aúfái agaéna maará simáména séna 26 kentáásí óraal-waasi Fíríkisiyo isaaó. Kemá Kóróndiyasi-Risíyaasi kári'-aaí simáménaumpo isaaó. Kawé'-úmaiya méraano. 27 Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwí'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasiti aúfáímo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáási tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. 28 Minkwáásígómbó simánkén-aaí isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraal-waasifa'a kunkáumne. 29 Ímba sáwí'a uráífo miwítí amáán-aaigomo intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'lo auwé'lo tufúwónanamo puwínda ímba moórá-tantaa'la uráíye. 30 Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-aaí sewa'á isé'a empá'á ai'maráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasisafe'la simátíme sé'a wembó aafimbó maénkáán-aaí enaúranka'la símai kawé'ánoro. Mináúfáífimbá agaimaréna siyáíye.

31 Agaimaréna súwasa i-wáási simátímuntemba miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisi-naopa'a kunkwaésa 32 aafáyáara'a i-wáási marapá'ó kun-kwáási kunuwerésa miwítí naaópa'a iyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa 33 wémesa Sísáaríyaa-naopa'a ósifinkemba marapá'á kumbaésa mináúfái óraakomba múamesa Póromba aúranka'la múankowana 34 mináúfái toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísiyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna 35 éniyo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'la kawé'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

24

Yúndaa-waasi Pórombo simánkaraan-aaí.

1 Káráwiyuwasá séfataase-no'waamba waésa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa'-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísáaríyaa-naopa'a Fíríkísimpa'o kúmúmba moóráwigo áamáamba kawé'-úmaimo isón-kwaasigon-awí'a Tétárasí wesé'a Fíríkísimpa'a kumbésa 2 Póromba áántowana túwana Tétárasí aai simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáásí óraakoo kawé'-ímáyááwára'-wáásí po kawé'-úmai káráwiyonata ayáátááka'a aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kawé'-úmai súwa'nai ónata ma'éúndasaaniye. 3 Kesáá naaó'-nao'lo méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta aamoisá wéune. 4 Ímba ayáátáá'-aai sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúká'mai isaaó. 5 Maankwáásígó aoisaambá wímái seyaafá'-márafá'á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyaráisasa Násaretifakewini aampa'á arááiwaesa owaná miyámó on-kwáásítí aifarááwí éna miyá wéiye. 6 Miyá éna fí'onkaa-waasi ál'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'lo uráintafeta maankwáásísá ta'ótoketa kentáásí áamáán-óraa'-waasifa'a aai simánkanqe únansa 7 i-wáásítí óraakon-awí'a Rísíya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena iména 8 simásimenasa séna empá'á másenááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áísai inanamó éna aafimbó maénkaraunda-aai wemá sína seyaafá'-áái isaaó Tétárasí súwasa 9 Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aai siyé siyáawe.

Póro Fíríkísimbo mósísimamakain-aai.

10 Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátááka'a aatái maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. 11 Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'lo mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá tai'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénááwe. 12 Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máápa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyái-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. 13 Kembó simásínkáámba karo'á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. 14 Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáá é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantaféna maankwáásísómbá sésa karo'-ámbán-iye wésewe. Móseseni áamáamba isé'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai isé'a érai'e sune. 15 Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawé'-wáásíyé pukémpinkemba iyáfasintinkainiye sésamo amu'maráántemba kemá miyá wéune. 16 Mindásafe'a kesí imáyáafimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawé'-úmai méraumne.

17 Énifo fí'lo-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba tímé'a Maníkóntáfé'a isámai póí'lo ondasáfé'a iyáumne. 18 Minkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti áamáamba isámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a isámai póí'lo ondasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa 19 tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'lo uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. 20 Áamáán-óraa'-waasifa'lo méraawandara'ó sáwí'lo uráanasamo suwánaresaraa moórá-aai aantemba sewisinó. Moórá-aai aantembo senkakaa isáásino. 21 Áamáán-óraa'-waasifa'lo méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo

siyáunda-aaisafesa káfé'a aaifimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe
Póro siyáiyé.

²² Súwana Fíríkisi Ísuni aampa'ó kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawé'á ónái'fo koró simásuwena ²³ Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawé'-úmai káráwiye ímba aiyayaanka'o kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro
Fíríkisi siyáiyé.

Póro Fíríkisinte Túrúsíraante'o simátimakin-ai.

²⁴ Fíríkisi simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááígóní áwáu simátimwasarai ísóyana ²⁵ Póro kawé'-ááígóní áwáu séna miwí túra'o káráwiyian-ai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tisai índa-ai súwana Fíríkisi áá'a úwana séna éni'fo waaó. Ánaaemba ímbo kísau mo wéraindara'a áántanaiye séna ²⁶ imáyáa éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simína'a faú'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáá Póromba áántowana túwasarai aái símaesarai iyáaye.

²⁷ Aái símae iyúyana kae'-áátái maisuwéna moóráwígon-awi'a Pósiyasi-Fésítasi Fíríkisin-anonaa kámáni-kisau iyámainda ampáámbá úwana Fíríkisi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwae séna Póromba ímba faú'ánkaraifo úwoi ándáfa'a méraiye.

25

Póro aifa-káwáágóm pá'á kónaumnemo siyáin-ai.

¹ Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísááriyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufa'a imérowasa ² Yúndaa-oraal-waasiye óraal-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekata simánkanae sésa ³ súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufiyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴ Fésítasi séna Póro Sísááriyaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵ kempínkémbá óraal-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'o uráinda-ai síya'a ísáano simásuwena Fésítasi ⁶ afakaumboé-no'waana'i siyáánkai-no'waana'iyo waéna Sísááriyaa-naopa'a kumbéna aafáyáara'a aaimó ísón-daumpa'a iména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áúiyain-ai simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondáá simátimena séna kemá ímba Yúndaa-waasiti amáámba taráiyé'a óraal-amaan-damba ímba sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti amáámba ímba taráiyaumne Póro súwana ⁹ Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwae séna Póromba áísai ena séna Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-ai ísámai kawé'á ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo kesáái ísámai kawé'án-uwo. Yúndaa-waasiti amáámba ímbo taráiyaunda é'a suwánaraane. ¹¹ Amáámbo taráiyé'o sáwí'o úndarakaa tufuwónaemo sembá ímba a'áo súsino. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-ai ímba érai'-ai pó'a ímba iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai

kawe'á íniye Póro súwana ¹² Fésítasi iséna wení kawe'-ímáyááwára'-wáásíyé aái simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáíye.

Póro Ágírípaante Pénáisiinte'o simátímakain-ai.

¹³ Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-oraal-waasigon-awi'a Ágírípa úwana ámanaankon-awi'a Pénáisiye'a mindárai Sísáaríyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayáamba amésarai ¹⁴ tuwímbaino'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-ai simámena séna Fíríkisi moóráwigomba ímbo faú'ánkáiimba úwoi ándáfa'a ánkáisana méraiye. ¹⁵ Yérúsaremufa'o iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraal-waasiye óraal-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó simánkaraan-ai sésa tufuwó suwa'á ¹⁶ simátíme sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tínkamonaumne. Aoisankwára'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-ai anondáa siyómó senaná siníye. Rómu-waasiti áwáuma miyániye. Simátímewanasa ¹⁷ kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyára'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áántaawanasa áí'mae iyúwasa ¹⁸ wembó simánkaraan-kwaasi iyáfasinowa'a sáwí'o uráinda-ai sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentáái aantemba sésa moóráwigon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá iyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aaisafesa aaisambá siyáawe. ²⁰ Kemá sé'a nóraumaiya minááígóní áwáu isánaumno sé'a Póromba áisai e'a sé'a Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-ai isámai kawe'á ónaumno séwánana ²¹ Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isámai kawe'á íniye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawe'á uréwana aambá paapé ína'a ai'maráanana wíniye siyáumne ²² Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éni'fo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáíye.

²³ Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyára'a iyáfasinesarai kawe'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraal-waasiye mindáópaken-oraal-waasiye aáno úmai iyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sínáúmpá'á iyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae iyúwana ²⁴ Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye isáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwiyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'o iyáamba ²⁵ saafá úmae'o iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíníye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne siyáintafe'a ai'maráanana wínda ²⁶ kemó aúfái agaimáímo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméraan-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-ai isé simásímína'a aúfái agaénaumne. ²⁷ Ándáfa'o mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aaimo ímbo aúfáifimbo agaimáímo áménda uwófi'a ónaumne Fésítasi siyáíye.

26

Póro anondáámo simátímakain-ai.

¹ Súwana Ágírípa Pórontafena séna éni'fo simánkaraan-ai anondáa simátimiyo súwana Póro ayáamba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna ² kentáásí óraako Ágírípao Yúndaa-waasi simásínkaraan-ai enaúranka'a anondáámo sendasáfena sirunkó aamoí wéiye. ³ Yúndaa-waasiti áwáuwara amáánkwara'a kawe'-úmai

isáándasafena sirunkó kawé'á intáféna ímba suwesaraí iyé sé kesáái kawé'-úmai isáínone. ⁴ Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiti aampa'á arupíse úmae kuráumne. Ámáán-kawaa-waasi Maníkón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámpá'á arupíse úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáátáaka suwánaraamba pósa sésáínasamo ésa kentáfésa érai'a siyé sénááwe. ⁶ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'násafena érai'-aai simátímakomba paapé índasafe'a amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁷ Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-ímáyáá mósá marésa minéráí'-áái amu'maráántemba miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁸ Yúndaa-waasisono. Maníkó waási pukémpinkemba kanaa'ó iyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará ímba érai'e wéseo.

⁹ Ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwáí sáwí'lo uwátínkáanda-imayaa uráumne. ¹⁰ Yérúsaremufa'a miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'a tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'á miyán-oro siyáumne. ¹¹ Aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpimpa'a wéne'a Ísun-aai símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

¹² Óraako Ágírípao mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'lo kówánda ¹³ wááwái sama aafaúgóní sáwara'lo iyáákaro-sama tuwówana wiyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'lo kun-kwáási tinepakéné sán-kówata ¹⁴ marapátá tanaa fááwánanasa aaigó aantemba súwa'a isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taafinkemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáámbo nararáintemba emá miyá wéone súwa'a ¹⁵ Fasi'aénkóo nááwa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'lo wéuwasinkaandawi úne. ¹⁶ Iyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a iyáfasinanke'a enaúranka'lo paapé únda káfé'lo suwánáandarakemba aráánáménda-aai simátíma'mae iyínone. ¹⁷ Ai'maráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aíya'a miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. ¹⁸ Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámó káínda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní fasi'aémbá tamáéro. Simátímínasa kesááisafesa timankúnkúmba íya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'lo uwátínkaraunda-waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

¹⁹ Óraako Ágírípao wiyómpakembo simásímakain-aai ímbo tuwáúnda úwoi miyá wéune. ²⁰ Aifa'á Támásikasi-naopa simátíme'a ánaaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a fí'onkaa-waasiti marafá simátíme sé'a

kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawé-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a kuráumne. ²¹ Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonaé siyáambanifo ²² Maníkó súwa'nai úmaena káfé'wara'a íyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai Mósese agaimakáin-aai simátímunda-aai mimbórá-áái wésimatimune. ²³ Maará

siyáawe. Maníkómó iyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'lo índa-
i'a iyana aifaráawí pukáimpinkemba iyáfasinankainda-ai agaimakáamba
pósa Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye pukáimpinkembo iyáfasinkain-
ai isésa sámó kain-ámpá'á wíwae sésa agaimarésamo siyáan-ai kemá
wésimatimune Póro siyáiyé.

²⁴ Pórombo simánkaraan-ai anondáá simátimuwana Fésítasi óraaka séna
Póroo uwóí'a wéone. Aúfáifinkemba sáwífa'-imayaa uwáitáí'-uráanana
ení imáyáago embá uwóí'a wéiyé Fésítasi súwana ²⁵ Póro séna óraakoo
ímba uwóí'a úmpo súnda-ai érai'-ai arupíse-ain-iyé. ²⁶ Súnda-tantaa'a
ímba aúpá'á uráafo seyaafá'-wáásí táaka'lo siyáamba ewará'á mináái
ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. ²⁷ Maníkón-aimo
simátimakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo sembá é'a ísaraumne Póro
súwana ²⁸ Ágírípa séna kári'-aimo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-i'a
úne-imayaa óno súwana ²⁹ Póro séna ímba kári'-aaisafe'a ímba ayáátáá'-
aaisafe'a sune. Maníkómpá'á maará sune. Kemó úndantemba kesááimo
Ísáan-kwaasiye ewé miyá iwae súmpo kembó kára'uraan-andagoma ímba
kempímbá wérainkwae sune Póro siyáiyé.

³⁰ Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásiyé iyáfasinesa
³¹ máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímba sáwí'lo uráintafesa ándáfa'a ankésa
tufuwíyana puwíno siyáawe suwaná ³² Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-
kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáanana
kóisina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a
wíno Ágírípa siyáiyé.

27

Póro Rómu-naopa'lo kuráin-ai.

¹ Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-
táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moóra-
waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásígón-
áwí'a Yúriyasi wemá Rómu-aifa'-waasigoni i-wáásítí kawáágómbá
méankowana ² moóra-nompin-taomba Ándámítiamufakemba wérowana
Ésiyaa-maragoni awáífáká'-náópa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba
iyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésáróníkaa-naopaken-kwaasigon-awi'a
Árísítakasi weséta iyáteta wémeta ³ aafáyáara'a Sáíndóni-naopa marapá'á
kúwátaawanana Yúriyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási
kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta
⁴ mindómpín-táómpimba iyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-
táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-
awi'a Sáíparasi-marama wéropa'a mináémpá'á fiyúndá ímba torówata
mifátá wémeta ⁵ Sírisiyaa-marafa'a Pámpíríyaa-marafa'a kóyááketa Rísíyaa-
marafa'a Máíraa-naopa'a marapá kúwátaawanana ⁶ moóra-nompín-
taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko
wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkaraiye.

⁷ Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táonko
ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náíndási-
nao'-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba ai'á
tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a
Kíríti-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáífá'-márágón-áwí'a

Sárímoni-marafa'a kóyááketa ⁸ uwí-nónáwáífakafamba suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásiya-naokoni ewaa'á kawé'-wáúné supa'á ⁹ ayáátááka'a koméraawanana aifa'-ámáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaandaumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáá fiyúndá torón-kanaa uwí-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paapé íniye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí káwáágó Póron-aai ímba iséna nompín-táómboto'maé núwain-aaiye mintáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mintáómbó wérompa'a fiyúndámo tóráín-kanaa ímba kawé'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráínda-kanaa tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kíríti-marafa'o wéron-daopa'a kawé'-nónkwaampa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwí-nónkó tufántááfambo uráin-aai.

¹³ Suwaná tiyáánaepakemba kári-fiyunda torówana awánésa sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kíríti-maragoni uwí-nónáwáífata kówándasa ¹⁴ Kírítimarafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aíntówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyááríka'a fafúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kóndamara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaaempa'o kárá'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kárá'umai kawé'á úmárówana Rípiyaa-marafa'-aempa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana ¹⁸ aafáyáara'a mifiyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwí-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mintáómpimbo kísau mo máún-kwaasi kísau mo máún-tantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paaí wétorowata ayáátááka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táónkomo wínda-amba ímba awánéta imáyáa éta kentáásí marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

²¹ Imáyáa ówándasa ayáátááka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a taména séna Kíríti-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwáí ínta úsino. ²² Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táón-aantemba sáwí'a ínifo waási ínta puwónaumne. ²³ Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'maráísana wiyómpakemba kempá'á kuména ²⁴ séna Póro fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawé'á uwánkáimba póna esé'o wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónááwe siyáíye. ²⁵ Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. Simásímintemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. ²⁶ Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne

Póro siyáíye.

²⁷ Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíriyaa-nompimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kisau-waasi sésa maragóní ewaatá kúne sésa ²⁸ ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááumbá ayáátáaka'a 120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa ²⁹ maragóní awáífá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnqfo sésa táátafesa ésa

éiyain-anda faútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráinata nóin-tantaara wéraiya awánánae sésa ³⁰ nompín-táómpinken-kisau-waasi imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa kári-taomba nompá'á múra túwówana ³¹ Póro

i-wáásiyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kisau-waasimo ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánááwe Póro súwasa ³² i-wáásí

kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.

³³ Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá náráafo káfé'a tómbá naaró. ³⁴ Kemá óraaka simátíme sé'a tómbá newaná túgo kawe'á ina'a mé'a ímba tai'ánááwe ³⁵ Póro simásuwena seyaafá'-wáásí túranka'a tómbá maiyéna Manikóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa ³⁶ awánowana tirunkó kawe'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷ mindómpín-táómpimba sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸ símú'a fówanasa mintáómba umbái tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awi'a wíti nompímbá maisu'márówana fetóí uráiyé.

Nonkó tufántááfan-éna mintáómba tawísísukain-ai.

³⁹ Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa awánomba mifá'á nonkó iyówana kawe'-áámáái wérowasa awánéna sésa mefátá iyónanasa kawe'-áámááífa'á póna táonko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰ táómba ta'ótóráin-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa fafúsúmaesa nún-taanka'o kára'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyááríka'a fafusínata áámááífa'a kónae sésa ⁴¹ kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a wérowana mimpímbá mintáonkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámífa'a tufántááfan-émena tawísísukaiye.

⁴² Tawísísuwowasa i-wáásí sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamonaé suwaná ⁴³ i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawe'ó iyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró. ⁴⁴ Tawímbai ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táonkoni taaimá maiyé'a minká ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawe'á úmaisá aápátá kógosa uráumne.

28

Mórita-marafata kógo uráunda-ai.

¹ Aápátá kawe'á úmaisá koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. ² Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbárafákén-kwáásí kawe'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowanansa ³ Póro iyáárí'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáamba taunkutúwasa ⁴ waási awánéna keáímbá sésa moórá-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkaimba póna káfé'a wen-ánóndáá

maéna waaifainkó fáinana puwíniye keáimbá suwaná ⁵ Póron-ayáamba tufimpín-úwana minkwáifáinkó tará'maena iyafimbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáásí Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíniyo. Marapá'á kunténa puwíniyo-imayaa ésa ayáátáaka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáásí maníkón-iye siyáawe.

⁷ Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápíriyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawé'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kowaéwánanasa ⁸ Pápíriyasi afowámbá áúiyankena ayánómbá naaewará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inái séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹ awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinakafa'a kúwasa ¹⁰ amoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwánda-kanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

¹¹ Árékísándiriyaafakemba moórá-nompin-taonkon-awí'a keáfáráwái-káro'-mánikó éna fiyúndámo torái-kánaá mimbáragóní nonkwaaúmpímbá wérowata kaumbo-wíyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba iyáteta wémeta ¹² Sísari-marafa'a Sáírákusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta ¹³ nompín-táómpimba iyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a Piútiyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴ Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa ¹⁵ Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápiyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáásí wááumo wai-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á amoí úwana arunkó kawé'á uráíye.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

¹⁶ Póron-arunko kawé'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópakenkamani-waasigo Pórontafena séna ímba ánda-naumpa'o máinda úwoinaumpa'a ménana i-wáásígó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáa síwá'náti ámáámba ímba taráíyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe. ¹⁸ Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá faú'ankanae sewasá ¹⁹ Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáíniye. Kesí Yúndaa-waasi aai simátinkané ímbo súná kesáái isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰ Yúndaa-waasisa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aai séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kára'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a simátimena Póro súwasa ²¹ isésa miwí sésa Yúndiiaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfésa aúfái agaimái túwááwana tiyáíye. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa

entáfésa sáwí-aai ímba wésimankaawe siyáawe. ²² Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'lo uwátínkáamba wéisaumpo mináái simásímínata ísáano siyáawe.

²³ Simásuwesa moóra-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa komésa minkánáa túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'áraiye. Naaófá'á Mósesemo agaimakáin-aaifinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aaifinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa ²⁴ isésa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiye suwasá ²⁵ miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyé. ²⁶ Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamái kawe'á wéowe. ²⁷ Miwítí imáyáago umbái taisaná táako aaimó isáísáféna tuwesará isaná túranko awánaisafena tógáfaa'la wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'lo isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'la kawe'á uwátinkausino Maníkó siyáaiye

Áísáya agaimaréna siyáaiye. Póro simásuwena ²⁸ séna kemá miyá owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'lo úmáimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métínkáin-aai fi'onkaa-waasi kosimátímakaundasa Maníkón-aai wéisaawe ²⁹ Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'la ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná aamoí éna ³¹ Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-aai simátíma'maena iyáaiye. Kámáni-waasi minááisáfésa ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáaiye.

Kemá Rúku súnda-aai tai'áaiye.

Rómu

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awi'a Fípiмба amúwana mátímakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínená póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífímbá kísau máinena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanae séna maarán-áái agaimái Fípiмба amúwana mátímakaiye. Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'o úmaesamo

nú-fasi'aenko ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáiyé. Sáwí'o úmaesamo nú-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba Maníkóní ámútankoma faútínkáísasa Ísuwe'a kááísamai aúí'a úmai méraawe. Maníkóní amáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana mátímakaiye.

1 Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí áse-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaiye. 2 Naaófá'á Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-aaí súwasa aúfái-wandaafimba agaimakáawe. 3 Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkáiмба óraakon-awi'a Téfitin-aísaafítantambo uráiwain-iyé. 4 Wení ámútanko Maníkómpákémbá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafeta minóráá-fásí'áémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iyé sune. 5 Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Maníkó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátíma'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. 6 Ísu Káráisitini waási-i'a iyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. 7 Minááisáfé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimaráúmpo ísáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-i'a iyantafena táántaraiwai ísáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái sune.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

8 Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkúmbo on-áái'gó seyaafá'-áémpá'-wáásí'fá'á wété isasá ísáawa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa é'a Maníkómpá'á súwi sune. 9 Maníkóní kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni áse-aaí simátíme'a kembiwísáfé'a inái símae'o iyúnda Maníkó wéisaiye. 10 Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai úmae iyé'a aráái'mo táínamo e aambá wisínkéná'a Rómu-naopaken-kwaasise'a koméraano sune. 11 Maníkóní ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafé'a fasi'ámai imáyáa iyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. 12 Miyámó ina'o é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. 13 Kesí waásisono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáínifo maanáái ísáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'o únda moórá-tantaako ta'ótóráísa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóní aambó aráátimewanasamo arááiwaéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. 14 Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó ísaraawiye ímbo

ísaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵ Miyámó únda Rómu-naopa'lo méraan-kwaasi ásé-aaí kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶ Ásé-aaísafe'lo ímbo sigaesáfé'lo únda maarán-ááín-iye. Ásé-aaísafesa timankúnkumbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaísafetaamo érai'emo séta simankúnkumbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisá méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaísafesa érai'emo sésamo timankúnkumbo owísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aúí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáíye.

Maníkómbá tínaaembo uwámakaan-aaí.

¹⁸ Maníkó maanáái aráásímakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aaigoni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíniye. ¹⁹ Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíniye. ²⁰ Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kifé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'lo i-fásí'aémbá kawé'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aaí kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'lo ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. ²¹ Maníkó mérain-aaí ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'lo mósá marésamo érai'a mérariyemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Maníkó maé'mae'lo iwáín-ímáyáá ímba mósá marésa waási áuwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyááríka'a miwí túma sáwí'a wéowe. ²⁵ Maníkón-aaí érai'-aaí taraisésa karo'-áái arááiwaesa Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máémba wemó uráintantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá marááraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaai'waimbá tiyuwésa keiyái kesuwaainíné sisaná kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaainíntómbá tiyuwésa keiyái kesuwaainí kesuwaainíné símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníkó miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

²⁸ Maníkó wenáái érai'-aaí taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkení'lo ombá uwófi'a

wéowe. ²⁹ Fí'o-fi'o-sawi-imayaago miwífimbá óraa'a isasá sáwí'lo ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aaí símae nésa ³⁰ túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tíyamba uwánkesa sáwí-aaí simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawikisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-tai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníkó áamámba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ifátúwáamba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Maníkó aaifimbó wémaitinkain-aaí.

¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'lo owí sáwí-meyamba maénááwe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwára'á miyá-sáwí'ó ombá póna aaifimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maénááwe. ² Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupíse úmimo miyámó in-ááisá ísaraumne. ³ Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'lo owí sáwí-meyamba maénááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aaifimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíniye ímba seró. ⁴ Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímimba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-iye ímba seró. Sáwí'lo ombá tuwé'a Maníkómpá'á tíyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵ Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'lo ombá ímba tuwé'a Maníkómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae iyóntafena Maníkómó aaisambó sénamo arupíse-sawimeyambo tíminda-kanaa títana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íniiye. ⁶ Minkánáá títana seyaafá'nánká miwítí kísausafena kawé'-meyané sáwí-meyane anondáá timíniye. ⁷ Kawé'á úmae iyésa sésa Maníkó kentáá súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'lo onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'lo iyani'a uwátinkainiye. ⁸ Kesáfé-ímáyáá aantemba ésa kawé'-áái tínaeni'a uwámesa sáwí-aaí arááiwaéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíniye. ⁹ Sáwí'lo owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbai-tántáá'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰ kawé'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínifo arupíse úmai-meyamba tímíniye.

¹² Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'lo ontáféna méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóni áwáuwara'a aaifimbá maitinkáiniye. ¹³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááiwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síniiye. ¹⁴ Maníkó fí'onkaa-waasi

wení áamámba ímba simátímakowasa miwítí imáyáafinkembo minámáámbó arááiwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵ Miyámó ombá Maníkóni áamámba miwítí imáyáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aaí wéna kawé'ó ontáféna minááígó séna kawé'an-owe séna sáwí'lo ontáféna sáwí'an-owe wésiye.

¹⁶ Moórá-kanaamo títanamo éna Maníkó Ísu Káráisitintafena sínana wemá

waásiti imáyáa aúpá'-ímáyáa tuwímbarena aaifimbá maitinkáíniye. Ásé-aaimo simátimunda minááíwára'á simátimune.

Yúndaa-waasi Maníkóní áamáamba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-aaí.

¹⁷ Yúndaa-waasisa únemo sewí isáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawe'-úmaisamo méraundasa Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸ Minamáámbá ísaraantafe'a Maníkómbó arááímo tainí'o on-áái isé'a kawe'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanaa'á tuwímbare'a ¹⁹ óraaka sé'a kawe'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sama kátinketa ²⁰ táá'o ímbo isáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáásí aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa sùne-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹ Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwára'á mináái arááiwaéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwára'á ímba miyán-oro. ²² Aare-úméné waai-úméné ímba orómó sembá kembiwíwára'á ímba miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwára'á sáwí'a é'a minkáró'-máníkóní naaúmpa'o sáwí'o ombá mindá ifá'á túwáaro.

²³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máráámbanifo minamáámbá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-awí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáíye.

²⁵ Yúndaa-waasi ontáfé'a túma káramai araenáemba wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaémbo Yúndaa-waasi ombá mindá kawe'á uwátínkáífo minamáámbá ímba arááiwaémbo Yúndaa-waasi é'a túma káramai araenáemba uráamba mindá ímba kawe'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶ Fí'onkaa-waasi ímba túma káramai araenáembo

owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwaéwanamo ímbá Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo káramaimo araenáembo owíyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma káramai araenáemba uráambanifo minamáámbá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímba túmo káramaimo araenáembo owí minamáámbá arááiwaéwimo ésa aaifimbá maitinkánááwe. ²⁸⁻²⁹ Túmo káramaimo araenáembo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-fo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitíyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fí'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafó Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

¹ Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo. Túmo káramaimo araenáembo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo sembó ² sísai íya'o é'a anondáá sé'a kawe-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³ Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa

ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-ofo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiye. ⁴ Waási karo'-áái wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáféna símai aúfáífimba agaimaréna séna

enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aaifimbá maenkánaáfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáíye.

⁵ Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símimba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó.

⁶ Maníkómó ímbo arupíse úmaimo mérainkakaa ánaaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷ Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'o intáféta kesáámó sáwí'o úndasafenasa Maníkó aaifimbá maisínkáimba sáwí'a iyésá ímba senó.

⁸ Miyán-karó'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'o úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíniye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfesa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Maníkó miwí aaifimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíniye.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmaimo méraan-aai.

⁹ Kemá Póro mináái imáyáa é'a súné. Maníkón-aúranka'a ímba maarániye. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súné. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. ¹¹ Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawe'-úmai

awánésa Maníkóe'a méranae ímba wésewe. ¹² Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááiwaesa kosaambaí ésa

ímba kawe'á wéowe. ¹³ Waási puwésamo kawáá'o ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátiyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá ¹⁴ óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ ááéma tínkamowasa púwówi mésa ¹⁶ nópa'o tí'o úni'a úmai

umbai-tántáá'á tímésa ¹⁷ ímba faru uwátinkesa ¹⁸ Maníkón-áároi ímba inkaisésa ifátuwesa méraawe agaimaréna siyáíye.

¹⁹ Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamámba séna mináái arááiwáéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a sáwí'a éta súná arupíse úmaisá méraumnesa ímba érai'a súné. ²⁰ Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta seyaafá'-ámámbá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawe síníye súndasa karo'-ááísá súné.

Áamámba iséta sáwí'a uráumnesa súné.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáín-aai.

²¹ Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo arupísemo uwátínkáín-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááísáfésa naaófá'á Mósesee Maníkón-aai simátímakowiye minámbá paápé índa-aai simátimesa agaimakáawe.

²² Waási Ísu Káráisitafesa sésa érai'a kentáásí sáwí-imayaafinkemba

awásiyukaiye sewaná miwísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáimba mimbórá-ámbá wéraiye. ²³ Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómbó arááimo táinda-i'lo úmáimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna ²⁴ Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaipinkembo awátinkena Maníkón-aúranka'a arupíse uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁵ Maníkó séna sáwí'lo om-béyámbá maitiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwínana wení naaemá kumíníye siyáimba minááísáféta séta érai'a miyán-íye súndasafenasa kentáásí sáwí-meyamba wémáisiyuwaiye. Ááemo sáwí'lo uráamba Maníkó ímba ááema sáwí-meyamba tiména wemá arupíse ímbá awánáiyantafena séna ánaaemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáíníye siyáiyé. ²⁶ Káfé'a Maníkó arupísemo ímbá awánáiyantafena waásimo sáwí'lo ontáféna imáyáa éna maará wéiyé. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-meyamba maitiyúwáín-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

²⁷ Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. Ímba kentáásí kawé-kísáúsáféna-ífo Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸ Simátimunda érai'-aain-íye. Maníkóní áamáanta ímba arááíwaundasafenasaan-ífo wenááísafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa wéuwasinkaiye. ²⁹ Ímba Yúndaa-waasi aantembanífo fí'onkaa-waasiwara'lo túwa'nai índasafena Maníkó méraiye. ³⁰ Mimbóráwígó Maníkó ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹ Wenááísafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó arupíse uwásínkáísata miyáumai Maníkóní áamáamba ímba tuwéta minámáánkóní áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena arupíse úmai méraanemo Maníkó siyáin-ai.

¹ Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kúsasafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴ Moórá-ai ísáaro. Moóráwígóni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimífo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵ Maarán-áái érai'-aain-íye. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-ai Maníkó ímba wésífo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'lo uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-íye. ⁶ Kawé-kísáúmó máéntafena Maníkó

ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáiwain-iyé Maníkó sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiye. Minááísáféna naaófá'á Téfiti aúfáífimba agaimaréna séna

⁷ Maníkó sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiye. ⁸ Sáwí'o owí Maníkó ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiye agaimaréna siyáiyé.

⁹ Mináái túmo kárámaimo araénáémbo uráawí Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téfiti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiye-aai siyáiyé. Fí'omba mináái

sé'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Émbaramu áuma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna ¹¹ Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáuma kárámai araénáémbo uwó súwana miyá uráiyé. Miyáumai túmo ímbo kárámaimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e séna timankúnkúmba ontáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáá síwá'náraamban-iyé wésewe. ¹² Súmo kárámaimo araénáémbo úndawisa wemá kentáá síwá'náma iyésá súne. Ímbo súmo kárámaimo araénáémbo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramuntafeta kentáá síwá'náma iyésá súne. Émbaramu áumo ímbo kárámaimo araénáémbo urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwá'nán-iyé.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí Maníkó símai fasi'ámakaimbo timínda-aai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai séna ewé enaísaafitantambo íyawíye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímba Émbaramu Maníkóní áamámba arááíwákontafenan-ifo amankúnkúmba úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai siyáiyé. ¹⁴ Maníkó símai fasi'ámakon-aai Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwisafena ímba siyáifo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵ Ámáán-aai wéraisasa taráíyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiyé. Ámáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísísina ámáán-aai wéraiye.

¹⁶ Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-aai siyáiyé. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo íyawí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyawí Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíníye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmba uráintemba timankúnkúmba owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta

simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé.
 17 Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna
 séna

fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma
 óne Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Maníkó púwómpinkembo iyáfasintinkaiwai éna wemó
 aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu
 amankúnkúmba uráiyé. 18 Waási ímbo paápé íyan-tantaatafena Maníkó
 Émbaramuntafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna
 fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
 enaísaafitantambo iyawi

sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáinka'a pósa paápé uráawe. 19 Ááéma Émbaramu
 waurámbá kéna sáwífa'-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó
 Séraa age-ínimbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai
 imáyáa éna 20 Maníkó símimo fasi'ámakon-aaisafena érai'e séna ímba kae'-
 imáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna 21 séna Maníkómó
 símimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíniye séna 22 miyáumai
 Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai
 méraane siyáiyé.

23 Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramuntafena
 aantemba siyáifo 24 kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó
 Ísumba pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e
 séta simankúnkúmba úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe
 wésiye. 25 Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáásí sáwí-meyambo
 maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména
 kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa
 pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye.

5

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aai.

1 Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó
 wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitini
 kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbórái'a úmáis méraumne.

2 Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó úwoj
 wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámó kain-áémpátá
 méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiyé.

3 Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraimba sirunkósá aamoí isatá
 minúmbái-tántáá'ó wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesarái ínta

4 mindásafena Maníkó séna kawé'-úmai méraawe sisatá mindásafeta
 weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiyé.

5 Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba
 awinkáínda póna ímba sigaesá íniye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá
 ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénaamo óraa'-imayaamo
 ímba aráásímimba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa
 póna ímba sigaesá wéiyé.

6 Kesáá ímba fasi'ámai méraawanana Maníkómó siyáin-kanaamo
 tiyáimba kesáámó sáwí'o úmáisamo méraundafinkembo kusúwa'nai
 índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáiyé. 7 Arupíse-waasigombo áwa'nai

ondasáfé'a puwónaemo senkaka umbái taisinó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi ina púwówaisino ímba isáúmne. ⁸ Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáye. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéaraasimiye. ⁹ Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráisiti érai'a kentáási sáwí-meyamba maisíyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. ¹⁰ Kesáá Maníkómbó síyamba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráisiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹ Ímba mináái aantembanifo maarán-ááiwará'an-íye. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti Maníkónté mimbóráí'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹² Maarán-áái isáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyaimba póna sáwí'o on-ámbá paápé uráíye. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paápé uráíye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. ¹³ Maníkómó Mósesembo áamáambo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráamba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aai ímba agaimakáye. ¹⁴ Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo iyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráiyowasa wempákén-kwáási tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé índawimo índanteni'a éna Káráisitimo tuwímbai-tantaa'o índanteni'a ímba uráifo ¹⁵ sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-íye. Ándámu Maníkón-aai taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo iyómba érai'-aain-ifo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kawe'á uwátínkáfa'a iyímba minánkó iyáákaraiye. ¹⁶ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó ímbá kawetá uwásínkáíye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupíse uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááiwaéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráisiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáíye. Maníkóntáféna súwa'nai uwómó sewí úwoi kawe'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupíse uwátínkáisana Káráisiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisauwígomba wéiyaakaawe.

¹⁸ Énifo minááiígóní áwáuma maarán-ááin-íye. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónáawe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráisiti kawe'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'o úmáimo maé'mae'o iyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráimbanifo moóráwigo Ísu Káráisiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwífa'nanka arupíse wéuwatinkaiye.

²⁰ Sáwí'lo umbá Maníkó wení áamámba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráiyé. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráiyé. ²¹ Ááema sáwí'lo urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááiwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáiwaisa ta'ótóráisata wenaúranka'a arupíse úmaisamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aúítaamo úmaisa maé'mae'lo onda-íta wéuwasinkaiye.

6

Ísuwe'a kááísamaisaamo méraunda-aai.

¹ Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranæ ímba seró.

² Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneka'ó ta'ótotuwenamo wérintemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³ Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráisiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena iyísata méraumne. ⁴ Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráisitiyeta puwúnasasa utaráawataaraa únanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fí'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba kentáá iyáfasinakenaaraamba uráísata aúí'a úmaisa méraumne.

⁵ Ísu Káráisiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba iyáákaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káráisitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúí'a úmaisa méraumne. ⁶⁻⁷ Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo ímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisana kentáásí sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áínana kesáámó sáwí'lo úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'á pukáísana kentáásí sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸ Ísu Káráisitiye'a pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹ Maarán-ááisá ísaraumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba iyáfasinkaisana puwí-fásí'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰ Aoisaambó ombó tai'áíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna iyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹ Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwí'lo úndawisa ímba ta'ótotuwenana wéraisata méta Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa-e-i'a úmaisa méraumne.

¹² Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'lo owí kembiwí ímba ta'ótoraino. ¹³ Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo iyáfasintinkaisa'lo méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawé-kísáú aantemba máéro. ¹⁴ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'lo uwátínkáín-aai.

¹⁵ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáárá'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo

súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta íyóno. ¹⁶ Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aaí ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaímo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátinkainiye. ¹⁷ Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aaí simátíma'maesa íyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁸ Sáwí'o uwái ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹ Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aaí simátimune. Ááéma sáwí'a ónae sé'a fí'o-fí'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawel'á ónae sé'a kawe-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-i'a oro.

²⁰ Ááémo sáwí'o uwái ta'ótokonka'a kawel'-ímáyáá ímbo umbá ²¹ sáwí'o uráamba káfé'a tigaemá wéiye. Sáwí'o untáféna ímba kawel-tántáá'á kentópa'a tiyáíye. Miyá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a wéowe. ²² Maníkó sáwí'o umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a Maníkóndé-i'a úmai mé'a aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³ Sáwí'o owí-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaaamo maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

7

Maníkóní ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-aaí.

¹ Kesí waásisono. Seyaafá'nánká amáán-aaí ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a amáán-aaigo káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. ² Amáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaaikómó aúmó aráínka'a awaaínkó wesé'a káásamaiméraisana awaaikómó puwísanamo ímbá káásamaimoméreyamba wétai'aiye. ³ Awwaaikómó méraínka'o aaregómó fí'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iyé sefó awaaikómó puwínanamo éna amáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iyé.

⁴ Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba ímáayáa é'a Ísu Káráísitiye'a káásamaimoméraantafe'a pukékaambo úmimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaífo Ísu Káráísitiye'a káásamaimoméraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóní kísau wémaewe. ⁵ Ááéma sáwí-imayaasafeta siráásafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta ímáayáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta siráásafeta éta sáwí'a

éta puwónda-amba arááiwaeta ⁶ miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááeraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta

aú-amba Maníkóní ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóní amáámbo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aaí.

⁷ Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyé ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸ Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wérimba pó'a minámáámbá taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkaka sáwí'o únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsino. ⁹ Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawé'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaeemba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráíyaunda ¹⁰ mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááiwakaundarakaa kawé'-úmai mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. ¹¹ Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'á simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹² Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-áái Maníkón-aai arupíse-aai kawé'-ááín-iyé. ¹³ Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraifo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiye. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aai.

¹⁴ Ámáámba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóní kísau wémaumne. ¹⁵ Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-iyé sune. ¹⁷ Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune. ¹⁸ Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wérais'a awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹ Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune.

²¹ Áwáuma maarán-iyé. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena íyísa'a ²² kesirumpimbá Maníkóní amáántafe'a aamoí úndanifo ²³ moórá-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisísaná Maníkóní amáámba kawé'-ámáámbá pó'a arááíwaenae súndawi tafisísaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiye. ²⁴ Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba náawa siyáiniyo súnana ²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti síyáisa'a Maníkóntáfé'a súwi sune.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní amáámba arááíwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

8

Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'lo on-áái.

¹ Miyáumai Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitiyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ² Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráísiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmaisá méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye. ³ Maníkó wení ámáámba siyáimbanifo sáwí'a ónae séta minámáámbá ímba kanaatá arááíwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmaisá méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaaemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáfewe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'lo úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa kumpukáiyé. ⁴ Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní ámáánkó siyáintemba miyásá úmaisá arupísesa ónaumne. ⁵ Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-i'lo owí wení kawé'ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶ Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní ámáámba ímba kanaa'á taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásiyáámbán-owe. ⁸ Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táínda-i'lo iyawi Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹ Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'lo tirááímo táínda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráísitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwai ímba wení waásin-owe. ¹⁰ Ísu Káráísitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'lo uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹ Maníkó Ísumba pukáimpinkemba iyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwará'ó éna puwíyampinkemba iyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹² Kesí waásisono. Mináái imáyáa iyata ímba kentáásí imáyáafinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmaisá méraano. ¹³ Sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ína'lo sáwí-imayaamo tuwé'lo é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴ Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwai ímba inkáitinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáisa'a Maníkómbá áante'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶ Kesáá séta Maníkón-áánintonta únesaamo súnnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iye wésiye. ¹⁷ Maníkón-aráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisá

maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wérainmba póta ánaemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aii.

¹⁸ Maarán-áái imáyáa é'a sé'a érai'a Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfímbó wérainmbai-tantaatafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹ Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako wai-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰ Naaófá'á Maníkó uwámakaintantaatafena séna kawáá'a uwáwíniye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-imáyáa éna séna ²¹ ánaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáitinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íniye. Kesí iyámpóimo faútínkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéiniye Maníkó minímáyáa uráiyé. ²² Maarán-ááisá ísraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakaintantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paapé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. ²³ Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakaintantaa'ó simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴ Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóiya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánasuwaunda-tantaatafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta méta séta érai'a paapé íniye séta ímba suwesarái ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶ Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íniyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷ Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááimo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáási imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisiaye.

²⁸ Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-imáyáa éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹ Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaa'o-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰ Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aii.

³¹ Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó iyamba ímba kanaa'á kentáa íyáákanaawe. ³² Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíníye. ³³ Maníkó kentáa

wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisínkánaáawe. ³⁴ Tuwímbai-waasi kentáásáfésa puwíwae sésa ímba aafimbá maisínkánaáawe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna iyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai ena Maníkómpá'á inai wésiye. ³⁵ Miyá intáfésa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tındawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'ó uwásínkétaawe sááimo táindasaawe unáánkwátói-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tında Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. ³⁶ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfésa sésa tínkamónasa puwíwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfésa tínkamónasa

puwíwae símae iyówe

agaimaréna siyáíye. ³⁷ Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba imáyáa únana Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáísata miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹ Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Maníkó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wiyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'ó wérain-tantaa'e ánaaembo paapé ında-tantaa'e wiyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Maníkómó úmakaintantaa'e miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Maníkómpá'ó méraundafakenta síyááwanasa Maníkó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-aai.

¹ Kemá Póro Ísu Káráísitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Maníkóní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ² Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á imáyáa únana sirumbá isaná sirunkó umbai támae iyíye.

³ Miwí Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó iyámaiyanamo Maníkómó siyuwáinanamo Ísu Káráísitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-íye sune. ⁴ Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Maníkó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení amáamba simátimena símai fasi'ámakain-aai simátimena Maníkón-ímáyáámó mósá maráán-amba aráátimuwasa ⁵ ááéraan-oraq'-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-íye.

⁶ Maníkó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó fasi'ámakain-aai taráiyaiye ímba sénáísaiye. ⁷ Émbaramun-aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-ófo tuwímbai Maníkóní iyámpói owaná naaófá'á Maníkó

Émbaramuntafena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníkó siyáíye. ⁸ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-ofo Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáíwai aantemba Maníkóní waásin-owe. ⁹ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-aai séna súnda-kanáa tína'a méraanana Séraa waáyámpói ma'ankáíniye siyómba ¹⁰ mináái kentáa síwá'náma Áísákintafena siyáíye. Wemá óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampoi ¹¹ ímba matínkaroyasarai miniyámpói'yái ímba kísau maiyóyanka'a ¹² Maníkó minínkóntáféna séna ení iyámpói'yaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíniye siyáíye. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpói'yaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíniye siyáíye. ¹³ Maníkón-aai aúfáífimba miniyámpói'yáisáféna agaimaréna séna Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-iyé. ¹⁵ Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune siyáíye. ¹⁶ Miyáumai ímba waási tirááimo taintáfénawe waási kawekísáúmó maíyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Mósesé méronka'a Ísípi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó séna seyaafá'-márafákén-kwáásí kesí fasi'aéntámbó enane'ó úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a iyáfasinankaraumne Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááimo tainí'ó énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááimo tainí'ó énamo tirumbó máráantembo ímbá tirumbá máráantemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹ Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisinkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisínkáínta mindá sáwí'an-iyé mináái ímba seró. ²⁰ Kembiwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-aai anondáa ímba seró. Maarán-áái imáyáanoro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-máramá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkao ímba wésiye. ²¹ Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáí'-máramá maiyésa kae'-ánáfeumba úmaresa moórafimba úwoi-kísau maésa moórafimba kawekísáúmó máemba mindá miwínén-iyé.

²² Maníkó miyaráámbá wéiye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'ó uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááéma ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye.

²³ Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásínkáinta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'lo uráan-kwaasi ímba ááéma tínkamimba timu'maréna méraiye.

²⁴ Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵ Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne.

²⁶ Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'lo méraawisafe'a ánaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáíye. ²⁷ Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáamááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'lo úmáimo méraampinkemba tiyáíníye. ²⁸ Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáíye. ²⁹ Moóráfa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino

agaimaréna siyáíye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo uráan-ai.

³⁰ Minááígóní áwáuma maarán-íye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmáimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráisitín-ai isésa timankúnkúmbo ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye.

³¹ Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'lo úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe.

³²⁻³³ Maníkóní amáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-ai aúfáífimba Ísuntafena símai agaimaréna séna

Maníkó séna ísáaro. Sáiyóni-naopa'a moóra-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'lo timankúnkúmbo iyawi ímba tígasesáfésa

ónááwe siyáíye

mináái agaimaréna siyáíye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáíye.

Óntanka'lo tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáámbá fánááwe.

10

¹ Maanááímó simátíménda ísáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'lo úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inai símae'a iyúne. ² Yúndaa-waasi Maníkóní

kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aigoni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. ³ Maníkómó wenaúranka'lo arupísemo uwátínkáín-amba

ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. ⁴ Ámáamba arááiwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááiwaén-amba Ísu Káráísiti séna minámbá tai'áífo kesááisafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáimbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵ Maníkó Mósese sembo simámakain-amaamba arááiwaénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainiye

sen-ááisáféna naaófá'á Mósese agaimaréna séna minámáámbó seyaafá'ó arááiwaiyawí

kawe'-úmai ménaawe

siyáíye. ⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wiyómpa'a iyénawa Káráísitimba áí'maenawa kumíníyo. ⁷ Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a kuréwa

Káráísitimba áí'maenawa tíníyo. Miyán-áái

ímba seró. ⁸ Maníkón-aai kentirumpimbá

ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáíye. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda ⁹ mináái maarán-iye. Ísu kentáásí Fasi'aénkón-iye

afora'ó simátimé'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. ¹⁰ Maníkón-aaisafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa

wenaúranka'a arupísesa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. ¹¹ Maníkón-aai

aúfáífimba agaimaréna séna

siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba

íyawí ímba tigaesáfésa ónááwe siyáíye.

¹² Mináái seyaafá'-wáásí Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáíye. Maníkó seyaafá'nánká'ó

káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwae sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. ¹³ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'o úmáimo

méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íníye

agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo isááwimo ombá minááisáfésa

timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo kosimátíméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á isááwe. ¹⁵ Ímbo

tí'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aai

aúfáífimba agaimaréna séna

ásé-aaimo kosimátíméwi

aamoí wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráíyaawe. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awí'a Áísáya

agaimaréna séna Fasi'aénkóo kawe'-áái kosimátimunasasa

minááisáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáíye. ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaimo simátíméwasamo isésamo ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸ Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aai érai'a é'a isaraawe súne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

seyaafá'-márafá'á wénesa simátímúwana

minááígó wété uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóní áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-iyé. Naaófá'á Mósese Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna

Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafe'a sé'a úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a tirunkó sáwí'a uwátinkainiye

Maníkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyówana ²⁰ ánaaemba Áísáya ímba áá'a úwana agaimaréna

séna Maníkó séna nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aaí ímba sewífá'á paápé uráumne.

Maníkómbá aráásíméro-aaí ímba sewífá'á paápé uráumne séna

²¹ Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a wéowe

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáiyé.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátinkáin-aaí.

¹ Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi ímba ánaaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a Émbaramun-aísaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne.

² Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba ti'mátukaiye. Íráiyaan-aaí agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³ Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísisuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póimo tufú'maimo agaimaráán-taarema tawísísukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwará'á sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴ Maníkó simámena séna ímbanifo kesí waási méraiyantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a

ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵ Miyámó uráintemba kifé'wara'a Maníkó arumbá uwátinkáiwaisafena Yúndaa-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe. ⁶ Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawé-kísáúmó maiyáawin-anondaa ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

⁷ Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátinkáin-amba saafá uwáása owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba ísááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna tuwesaraí uwátinkaumne súwana tuwesaraí úwasa ímba kanaa'á aaí ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe agaimaréna siyáisana ⁹ Téfiti agaimaréna séna

tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawé'-úmaisa méraumne síyambanifo mínimáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa

sáwí-meyamba maenááwe. ¹⁰ Miwí túramba kafíkurainasaraamba ímba awánánááwe. Miwítí umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áíniye

Téfítí siyáíye. ¹¹ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aai taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáín-aai isésa érai'e sembá Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenaé sénááwe. ¹² Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawé'-ámbá arááiwaesa kawé'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa kawé'-ámbó arááiwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfáaraumai kawé'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawé'-ámpá'ó métínkáín-aai.

¹³ Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iyé súne. ¹⁴ Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáíyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenaé sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawé'-ámpá'á métínkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵ Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkómpá'á tíyana Ísu Káráisitíni waási-i'a uwátínkainda pukésa iyáfasinesaraamba ónááwe.

¹⁶ Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááímó tafámbaimo Maníkómbó ámémba mintómbá mútú'a Maníkóndén-iyé. Tuwímbaimo sésa mintái-ánú'á Maníkóndén-iyé sembá mintáímá seyaafá'á wendén-iyé. ¹⁷ Moórá-taigon-awi'a órífima kísaufa'a wérain-taima mintáíyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minórífí-táígó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táígó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráíye. Afáá'-órífí-táígó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸ Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne ímba seró. Mintáígó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáígómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé iyóro.

¹⁹ Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá máafusu'maraindasafena ayáánamai anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰ Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro. ²¹ Yúndaa-waasi ayáánamai-úramban-ofo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. ²² Maníkó tuwímbai arumbá uwátínkena tuwímbai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawé'á uwátínkáíye. Kawé'ó uwátínkáípa'o ímbo maé'mae'o íyanamo éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íníye. ²³ Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tíyena ááémo maé'ópa'a

mótinkainiye. ²⁴ Fí'onkaa-waasi afáá'-órífí-táígó ayáanamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawé'-órífí-táífimbá máafusu'makaimba mindá umbái taráiyé. Yúndaa-waasi kawé'-órífí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táígó ayáanamai anai'uwásukaifo aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbái táinda kanaa'á íniye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátinkáin-ai.

²⁵ Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafo sé'a afora'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'ó úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métinkáíwai Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti sáwí-imayaa maitiyuwáiniye. ²⁷ Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a símaimo kááísamakaunda-ai paápé íniye Maníkó siyáiyé

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiyé.

²⁸ Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-ai taráiyamba pósa Maníkóní namuro-wáásiyáámbá ompínkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai kááísamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹ Maníkó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátinkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íniye.

³⁰ Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-ai taráiyawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹ Yúndaa-waasi Maníkón-ai taráiyawana kembiwímó arumbó uwátinkáintemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye. ³² Seyaafá'nánká Maníkón-ai taráísúwana Maníkó séna sáwí'ó ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáiyé.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-ai.

³³ Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aimo Maníkómpá'ó wéraitimba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴ Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo ímbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máín-

kisau ímba kanaa'á táísái úmai wémaewe. ³⁵ Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwái póna wemá ísarena tímíwain-iye agaimaréna siyáiyé. ³⁶ Maníkó seyaafá-tántáá'á úmáráísana wení fasi'aémbá wéraitafena seyaafá-tántáá'á wéraitimba pósa wenáwí'ó mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'ó óraa'ó úmae iyimba érai'-ainiye.

12

Maníkóní kisaumo máén-ai.

¹ Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáintafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe. ² Marapá'-waásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó iyamba Maníkómó sin-ááisáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawekísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó ímbá isánááwe.

³ Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kísau mo máemba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé iyóro. ⁴ Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kísau máisana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵ miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máisa méraunanasa ⁶ Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáási kísau máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó timénamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-iyé sé'a miyán-oro. ⁷ Fasi'aémbó timénamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó timénamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. ⁸ Fasi'aémbó timénamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-ófo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-ófo miyán-oro. Kawé'ó uwátínkááwi aamoimó iyapakemba miyán-oro.

⁹ Moórá-moramó tirumbó tímémba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kísau tínaaemba uwáme'a kawekísáú tal'ótóráaro. ¹⁰ Ísu Káráisitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá máráamba aamoí é'a méraaro. ¹¹ Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesarái ína'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawé'án-oro. ¹² Ísu Káráisitimo kumíndasafe'ó amu'maré'ó méraamba tirunkó aamoí ínana umbai-tántáá'ó kentópa'ó wéraimba ímba imáyáamo iyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inái símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³ Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tíya'ó é'a tóné naané tíméro.

¹⁴ Sáwí'o uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátínkaao ímba síyamba kawé'á uwátínkaao seró. ¹⁵ Aamoimó owisé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawisé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶ Mimbórá-ímáyáá é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáasa kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷ Sáwí'o uwátínkarewa'ó é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸ Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹ Sáwí'o uwátínkaiya'ó é'a anondáá ímba miyá iyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímíniye. Mindásafena Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'o iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a méyámbá tíménaumne siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáimbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'o uwátínkáántafesa tigaemá íníye agaimaréna siyáíye. ²¹ Sáwí'o owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawekísáúgó sáwí-kisau gomba íyáákaino.

13

Káráwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-ai.

¹ Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyonkissau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye. ² Marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisiyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maénááwe. ³ Kawe'ó owí káráwiyaan-oraa'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'o owí káráwiyaan-oraa'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraa'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'o é'a kawe'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴ Káráwiyaan-oraa'-waasi túwa'nai íya'a kawe'-úmimo méraiyan tafena Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'o é'o é'a miwí táároi inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba tíménááfo inkáísóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'o owí sáwí-meyamba tíménááwe. ⁵ Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkénárúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. ⁶ Miwí miyán-kísáúmó máémba miyán-kísáú maíyan tafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakísí ⁷ fí'o-fi'on-takísí orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-ai.

⁸ Óntambo tímakaiya'a ayáátáaka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakainamaamba wéaraaiwaewe. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-íye.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰ Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹ Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráísitin-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáínda-kanaa kárika'a tinda póta méraundasa káfé'a mínkánaá kárika'a tíníye. ¹² Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba taí'áimba pó'a kárika'a wíyómpa'o sámokaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kissau tínaaemba uwáme'a tiyáántánkwimái kawekísáú maé'a méraaro. ¹³ Sámokaain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawe'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawekísáúmó maíyan tafé'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. ¹⁴ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá ímba ewé

siyamba tínaaemba uwáme!a Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe!a sé!a kentáará!á káráwiyuwo seró.

14

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí!a oró-áái.

¹ Ísáaro. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi!ámaimo arááiwaéwisafe!a ímba tiyuwé!a keséta méraaro siyamba miwítí fí!o-fi'on-imayaasafe!a ímba aaisambá símai tuwínáaro. ² Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba owifínkémbá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náúndasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa!ó ímbo fasi!ámaimo arááiwaéwi sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama!a ínta nánaumne sewasá ³ seyaafá-tómbó naawí pói-ama!o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí!a uwátínkáaro. Wenááísafesa timankúnkúmba ésa pói-ama!o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama!o naawísáfésa sáwí!a wéowe ímba seró. ⁴ Moóráwígóni kísau-waasigontafe!a sáwí!a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa!-waasigonde póna weyáárika!a séna kawé-kísáú maé sáwí-kísau maé óne wení óraa!-waasigo wésiye. Fasi'aénkó kanaa!á áwa'nai índa póna kawé-kísáú maéna fasi!ámai méniye.

⁵ Tuwímbai moóra-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráání!an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moóra-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moóra-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶ Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí!a mósá maránae sésa moóra-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí!a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá!á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí!a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá!á súwi wésewe. ⁷ Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iyé. ⁸ Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹ Ísu Káráisiti pukáan-kwaasiya!e úwoimo túmó aráan-kwaasiya!e káráwiyindasafena pukéna íyáfasinkaiye. ¹⁰ Mindásafe!a imáyáa é!a Ísu Káráisitini waási ontáfé!a moóra-mora-waasiti kísau ímba tuwiné!a sáwí!a uwátínkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísai índara!a Maníkón-aúranka!a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna síesai índasafe!a mindásafe!a waásiti kisaugomba ímba símai sáwí!an-oro. ¹¹ Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna méraundasafe!a sé!a kesúranka!a seyaafá'nánká kífesa ken-ímáyáá mósá marésa afora!á sésa érai!a emá Maníkó óne sénááwe Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹² Miyáumai minkánáámó tinda Maníkón-aúranka!a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáásí kisaugoni aambá kawé!-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááiwaiwae siyáin-aai.

¹³ Mindásafeta imáyáa éta moóra-mora-waasiti kísau ímba tuwinéna sáwí!a uwátínkáafo maarán-ímáyáá éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwí!a óne sefáínifo kawé!-aantemba ónae séta miyásá ónaumne.

14 Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iye ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátinkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátinkainiye. 15 Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a káráwiyoro. 16 Kawe-tántáá'án-iye sé'o ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásínkááfo sé'a káráwiyoro. 17 Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáará'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iye. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. 18 Miyámó ombá Ísu Káráísitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáísasa tuwánésa sésa kawe'án-owe wésewe.

19 Mindásafeta imáyáa éta aáno úmaisá méta moórá-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno. 20 Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naanasasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máin-kisaugomba sáwí'a ifáinifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáámba mindá sáwí'an-iye. 21 Póí-ama'e ándá-aran-done fí'o-fí'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawe'án-owe. 22 Mintántáátáfé'o imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-ímáyáásámbo ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawe'ó iní'a wéowe. 23 Tuwímbai-tontafe'a kae'-ímáyáa toké'a nánaum ina nánaumno sewí kentirumpinkén-ímáyáágó ímba naaó sín'o né'o é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-ímáyáágó kawe'án-iye ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-ímáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

1 Kesáa Maníkómpá'ó simankúnkúmbo fasi'ámaisamo úndawisa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ímbo fasi'ámaimo owí túwa'naisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta 2 kentáásí ewaa'ó méraawi Maníkómpá'á timankúnkúmbo fasi'ámae íyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. 3 Ísu Káráísiti ímba wesáfé-ímáyáa úmba waásisafena imáyáa uráíye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Maníkóntáféna séna símai sáwí'o uwánkaraawi pósa kembá sáwí'a uwásínkaraawe siyáíye

agaimaréna siyáíye. 4 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáamba maarán-ááísáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Maníkón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵ Ímba tuwesaraí ina'a fasi'ámai méraaro séna Maníkó túwa'nai iye. Ísu Káráisitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-ímáyáán-oro séna Maníkó túwa'nai isa'á ⁶ pó'a mimbórá-ímáyáá é'a mimbórá-áái sé'a Maníkón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowán-áwí'a mósá máráámba mindásafe'a inai sune.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-aai.

⁷ Ísu Káráisitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórá-mora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Maníkón-áwí'a óraa'a wéiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana Maníkómó siyáintembo índasafena mifásí'áén-ááímó paápé índasafena Ísu Káráisiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹ fí'onkaa-waasi sésa Maníkó arumbá uwásinkáísata wenáwí'a mósá maráúmne siyantafena Ísu Káráisiti kunkáiyé. Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnnda enáwí'a mósá maráúmne agaimaréna súwana ¹⁰ moóráfa'a agaimaréna séna fí'onkaa-waasisono. Maníkómó wempari'o úmakaiwai tirunkó aamoí ina'a kentirunkówará'á aamoí íno agaimaréna súwana ¹¹ moóráfa'a agaimaréna séna fí'onkaa-waasisono. Fasi'aénkón-áwí'a mósá máráaro. Seyaafá'-wáásísé'a wenáwí'a mósá máráaro agaimaréna súwana ¹² Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna Téfitín-afowan-awi'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana fí'onkaa-waasiya'o káráwiyíndasafena Maníkó íyáfasinankainasa wembá amu'maréna ménaawe agaimaréna Ísu Káráisitintafena siyáiyé. ¹³ Wesé'o méraiýamba amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-iye. Wesé'a kááísamai méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawé'á uwátínkáísana wení Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiýamba amu'maré'a méraamba mindásafe'a inai sune.

Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawé'-wáási-úrumba pó'a kawé'-ámbó arááiwáén-aai seyaafá'nánká isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne. ¹⁵⁻¹⁶ Maanáúfáífimbá tuwímbai-aai fasi'ámaimo simátimunda mináái imáyáa íyantafena ímba sáá'a isa'á sune. Fí'onkaa-waasifimba Ísu Káráisitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a sé'a maafí'ónkáá-wáási ení waási owaná ení Ufaen-ámútánkó ení waási-i'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó índasafe'a wení ásé-aai simátimune. ¹⁷ Ísu Káráisitíye'a kááísamai mé'a Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸ Ísu Káráisiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a fí'onkaa-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e siyantafe'a kísau miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a ina'a pó'a simátíménda ísáaro. Aai simátíme'a kísau maiyáunda ¹⁹ Maníkóní ámútanko fasi'aémbá símísa'a fí'o-fi'on-kísau ímbo awánaraan-kísau maimaé'a kuráúmne. Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráisitini ásé-aai simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráúmne. ²⁰ Kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráisitín-aaimo ímbo ísaraan-daopa'a ásé-aai kosimátiménae. Kosimátímaakaan-kwaasifimba ímba kosimátiménaumpo fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a

nónaumne sé'a minásé-áái ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne.
²¹ Naaófá'á Maníkón-aai
 aúfáifimba miyán-áái agaimaréna séna
 ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaaemba Maníkóní aambá awánánááwe.
 Ímbo ísaraawi ánaaemba Maníkón-aai isánááwe
 agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráisitín-aaimo ímbo ísaraan-kwaasifimba
 kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aai.

²² Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-aai simátimundara'a kempá'á kónae sé'a
 únda simátimunda-kisau go sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³ Kempá'á
 kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a káfé'a
 maandáópimpa'a kesí kísau taí'ásuwe'a ²⁴ kempá'á kónae-imayaa úne.
 Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméeraanana'a
 súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵ Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a
 Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶ Maníkóní waási Máséndóniyaa-
 marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawai taisasá Maníkóní waási
 Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí
 óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a
 mátimenaumne. ²⁷ Miwítí imáyáfinkembo miyámó ombá mindá kawel'án-
 iye. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitín-aai kosimátímakaamba
 pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo
 tímémba mindá kawel'án-ofo miyán-oro. ²⁸ Torupámakaan-ontamba
 maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a
 kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹ Kentí
 naaópa'a koméeraanana Ísu Káráisiti áfááraumai kawel'á uwátinkainiye-
 imayaa úne.

³⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a
 Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátime'a
 sune. Maníkómpá'á inai sumpo kewará'á súwa'nai úmai fasi'ámai inai
 seró sune. ³¹ Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yúndaa-waasi
 Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba érai'emo sewí sínkamofó sé'a súwa'nai úmai
 inai seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa
 aamoí iyantafe'a inai seró. ³² Minkísáú taí'ásuwaanana Maníkómó ewémó
 sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne.
³³ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inai súnnda érai'-aain-
 iye.

16

Kawel'-úmai méraaromo siyáin-aai.

¹ Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási
 Sénkíriyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ² Kesé wesé'a
 Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta
 méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro.
 Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwará'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³ Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaakón-áwí'a Ákwíraante'a kawel'-
 úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísausa wémaumne.
⁴ Ááema sínkamiyakai puwúyafo-imayaa ímba ésarai súwa'nai uráaya'a

aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fi'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵ Mindáraití naaúmpa'a Maníkón-ímáyáá ésa túwaandu owísáfé'a kawé'-úmai méraaro sune.

Moóráwigo-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá Èsiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶ Moórá-ininkon-awi'a Máriaantafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáá éna óraa-kisau wémaiye. ⁷ Kae'-Yúndáá-wáásí túwí'a Ándónaikasiye Yúníyasintetafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitíye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitíni kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sítékisintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwigo Ápérísi Ísu Káráisitíni aampa'á fasi'ámai arááíwáiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Árísítópurasini akúntáfé'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráisitíni waásisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindárai Fasi'aénkóní kísau wémaeyawisafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésísi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáá éna óraa-kisau wémaiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráisitíni kísau mo maénamo iyáákaraiwainte anówa kesínóraamba uráin-ininkontafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwí'a Ásínkiritasiye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóní waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwí'a Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámáánaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóní waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáá é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitíni waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-aaí ímba arááíwaesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawé'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáásí tínaaemba uwátíméro. ¹⁸ Miyán-kwáásí kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitíni kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tirááísafesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanáe sésa aaí simátimesa símai tirumbá faiyarááwasa ímbo kawé'ó úmáimo aaimó isááwi minkáró'-ááísáfésa érai'e wésewe. ¹⁹ Kembiwímó ásé-aaímo fasi'ámaimo taawiyáfón-aaí seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáá é'a aamoí uwátinkaumne. Kawé-kísáúsáfé'a imáyáá úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáá ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a kárika'a

waántáwankomba íyáákanaawe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae íyíntafe'a inái súne.

²¹ Kesé'a kisaumo máiwain-awi'a Tímóti kawé'-úmai méraaro siyé. Tuwím-bai-Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawé'-úmai méraaro sewé.

²² Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agaé'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóni waási úndasafe'a kawé'-úmai méraaro súne.

²³ Moóráwigon-awi'a Káyási kawé'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáásí mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwigon-awi'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawé'-úmai méraaro siyé. Moóráwigon-awi'a Kótasi Maníkóni waásigo kawé'-úmai méraaro siyé.

²⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyím-ba érai'-aain-iye sé'a inái súne.

²⁵ Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai ásé-aai simátimun-aai ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááísafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááisá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tísaafitantamba uráawiye minááígóni áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶ Maníkón-aai simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paápé íniye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáásí minááígóni áwáuma isánááwe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa taawiyafiyantafena minááígóni áwáuma paápé uráíye. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá'-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-iye.
Kemá Póro sún-da-aai tai'áíye.

1 Kórinti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'mórée-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi máttimakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Ákáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááéma Póro Ísun-aaí kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa máttimakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-i'a uwásinkena séna Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáásí waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanáúfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi isáaro. Maníkó wendé-í'a uwátínkaraisa'a Ísu Káráisitiye kááísamaimo méraawi isáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inaimó sewíyé kembiwíyé Maníkó wemparí'a uwátínkaraiye. Káráisiti miwíyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wára'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

⁴ Kembiwísáfé'a isámai aasiyaasí Maníkómpá'á súwi sune. Maníkó Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátínkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráisitín-aaí simátímakaunata tirumpimbá ta'ótoke'a fasi'ámai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínda amumaré'o méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aaí ímba wéniye. ⁹ Maníkó sintembó wéna wenáninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sintení'o

iwái póna miyá íniye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aaí.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aémbá símakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a ímba tuwínkaa'-é'a mimbórafímbá mé'a mimbórá-imáyáá wée'a mimbórá-kísáú máero. ¹¹ Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáásí tuwímbai tasimásimesa sésa keiyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaawe. ¹² Mináísánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítaa kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráisiti kentáásí óraakon-iyé wésewe. ¹³ Ísu Káráisiti mimbóráwígó óraako méraifo ímba tuwínáaro. Kemá Póro ímba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne. Ímba kentáfé'a isámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a isámai nombá maiyáawe.

¹⁴⁻¹⁵ Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. Kempínkémbá ímba sáwífa'an-oyo

kae'-wáásí túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁶ Énifo moóráwígon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a fí'owima ímba maitínkaraumne. ¹⁷ Ísu Káráísiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaifo ásé-aaí simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaigoni áwáuma ímba ísáafo sé'a Káráísitin-aaí afora'á simátíme'a waásiti kawe'-ímáyááfínkén-áái ímba sé'a tafisúnda-aaí ímba simátímumpo afora'á Káráísitin-aaí wésimatimune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-iyé-aaí.

¹⁸ Sáwí'o úmáimo méraawini aambó arááiwaéwi Ísu Káráísiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-aaísafesa sésa úwoi-aaín-iyé wésefo Maníkómpá'ó kon-ámbó arááiwaundawisa minááisáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wésune. ¹⁹ Sáwí'o úmáimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna marapá'-wáásí kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáa taí'ásuwe'a fí'o-fi'on-ímayaaawara'-waasiti imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Marapá'-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímáyáa sáwísamban-iyé siyáiyé. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wíyasa pása ámáambo ísaraawi ímba aifa'á wíyasa pása marapá'-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

²¹ Maníkó kawe'-ímáyáa éna séna marapá'-wáásí miwítí kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánaáwe súmbanifo imáyáa éna séna kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníkó súwata minásé-áái simátímunasasa tuwímbai úwoi-aaín-iyé wésewe. ²² Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'lo inatá Ísu Káráísitin-aaísafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáa saafá ombánifo ²³ kesáa Ísu Káráísitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaísa simátímunasasa Yúndaa-waasi mináái isésa Ísu Káráísitin-aaí tínaaemba uwáméwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawe'-ímáyááfínkén-áái isésa úwoi-aaín-iyé sewatá ²⁴ Yúndaa-waasifinkene fí'onkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'o uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawe'-ímáyááfínkémbá Ísu Káráísiti pukáísana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'o úmáisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. ²⁵ Marapá'-wáásí sésa Maníkóní imáyáa úwoi-imaayan-iyé sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waásiti kawe'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-áámóísáénkó waásiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

²⁶ Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-i'lo uwátinkonka'o máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempímbá marapá'-wáásí túranka'a kawe'-ímáyááwárá'-wáásí ímba sáwífa'a méraafo moóra-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a fasi'aén-kwáásí ímba sáwífa'a méraafo moóra-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a túwí'o wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moóra-mora méraawe. ²⁷ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapá'kén-káwé'-ímáyááwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa

kentáásí kawe'-ímáyáá sáwísamban-iye síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapáké-fásí'aénkwára'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí fasi'aémbá sáwísamban-iye síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁸ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'o uwátínkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení waási-i'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáásí tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁹ Maníkón-aúranka'a miwí kentúwí'a ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ³⁰ Maníkó Ísu Káráisitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráisiti kentáásí kawe'-ímáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu Káráisiti pukáintafena Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásinkenasa wení waási-i'a uwásinkenasa sáwí'o úmaisaaamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáísata méraumne. ³¹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna moóráwigomo kesúwí'o mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'a mósá maráino agaimaréna siyáiyé.

2

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aai.

¹ Kesí waásisono. Kentópa'o komaéwánda Maníkón-aai paapé uráin-aai kosimátimewandara'a kesúwí'a maimaé iyíwae-aai ímbo simátimewanda Maníkón-aai afora'á simátímakaumne. ² Ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'o komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aai aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³ kentópa'o komaéwánda'a sáá'a úwana tata'á úwa'a aamoisaén-kwáásí mé'a ⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Maníkón-aaisafesamo érai'emo síyawini áwáuma ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkémbán-ifo Maníkóní fasi'aémpínkémbán-iye sé'a simátime'a Ufaen-ámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'a awánaraawe.

Maníkóní kawe'-ímáyáágón-aai.

⁶ Maníkóntáfé'o fasi'amaimo méraawisafe'a kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-áái simátimune. Minkáwé'-ímáyáágó ímba marapá'-wáásífínkéné marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawifinkemban-ifo ⁷ minkáwé'-ímáyáágó Maníkómpákémbán-iye. Maníkó maramó ímbo úmakonka'a séna to'mayaa é'a ánaaemba paapé onaná miwá kawe'á uwátinkainasa ságaen-aempa'a ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna minkáwé'-ímáyáá aúpá'á makáimba póna wérowasa ⁸ marapá'ó káráwiyaawi ímba kawe'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á ímba tufúwana pukáisino. ⁹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-kwaasi timíniye. Túrantamba ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba imáyáa uráan-tantaa'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba timíniye agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Énifo Maníkó wení ámútankomba ai'marówana keséta ména Maníkómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Maníkóní ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Maníkómó wenarumpin-ímáyáá

énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. ¹¹ Waásimo ombá moóráwigoni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. Miyáumai Maníkóní imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. ¹² Maníkó marapáké-fásí'áémbá ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Maníkómó to'mayaa úmaimo símínta awánáúndasafenasa wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³ Minááísáámó wésimatimunda ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkén-ááín-ifo Maníkóní ámútanko simásímakain-aaisa wésimatimune. Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Maníkóní érai'-aaisa wésimatimune. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó ímbo mérarwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántáátáfésa sésa sáwísamban-iye sésa marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisaafó Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai aantemba mintántáá'á isésa kawetántáá'án-iye wésewe. ¹⁵ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai kanaa'á seyaafá-tántáákóní áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aaiye kawe'-ááiyé wéisaafó marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérarwai tuwánésa miwítí kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á wení imáyáa arupíse wéuwankaawe agaimaréna siyáimbanifo Maníkóní ámútankomo sirumpimbó mérarwaisa Ísu Káráisitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáásí kentáásí kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Maníkóní kísau-waasi-tai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní ámútanko tirumpimbó óraa'o úmaimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'a kembiwí ímba miyá simátimé'a Ísu Káráisitintafe'o ímbo fasi'ámaimo méron-kwaasi untáfé'a tuwintuwe-tuwintuwe'a simátímakaumne. ² Umarambó fasi'aéntómbá ímba tímé'o náambo tíméntemba Káráisitín-ai ímba fasi'aéntááífimbán-ifo fetóímó in-ááífínkémhá simátímakaumne. Ááéma ímba kanaa'á isáantafe'a miyán-ááífínkémhá Káráisitín-ai simátímakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a ímba kanaa'á wéisaawe. ³ Ísu Káráisitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴ Tuwímbai Póro kentáásí óraakon-iye sewasá tuwímbai Ápórosi kentáásí óraakon-iye sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵ Kenkáí súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóní kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbo uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶ Kísaufa'o ánáuntumbo ontembá Fasi'aénkón-ai simátimewanana námáimo úmaimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáintemba wemá imáyáa tímúwa'a wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷ Anáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo

uwátínkáiwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'lo uwátínkáiwai wemá óraakon-iyé. ⁸ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo iwáiyé mimbórái'a úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kisaugoni méyámbá timíníye. ⁹ Kesé Ápórosiye'a Maníkóní kísau-waasi úya'a kembiwí Maníkóní kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Maníkóndésa úmpo miyán-ímáyáá kenkáísáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó in-dánkáání'a wéowe.

¹⁰ Maníkó súwa'nai úwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Naambó on-kwáásiyá'ó káráwiyaiwaimo kawé'-ímáyáámó énamo áfombo fáintemba Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. ¹¹ Fí'on-afomba ímba faenááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'lo faimakáimba mináfómbá Ísu Káráisitín-iyé. ¹² Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámaimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísané iyasa tuwímbaimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámaimo imáyáamo owí fasi'ámaimo waé'wae'lo índa-tantaa'a korí-óntántáné fí'o-fí'on-ontantamba ónááwe. ¹³ Waásiti kísau ánaaemba paápé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'lo kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráisitimo kumíndara'a waásiti kísau paápé ínana tuwímbai-kísau tai'áínana tuwímbai-kísau úwoi wéíniye. ¹⁴ Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámaimo waé'wae'lo índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawé'-méyámbá maenááfo ¹⁵ wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóní méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawé'-úmai ménaawe. Waásiti moparáwímbó káwisasamo miwí aantemba kawé'-úmaimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

¹⁶ Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Maníkóní ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóní amáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷ Maníkóní amáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'lo uwátínkááwa'lo méraambo éna Maníkó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸ Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro súné. Marapá'-wáásí túranka'a kawé'-ímáyááwárá'-wáásísá únemo sewí Maníkón-aúranka'a kawé'-ímáyáá iyantafesa marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráámbán-iyé seró súné. ¹⁹ Marapá'-wáásí kawé'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-iyé wésiye. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá márááwana Maníkó sisaná miwítí imáyáago karo'á wésimatinkaiye

agaimaréna súwana ²⁰ moóráfa'a agaimaréna séna kawé'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá ma'maé iyóro. Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe Ápórosiye Pítaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiñana'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káfé'lo wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'wara'e

mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráisitini waási owaná Káráisiti Maníkóndén-iyé.

4

Fasi'aénkóni aantá-waasi-taai.

¹ Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráisitini kísau-waasi ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyo siyáiwai owé-ímáyáán-oro. ² Moóráwígoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-oro. ³ Maníkóni kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fí'owiya'o sé'a kawekísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sé'o sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawekísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sune. ⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawel'aantemba uráanemo sínda kawekísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó-aai ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwaniye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwiyoimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáási miwítí kísausafena tuwinéna túwí'a mósá maráíniye.

⁶ Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aai Apórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Maníkón-aai aúfái-wandaaiimba agaimarésa siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'o wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe.

⁷ Kembiwí ímbo iyáákaraawin-oyo miyámó

on-kwáási-í'a Maníkó uwátinkaraiye. Maníkó miyán-kwáási-í'a uwátinkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáa keyááríkata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó maaran-ááímó sembá karo'á sé'a kawel'-wáási-í'a úmais méraumne. Ímba Apórosiye Póroea simásímakaayan-imayaafinkemban-ifo kentáási imáyáafinkenta Maníkóni imáyáa iséta mindárais íyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó iyáákaraankakaa keráiwará'á miyáumaiyai iyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba iyáákaiwae sé'o sunda ímba iyáákaraawe.

⁹ Imáyáamo únda Maníkó wení aantá-waasisa seyaafá'-wáási tínaempata sínkarainta títamowasamo púwón-kwasimo waási túranka'o móttinkesamo títkamontemba wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e waási túranka'e Maníkó kentáa miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰ Ísu Káráisitini-aaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-wasin-owe wésefo kembiwí kesáfé'a sé'a Ísu Káráisitiye kááísamaisa méta kawel'-ímáyááwára'-wáásísá úne wésewe.

Kesáa aamoisaén-kwáásísá úná'a kembiwí kesáfé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹ Maníkóni kísau maimaéta wéundasa ááéwe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéti ímba kawel'-únákwátói makáunasasa sinkamowata ¹² tómbá ímba úwoi máendasafeta óraa-kísau maéta óntamba máúnasasa símimo sáwí'o uwásínkáanta Maníkó kawel'a uwátinkainiye-aai simátimunasasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'amai méta ímba ifátuwaunasasa ¹³ kentáa súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáa kawel'-áái simátimunasasa ááéwe káfé'e kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-oyo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴ Kesí iyámpóisone sé'o imáyáamo úndawi táako péé sína'a isé'a kawel'íyantafe'a maanáúfái wéagaumne. ¹⁵ Káráisitini waási owasá sáwífa'nanka

Ísu Káráisintin-*aai* simátímém*ba* ím*ba* sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráisitin-*aai* simátímewana'la Káráisitiye'lo kááísamai méraantafe'la keyáá kentifomá úne. ¹⁶ Mindásafe'la wa'wisé sé'la kemó úndantemba miyán-oro sune. ¹⁷ Mindásafe'la moóráwigomba Tímótimba ai'maráanana kentópa'la wém*ena* wíníye. Wemá Fasi'aénkóe'la kááísamai méraiwai ím*ba* siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempá'á wéna Ísu Káráisitin-aúranka'lo méraunda-*aaiye* Maníkóní waási naaó'-nao'lo méraawi simátimunda-*aaiye* kosimátimena kemó méraundanten-úmai méraaro-*aai* kosimátiminiye.

¹⁸ Kempínkémbá tuwím*bai* sésa Póro úwoi aúfáífinken-*aai* wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ím*ba* tíníye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹ Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'lo é'la kárika'la kentópa'la wé'la túmo maimaé iyówi siyáan-*aai* aantentafe'la ím*ba* kónaumpo miwítí fasi'aémbá Maníkómpákéná'íyo awánaandasafe'la kónaumne. ²⁰ Maníkómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-*iye*. Ím*ba* aaisáféna aantemba káráwiyaifo Maníkóní fasi'aénká'ó méraawi miwíyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'la Maníkóní fasi'aénkárá méraa ina Maníkóní fasi'aénká'á méraao sé'la kotuwánánaumne. ²¹ Imáyáan-oro. Kembiwífá'ó ím*bo* kuráandara'lo sáwí-imayaamo tuwé'lo kawé'-úmaimo méwa'la ken-ímáyáá é'la faru úmaisa koménaumne. Ím*bo* miyámó uréwa'lo é'la fasi'ámai arupíse kouwátinkanaumne. Mindásafe'la imáyáan-oro.

5

*Afowán-awaainimbo maiyáin-*aai*.*

¹ Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawi'la éna afowán-awaainimba maiyáíye sewa'á isáúmne. Kembiwí Maníkóní waási miyá-sáwí'ó uráiwaintafe'la étuwaao ím*ba* sewaná úwoi miyá imbánifo waántáwankoni aambó arááíwáéwi ím*ba* miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ² Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawi'la wéisa'la kawé'la úmaisa méraumne karo'á sé'la kentúma maimaé wéiyofó sáwí'lo uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'la minkwáásí ai'mátuwaaro. ³ Kemó kentópa'lo komékaa minóráa-sáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maenké'la sáwí'la wéiye súsina. Kemá némpa'la mé'la kesí imáyáago kentópa'la wéraisala misáwí'ó uráiwaimba é'la aaifimbá maiyánkaraumne. ⁴ Túwaandu iyampimba kesí imáyáago kentópa'la wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwisé'lo wéraintafe'la misáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maénkáaro. ⁵ Maníkóní waási káráwiyaaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbai-tántáá'á amínana sáwí-amba tuwáinana Fasi'aénkó Isumo kumíndara'la wembá aiyáíndasafe'la miyá é'la aaifimbá maenké'la aúwáaro.

⁶ Kawé'la úmaisa méraumne sé'la makáawanamo moóra-kisaamo kawáá'énamo ímbá seyaafá-kisááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'lo índawi kempímbá tifó sé'la ai'mátuwaaro. ⁷ Tíyótaimo

í-tánón-kánáámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráin-tantaa'la tuwésa aú-tomba marésa sipisípi-araa'la tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'la aúí'la úmai mé'la mindásafe'la misáwí'ó uráimba tuwé'la kawé'-úmai méraaro. ⁸ Sáwí'lo é'la sáwí-tantaatafe'la ím*ba* aamoí é'la kawé-tántáátáfé'la érai'-aaisafe aantemba aamoín-oro.

⁹ Ááéma moórá-aufai agaimái simátíme'a sé'a

aare-úméné waai-úméné mó owisé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰ minááímó siyáunda Maníkóní waásifinkembo miyámó owisé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Maníkóní waásifakewimo miyámó ísáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási seyaafá'-márafá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwísé'a úwoi méraaro.

¹¹ Énifo agaimakáunda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwái aare-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene aúrande-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Maníkóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'o uwátinkená uwóí'o on-dómbá néna uwóí'o owisé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aaigoni áwáuma miyán-áásísáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³ Ímbo Maníkómpá'ó tiyáawi kemá ímba aafimbá maitinkánaumpo Maníkó aafimbó maitinkáinda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá Maníkóní waási sáwí'o uráawi aafimbá maitinkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

6

Fasi'aénkóní waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupíse uwátínkáaromo siyáin-aaí.

¹ Moórá-aaímo sáwí'o ombá simátíménda ísáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'o ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'á mátinkare'a aafimbó maitinkáámba sáwí'a wéofó Maníkóní waási óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupíse oro. ² Ánaaemba Maníkóní waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-márafákén-kwáási táái isésa kawé-kísáúwé sáwí-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá ónááfo káfé'a kári'-aaí kanaa'á símai arupíse oro. ³ Ánaaemba wíyómpaken-kisau-waasi-taaimo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupísemo íyamba mindá kári-tantaa'an-iyé. ⁴ Moórá-tantaa'o arupísemo ónae sé'o é'a Maníkóní waásifimbo túwí'o ímbo wérainda-waasisafe'a arupíse uwásínkáaro ímba sé'a túwí'o wéraindawisafe'a arupíse uwásínkáaro seró. ⁵ Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ifátuwe'a kawé'ó íyantafe'a maanáái agáúmne. Kembiwí sé'a kawé'-ímáyááwára'-waásísá úne sembánifo ímba aaí ísámai arupíse wéuwatinkaafó ⁶ Ísu Káraísitin-aaisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawíya'a mátinke'a sé'a moórá-aaí arupíse uwásínkáaro sé'o ombá mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Waántáwankon-imayaamo on-kwáásíyá'ó mátinke'a aafimbá maitinkáámba sáwí'a é'a Maníkóní aambá ímba kawé'-úmai wéaraaiwaewe sune. Kentí óraa'-waasimo isátinkaiyan-aaigomo éna ayááímó úwoimo wéinda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Maníkó waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'ó aafimbó maitinkáámba mindá óraa-sawí'an-iyé. ⁸ Miyámó ombá Maníkóní waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹ Sáwí'o owímó Maníkómó káráwiyaipa'o ímbo wíyantemba wéowe. Karó-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aaí ísáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa waái keiyái kesuwaaininé sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰ umémbó ombá túraníyamba

ésa uwóí'lo on-dómbá nésa uwóí'a ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwaási Maníkómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. ¹¹ Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéfo kentáásí Maníkóní ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Maníkóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóní kísau mo máíyan-aai.

¹² Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iye sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'lo ombá ímba kawé'á wéuwatinkaiye sé'a moórá-aai seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'lo únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo súne. ¹³ Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena ímbá póna Maníkó minkáé-tántáá'á tai'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iye. Túwawaatamba ímba aare-úmémbo íyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóní kísau máéro. Miyámó íyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iye. ¹⁴ Maníkó Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a íyáfasisinkainiye.

¹⁵ Kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaamba ímbá pó'a sáwí-anka'lo nín-da-inimba ímba maiyé'a mimbórá-túmá ma'mái méraaro. ¹⁶ Moóráwigo sáwí-anka'lo nín-da-ininkoe'a méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna minkáé'nárai mimbórá-túmá ma'mái méraaye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Énifo Fasi'aénkóe'lo kááísamaimo méraiwai wení ámútanko wesé'a méraisana mimbóráí'a úmai méraiye.

¹⁸ Aare-úméné waai-úménémó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'lo-fi'on-tantaa'lo sáwí'lo wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úmémbo wéomba túgo sáwí'a wéiye. ¹⁹ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóní naambó wérimba é'a ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááimo táínda-i'a úwoi ónaumne ímba seró. ²⁰ Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-oyo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóro.

7

Aaremó máén-aai.

¹ Tuwímbai-aaimo agaimáimo sísai uráan-aaisafe'a simátimune. Awá'-wáási aaré ímba maésa úwoimo méraiyamba mindá kawé'án-iye. ² Énifo kembiwí úwoi waásifimbo méraawi aare-úméné waai-úméné óraa'lo ompimbá méraantafe'a umémbá únafo sé'a aaré maíyasa waai maíyambo íyamba mindá kawé'án-iye. ³ Waaigó wenáuma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáuma ímba ta'ótorainifo awaainínkóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. ⁴ Awaainínkó wenáuma ímba we káráwiyaifo awaainínkó káráwisana awaainínkó wenáuma awaainínkó káráwiyaaye. ⁵ Ímba aambá faiyésarai énifo kanaán-iye sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inai símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyáaye. Minkánáá tai'áínasarai mimbóráfímbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á kentúra'a káráwiyewana ayáátááka'a nénka'a méyana kawé'lo

úmaimo méraiya-fasi'aemba tai'áinana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó sé'a simátimundantemba miyán-oro.

⁶ Mináásáfé'a ímba fasi'ámai simátimé'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-áásáfé'o síasai omba simátimé'a sé'a miyámó íyamba kawé'án-iyé sune. ⁷ Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

⁸ Simátiménda awá'-wáásíyé keto'-íniné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawé'án-iyé. ⁹ Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'o káráwiye'o é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ifo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'a únafó sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-iyé.

¹⁰ Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'a sune. Ímba kesí imáyáafinkemba-ifo Fasi'aénkóní imáyáafinkemba simátimune. Aaregó awaaikómbá ímba auwéna kóino. ¹¹ Énifo awaaikómbó auwénamo éna fí'omba ímba waaí máino. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaaikómpá'á tíno. Waaí ímba kentuwainíntómbá ti'mátuwaaro.

¹² Moóra-aaimo simátiménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáifo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-inínkó awaaikóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹³ Énifo awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹⁴ Waaigó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba in-ínínkóe'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaaikó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Aaregó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-ínínkó awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Maníkóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisinó. Énifo miwísáféna Maníkó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-iyé wésiye.

¹⁵ Keákwákómó ombá awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá íyamba kanaa'á wété ónááwe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété íyamba kanaán-iyé. Maníkó faru úmai méraiyantafena táántaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-iyé. ¹⁶ Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna ini ina íniiyo. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna ini ina íniiyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááéma tuwé'a wété oro.

Maníkó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáási tínkámae kuráimba wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai miyáumai méraaro. Maníkóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. ¹⁸ Maníkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo mé'lo Yúnda-a-waasi kentúmo kárámai araenáembo

owasamó fí'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araenáémbo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fí'on-kwaasi-i'a ónae ímbo sé'a méraaro. ¹⁹ Túmo kárámaimo araenáémbo owasá ímbo túmo kárámaimo araenáémbo owasá ombá ímbo óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. ²⁰ Maníkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. ²¹ Maníkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímbo óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'lo é'a tuwánááwe. ²² Fasi'aénkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááisamai mére'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káráísiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. ²³ Ísu Káráísiti pukáimba kentáféna mimbéyámbá uráisa'a wení waási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'lo é'a a'áo seró. ²⁴ Maníkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai Maníkóe'a kááisamai méraaro.

Awá'-wáási táái.

²⁵ Awá'-wáásísáféna Fasi'aénkó ímbo fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba súné. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáintafe'a súnnda-aaí pó'a kawé'-ááiyémó síyantafe'a simátimune. ²⁶ Umbai-tántáá'ó wéraintafe'a imáyáa é'a sumpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó iyamba kawé'an-iyé. ²⁷ Aaremó makáawi ti'mátuwanae ímbo síyasa aaremó ímbo makáawi aaré maénae ímbo seró. ²⁸ Énifo aaremó maíyambo é'a ímbo aoisaambá ónááwe. Inamarúmó waaimó maíyambo é'a ímbo aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo iyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wéraimba mindá imáyáa é'a miyán-ofo sé'a aaré ímbo maíyasa waaí ímbo maíyambo iyamba kawé'an-iyé súné.

²⁹ Kesí waásisono ísáaro. Maníkómó siyáin-kanaa ampáánká'á tai'áínífo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímbo óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰ Tirunkómó umbaimó taiwái mindásafe aantemba ímbo imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwái mindásafe aantemba ímbo imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímbo imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹ Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímbo imáyáa ésa miyán-kísáúmó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áínda pó'a súnnda-aaí marapá'ó wérain-tantaatafena ímbo aifaráán-tántáá'an-iyé seró.

³² Marapá-tántáátáfé'lo ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáási Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéfofo ³³ aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴ kae'-ímáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá

marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

³⁵ Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba sumpo túwa'nai onda-áái simátíme'a kawé'-úmai méraiýantafe'a mináái simátíme'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶ Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawé'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíniye. Maíndamo éna kanaán-iyé. ³⁷ Moóráwigomo aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'o káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méíniye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawé'án-iyé. ³⁸ Miyáumai moóráwigo aaremó aái tarímakaindawimo maínda kawé'án-ifo moóráwigomo aaremó aái tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawé'án-iyé.

³⁹ Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraíndara'a kááísamai méraiýana awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáínana Fasi'aénkóní waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰ Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo méraínda arunkó kawé'á ínana méraíniye. Maníkóní ámúntanko minááísáféna mimbórá-áái wésiye-imayaa úne.

8

Póí tufú'mai karo-fásí'áénkómbó ámén-aaí.

¹ Agaimái sísai e'a sé'a póimo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó maráámba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'íyó-aaimo sísai e'o sen-áái simátíménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aaí ááéma ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé íyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawé'án-iyé. ² Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawí ímba kanaa'á awánasaraafo ³ Maníkómbó tirumbó améwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasaraiye.

⁴ Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póimo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwará'-wáásín-oyo mimbóráwígó fasi'aénkwaráwí Maníkó iyé-ááísá ísaraumne. ⁵ Wíyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáásí fasi'aénkwaráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraifo ⁶ kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáásí Maníkó éna kentáásifowa iyésá sune. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'o úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fásí'áénkó méraimba Ísu Káráísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkáta méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwará'-wáásí owé-áái ísaraumne.

7 Mináásá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai póí tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa timé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááeraan-imayaa paaí ésa waántá-waasi tímém-poiman-iye sésa mimpóímó wénaamba tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóímá ímbo naaráambá náúmne wésewe. 8 Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. 9 Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro. 10 Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáásí waántá-waasiti ámáán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. 11 Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iye wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentifá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. 12 Kentifá'awaawi sáwí'a uwátínké'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imayaa sáwí'o uwátínkáamba Káráísitimba sáwí'a wéuwankaawe. 13 Kemá Póro sune. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesifá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááiwaéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímba arááiwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-ai.

1 Waási kembá ímba wéta'otoraafó Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-i'a uwásínkaraiwai é'a súrantamba kentáásí Fasi'aénkó Ísumba awáné'a wení kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paapé uráiyé. 2 Tuwímbai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iye sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iye seró.

3 Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-ai simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iye sembá maarán-áái anondáá simátimune. 4 Ásé-ai kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'o úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. 5 Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aiimo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'o ásé-aiimo kosimátíme'o kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. 6 Tuwímbai ásé-ai kosimátíma'kaamba tómbó méyámba'mai náiyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápásiye kenkáísáfé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náiyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

7 Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáásí miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáúfákén-tómbá wénaawe. Póimo awíyówi mimpóímá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. 8 Mináái waásiti imáyáafinken-ai simátimumpo Maníkón-ai

aúfái-wandaaifimba miyán-ááímó wéráimba simátíménda ísáaro. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásimá piyíndasafena purumakagón-aísamái támai mapándáampa úmai ásimá fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímbai náíníye

siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíníye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo ¹⁰ kentáásáfénawara'a mináái siyáíye. Kísaumo owí mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹ Miyáumái kempímbá Maníkón-aai kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawé'án-íye. ¹² Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-íye. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéráifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráísitin-aai ímba ísáafo séta kemó kísaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mái néta óraa-kísau wémaeta ímba

ifátuweta óraa-kísau maiyáumne.

¹³ Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kísaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntantaarera'o Maníkóntáfésa póí tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. ¹⁴ Miyáumái Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timíyasa

nánáawe siyáíye.

¹⁵ Kempímbá komé'a Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táína'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumái kesí kísauraken-tombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisínkaaro. ¹⁶ Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátime'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáá'á paápé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷ Kesí imáyáafinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸ Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-íye. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kañaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénáawe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹ Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéráifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. ²⁰ Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a Yúndaa-waasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo

simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minámáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráisitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyá uráumne. ²¹ Ísu Káráisitinaaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóní áamáambo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú maé'a Maníkóní áamáamba Ísu Káráisiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. ²² Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáási túwa'nai únasa Ísu Káráisitinaaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne. Tuwímbai Ísu Káráisitinaaisafesa timankúnkúmbo íyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³ Ásé-ai wété ínana Maníkó kawé'a uwátinkena kenkwará'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴ Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákena méyámbá kowémaena aamoí uráiyé sen-áái wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. ²⁵ Kesúma fasi'áinkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áinda-meyambo maíyantafesa miyá wéfo waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. ²⁶ Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wérim-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. ²⁷ Ímba kesúra'o sirááimo taintembánifo Maníkómbó arááimo taintembá arááiwaéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-ai simátimunana ánaaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáifo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-ai.

¹ Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísípi-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísípi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'wáási túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ² miwítí óraako Mósesee'a kááisamai mérowana Mósesé mináínámbá arááiwa'maena wéguwasa kentáá síwá'náma miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesé kofatowasá miwíwará'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴ noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráisitiniye sune. ⁵ Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkónaaimo arááiwaéraamba sáwífa'nanka ímba arááiwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tínkamaena wénuwasa pukáawe.

⁶ Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoí uráafo kesáá miyásá únafo séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷ Miwífínkémbá tuwímbai karo'-máníkómbá úmakesa wen-ímáyáá mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááisáféna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné

násuwesa íyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiyé.
⁸ Miwífínkémbá tuwímbai

aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Miyámó untáféna mimbórá-kánaáfímbá Maníkó sáwífa'-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ Miwífínkémbá tuwímbai Fasi'aénkómbá ma'mái awánésa sésa Maníkó kentáará'á ímba kawé'-úmai káráwiyaiye karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiye. Miyá untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowasá pukáawe. ¹⁰ Miwífínkémbá tuwímbai Maníkómbá í'ai ánkaraafo kesáá ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Maníkómó wíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ Miwífímbá miyán-tántáá'á paápé úwana Maníkón-aai aúfáifimbo agaimakáimba kesáá tai'áinda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹² Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórátantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³ Sáwí'o íyan-umbaitantaa'o kempá'ó tiyáimba mindá seyaafá'-wáásí'á tiyáiyé. Maníkó áfombo faiyáiwai séna sáwí-fasi'aen-tantaako kempá'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áámáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónááwe.

¹⁴ Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo uráantemba miyá únafo sé'a karo-fásí'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá maráámba tínaaemba uwáméro. ¹⁵ Kawé'-ímáyáámó on-kwáásí owa'á óraaka simátimé sé'a simátimunda-aai kawé'-úmai imáyáan-oro. ¹⁶ Ísu Káráisitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Maníkómpá'á súwi séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráisitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráátómbá tafámbaisa náúndasa maará séta Ísu Káráisiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷ minaráátómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkentaámó seyaafá'nánkátá náúndasafeta mimbórá-wáásí-í'a úmaisá méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásíyáántá úmaisá méraumne.

¹⁸ Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Maníkóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a pói tufú'mai agaimái amésamo ombá Maníkóe'a kááísamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰ Súnda-aaigoni áwáumo simátiménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Póimo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Maníkómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiye. ²¹ Fasi'aénkóe'a kááísamai mésa waántá-waasisé'a kááísamai mésamo ombá ímba kawé'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²² Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó ímba aifarááwín-iyé síyanamo éna aaisambá tiyíníye. Maníkóní fasi'aénkó kentáásí fasi'aémbá íyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³ Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá Póro sune. Tuwímbai-tantaa'lo ombá ímba kawé'á uwátínkáisana tuwímbai-tantaa'lo ombá ímba túwa'nai iye sune. ²⁴ Miyáumai kesáfé'lo túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fí'lowiwara'lo túwa'nai íyan-kisauwara'a máéro. ²⁵⁻²⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna marawé minká'ó wérain-tantaa'e seyaafá'á Fasi'aénkóndén-iyé

agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-póí-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷ Moóráwigomo Maníkón-aaísafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpa'a tómbá naarómó sína'lo ewémó sé'lo é'a komé'a ímba áísai e'a nááfakentona'iyó ímba síyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááímó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráisitini waási waántá-waasimo póímo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnqfo siwái wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. ³⁰ Tóntáféta Maníkómpá'á súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹ kemá Póro sune. Maníkón-áwí'a mósá máraán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máémba Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá máraaro. ³² Yúndaa-waasisafe'e fí'onkaa-waasisafe'e Maníkóní waásisafe'e imáyáa é'a kawé'an-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááiwáéfo sé'a káráwiyoro sune. ³³ Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó i-kisáú ímba wémaumpo seyaafá'-waásiwára'ó kawé'ó uwátínkáin-kisau wémaunda póna Maníkó sáwí'lo úmáimo méraampinkemba tiyáínasa kawé'-úmáimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

¹ Ísu Káráisitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó káátaraan-aaí.

² Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aaimo simátímakaunda-aaimo taawiyáfóntafe'a aamoí uwátinkaumne. ³ Simátíménda ísáaro. Káráisiti seyaafáká'á káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Maníkó Káráisitinka'a káráwiyaiye. ⁴ Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaímá inai wésesa Maníkón-aaí simátímémba ti'nónká'ó káátaresamo ésa Káráisitín-awí'a sáwí'a ónááwe. ⁵ Túwaandu ombá aaremá inai sésa Maníkón-aaímo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá káráwiyaaawe sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'lo on-ínimbó tigaesáfésa íwae sésamo ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaesáfésa wéowe. ⁶ Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa ti'nóntáu kárásuwaaro sune. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigaesáfésa

ésa pósa ti'nónká'á káátaaro. ⁷ Maníkó fasi'aénkwáráwí seyaafá-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Maníkó tuwaaí'wainká'á káráwiyaisasa tuwaaí'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Maníkó aifaráán-ínímbá awaaikó arasantámbá úmakaifo waaí ímba aaregó arasantámbá úmakaiye. ⁹ Waaigó aaregónká'ó méraindasafena ímba úmakaifo aaregómá waaigónká'ó méraindasafena Maníkó úmakaiye. ¹⁰ Mindásafesawe wiyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaaro. Tuwánésa sésa tuwaaí'waimbá káráwiyaaawe sénááwe. ¹¹ Énifo Fasi'aénkón-aúranka'o méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹² Maníkó aifaráán-ínímbá waaigó arasantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugon-iyé.

¹³ Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátarésa inaimó sembá kanaawá'i ína kanaán-iyó imáyáan-oro. ¹⁴ Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waaí miwí ti'nóntáu ayáátááká'o wéraintafesa tigaesáfésa owasá ¹⁵ aaré kentí ayáátáá-ti'nontausafesa aamoimó ombá Maníkó tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátaraiye wésewe. ¹⁶ Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo narú'nárú'-ááimó síya'o é'a sé'a kesáá Maníkóní waásisa túwaandu uráunasasa fí'on-fi'on-daopa'a Maníkóní waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fí'on-awáuma ímba wéraiye sénaumne.

Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷ Sáwí'o on-ááísáfé'a simátíménda ísáaro. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawé'á umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸ Túwaandu ompínkémbó tuwínkaa'-úmaimo méraan-aaimo sewa'ó isáúnda érai'-aain-iyé. ¹⁹ Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fí'on-imayaa owasá tuwímbai fí'on-imayaa owa'á érai'-aaimo sen-kwáásí wéisaawe. ²⁰ Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹ tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaé'o tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owa'á miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²² Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi tímé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigaesáfésa ombá mindásafe'a ímba aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Fasi'aénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááin-iyé. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáásí ímbo aráátímakonka'a mindó'wáámbá Ísu Káráísiti péréti maisoréna ²⁴ Maníkómpá'á súwi séna tafaména séna mindá kesúman-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁵ tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Káráísiti siyáiyé. ²⁶ Mimpéretiyé mindónémó naambá

kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiyé-aai wésimatimewe. Miyá úmae iyíyana Fasi'aénkó marapá'á kumíníye.

²⁷ Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawel'imáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naaewé sáwí'a íyana sáwí-meyamba tinkáíníye. ²⁸ Mindásafesa méraawini áwáuma kawel'imáyáa ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmaimo méraamba kawel'imáyáa ésa aráá-tomba nánáawe. ²⁹ Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáin-aigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wíyana Maníkó sáwí-meyamba timíníye. ³⁰ Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímbo imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-imáyáa ombá pó'a tuwímbai aamoisaén-kwáásí méraawasa tuwímbai tí'o iwáí méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹ Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawel'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símísino. ³² Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíníye.

³³ Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náiyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴ Tááímo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwela túwaandu uré'a tómbá nánáawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba ímbo timíníye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáímo sísai uráan-aai kempá'á wéme'a kosimátimenaumne.

12

Maníkóní ámútanko fasi'aémbó wétimin-aai.

¹ Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maíyantafena Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímimba ímbo ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ² Waántáwankoni aambó arááíwáúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááíwae'a waántá-waasi karo-fásí'áénkwáráwí ímbo aai sewí-imáyáa mósá makáamba ísaraawe. ³ Maníkóní ámútanko kesé'a ímbo mérowa'a sáwí-ambo arááíwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníkó Ísamba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímbo méraiye.

⁴ Maníkóní waási-i'o owí wení kisaumo máéntafena Maníkóní ámútankoma fí'o-fi'o-fasi'aembo tímimba mimbóráwígómá wétimiye.

⁵ Maníkóní kisaumo fí'o-fi'on-kisaumo máéntafesa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Maníkóní kisaumo máéntafena wemá fí'o-fi'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká kawel'á uwátinkaiyantafena Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasi'aémbá wéaraatimiye. ⁸ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi kawel'imáyáa tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-aai simátímísasa wésimatimewe.

⁹ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfésa

timankúnkúmba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba íníye wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'o imbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa

ímbo awánarqaan-kisauwara'a kawé'-úmai wémaewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátímakain-aaí wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa fasi'aénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóní ámútankompinke-fasi'aemban-iyé sésa moórá waántá-waasiti fasi'aémbán-iyé wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-aaifinkemba wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa miwímó siyáan-aaí miwíwará'á ímbo ísáán-aaifinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóní ámútanko weyáá wení imáyáafinkemba miyá éna moórá-mora-waasi

fí'o-fi'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-áúraantaamo uráunda-aaí.

¹² Moórá-aaí sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaa'lo wéraimba mimbórá-áúmán-iyé. Miyámó intembá kesáá Ísu Káráisitini waásisa sáwífa'-waasimo méraundasa weséta kááisamai mimbórá-wáásíyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaisa Yúndaa-waasisa únasasa tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá tuwímbai úwoimo tu'maká'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna kááísasinkenasa mimbórá-wáásíyáántá uwásínkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásíyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaa'a wéraimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáamba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁶ Áákomo séna kemá ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷ Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkaka ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkaka seyaafá'-wíyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸ Énifo Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-áúwawaa'a úmakena seyaafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba ma'maéna kuráiyé. ¹⁹ Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkaka áúwawaa'a ímba wéraisino. ²⁰ Seyaafá'-tántáá'á wérainbanifo mimbórá kúwawaa'a wéraiye.

²¹ Miyáumai aúranko ayáánkontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandaraka úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandaraka úwoi mérausino ímba síníye. ²² Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkaka áúwawaa'a ímba kawé'-úmai wéraisino. ²³ Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa kawé'-úmaisá wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵ Afora'ó wérain-tantaa'a ímba wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawé'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'a káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iyé súnda-tantaa'a

wégarawiyiye. ²⁶ Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'lo ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á áí'a uwásáíniye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawé'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á kawé'á uwásáíniye.

²⁷ Túwawaatafe'lo sún-da-aigoni áwáuma maarán-iye. Kembiwí Ísu Káráisiti áúwawaakaamba uré'la moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyaráámbá uráawe. ²⁸ Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tiména miyán-kísáúmó maíyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á íyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáitái'-íyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo maíyawí íyáfasintinkena tí'lo índá-waasimo asófatin kaiyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai íyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fí'on-kisaura'lo káráwiyiyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyawí íyáfasintinkena miyámó íyawí íyáfasintinkafa'la kuráíye.

²⁹ Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo simátímémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáitái'lo ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máemba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰ Maníkóní fasi'aéntámbá tí'lo ímbó asófatin kaamba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'o-fí'on-aaí ímbo isáán-aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá owasá tuwímbai wéofó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'áémbá wétimiye. ³¹ Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a sé'a Maníkóní kísau iyáákamai-kísau maénaemo sé'a tiyáántán-kwiyé'la kísau máéro.

Mináái kemá imáyáa é'a sé'a kawé'-ááín-ifo waásimo tirumbó tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá iyáákaraimba minánkóní áwáumo simátíménda ísáaro.

13

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo siyáin-aaí.

¹ Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'o-fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wiyómpaken-kísau-waasi-taaifinkenkwara'lo sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aaí séta kámene però'emo úwoimo tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawé'á uwátinkanauadne. ² Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaimo simátimetaamo Maníkó aúpá'ó makáin-aaí isétaamo ímbo ísaraunda-aaí Maníkó simásímakain-aaí isétaamo Maníkóntáféta fasi'amaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íniye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kísáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³ Makáunda-tantaa'lo seyaafá'ó tuwín-timetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'lo uwásínkenta aamoí éta kanaán-iye sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-aaigo ínta súwa'nai íniye.

⁴ Waásimo tirumbó tímewini áwáuma maarán-iyé. Waásimo tirumbó tímewi sáwí'lo wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tímewi túwí'lo wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tímewi miwí túwí'a ímba maimaé iyésa ⁵ waásimo tirumbó tímewi kesáfésa seyaafá-tántáá'á kawe'á wéune ímba sésa sáwí-aaí ímba sésa waásimo tirumbó tímewi kesáái iyáákainkwaé ímba sésa waásimo tirumbó tímewi ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tímewi sáwí'lo uwátínkáamba ímba imáyáa úmae iyésa ⁶ waásimo tirumbó tímewi sáwí'lo ontáfésa ímba aamoí ésa kawe'ó ontáfésa aamoí ésa ⁷ waásimo tirumbó tímewi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tímewi seyaafá'-wáásísáfésa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawe'ó iyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tímewi seyaafá'-úmbái-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áínana Maníkó simátímakain-aaimo simátímén-kisau tai'áínana fí'o-fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo

sen-kísáú tai'áínana ímbo ísaraan-aaimo Maníkó simátímakain-aaí simátímén-kisau tai'áíníye. ⁹ Ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaí ínta kanaatá isásaraumne. Maníkómó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne. ¹⁰ Maníkó kawe'-úramba ónaumnemo siyáimba ánaaemba paápé índa póta ímbo isásaraunda-aaíwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wée'a iyámpóimo ontembá miyán-imáyáá uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóíya'lo uráunda-tantaa'a tukáumne.

¹² Iyámpóimo ímbo kawe'-úmaimo isáántemba Maníkóní waásisa ímba kawe'-úmaisa Maníkóní áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tói'lo ímbo awánamaimo kawe'ó úndantenta káfé'a miyaráántá wéundasa Maníkóní áwáuma ímba kawe'-úmaisa wéawanaumpo waási tói'lo aforatáámó awánáúndantemba ánaaemba miyásáámó ondasá Maníkóní áwáuma kawe'-úmaisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníkó kentáámó suwánasaraintemba ánaaemba Maníkóní áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínifo káfé'a Maníkómpá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Maníkóeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá weraifo iyáákarain-amba Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-iyé.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aaí.

¹ Waásimo tirumbó tímén-amba fasi'ámai arááíwae'a Maníkómó wétuwintimi-fasi'aemba maénae sé'lo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró. ² Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkóntáfésa sésa waásimo minááígóní áwáumo ímbo isáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wésefo ³ tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawe'ó uwátínkáamba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo

sewí kesáfésa símai wéfasí'aafo Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

⁵ Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísa'lo fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátiminasamo ésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai íséwana minááígó ímba túwa'nai íníye. Miwí tááigo ímba túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo

isáán-aaifinkembo sewí íyáákaraawe.

⁶ Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímba isáiyana kesááigo ímba túwa'nai ínifo Maníkómó paápé uráin-aaíya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaíya'i Maníkómó simásímakain-aaíya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaíya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'nai íníye. ⁷ Fontóímó ímbo kawé'-úmaimo áái sínasamo ésa ímba ísámai kawé'á ónááfo kawé'-úmaimo sínasamo ésa ísámai kawé'á ónááwe. ⁸ Moóráwigo ímbo kawé'-úmaimo aemáímo sínasamo ésa ímba ísésa tatúwaandu ónááwe. ⁹ Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síya'lo é'a minááígóní áwáuma ímba isáiyamba keáínkáámbá sénááwe. ¹⁰ Seyaafá'-márafá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fí'on-aaimo sembá minááígóní áwáuma weraifo ¹¹ moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígó ímba túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááígó ímba túwa'nai íníye. ¹² Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aembo maíyamba aamoí é'a pó'a Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'a maiyé'a

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³ Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áísai íyana minááímó waé'maímo simátimiyantafena fasi'aémbá tímíníye.

¹⁴ Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta súmpo kentáásí imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵ Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaimba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkemba Maníkómpátá inai séta kentáá sááifinkenkwara sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáá sááifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'á inai sé'a wenáwí'a mósá máráámba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímba ísarena póna ímba kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'an-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímba áwa'nai íníye.

¹⁸ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnda sáwífa-kanaa mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁹ Énifo Maníkóní waási túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnda káritantaa'an-ifo isáán-aaifinkembo fasi'aémbá tímínda-aaimo ampáán-ááímó súnda mindá óraa-tantaa'an-íye.

²⁰ Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kawe'-ímáyáámó ontembá ímbo miyá é'a táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwí-imayaamo ontembá miyán-oro. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímbo ísáafo simátimenaumne. Fí'on-aaímo sewí simátíménasa miwí tááfinkemba simátimesa sáwí'a uwátinkaiyasa pósa kentáfesa ímbo imáyáa ésa kesáái ímbo isánááwe

agaimaréna siyáíye. ²² Naaófá'á Maníkó miyá éna wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba iyawi fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sen-áái ísésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá wésewe sénááwe. Énifo Maníkó simátímakain-aaí simátímémba Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba iyawi ísésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá miyá wésewe sénááwe. Énifo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba iyawi ísésa ímbo miyán-áái wésewe.

²³ Maníkóní waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fí'o-fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo ísésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴ Énifo seyaafá'nánká'ó Maníkómó simátímakain-aaímo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo ísáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráínasa sáwí-waasi úne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sáwí-ímáyáá afora'á mégufiyesa Maníkón-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'a kempímbá Maníkó méraiye sénááwe.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu urénka'a arupíse úmai méraaromo siyáin-aaí.

²⁶ Kesí waásisono. Kemó súnnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Maníkón-aaifinken-aaí simátiminana moóráwigo Maníkómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkemba sínana moóráwigo mináái waé'mai sína'a miyáumai Maníkóní waási fasi'aémbó tíméntafe'a miyá úmae'a iyóro. ²⁷ Fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáásí aantemba sé'a aifa'á moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana wenánaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwaina'a miyá sénááfo ²⁸ minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraino'é'ó fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí seyaafá'-wáásí túranka'a ímbo síyamba imáyáafinkemba Maníkóntáfé'a seró. ²⁹ Maníkómó simátímakain-aaímo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó iyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai ísé'a mináái tuwímbai ísáaro. ³⁰ Minááímó ísáán-kwaasifinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áínana moóráwigo iyáfasinena simátiminiye. ³¹ Maníkómó aaímó simátímakawai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-mora-kanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká ísé'a fasi'aémbá maénááwe. ³² Maníkómó simátímakain-aaímo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafo miyán-oro. ³³ Kawe'-ímáyáámó é'ó faru úmáimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-aaí káráwiyoro.

Maníkóní waási seyaafá'-náópa'ó túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴ Túwaandu urémpinkemba aaré ímbo aaí seró. Maníkón-aaí aúfáífinkembo

siyáintemba aaré ímba káráwiyonaawe. ³⁵ Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aai sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaai'waimbá tísai ónááwe. ³⁶ Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aaí kempínkén-aantemba ímba paápé isa'á ímba kembiwí aantembanifo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasiwara'a ísaraafo miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷ Kempínkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Maníkómó siyáin-aaí ísaraundawí únemo síyawíye tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaiwai únemo síyawíye miyámó sewí maanáúfáímó agaimáímo timúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó áamáamba siyáin-aaín-iyé sénááfo ³⁸ maanáúfáímó agai-timúndamo ímbo íséwa'o é'a miwísáfé'a sé'a ímba Maníkóní áamáanko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹ Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaímo simátímémba fasi'aén-ímáyáá é'a simátímá'mae'a iyé'a fí'o-fi'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowáí'a úmáráaro. ⁴⁰ Énifo seyaafá'-ááímó sembá ímba sáwífa'-aaímo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo íyáfasinankarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ásé-aaí kosimátímakaunda-aaí aneka'ó simátíménda ísáaro. Minásé-ááísáfé'a érai'le sé'a ta'ótoke'a fasi'ámai méraawe. ² Fasi'ámaímo ta'óto'mae iyé'o é'a kawé'-ámbá arááiwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba érai'emo síyambo é'a kawé'-ámbá ímba arááiwa'mae iyónááwe.

³ Aifa'á Maníkó mináái simásimuwa'a kembó simátímakaunda óraa'-aaí póna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimarésa siyáantemba sáwí-ímayaa maisiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwúwasa ⁴ utámárówana kaumbo-kánáa maisuwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái Maníkón-aaí aúfáífimba agaimarésa siyáawe. ⁵ Ísu Káráísiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶ moórá-kanaa sáwífa'-waasi wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráíye. Minkwáásífínkémbá sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáási túranka'a paápé éna ⁷ Yémísin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ ánaemba kemá Póro súranka'a paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-ímayaa ímba uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráíye. ⁹ Ááéma Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkaraumpo Fasi'aénkóní aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóní aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰ Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kisaugo fí'owiti kisaugomba íyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹ Kemó ásé-aaímo simátimewanda-aaí isé'a miwímó simátímún-aaí mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-aaí.

¹² Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-aaisa simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino.

¹⁴ Maníkó Káráisitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkaka simátimunda-aaisa sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááísáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa éni minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááíyésá simátimusino. ¹⁶ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. ¹⁷ Maníkómó Káráisitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkaka úwoi-aaisafe'a timankúnkúmba owaná aaisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-aaiwara'a simátimenaumne.

Maníkómó Káráisitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkaka Káráisitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba íyáfasinesa Maníkóní ewaa'á ímba mésa sáwí-aempa'a méraawisino. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta wíyómpa'a Ísu Káráisitiye'a méraandasa amu'maréta méraaumne-aaimo karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáásí kentáá suwíyáái ésa tirumbá uwásínkááwisino.

²⁰ Érai'-aai maarán-ááín-iye. Maníkó Ísu

Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwí'a Ándámu sáwí'a uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awí'a Káráisiti kawé'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráisitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaaumne. ²³ Maníkó siyáin-kanaa tínata púwóndafinkenta íyáfasinanaaumne.

Aifa'á Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráisiti marapá'ó kumíndara'a Maníkó Káráisitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasisinkainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áínda-kanaa Ísu Káráisiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráisiti wení namuro-wáásí íyáákéna fí'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fí'o-fí'o-sawi-fasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásítí fasi'aémbá tai'ásuwena Maníkóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Maníkómbá ímba íyáákainiye. Maníkó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á íyáákainiye. ²⁸ Maníkó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráisiti Maníkón-áninko Maníkóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiyiniye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá máéwaisino. ³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moórá-mora-naopa'a sínkamonae wéopa'a ásé-aai ímba kosimátíma'mae'a núsino. ³¹ Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta kentáfé'a aamoimó únda miyámó érai'lo úndantemba aasiyaasi-kánáá imáyáa é'a sé'a káfékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa únda mindáwara'a érai'-aain-iyé. ³² Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáfinkemba sune. Afáá-póígómó waási fándaiфо sésamo arááiwaéntemba kembá miyaráámbo uwásínkáamba maanká'á Éfésási-naopa'lo méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáfinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawé-tómbá néta sirááimo taintentá ónaumnesa súsino.

³³ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááísáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'lo on-kwáásisé'lo méraambo é'a kawé'-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááiwaenaawe sefó ³⁴ puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááísáfé'a sáwí-imayaawe

sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé'-ímáyáán-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Maníkómpá'á ímba tiyáawe sune.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'lo méraiyan-tuman-iyé-aai.

³⁵ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a sísai e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya íyáfasinanao-aaimo ³⁶ sísai omba sáwí-imayaafinken-aain-iyé. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maararáámbo uráifo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáán-oro. Ánáuntumba u'marááwana minánáúntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaiфо u'marááwana ánaaemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷ Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba anekal'á wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmáráawana anekal'á áruma wíkéna wéanon-iyé. ³⁸ Maníkó sisaná moórá-mora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'lo ímbá Maníkó wení imáyáfinkemba seyaafá-tómbá fí'lo-fí'on-auwara-tomba makáifo ³⁹ seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna wai-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáiyé. ⁴⁰ Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'lo wéraimpimba fí'on-to'waai wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waai wéraiye. ⁴¹ Aafáúfímbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpímbá fí'o-fí'o-sama wéraisana miyá uwásaraiye.

⁴² Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómpo utámaráán-tuwawaa'a tai'áínifo mimpínkémbó íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íníye. ⁴³ Utámaráán-tuwawaa'a aamoisaéntúwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawé-túwawaa'an-ifo ⁴⁴ utámaráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'lo méraiyan-tuwawaa'an-iyé. Marapá'ó

méraan-tuwawaa'o intembá wiyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye.
⁴⁵ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwaaúwa éna
 waásin-iyé

agaimaréna siyáiyé. Ánaaen-kwaasigon-awí'a Ísu Káráisiti waásimo aúí'o
 úmaimo maé'mae'o íyan-amba wikáiwai paápé uráiyé. ⁴⁶ Wiyómpa'o
 méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a
 aifa'á paápé uráiyé. ⁴⁷ Maníkó

aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráisiti
 wiyómpakemba kunkáiyé. ⁴⁸ Ándámumbo marasámbó úmakain-
 auwawaa'o wéraintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraifo Káráisiti
 wiyómpaken-auwawaa'o wéraintemba wení waási miyán-túwawaa'a
 wéíniye. ⁴⁹ Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta
 Káráisiti wiyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰ Kesí waásisono. Simátimé'a súné. Maníkómó wiyómpa'o káráwiyai'pa'a
 marapákén-túwawaawara'a ímba méraiyan waé'wae'o índa-tantaa'o
 wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéíniye súné.

⁵¹ Maníkómó aúpá'-makénamo aráátimakin-aaimo simátiménda ísáaro.
 Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'o-suwawaata faufínata
⁵² mimbórá-kánáá wiyómpakemba uwíyemba sínana minúwóiyáámbó
 aafáyáumo tawáíntemba minúwóiyáámbá pukén-kwaasi iyáfasintinkainasa
 maé'mae'a iyata súwawaata fí'o-suwawaata faufíniye. ⁵³ Marapá'ó
 méraunda-suwawaata púwón-da-suwawaatan-ifo wiyómpa'o méraanda-
 suwawaata ímba púwón-da-suwawaata faufíniye. ⁵⁴ Marapá'ó méraan-
 tuwawaa'a púwón-tuwawaa'an-ifo wiyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba
 puwí-túwawaa'o faufíndara'a Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-
 aai paápé íniye. Maará siyáiyé.

Púwón-amba tai'áínana maé'mae'o íyan-anke
 púwón-ankomba iyáákainiye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwigo séna
 púwón-anke ímba iyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-
 fasi'aenke tai'áíniye

agaimaréna siyáiyé. ⁵⁶ Maníkóní amáambo ísáaimo túwáán-imayaago
 ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenke
 ta'ótokaifo ⁵⁷ Maníkó púwón-amba kentáá iyáákamai-ita wéuwasinkaiye.
 Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna
 iyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa súné.

⁵⁸ Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a
 Fasi'aénkóní kísau maimaé wéiyé'a ímba ifátúwáaro. Fasi'aénkóní kísau
 wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kísau wémaefo maimaé iyóro.

16

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aai.

¹ Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi
 túwa'nai iyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésiyaa-marafa'a
 Maníkóní waásimo méraawi simátimakaundantemba miyán-áái

simátimumpo miyán-oro. ² Moórá-mora-sondaara'a moórá-kisau-fin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwa'nai iyapa'a maré'a kentí naaúmpimpa'o maráiyamba óraa'a ína'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá iyamba úwoi maitiménááwe. ³ Kempínkémbá tuwímbai iyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'maráanasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésá mátimenaawe. ⁴ Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'o é'a konasá miwí kesé'a kónááwe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aaí.

⁵ Máséndóniyaa-marafa'a Maníkóní ásé-aaí simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatime'a kempá'ó kondá ⁶ ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampa'ó wénon-kanáa uwí-nómpáké-fiyúndámó mafaiyáíndarara fí'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷ Kempá'ó ayáátááka'o koménae'o súnnda Maníkómó ewé sína'o é'a ayáátááka'a koménaumne.

⁸⁻⁹ Maanká'á Éfésási-naopa'a ásé-aaímo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kisausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna mintánón-kánáá tai'áína'a kónaumne.

¹⁰ Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóní kísau wémaifo ¹¹ wentáfé'a úwoi-waasin-iyé ímba sé'a tínaaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tinda áwa'nai iyana kempá'á kawé'-úmai tíno. Wesé'o Maníkóní waási kentáásí waási kempá'ó tíyantafe'a timu'maré'a méraumne.

¹² Kentáásí waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáásí waásimo wíyan-kanáa esé'a waaó súnnda póna káfé'a ímba kanáa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

¹³ Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Kísau mo máémba waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵ Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóní waási fasi'ámaimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátime'a sé'a ¹⁶ miyán-kwáásímó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóní kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷ Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáíkasiye mindárau kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanáa'á kempá'á tewasá mindárau kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸ Mindárau kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáásí túwí'a mósá maráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóní waási kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moóráwigo-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe

mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aéńkóe'ó kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. ²⁰ Maanká'ó méraawi Maníkóní waási seyaafá'nánká kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáamba tíméro.

²¹ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáánaufi'a isaná wenááin-iye sé'a ísáaro.

Kemá Póro sune. Kawe'-úmai méraaro sune. ²² Fasi'aéńkómpá'ó ímbo tirumbó améwi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáásí Fasi'aéńkó kumíníye sune. ²³ Fasi'aéńkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune. ²⁴ Ísu Káraísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sirumbá tímúne.

Kemá Póro sún-da-ai tai'áíye.

2 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táitási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wéména Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáima agaimái tímakaunda isasá isésa tuwímbai sáwí'ó ombá tínaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wésewe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti kentáási waásigo kesé'a méraisala agaimaráúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákai'fó isáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaísafe'a érai'emo sewí isáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fi'ó-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waási isáaro.

² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai aáno'ó uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowa Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásínkái'wai siráfáenasa súwa'nai iwáín-áwíta mósá maráúmne. ⁴ Fí'ó-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó timbá Maníkó siráfaiyaimba póna fi'ó-fi'on-umbai-tantaa'ó tuwímbaifa'ó tínda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanamne. ⁵ Káráisitimba áí'ó úni'a uwánkówasa Káráisitini waási-i'ó úndarakemba sí'a índá-i'ó uwásínkáamba miyáumai Maníkómó Káráisitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kembiwísé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'ó urómpinkemba Maníkó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówándarakemba sí'ó únita uwásínkón'ta Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'ó únita uwásínkón'ta ímba ifátuwaundasa fasi'ámáisa méraumne. Miyáumai tí'a índá-i'ó uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'ó ímbo ifátuwe'ó fasi'ámáimo méraiyambo éna Maníkó kenkwará'á tiráfaitinkainiye. ⁷ Sí'ó úni'ó uwásínkaraantenta tí'a índá-i'ó uwátínkáamba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámái ménaawe óraaka séta timu'maréta méraumne.

⁸ Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fi'ó-fi'on-umbai-tantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo isáaro. Minúbái-tántáá'ó fi'óran-oraa'-umbai-tantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónamne séta súnareta ⁹ sínkamiyata puwóna-kanaan-iyé séta súnareta ímba kentáási fasi'aéntámbán-ifo Maníkóní fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraumne. Maníkó pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraumne súndasafenasa minóráá'-úmbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáiyé. ¹⁰ Umbai-tántáápimbá puwónae ówándafinkemba Maníkó síyótaisa uwásinkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íníye. Sáwísampinkemba síyótaisa úmaena iyíníye séta méraumne. ¹¹ Kewará'á kentáásáfé'a Maníkómpá'á súwa'nai e'a inái seró. Sáwífa'nanka inái síyana Maníkó súwa'nai índá mindásafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-ai.

¹² Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawé'-úmaisa méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááigóní áwáuma ímba imáyáa éta Maníkó úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Maníkóní kísau aantemba maéta ímba kae'-ááíwára'-wáásiyáán-úmaisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmaisa méraumne. ¹³⁻¹⁴ Agaimái timúnda-aufafimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'o ísaraan-ai aantemba tafisímai sune. Kentáásí áwáuma kárika'a suwánaafo suwánamai kawé'á iwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoí ónááwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kembiwí kentáásáfé'a aamoí uwásínkááwe-ai imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a aneká'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawé'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷ Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááíwára'-wáásín-iyé siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁸ Maníkó érai'-ai aantembo siyáintemba simátímakaunda-ai ímba kae'-ímáyááfínkémbán-ifo mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁹ Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maéwánda Maníkón-ááninko Ísu Káráisitina-aisa simátímakaunda wemá moóra'-ai afora'á séna moóra'-ai aúpá'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái afora'-aantemba siwáín-ai simátímakaumne. ²⁰ Maníkó seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Káráisitintafena siyáimba póna paapé uráiyé. Ísu Káráisiti miyá-séyááfá-kísáúmó maiyáintafeta Maníkó siyáin-aisafeta érai'-aiye súnanasa Maníkón-áwí'a óraa'a wéraiye. ²¹ Maníkó Ísu Káráisitimba kentááwé kembiwíyé káásasinkaraisata fasi'ámaisa méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²² kesí waásin-owe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá ínáyesa sune. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááíwára'-wáásiyáámbá úne.

²³ Maníkó kesí kisaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-ai érai'-ain-iyé. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴ Maníkón-aisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmbo uráamba póta kentópa'o kondasá Maníkón-aisafe'a timankúnkúmbo oró-ááísá ímba aneká'á sénaumpo tirunkó aamoí índasafeta kempímbá taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2

¹ Imáyáa é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'o ontáfé'a óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ² Kentirumbó umbái tátínkáanasamo ésa kesirumbó kawé'ó uwásinkaiyawí ímba ménaawe. ³ Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáifimba toráumai awáné'a sáwí'o ombá kawé'á uwátinkaiwae sé'a kentópa'o kondá ímba sirunkó umbái táiniye sé'a mináúfái agai-timé'a kawé'-úmimo

méraantafena kesirunkó kawé'ó índawi mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawé'ó ínanamo éna kentirunkówará'á kawé'ó índá mindá érai'-aain-iyé. ⁴ Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbái tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a áfááraumai ifi'á tátinke'a tirunkó umbái táíndasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye síyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'lo uráin-kwaasisafe'a enáái tai'áiye serómó siyáin-ai.

⁵ Kempínkémbá moóra-waasigo sáwí'lo uráintafena ímba kempín-aantembanifo kembiwífinkémbá tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye. Seyaafápímbá umbai-tántáá'á wéraiye-ai miyán-óráá'-áái ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye-ai sune. ⁶ Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moóra-aiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásígómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'lo uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fí'om-beyamba áméro. ⁷ Káfé'a wentáfé sé'a enáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa úmae iyé'a aráfáéro. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'á kónaumne séna ifátúwáifainifo ⁸ wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka sune. ⁹ Ááema kentáfé sé'a simátimunda-ai isánaa Ína isánaáo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináúfáifímbá agai-tímake'a timu'makáumne. ¹⁰ Sáwí'lo uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímbo aneka'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'lo uráintafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹ Waántáwankoni sáwí'-kisaugoni áwáuma awánéta kentáa iyáákaifo séta sáwí'lo uráintafeta aneka'á ímba imáyáa úmae iyéta séta wenááima tai'áiye sune.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaa uráin-ai.

¹² Ísu Káráisitín-ai ásé-ai kosimátimenae sé'a Tóroasi-naopa'a ko-maéwánda minááímó isáiyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-ai simátimenae sé'lo ówánda ¹³ kesí waásigon-awi'a Táítási kentí naaópakemba Tóroasi-naopa'a ímba téna kentáái tasimásímíntafe'a ayaafái uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-ai.

¹⁴ Maarán-ááisáféta Maníkómpá'á súwisa sune.

Ísu Káráisiti iyáákaraintafena Maníkó wentéta kááísasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata Káráisitín-ai seyaafá'-márafá'á kosimátimunasasa isááwana wenááigo asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-márafá'á wété wéiye. ¹⁵ Maníkó séna Ísu Káráisiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba asaa-wiyúnkánámó agáéntemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitín-ai simátimunanasa Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráisitimo intembá asaa-wiyúnkánámó agáéntemba owé wésiye. Maníkón-arááimo wáéwi minkwíyúmbá isááwasa waántáwankon-arááimo wáéwi minkwíyúmbá isáámba wéowe. ¹⁶ Waántáwankon-arááimo wáéwi puwésa Maníkóní némpa'a maé'mae'lo iyawi Ísu Káráisitín-ai simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iyé sewasá Maníkón-arááimo wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Maníkón-ai simátímén-ai óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. ¹⁷ Maníkó si'marówata Káráisitíni kisa-waasi méta wenaúranka'a

Maníkón-aai érai'-aai simátimeta ímba kae'-ááíwára'-wáásíyáántá únasasa méyámbaréwa'a óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Maníkón-aai simátíménasasa méyámbá simíwae sésamo ontembá kesáá ímba miyásá éta Káráisitini kísau-waasi méta Maníkón-aai érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aai símaimo kááísamakain-aai.

¹ Minááímó simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawé'an-owe siyáfo kesáá ímba miyá éta kentáásí kísaura'-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-íta ímba éta ímba kentáásí kísaura'-aufai agáéro sumpo Maníkó si'maráísata wení kísausa wémaumne. ²⁻³ Tuwímbaimo fí'owiti kísaugoni aúfái awánésamo aamoimó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráisiti Póroe'a kísau máen-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáái tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráisiti wení waási-i'a uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwíní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráisiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráisitini kísaugoni aúfái ímba óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kísau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴ Ísu Káráisiti kentáá fasi'aémbá símísata Maníkón-aúranka'a fasi'ámai méta minááísá sune. ⁵ Kentááfímbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkisáúsá wémaumpo Maníkóní fasi'aéntántá minkisáúsá wémaumne. ⁶ Maníkó aú-aai símaimo kááísamakain-aai kosimátimewananasá wenaúranka'a arupíse uwátinkainasa méraiyantafena fasi'aéntá símakaiye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-aai maarán-iyé.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááíwáéntafesa Maníkón-aúranka'a ímba arupíse úmai mésa puwí-ámpá'á wégofó Maníkóní ámútanko imáyáasa símísata Káráisitin-aaisafeta érai'e séta aúí'a úmaisá maé'maeta wéune.

⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minámáámbá arááíwaenaé sésa umbá ímba kanaa'á arááíwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó Mósesembo amáámbo simámakonka'a Maníkómpákémbá sáma paápé éna Mósesen-óika'a sáma paápé úwana óntan-kwandaaiya'o siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sáma wéna póna tógáyáagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaemba uwákuraiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'a Maníkóní sáma paápé uráífo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'maráísana wení waási tirumpimbá méraiye-aai paápé ímbá póna Maníkóní sáma óraa'an-iyé. ⁹ Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááíwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó minámáán-ááímó paápé únka'a wení sáma wérowana káfé'a Maníkó wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátínkáin-aai paápé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰ Káfé'a aú-aai símaimo kááísamakain-aai wéraisana iyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraitamba póta séta Maníkó Mósesembo siyáánkai-amaambo simámakai-sagoni fasi'aémbá

sáwísamba iyésá sùne. ¹¹ Maníkó Mósese sembo simámakain-aai wááu-aain-ifo aú-aai símaimo kááísamakain-aai waé'wae'lo índa óraa'-aain-iyé. Wááu-aai simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'a índa-aai paápé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹² Mináái fasi'aén-áái waé'wae'lo índa-aai

ísaraunda póta ímba sáá'a isatá óraaka'a minááisá wésimatimune.

¹³ Mósese mo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósese Ísareri-waasisafena séna kesóipa'lo wérai-sama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káátaraiye. ¹⁴ Ísareri-waasi táál'-aantemba

isésa tirunté'a marésa maé'ómba pósa káfé'lo méraan-kwaasi Maníkó símaimo kááísamakon-aai aúfáífinkemba toráumai isésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaawe. Mósese mo óipa'lo ampantasámbá káátamakowasa sámó ímbo awánaraantemba káfé'a Maníkón-aai aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáíkuraísana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóní áwáuma ímba awánamái kawé'á wéowe. Ísu Káráísitiye'a kááísamái méraawi Maníkón-aai-aufai torausésa minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁵ Káfé'lo méraan-Ísareri-waasiwara'a Maníkón-aai Mósese mo agaimakáin-aaimo toráúsómba miwítí imáyáago fáíkuraísana kumeu'á isasá pósa minááígóní áwáuma ímba isáafo ¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpá'lo tembá minkúméú'á tai'áínkakemba minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'lo súnnda wení ámútankontafe'a sùne. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáísasa kawé'-úmai méraawe. ¹⁸ Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawé'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'a uwásinkenasa wení sáma siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefimbó wímakaawanamo ááemo kará'wintemba miyaráántáámó únda-aai.

¹ Maníkó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesaraín-iyé séta wétuwaumpo ² wenáái simátiméndasafeta aúpá'ó tigesáfésamo ombá sínaaemba uwáméta ímba karo'á simátiyuweta Maníkón-aagomba waé'mai-aai ímba simátiméta Maníkón-aúranka afora'á érai'-aai simátimunasasa suwánésasa érai'-aai aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúranka'a miyásá sùne. ³ Ásé-aai afora'ó simátimundasa minááígóní áwáú ímbo isésamo ésa miwí Maníkóní némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowin-owe. ⁴ Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráísitin-aago sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Káráísitini sáma ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráísiti miyá isaná waántáwanko séna Káráísiti sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵ Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráísitintafe'a kentáásí óraakon-iyé síyantafeta wenáái kosimátiméta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶ Áwáura'a kumeu'á úwana Maníkó sáma kaaó súwana sámó karáimba wemá sámó kásínkáíwaisaan-iyé. Ísu Káráísiti ói'-imayaa úndasa Maníkóní fí'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

7 Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaisa ta'ótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyá éta ásé-aaisa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó iyáákarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásí'aémbán-iye síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. 8 Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fí'o-fi'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wérainpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Maníkóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. 9 Sávíta uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. 10 Ísumbo sáví'o uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu ma'é'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááfímbó wérain-aii wéisaawe. 11 Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áínda-sufimba méraiye-aii wéisaawe. 12 Ásé-aii simátimundasa sávíta uwásínkesa sínkamiyata puwónnda-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-aii isé'a aú'í'a úmai méraan-ampa'a wégowe.

13 Naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba é'a pó'a wenáái wésimatimune

siyáintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune.

14 Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiwai Ísunte'a kááísasinkenasa puwónndafinkenta iyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrunkata sinkáíniye. 15 Kísausa wémaundasa sávíta uwásínkáámbanifo túwa'nai éta ímba ifátuwaunasasa fí'o-fi'on-kwaasi Maníkó úwoimo túwa'nai in-áái isésa sávífa'nanka Maníkómpá'á súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'a úmae wéiyowe.

Maníkóní fasi'aénkátáámó méraunda-aii.

16 Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iye séta ifátukaumne. Kentáá súma sáví'a úmae iyísana Maníkó kentáási imáyáa aúíta wéuwasinkaiye. 17 Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'-umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaaemba minúmbáífínkémbá fí'oran-kawe-tantaa'a iyáákaimba waé'wae'o índa-kawe-tantaa'a paápé íniye. 18 Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayaasa éta wíyómpa'o ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wíyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sávísamban-iye sune.

5

1 Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái sune. Maankwááú-námbá tawisínata Maníkómó wíyómpa'o úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníkó wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'o índa-namba mindá wíyómpa'o méraanda-suwawaa'an-iye. 2 Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wíyómpa'o méraanda-suwawaata simínkwaesa séta 3 maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-iyainkaanta úmaisa méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wíyómpa'o méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa sune. 4 Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aii ímba séta wíyómpa'o méraanda-suwawaata máénda-aaisa sune.

Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. ⁵ Miyásáámó ondasáfénasa Maníkó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútambá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásínkarainta miyá íníyesa súne.

⁶ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáási imáyáa fasi'ámais méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyeta ímba wíyómpakaani'a úmais méraumne. ⁷ Káféta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenáásafeta simankúnkúmba éta ⁸ kentáási imáyáasa fasi'éta puwétaamo wíyómpa'o Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'o métaara aamoí úsino. ⁹ Maanká'ó méraundasaawe wíyómpa'o iméraandasaawe Maníkómbó arááímo tainí'a ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'nánkátá Ísu Káráisitín-aúranga'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena sísaí ena marapá'ó méraamba kawé'ó owí kawé'-meyámbá tiména sáwí'o owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááímo wétaini'a ónaesa súne.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisamo méraunda-ai.

¹¹ Fasi'aénkó méraundawini áwáuma sísaí índasafeta wentáféna sáá'a wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'a kembiwísé'o méraundawini áwáusa suwánaamba kawé'á wéiye súne. ¹² Kentáá súwí'a ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'a aamoí íyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'a kentáásáfésamo sáwí-aaímo sen-kwáási táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáási paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa kawé'-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawé'-wáásín-owe wésewe. ¹³ Tuwímbai kentáásáfésa uwóí'a wéowe sewatá kanaán-iyé séta Maníkóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe sewatá kanaán-iyé séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴ Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráisiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráisiti

arumbó simíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵ Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráisiti pukáimba póta

kentáá sirááímo táínda-i'a ímba éta wembó arááímo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankariye.

¹⁶ Ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawé'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráisitintafeta úwoi-waasin-iyé siyáundasa káfé'a ímba miyásá súne.

¹⁷ Mindásafeta Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraundasa aúí'a úmais méta ááémo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmais méraano. ¹⁸ Maníkó miyá wéifo ááéma Maníkóní namuro-wáásíyáámbá úmais méraawananas Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-ai kosimátíméro séna si'mákaisata minkísáúsá wémaumne. ¹⁹ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráisiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna pukáimba mindásafena Maníkó imáyáa

éna waásimo sáwí'lo ombá ímba aafimbá wémaitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimatíméro séna sí'mákaisata wésimatimune.

²⁰ Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáin-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásíyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenááisafe'a ewé seró. ²¹ Ísu Káráísitimpimba sáwí'lo í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'lo únda-aai wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'lo únda-aai maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásíyáánní'a uráundawi wení waási-i'a wéuwasinkaiye.

6

¹ Maníkóe'a taankarotámai méta kísau wémaeta óraaka simátíme séta Maníkó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro súne. ² Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba Maníkómó siyáin-aai agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái
isé'a sáwí'lo urómpinkembo

tíkaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáíye agaimaréna siyáimba mindásafe'a isáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'lo uráampinkemba tíyáin-kanaa ímba pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro.

³ Kentáásí kisaugomba awánésa sáwí-amba arááiwaéfo séta kawekísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kisau máéwe wésewe. ⁴ Seyaafá-kísáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'lo índa-i'lo uwásinkesasa sáwí'lo uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámaisá méraumne. ⁵ Maníkóní kísau maúndarakemba sínkambai ándáfa'lo mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-aai simásinkesa miyámó ontá óraa-kisau maéta nó'waamba ímba súsa waúnda úwoi kísau maéta sááímo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámaisá méraumne. ⁶ Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe siyantafeta kawekísáú aantemba maéta kawel-ímáyáá éta faru úmaisá méta kawel'á uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷ érai'-aai simátimunanasá Maníkó fasi'aémbá símísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fafériyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. ⁸ Tuwímbai kentáá súwí'a mósá márááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawel-ááísá simásíméwasa tuwímbai sáwí-aaisa simásíméwasa érai'-aaimo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹ tuwímbai kawel-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesá owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáimba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰ Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbaí wétasinkainta kentáásirunko kawel'á wéiye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aai sáwífa'-waasisa simátimunasasa kawel-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-aai ta'ótokaundasafeta kawel-úmaisá méraumne.

¹¹ Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásirumpinken-aai afora'á simátímakaundasa ¹² kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³ Kesí iyámpóimo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aai.

¹⁴ Ísáaro. ó'ó tombá moóra óraa-purumakawara moóra káripurumakawara'a ímba fátóto úmai wégara'ofó awaiya-púrúmakarái tinuwarampimbá kára'umakaawasarai ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo owíyé ímbo timankúnkúmbo owíyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owísé Maníkón-aai taráiyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wára'á ímba mimbóráfímbá wéraiye. ¹⁵ Ísu Káraísitiye waántáwankoe ímba mimbóra-ímáyáá óyasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owíyé ímbo timankúnkúmbo owíyé ímba mimbóra-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbóráfímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Minááisáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

kesí waásise mé'a miwífímbá wéne'a
miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe
Maníkó siyáiyé. ¹⁷ Mindásafena Fasi'aénkó séna

úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moóra-aempa'a
mé'a sáwí-awaugomba tínaaemba uwátimiya'a
tíke'a ¹⁸ kentifo-í'a ona'á kesáánintone
kesiyáámüntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáiyé agaimaréna siyáiyé.

7

¹ Kesí waási ísáaro. Maníkó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawi-tantaa'e sínaaemba uwáméta kawé'-úmáisa méta Maníkón-aúranka'a sáa'a isatá Maníkóndé-i'a éta kawé'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aai.

² Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-ímáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³ Minááimó simátimunda ímba aafímbá maitinké'a sune. Ken-ímáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-ímáyáá éta púwónnda-kanaa tínda úwoi ken-ímáyáásá ónaumne. ⁴ Érai'a kawé'-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-ímáyáá únana kentááigo fasi'ásínkáisana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

⁵ Tóróasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'o tamaéwánda ímba kawé-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kúsusafena kentáásirunko umbái tówana ⁶ Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáási tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷ maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwísé'o maún-kawé'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'o uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-ááimó sen-kwáási táái anondáá simátímakaamba

tasimásimenasa miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráíye.

⁸ Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbaí tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbaí téna ⁹ kawé'á wéíye. Kentirunkó umbaí tóntafe'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbaí tówa'a sáwí'lo ombó tínaaembo uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'lo ontáféna tirunkó umbaí táino Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a uwátínkarumne. ¹⁰ Maníkó tirumbá umbaí tátínkáíwai sáwí'lo ombá tínaaemba uwáméwana sáwí'lo úmáimo méraampinkemba Maníkó tiyéna kawepá'á mówétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáásí Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbaí tainká'á sáwí'lo ombá ímba tínaaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sáwí'lo uráantafena Maníkó kentirumbá umbaí tátínkaraimba pó'a kawé'ó uráamba imáyáanoro. Kembiwífínkémbá moóráwigo sáwí'lo uráimba ímba óraaka simánke'a tímakaunda-aufai isé'a sé'a arupise uwátinketa kawé'-ámbá arááíwáéno sé'a sáwí'lo uráantafe'a tigasáfé é'a sáwí-meyambo kentópa'lo t́ndasafe'a táátafe é'a sé'a arupise uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai íníye sé'a sáwí'lo uráiwaimba ááéma sáwí-meyamba amé'a kembiwífínké-sáwí-ímáyáá arupise uwátinke'a miyámó uráamba taí'áraiye-aai ísaraumne.

¹² Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'lo uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a sáwí'lo uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'a óraa'-imayaa é'a kentáásáfé'a sé'a miwísáféta óraa'-imayaasa úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³ Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáásí imáyáa kawé'á uwásínkaraawe.

Táitásimba ai'marááwánanasa kempá'á koména wenarunkó umbaí tówana túwa'nai úwa'a kawé'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawé'á úwana kentááfá'á téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawara'a aamoisá úne. ¹⁴ Ááéma Táitásin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-aai érai'-aaimo siyáundantemba Táitásimbo kentááimo simámakaunda-aai érai'-an-íye. Táitási kembiwísé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáíye siyáimba mindásafe'a ímba sigaesáfé'a úne. ¹⁵ Táitási kembiwísé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí é'a táátafe'a é'a tinekembá tata'á é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táitási imáyáa éna arumbá wétimiye. ¹⁶ Kembiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawé'á ónááwe súnana sirunkó kawé'á wéíye.

8

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráan-aai.

¹ Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafa'lo naaó'-nao'lo méraawi Maníkóní waási wemó túwa'nai

in-aai simátimenaumpo isáaro. ² Óraa'-umbai-tantaa'a miwífá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Maníkóntáféna tirunkó kawé'á úmae íyísasa miwí kesáfésa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási méraawisafesa imáyáa ésa kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe.

³ Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarán-tántáá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáafinkemba miyá ésa

sáwífa'la tímakaawe. ⁴ Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafa'lo Fasi'aénkóní waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. ⁵ Imáyáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafo fí'o-fi'on-tantaakwara'la timésa aifa'á Fasi'aénkóntáfésa sésa ení waási-i'la éta ení kísaua wémaumne siyésa Maníkón-imáyááfínkémbá kentáásáfésa sésa Maníkóní kísau simásimiyata kembiwísé'la méraano sésa ⁶ maanká'á Máséndóniyaa-marafa'lo méraawi miyán-áái siyáamba póta Táításimba simámata séta Yúndiyaa-marafa'la Fasi'aénkóní waási túwa'nai íyan-kisau Kórinti-naopa'la ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu íyana tai'áino Táításimba simámakaumne. ⁷ Fí'o-fi'on-kisau kawé'-úmai maé'la Maníkón-aaisafe'la fasi'ámai timankúnkúmba é'la wenáái kawé'-úmai simátíme'la wenááigoni áwáuma kawé'-úmai isé'la aaweyáá é'la túwa'nai e'la kentirumbá simé'la miyámó on-kwáásí ontáféta simátíme séta Yúndiyaa-marafa'la Fasi'aénkóní waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawé'-úmai timénááwe sune.

⁸ Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'la Fasi'aénkóní waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawé'-úmai tímakaan-aai tíménda miyán-oro ímba súmpo timénáá ina timénááo sé'la kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. ⁹ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoj túwa'nai ímba ísaraawe. Wíyómpa'la fí'oran-kawé'la úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'la tuwéna kawé'-úmimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumba'ééimbaniye.

¹⁰ Kesí imáyáafinkemba súmpo isáaro. Ááéma Maníkóní waásifinkemba kembiwí aifa sé'la túwaandu úmai timénae sé'la ómbare'la moórá-aatai maisukáafo káfé'la minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹ Ááéma aamoí é'la to'mayaa é'la káfé'la miyá é'la sáwífa-tantaa'lo makéwi sáwífa'la maráiyasa kári'lo makéwi miyáumai maráiyasa miyá íyana tai'áino. ¹² Sáwífa-tantaa'lo máréne kári'lo máréne Maníkó tuwánáinifo timénaemo síyan-tantaa'la sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'la maré'la káripinkemba kári'la maré'lo timíyamba Maníkó awánéna kanaán-iye síníye.

¹³ Túwa'nai iyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'la wémare'la oro. ¹⁴ Énifo káfé'la makáan-tantaa'lo wéraintafe'la mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'la awaiyarí'la ónááwe. ¹⁵ Miyáumai naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna moórá-tonkon-awi'la máana mintóntáféna séna tóntáféna séna sáwífa'la tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba aráá'la márówasa kári'la tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táái taráíye agaimaréna siyáíye. Miyáumai káfé'lo makén-tantaatafe'la mimpínkémbá timé'la ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táítási Kórinti-naopa'lo kuráin-aai.

¹⁶ Maníkó Táításimba imáyáa ámisana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'la Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁷ Táításimba simámata séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafakenkwaasimo túwa'nai iyantafesa tuwímbai-tantaa'la túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'la séna aneka'á miwísé'la koménaumne Táítási siyáíye. ¹⁸ Táításimbo ai'maráandara'la moórá-wasiwara'la ai'maráanana wesé'la wíníye. Wemá ásé-aai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási wenáwí'lo

mósá máraáwi wemá Táításiye'a wíniye. ¹⁹ Fasi'aénkóní waási naaó'-naokemba wembá iyáfasinankesa sésa esé'a minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisaua máisasa kentáásí kisaugomba awánésa sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

²⁰ Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta ²¹ Fasi'aénkón-aúranka'e waási túranka'e minkísáú kawé'á ónae séta naaó'-nao'a wéneta túwaandu úmáraán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai on-dasáféta úne.

²² Minkáé'nárimo ti'máraandarata moóráwígonkwará'a ai'máraanana wéna kaumbosé kóinda wembá sáwífa-kanaa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai in-kwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kawé'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáíye. ²³ Táításin-aai súnda kesé'a taankarotámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaíye. Wesé'o wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maíyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási kerái iyáfasintinkaraayasaraí Ísu Káraísitin-awí'a mósá wémaraaye. ²⁴ Mindárau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawé'-úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóní waási kosimátíma'mae níyasa kentáái isánááwe.

9

Fasi'aénkóní waási túwa'nai ónaemo siyáan-aai.

¹ Tuvímbai-tantaa'o túwaandu úmáimo Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waásimo timíyan-aai é'o ísaraantafe'a maanáúfáífimbá ímba ayáátáaka'a simátimenaumne. ² Túwa'nai ónaemo siyáan-aai ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwísé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwará'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³ Kentúma maimaé iyéta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnda-aai úwoi-aain-íye sefó séta kaumboráú ti'máraanasa kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa úmaraiyantafeta minkáúmbóráú ti'máraanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴ Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'o wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigasafé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aaisafe'a sigaesafé'a ónaumne. ⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátíme sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símáimo fasi'ámakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáraaro simátímakaumne. Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmarémba úwoi maisiménááfo ímba tísai ónaumne.

⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Kísauo ombá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumáimo tímémba ánaaemba miyaráán-úmai maénááwe. ⁷ Miyáumáimo moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumáimo tíméro. Ímba timénae-imayaa é'a tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawé'-uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó iyawi miwí Maníkó aamoí uwátínkáífo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸ Maníkó kanaa'á áfááraumáimo kawé'ó uwátínkáímbo seyaafá-tántáátáfé'a kawé'-úmai mé'a fí'o-fi'on-

kawe-kisau maíyantafena Maníkó áfááraumai kawe'á uwátínkáífo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maénááwe. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

ímbo makáawi túwa'nai esamo tímatsuwaawi
miwítí kawe-kísáú waé'wae'a íníye
agaimaréna siyáíye.

¹⁰ Maníkó seyaafá'-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráísasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Maníkó kawe'á uwátinkaina'a túwa'nai íyana mimpínkémbá kawe-kísáú óraa'a paápé íníye. ¹¹ Maníkó kawe'á uwátinkaina'a aasiyaasí kanaa'á túwa'nai íyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe. ¹² Miyáumaimo túwa'nai íyamba Fasi'aénkóní waási ímbo makáawi túwa'nai íyana sáwífa'-waasi tirunkó kawe'á ínasa Maníkómpá'á súwi símae iyónááwe. ¹³ Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Maníkón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásíyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa ¹⁴ Maníkómó kembiwí óraa'o túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Maníkómpá'á inai sénááwe. ¹⁵ Maníkó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawe'a uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátímakain-aai.

¹ Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aai siyáífo némpa'lo mérainka'a fasi'aén-áái simásímíye wésewe. Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímba aaisambó siyáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimune. ² Kempá'ó kondá ímba óraaka sénae súmpo imáyáa é'a kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'á sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. ³ Marapá'ó méraundasa namuro-wáásí iyáákanae sésamo tiyáántemba ímba miyá éta marapá-sáwí-tántáá'á iyáákanae séta Maníkóní kísima wémaumne. ⁴ Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a iyáákanae sésamo ontembá ímba miyá éta Maníkó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fí'o-sawi-fasi'aenta wéiyaakaumne. ⁵ Kentáá sááisafesa karo'-ááíyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyaakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Maníkón-aai isáafo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-aai iyááketa kentáásí imáyáago Ísu Káráísitin-aai isáínkwae símaeta wéiyune. ⁶ Kentáá sáái isáíwae séta timu'maréta mérauna'a miyá íyata tuwánéta kentáá sáái ímbo isááwi sáwí-meyamba timénaumne.

⁷ Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráísitini waásisa úne sentembá kesááwará'á Ísu Káráísitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. ⁸ Maníkó fasi'aémbá siménasa kembiwí ímba sáwíta uwátinkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáándasafenasa mifásí'áéntá símakaiye. Mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúnda-aai mindá érai'-aai isatá póta mifásí'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúndasa mindásafeta ímba sigaesáféta úne. ⁹ Aúfáímo agai-timúnda ímba maarán-imáyáa é'a inkáísóro sénasa maanáúfái agaimái símíye sefó-imáyáa é'a agáúmne. ¹⁰ Tuwímbai kentáfésa

sésa aúfáifimba fasi'aén-áái simásimenasa ááéma keséta taména aamoisaén-kwáásí ména úwoi-aaisa simásimakaiye sewí ¹¹ miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpa'a méraunda póta aúfáifimbo simátimunda-aai kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹² Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásíyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawel'-úmais méraumne. Sáwí'a úmais méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawel'-án-iye wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³ Kembiwífimbá Maníkómó símakainda-kisau-aai sénaumpo ímba símakainda-aai ínta sénaumne. ¹⁴ Kembiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráisitini ásé-aai kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáíkaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵ Maníkómó aambó fáisinkarain-kisausafeta fí'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsa maimaé iyúne. Ísu Káráisitini-aaisafe'a timankúnkúmba é'lo fasi'ámai imáyáamo úmae iyíyamba timu'maréta méraumpo miyámó íyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶ Miyámó íyata kanaám-póta tiyuwéta fí'lo-fi'om-barafa'a Ísu Káráisitini-aai simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráisitini-aaimo simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsa maimaé iyónaumne.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna miwítí kisausafesa ímba túwí'lo mósá maráiyamba Fasi'aénkóní kisausafesa wenáwí'a mósá máraaro agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Waási kesáfésa kawel'-wáásí únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawel'-wáásín-ofo Fasi'aénkó kawel'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawel'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáásí táái.

¹ Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáisinkaiya'a úwoi senó. ² Kembiwí sáwí-amba arááiwaéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawel'-ínáá'árúmó moórá-waasigonka'lo símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráisitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe súne. ³ Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana minááísáféna érai'e siyáíye. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráisitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. ⁴ Ááéma afora'á Ísu Káráisitini-aai kosimátimewana'a ísówana Maníkóní ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráisitini-aagomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóní ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááiwaenae siyáawe.

⁵ Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóní aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáásí kembá ímba iyáákaraawe. ⁶ Aaimó wésimatimunanamó sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aagioni áwáuma kawel'-úmai ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-íye. Sáwífa-kanaa érai'-aai seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

7 Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafe'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. 8 Kempímbá Maníkóní kisaumo maéwánda Maníkóní waási fí'o-fi'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba kentáá simíníye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kembiwífímbá kísau maiyáumne. 9 Kesé'o komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóní waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudantemba ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. 10 Ísu Káráisitini érai'-aaimo simátimundawi úndantemba Maníkón-aai simátímakaundarakemba kembiwí Ákáyaa-marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aai símae iyónasa minááísáfésa karo'-ááín-iyé ímba sénááwe. 11 Miyámó únda sirumbá timú ina wétimuno. Sirumbá é'o timúnda Maníkó wésuwanaiye.

12 Maníkóní aantá-waasi owémó kemó sen-kwáásí miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Maníkóní kísau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. 13 Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'mákaiye. Ísu Káráisitini kísau-waasisa úne karo'á sésa wení kísau máúmne wésewe. 14 Miyán-kísáúmó máémba ímba sáá'a wéiye. Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni sáraamba wéiye. 15 Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéifo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maénááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aai.

16 Maarán-áái aneka'ó súnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'o é'a ímba a'áo sé'a siyuwáíya'a káríka'a kesúma maimaé iyóno. 17 Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkení'a úne. 18 Sáwífa'-waasi marapákéntántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéiyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. 19 Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawel'-ímáyááwará'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-iyé sé'a aamoí wéowe. 20 Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aai simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-iyé wésewe. 21 Sáwí'o uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái sune.

Tuwímbai miwí túmo maimaé iyóntemba ímba sáá'a ina'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. 22 Miwí túmo maimaé iyówi sésa Ípúru-aafinkemba sune sewa'á kewará'á minááífínkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfákén-kwáásí úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne sewa'á kewará'á miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne. 23 Miwí sésa Ísu Káráisitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó súnda sáwí-imayaawarawiyaamba

súne-imayaa é'la Ísu Káráisitini kísau wémaunda óraa-kisau wémae'la miwítí kísau wéiyaakaumne. Maníkón-aaimo simátimundarakemba ándáfa'o sínkáamba sáwífa'-i'an-ifo miwímó ándáfa'o tínkáamba ímba sáwífa'an-iyé. Sáwífa'-i'a sínkááwa'la púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyán-tántáá'á kempá'á sáwífa'-i'a tiyáifo miwífá'á ímba sáwífa'-i'a tiyáiyé. ²⁴ Ísu Káráisitini kísau maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-ika'la áwíyandasambo súwiyonku'-nomba sáwífa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵ Ísu Káráisitini kísau maúndarakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-iká'á kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-kanaa kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba sínkamuwá'la marapá'á tanaa-faráumne. Kaumbo-iká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanifo kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'la miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'la mindómpímba ayáátáaka'la moórá-no'waane moórá-waawaiye mé'la ímbo puwówánda úwoi méraumne. ²⁶ Ísu Káráisitini kísau maúnda fí'o-fi'om-barafa'o núnda piri'-nónkó maé'máeraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sínkamoraantamba owa'á kesí waási Yúndaa-waasi sínkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'la miyá owa'á fí'o-fi'on-oraa'-naopimpa'la núnasa sínkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'lo kúnda sínkamoraantamba owa'á óraa'-nompá'lo táómpimbo núnda sínkamoraantamba owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sínkamoraantamba owa'á miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷ Ísu Káráisitini kísau maúnda óraa-kisau maúnda suwesarái isa'á minkísáú wémae'la sáwífa'-no'waamba ímba sún-kwaé'la Ísu Káráisitini kísau wémae'la sáwífa'-i'a sááimo taimbá noné tón-iyaine mé'la sáwífa'-i'a táwi'la síyáísa'la sáwí-unankwatoi uré'la méraunana ²⁸ ímba miyán-úmbái-tántáá'-aantembanifo fí'o-fi'on-daopa'la Fasi'aénkóní waásiya'lo káráwiyaunda-umbai-tantaako kempá'á aasiyaasí wétiye. ²⁹ Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'ámáimo arááíwáemba sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye. Kawe'-ámbó arááíwáéwanamo moóráwigo tafisisasamó sáwí'lo ombá sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye.

³⁰ Ímba moórá-amba wéraifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'la kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³¹ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowan-awi'la mósá ma'maé iyónaumne. Simátimunda-aai ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'la kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³² Moórá-oraa'-nao'-awi'la Támásikasifa'la méraawanana káráwiyowin-awi'la Áré'tási wení kísau-waasi óraa'-waasigo kentáféna simátiména séna áí'mae'la ándáfa'la móauwaaro súwasa mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³ tuwímbai súwa'nai esa kunánáan-unampimba fáitumai sí'-afaapimba máápa'la túsúsinkesa ándára'la ta'ótokowa kumémel'a marará'á kumówánasa siyúwówa'la kóuraumne.

12

Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakain-aai.

¹ Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'la Maníkóní aantá-waasin-iyé síyantafe'la kempá'ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda ísáaro. Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakaimba simátíménda ísáaro. ² Ísu Káráisitini waási méraawanana Maníkó

kusí'maena wíyómpa'a sanaan-úrambo iyúmba kesimankóná kunáíkai mótú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³ Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó iyúmba kesimankóná kunáíkai mótú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. ⁴ Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-tantaakon-ai ísaraumpo simátíméndamo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátimenaumne. ⁵ Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kúsauafe'a ímba kesú maimaé iyé'a tuwímbai-tantaa'o kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísáfé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶ Kesúmo maimaé iyónae sékaa érai-aaisafe'a kesú maimaé iyúna'a kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasin-iyé ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndaraka mináái isésa tuwímbai kentáfésa sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kúsau awáné'a simátimunda-ai isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷ Maníkó siyówa'a fí'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánááwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé íyífo séna moóra-tantaa'a sí'o í-tántáá'á súfimba faimarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáísana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸ Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpa'a inai sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawe'-úmai méraano séwánana ⁹ minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámaimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifásí'áénkó embá iyáákaina méinnone símaena iyáiye. Ísu Káráísitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

ímbo fasi'ámaimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰ Ísu Káráísitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámaimo méraundawe símaimo sáwí'o uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántáá'ó wérgine sáwí'o uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámaimo méraunda Ísu Káráísiti fasi'aémbá símísa'a fasi'ámai méraumne sune.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-ai.

¹¹ Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-imayaawara'-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáásí miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísáfé'a simátíméraamba ímba simátímakaafó kemá Maníkóní aantá-waasi úne-ai imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-ai maanáúfáífímbá simátimune.

¹² Maníkóní aantá-waasiti kúsau maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kisau ímbo awánaraan-kisau Maníkóní fasi'aéntámbá wémaewe. Kempímbá komé'a miyán-kísáú wémae'a ímba ifá tuwááwána'a suwánaraawe. ¹³ Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóní waasi fí'o-fí'on-daopaken-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáumai wégarawiyo sembá fí'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwíyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fí'on-daopa'o Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai uráafó kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátínkaraumne. Miyán-úmbái-ááímó simátínkaraunderakaa kawe'á ówána pó'a aamoí uwásínkaraawisino. Miyán-ímáyáámó ombá ifátúwáaro.

¹⁴ Kae'-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a aneká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-ofo tinófoi iyámpóíya'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵ túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmimo taí'ásuwe'o óraa-kisau maé'o miyámó ondafímbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a taí'ááfainifo imáyáa úmai kawé'án-oro.

¹⁶ Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai'-aain-iyé seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfesa karo'á sésa kentáási óntamba maénae séna karo'á simásínkaraiye wésewe. ¹⁷ Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaao. ¹⁸ Táitásimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráisitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaayo. Táitási ímba miyá-sáwí'á uráiyé-ai ísaraawe. Wesékai mimbórá-ímáyááfinkémbá kísau wémauye.

¹⁹ Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausiyamba maarán-káro'-ímáyáá é'a kentáá súranka'a Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáiyé sénááwe-imayaa úne. Ímba miyán-ááisáfé'a agaé'a Ísu Káráisitiyé'a kááísamai mé'a Maníkón-aúranka'a kentí imáyáa túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰ Kentópa'o kondamó ímbo kawé'-úmimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoimó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátíméndamo isé'a ímba aamoí iyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a tíyo-aaí sé'a kentúma maimaé iyé'a fí'o-fí'on-aaí sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. ²¹ Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááisafe'o owímbá ímba tínaaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigaesáfé'a onaná sirunkó umbai táíniye.

13

Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba ombá káráwiyon-aaí.

¹ Kae'-í'a kentópa'a kuráundanifo aneká'á kónaumne. Kaumbo-kae'-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááiígómbá arupísesa ónaumne. ² Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'o uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátímakaumne. Káfé'a némpa'o méraunda mináái simátimé'a sune. Kentópa'o kondá sáwí'o uráantafe'a kowésimatimé'a ímbo étínkáanda sáwí-meyamba tíménaumne sune. ³ Kentáfé sé'a Ísu Káráisiti simámisanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráisitimo simámintemba simásímíye sénááwe. Wemá Káráisiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaíye. ⁴ Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásíyáámbá úwasa aaraa-táiyá'á tufúwana Maníkó íyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwará'á aamoisaén-kwáásí úndanifo Ísu Káráisitiyeta kááíseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵ Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Méraína'o é'a Ísu Káráísitini waásisa úne sé'a ⁶ kentáásáfé'a Maníkón-ai simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷ Kentáásáfé sé'a Maníkón-ai simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá súmpo kembiwí kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaimó súndasa Maníkóo túwa'nai inasá kawé'án-oro sune. Ímba sáwí'a íyamba póta ímba sáwí-meyamba mátimenasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-ai simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawé'-úmaimo méraiýamba mindá óraa-tantaa'an-íye. ⁸ Érai'-aaigo iyáákaino séta kísausa maéta wétuwa'nai-une. ⁹ Kentópa'o kondasá Maníkóntáfé'o fasi'ámaimo méraiýambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó íyambo éta ímba sáwí-meyamba tíméta aamoisaén-kwáásíyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'o ompínkémbá kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaisá sune. ¹⁰ Kentópa'o kondá sáwí'o ontáfé'a fasi'aén-áái kosimátimunafo sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáándasafena Fasi'aénkó iyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹ Kesí waásisono. Kawé'-úmai mé'a kawé'-ámbá arááiwa'e'a súndantemba é'a mimbórá-ímáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tíména farumó uwátínkáíwai kembiwísé'a méíniye.

¹² Maníkóní akúní'o ontáfé'a moóra-mora tiyáamba tíméro. ¹³ Maníkóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

¹⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaen-ámútánkó kembiwísé'a méraisa'a mimbóráí'a úmai méraantafe'a inai sune.

Kemá Póro súnda-ai tai'áíye.

Kárésíya

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'i afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí agaimái mátímakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaaemba Póron-aaí símai sáwí'a uwánkaron-kwaasi Kárésíyaa-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sínkwae sésa Móseseni áamámba arááiwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkáró'-ááísáfésa érai'e sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawé'-úmai arááiwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaí safesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Minááísáfésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kawé'-úmai arááiwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'á méraan-kwaasi mátímakaiye.

1-2 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasi'aénkóní waási Kárésíyaa-marafa'a méraawi isáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóní waásimo kesé'lo méraawiye kembiwísáféta séta kawé'-úmai méraaro wésune. Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba si'mákaafó Maníkó wení imáyáafinkemba si'mákaifo isáaro.

3 Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴ Sáwí'lo úmaimo méraampinke-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáíndasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Káráísiti pukáiyé. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiyé. ⁵ Maníkón-áwí'lo aasiyaasimó óraa'lo úmaimo waé'wae'lo úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶ Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úwana Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááéma Maníkómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéisaantafena mindásafena sáá'a wéiyé. ⁷ Minááímá ímba kawé'-ásé-ááín-iyé. Tuwímbai Ísu Káráísitini ásé-aaí waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸ Kesááwá'i wiyómpaken-kisau-waasiya'i ímbo simátímakanda-aaísaamo fí'on-aaímo simátíménaanaaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹ Siyáunda-aaíma aneka'á sénaumpo isáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakanda-aaímo fí'on-aaímo simátíminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰ Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae sé'a minááímá wésune. Ááémo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'lo uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune. Káfé'lo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'lo miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Káráísitini kisauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmaimo iyáfasinankarain-aaí.

11 Kesí waási ísáaro, Ásé-aaimo simátímakaunda ímba waásiti ímá'yáfinkemban-iye. 12 Ísu Káráísiti paápé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

13 Ááéma Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. 14 Kentáá síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááiwa'e'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewanda aaweyáá wée'a kesimantoísái íyáákaraumne.

15 Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kisauma máendasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. 16 Maníkómó siyáinkanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a 17 Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árépiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

18 Komé'a kaumbo-áátái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a 19 minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awi'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. 20 Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááin-ifo érai'-aain-iye. 21 Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'e komé'raawanasa 22 Ísu Káráísitini waási Yúndiyaa-marafa'o mérowi ímba kembá suwánésa 23 kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-ai simátíma'maena wéniye suwasá isésa 24 kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímá'yáámó uráan-ai.

1 Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápáasiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'maekai wékai 2 Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááemo simátímakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-ai simátimundakisauugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. 3 Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áuma kárámai araénáémba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. 4 Tuwímbai karo'á sésa Káráísitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti amáánko ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísitin-aaigo faútínkáin-ai kotúfífaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti amáámba arááiwaesa túma kárámai araénáémba oro sésa minááígó ta'ótorainkwae sésa Ísu Káráísitin-aaigo ímba faútínkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áuma kárámai araénáémba uwó-ááímá ímba

siyáawe. ⁵ Miwítí karo'-ááímá ímba arááíwaundasa póna ásé-aaí érai-aaíma kempímbá fasi'ámai waé'wae'a íníye. ⁶ Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaímo simátímakaanda-aaí aantemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Maníkó túwítafena ímba imáyáa wéintafena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ína túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moórá-aaíwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷ maarán-ááímá sésa Maníkó Pítaantafena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-aaí wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-aaí wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸ Maníkó Pítaamba fasi'aémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-aaí wésimatimintemba kewará'á fasi'aémbá símakaisa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹ Yémísiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénkó Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Maníkómó ámakaini'a uwo sésa Páánápáasinte kenté'a miwí tiyáámba símakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá-ímáyáa éta kerái fí'onkaa-waasi ásé-aaí kosimátiméyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰ Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááímá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a imáyáa wée'a aaweyáá uráumne.

Póro Pítaantafena séna sáwí'a ónemo siyáin-aaí.

¹¹ Aaweyáá wée'a Ántíoku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráane siyáumne. ¹² Ááéma Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aaísafesa érai'emo sun-kwáásísé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémísimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma kárámai araénáémba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³ póna kae'-ááíwára'-wáásíyáání'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aaísafesa érai'emo sun-kwáásí Pítaamo úmba awánésa miwiwára'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwáúgó Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewará'á miyá uráíye. ¹⁴ Miyámó ombá érai'-ase-aaigoni aampa'á ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáásí túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-ááí sénafo ímba siyó Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkúmba owí Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sin-áái.

¹⁵ Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofóisa Yúndaa-waasi pósa kentáá masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá ínta wéumpo ¹⁶ Yúndaa-waasiti ámáántaamo wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínifo Ísu Káráisitín-aaísafeta érai'emo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáumne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Káráisitín-aaísafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási ámáámbo arááíwáénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínifo Ísu Káráisitín-aaísafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷ Káráisitiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'o ontentá sáwí'a wéundasa Káráisiti misáwí-ímáyáá símakaisata sáwí'a wéune

ínta sénaumne. ¹⁸ Yúndaa-waasiti áamáamba tukáunda pó'a moórá-imayaamo é'o é'a sé'a Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwaenae. Minamáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'a úsino. ¹⁹ Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwáénanamo éna minamáánkó arupíse uwásinkainkwaemimayaamo ímbo ontembá miyáumai mé'a Maníkóntáfé'a imáyáa wée'a wení kísau wémae'a méraumne. ²⁰ Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana puwún-kanaara'a sáwí'o uráundawini áwáuma tai'árimba póna káfé'a Káráisiti kesé'a méraisa'a káfé'o méraunda ááéraani'a ímba úmai méraumne. Marapá'á méraunda ímba úwoi mé'a Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafe'a érai'emo sé'a simankúnkúmba úndasafe'a aúí'a úmai méraumne. ²¹ Maníkómó símakain-amaambo arááíwáéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'a sé'a Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-iyé wésune.

3

Ámáán-aaí arááíwaesa timankúnkúmba owasamó on-ááí.

¹ Kárésíyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí isáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaíma afora'á simátimewana'a isómbe kentúrantankaan-úmai awáné'a kawé'-úmai ísaraambanifo tuwímbai tésa kentí imáyáa tafisewa'á uwó-ímáyáá wéowe. ² Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moórá-aaíma tísai ónaumne. Áamáambo arááíwakaantafenawa'i ásé-aaí isé'a érai'emo sentáfénawa'iyó mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo ³ ímbe kawé'-ímáyáá wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisa'a pó'a aúí'o iyawini áwáuma ómbare'a káfé'a imáyáa ombá Yúndaa-waasiti áamáánko arupíse uwásinkainiye-imaya wée'a ímbe kawé'-ímáyáá wéowe. ⁴ Kawé'-ámbó arááíwakaamba kentópa'a tiyáin-tantaa'a ímbe sáwísamban-iyé. ⁵ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempímbá fí'o-fi'on-kisaumo ímbo awánaraan-kísau maiyáíye. Áamáambo arááíwakaantafena ímbe miyá éna ásé-aaí isé'a érai'emo sé'o timankúnkúmba uráantafena miyá uráíye.

⁶ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba ⁷ miyáumai Émbaramu uráintemba Maníkón-aaisafesa érai'emo sewí Émbaramun-araa'marimban-owe. ⁸ Naaófá'á Maníkó imáyáa éna séna ánaaemba fí'onkaa-waasi kesááisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmba iyawisafe'a sé'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó ímbo miyámó uráinka'a moóráwigo aúfáífimba ásé-aaí agaimaréna séna Maníkó Émbaramuntafena séna en-ímáyáá é'a seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkó Émbaramumba kawé'á uwánkaraintemba wenááisafesamo érai'emo sésamo timankúnkúmba owí kawé'á wéuwatinkaiye.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-ámáámbá ímbo arááíwa'mae iyíyawí Maníkómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maénááwe

agaimaréna siyáíye. Mindásafena áamáamba kawel'-úmai arááíwáénana Maníkó aamoí íníye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye. ¹¹ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna

arupíse úmai méraawe simbá pósa

aúí'a úmai méranaawe

agaimaréna siyáíye. Mindásafena áamáambo arááíwaenaemo sewísáféna Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe séna wenááisafesa érai'emo sewísáféna arupíse úmai méraawin-owe wésiye. ¹² Moóráfa'a agaimaréna séna

ámáamba seyaafá'-ámáámbó

arááíwaiyawi miwí méranaawe

agaimaréna siyáíye. Mindásafesa áamáambo arááíwaesamo Maníkón-aaisafesa érai'e sésamo timankúnkúmbo ombá ímba mimbórá-tántáá'án-ifo kae-tántáá'án-íye.

¹³ Moóráfa'a agaimaréna séna

aaraa-táiyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi

sáwí-meyamba maésa puwónááwe

agaimaréna siyáíye. Minááísáféna seyaafá'-ámáámbó ímbo kanaa'á arááíwakaundasafenasa Maníkómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasa misáwí-meyámbá we maéna pukáíye. ¹⁴ Maníkó Émbaramun tafena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawel'á uwátinkanaumnemo siyáintemba fí'onkaa-waasi kawel'á

uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-meyamba maéna pukáíye. Wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó siyáintemba wení ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáásí sáwí-meyamba ímba siménasa Ísumba amúwana pukáíye.

Maníkó símai kááísamakain-aaiye Mósesembo simámakain-amaane minkáé'-áái.

¹⁵ Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímba taraiséna fí'on-aaima áúwimai síníye. ¹⁶ Miyáumai naaófá'á Maníkó

Émbaramun tafena símai fasi'ámakain-aaima siyáinka'a Émbaramun tafenawe aísaaftafenawe éna ánaaembo paápé índawintafenawe siyáíye. Aúfáifimba agaimaréna séna aísaaftantambo iyawisafena ímba siyáifo aísaaftantambo índawintafenawe siyáíye. Aísaaftantambo íníyemo siyáiwai Ísu Káráísitiníye. ¹⁷ Agaimaráúnda-aigoni áwáuma maarán-íye. Aifa'á Maníkó

Émbaramun tafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwífa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba áamáamba ámakaiye. Énifo miyámó uráinka'a Maníkó Émbaramun tafenamó símáimo kááísamakain-aaiyo ímba tai'éna waé'wae'a wéíye. ¹⁸ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwakaundasafenasa ímbanifo Maníkó kawel'á uwátinkanaumnemo ááémo óraaka'o siyáintafenawe kawetá wéuwasinkaiye. Maníkó Émbaramun tafena kawel'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafenawe kawel'á uwánkarena póna kentáá kawel'á wéuwasinkaiye.

¹⁹ Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Sáwí'o owí Maníkóní áamáamba isésa sésa sáwí'o wéunda káfé'a isáúmne síyantafenawe Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Minámáámbá wérainana

Émbaramun-aísaafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símaimo fasi'ámakaiwai paápé éna minámáámbá taí'ásuwainiye. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní áamáamba afufumpin-kwáásígón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiye. ²⁰ Énifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáfénamo siyáiyé. Kae'nárimo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimibanifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé.

²¹ Ááémo Maníkómó símaimo tarímakain-aaima Maníkóní áamáánko ímba tararáíníye. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámaimo wénamo waásimo aúí'o uwátínkáinkakaa minámáámbá wéaraaiwaewisafena Maníkó arupise úmai méraawin-owe sisinó. ²² Énifo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'-wáásí ta'ótokaiye siyáiyé. Maníkó séna Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawima kawe'á uwátinkanaumne símaimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmba éta kentáásí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáíye súndawisa kawe'á wéuwasinkaiye.

²³ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a ímba simankúnkúmba uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Káráísiti kumúnka'a simankúnkúmba onda-ámbá Maníkó wéwisinkena áamáánko kentáá ta'ótokain-amba taí'ásinkaraiye. ²⁴ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiye. Maníkó séna miyámó ina'o é'a ánaaemba Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawisafe'a arupise úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáiyé. ²⁵ Káfé'a Ísu Káráísiti é'a kunkáinka'a wenáásafeta simankúnkúmba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba aneka'á wéta'otoraiye.

²⁶ Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'a wesé'a kááísamai méraawisafe'a Maníkóní iyámpóin-owe. ²⁷ Kembiwí nombó máémbe Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi wenkáání'a wéowe. ²⁸ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawisafe'a mimbórái'a úmai méraamba póna maarán-ááímá ímba óraa'-aain-iye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owa'á tuwímbai fí'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaimá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbórái'a úmai méraawe. ²⁹ Ísu Káráísitini waásimo é'o é'a Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafe'a érai'e wésemba pó'a Émbaramu aísaafi'a ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísaafi'e kawe'á uwátinkainda-aaima símaimo tarímakaintemba kawe'á uwátinkainiye.

4

¹ Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíníye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana ² afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miníyámpóiyá'é káráwiyainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máíníye. ³ Ááéma kesáá miyáumai iyámpóiyáamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewanansa minkwáántá-wáásí tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴ Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moórá-ininko ma'ánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵ minámáánko

kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóní iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáiye.

⁶ Maníkó kembiwí wení iyámpói-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba pó'a Maníkóntáfé'a kesi-fowé wésemba ⁷ mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Maníkón-áánini'a ombá póna áánintontafenamo to'mayaa úmakain-tantaa'a timíníye.

Póro Kárésíyaa-waasisafena óraa'-imayaamo uráin-aai.

⁸ Ááema ímba Maníkónópa'a té'a ísaraamba karo-tántáá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaimbanifo ⁹ káfé'a Maníkómpá'á tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwisan-tantaa'e aamoimó tain-tántáá'é mifá'á tirumbá waeré'a minkwáántá-wáási-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰ Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imayaa wéomba ¹¹ kempímbá nófí'naafi'a wéowana'a káfé'a Maníkón-aaiwara sáwí-aaiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómba ímba paápé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbai wétaiye.

¹² Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda ísáaro. Kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáání'a oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásínkaraawe. ¹³ Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-aai simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴ Sáwí-si'o úmba kesúma sáwí'a úwa'a miyá-sí'ó úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómba kawé'-úmai káráwiyaawe. Wiyómpaken-kisau-waasiya'i Ísu Káráísitiya'iyo komérowa'o káráwiyaantemba kenká'á miyáúmai káráwiye'a ¹⁵ áwa'nai ónae sé'a kentí túrambo fi'máímo símakaankakaa kentí túramba fi'mái símakaawisino. Kawé'-úmai káráwiye'a aamoí uwásínkaraambanifo káfé'a miyán-áámóí-tántáá'á ímba wéraimba nóntafenawa'iyo. ¹⁶ Érai'-aaimo simátímakaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáásí iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷ Ísu Káráísitini ásé-aigombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwí-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái ísáafonifo kesááisa isáíwae sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁸ Kawé'-ámpá'á métinkanae sésamo kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawé'án-iyé. Kemó kempímbó maéwándawe moórá-naopa'o tamáúndawemo kawé'-ámpá'á métinkanaemo síyanamo éna kawé'án-ifo miwí ásé-aigomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹ Kesí iyámpóisono. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo umbaimó máéntemba kembiwísáfé'o ímáyaamo únda sirunkó umbai wétaifo Káráísitinkaani'o iyamba minúmbáí-tántáá'á tai'áíníye. ²⁰ Óraa'-imayaa é'a kempímbó komé'o aaimó simátíménda kawé'-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiye.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-aai.

²¹ Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósese

siyáin-amaamba arááiwaundasa Maníkó aamoí uwásinkainiyemo wésewi minámáánkóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisafo simátíménda ísáaro.

22 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu kae'iyámpói matinkómba moórá-iyampoi kísau-ininko ma'ánkarowana moórá-iyampoi aifa'-ínínkó ma'ankówana 23 kísau-ininkoni iyámpói miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-ínínkóntáféna Maníkó séna iyámpói ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraiye. 24-25 Minááígómbó waé'maimo sendá ísáaro. Mindá kae'-áái símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árériyaa-marafa'a Sáínai-omapa'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenaráátomba kísau-waasi pósa áamáánko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi áamáánko ta'ótokaipa'a méraawe. 26 Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iyé. Aú-nao'a Yérúsaremu-fakaan-dao'a wíyómpa'a wéraipa'a áamáánko waási ímba ta'ótokain-daopa'an-iyé. Énifo minááígóní áwáuma maarán-iyé Maníkón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaraamba uráiyé. 27 Minááísáféna Áísáya

Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna age-ínínkó iyámpóimo ímbo matínkáín-ininkon-arunkó kawé'á íno. Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwífa'a méraafo waaiwará'-ínínkón-aráá'a sesimái méraamba póna ímbo áí'o wéisanamo iyámpóimo ma'ánkáín-ininkon-arunkó kawé'á isaná aamoí wéiyé agaimaréna siyáiyé.

28 Kesí waásisono. Maníkó Áísáakimba ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóín-owe. 29 Naaófá'á anófoiti imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyán-kwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. 30 Naaófá'á aúfáífimba agaimaréna séna kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-ínínkón-ááninko wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíníyé agaimaréna siyáiyé. 31 Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-aráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáín-aai.

1 Ísu Káráísiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a mé'a aneka'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

2 Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai ísáaro. Arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araénáémbo oro wésemba minááísáfé'o ewémó síyanamo éna Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáín-anko ímba túwa'nai íníyé. 3 Túma kárámai araénáémbo orómó wésewisafe'a afora'á súmpo ísáaro. Yúndaa-waasiti áamáambo arááíwae'o túmo kárámaimo araénáémbo é'o é'a Yúndaa-waasiti áamáamba seyaafá'á arááíwa'mae'a koró. 4 Kempínkémbá tuwímbai sé'a áamáambo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupíse úmai méraawin-owe síníyé-imayaa wéowi

Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-imba tínaaeni'a uwámakaawe. ⁵ Kembiwí miyá wéofu kesáá maará éta Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai imbá pónasa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. ⁶ Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasa moóráwigomo áumo kárámaimo araénáembo ínana ímbo áumo kárámaimo araénáembo ínanamo índa mindá ímbo óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraundasa túwa'nai úmai méraundasa mindá óraa-tantaa'an-iyé.

⁷ Ísu Káráisitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásítuwaisa'a káfé'a Ísu Káráisitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe. ⁸ Maníkó wemparí'o índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáitukaifo waási fáitukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. ⁹ Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámo kawáá'isana seyaafá'á wégawaaiye wésefo kentúra'a káráwiyo. ¹⁰ Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátimé'a sune. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá iyata mimbórá-ímáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfaiyaraiwai kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima wésaumne.

¹¹ Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araénáemba oró-ááímá wésiyemo karo'ó wésemba minááímó paaímó wésundarakaa ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátimé'a sune. Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáiyé-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai araénáemba oró-ááímó wésundarakaa ímba aaisambá síyówaisino. ¹² Karo'-ááímó simátimesamo kentirumbó wéfaiyaraawi miwí túma kárámai sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

¹³ Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútinkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba pó'a é'a faútinkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááíwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro. ¹⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-iyé. ¹⁵ Énifo kembiwí keiyái aaisan-aaisambó sé'a iyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyo.

Maníkómbó arááímo tainí'a ésa sáwí-imayaagomba tirááísafesa ésamo on-áái.

¹⁶ Simátiménda ísáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááímo tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbó ímba arááíwaiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro. ¹⁷ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágórái wétiyaifo Maníkóní ámútankomo kentúra'o káráwiyimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbá ímba arááíwaenaawe. ¹⁸ Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sé'a Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'a wéunana póna Yúndaa-waasiti amáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹ Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'í'a ésa óraa-sawí'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigeasáfésa ésa ²⁰ kisaumo uwándaan-tantaakon-awi'a mósá marésa waántá-waason-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tíyamba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyesa miwí tááigo iyáákainkwae sésa ímba taankarotámai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹ túrande-urande wéesa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wéesa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátíme'a aneka'á símai wákátíme'a sé'a miyámó wéowi Maníkóní nombara ímba maenááfo káráwiyo wésune.

²² Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá mérariwai maará uwátínkáisasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesaraí ínasa mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kisaum kawé'-úmai wémaesa ²³ miwí túma ímba maimaé iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáíkaiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáa ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo on-ámbá tínaaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵ Maníkóní ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmaisa arááíwáéno. ²⁶ Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo iyáákainkwae ímba sé'a kawé-tántáá'ó índasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

6

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-ai.

¹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'o wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupise uwátinkanaawe. Kembiwíwará'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyo. ² Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'o é'a Ísu Káráisiti siyáintemba miyá ónááwe. ³ Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo síyamba mínimáyáágó karo'á simátinkainiye. ⁴ Kentí kisauwe fí'owiti

kisauwe tuwínááfo kentí kisaum tuwínke'a kawerá'i sáwíra'liyompo awánaaro. Kentí kisaum kawé'ó ina'o é'a aamoí ónááwe. ⁵ Seyaafá'-wáásifá'á umbai-tántáá'á títanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶ Maníkóní áse-ai ísámae wéiyowi miwítí kawé-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-ai wésimatimewifa'a tíma'mae'a iyóro.

⁷ Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawé'-ánáúntúmbó úmáráawimo ombá kawé-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmáráawimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸ Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááísafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondáama puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondáama aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹ Mindásafeta kesáá kawé'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesaraí ínata ifátúwáano. Kawé'ó úmaetaamo wéiyundasaamo

ímbo suwesarai ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tínda kawé'-meyántá maéta ménaumne. ¹⁰ Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wéraimbo éta seyaafá'nánká kawé'-úmaisá túwa'nai onó. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo wéowiseta mimbórá-ákúní'a úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-iye.

¹¹ Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáanaufi'an-iye seró. ¹² Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáémba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aaí aantembo senkaka tuwímbai ísámai sáwí'a uwátínkááwisino. Ímbo sáwí'o uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáémba oró-ááiwará'á wésewe. ¹³ Túma kárámai araenáémba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímbo seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáémba íwae wésewe. ¹⁴ Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aaíma mósá wémaraumne. Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímbo imáyáa é'a sáwísamban-iye wésunda póna mintántáákó kembá ímbo wétafisiye. ¹⁵ Moóráwigomo áúmo kárámaimo araenáémbo ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araenáémbo índa mindá ímbo óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iye. ¹⁶ Simátimunda-aaímo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷ Ísun-aaí simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráísitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímbo síméro.

¹⁸ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a

érai'-aaín-iye sé'a inái sune.

Kemá Póro sún-da-aaí tai'áiyé.

Éfésási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásífá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáái isésa fí'o-fi'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarrowana ména maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo isáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámáimo méraawi isáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái súne.

Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparí'o úmakain-aai.

³ Maníkó Ísu Káráisitin-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááísasinkenasa wíyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo súne. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitini kisausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiyé. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-ímáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáásí sáwí-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawé'-ímáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráisiti ken-ímáyáá íníye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wíyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyiye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiyé. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'o úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráisitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawé'-ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráisitin-aaisafe'o timankúnkúmbo ombá Maníkó kesí ámútankomba tíménaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíníye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba

faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

15 Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a
 16 Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inai sún
 17 Maníkómpá'á maarán-ááisáfé'a áisai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitinafowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wérarwai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimína'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. 18 Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyaambo amu'maré'o méraantafe'a mindásafe'a inai sune. Wemá wení waási kawé'ó úmimo méraiyaambo to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inai sune.
 19-20 Wenáásafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifási'áémbá iyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inai sune. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wiyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenáásafeta simankúnkúmba wéundawisa simakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé. 21 Káráisiti seyaafá'-wáasiyá'á káráwiyena wiyómpa'o káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é aifarááwiyá'é káfé'o túwí'o wérarwaiya'e ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye. 22 Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá iyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simámena séna iyáákáe-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafátántááká'á káráwiyuwo siyáiyé. 23 A'nómpínkén-imáyáágómó seyaafátúrá'ó káráwiyantemba Maníkóní waásisa Káráisitina-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áuwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'o wéraintemba Káráisiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o úmimo méraunda-ita uwásínkáín-ai.

1 Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a 2 marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-ai ímba isámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. 3 Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta siráásafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa 4 arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna 5 úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba aúí'o úmimo méraanda-ita uwásinkenasa 6 Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena wiyómpa'a móankarena Ísu Káráisitinte'a káásinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráisitimo wiyómpa'o ménamo káráwiyantemba wiyómpata imáyáa éta méraumne. 7 Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráisata póta wení kawé-kísáú awánamae iyóndasafenasa miyá uráiyé. 8 Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenáásafe'a timankúnkúmba

uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááisafe'a timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa timúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawé'á wéunda póta kawé'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawé-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰ Maníkó kentáámó uráiwai séna

kawé-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawé-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráisitinteta kááísasinkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásínkarain-aai.

¹¹ Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwará'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araenáénta wéeta kembiwísáfeta úwoi-waasi owé-imáyáa éta séta ímba túma kárámai araenáemba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. ¹² Minkánááfímbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'amarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana ¹³ ááéma Maníkóní némpa'o mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

¹⁴ Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáásí afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmáimo namuro-wáásí-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa ¹⁵ Yúndaa-waasisa kentáásí áamámba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráiyé. ¹⁶ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a taí'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa ¹⁷ miyá éna téna ásé-aai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸ Ísu Káráisiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹ Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwará'á Maníkóní waási-í'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáásí-íta úmaisá méraumne. ²⁰ Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. ²¹ Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kárá'uraintemba kesáá Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²² Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro fí'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-aai.

1 Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitin-*gai* simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inai sune. 2 Maníkómó úwoi túwa'nai índasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawé'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. 3 Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífínkémbá ampáán-áái aúfáífimba agaimakáumne. 4 Ááéma Ísu Káráisitin-*gai* aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'an-oro. 5 Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóni ámútanko weni aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásímakaiye. 6 Minásé-áái maarán-ááin-*iyé*. Yúndaa-waasisaamo ásé-*aaimo* ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawé'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a úmaisá méraumne. Maníkó séna Ísu Káráisitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

7 Ásé-*aaimo* simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena weni fasi'aémbá siména weni kísau-waasi-*ia* uwásínkaraiye. 8 Maníkóni waási kembá iyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-*aai* Ísu Káráisitini kísau fí'on-kísau iyáákarain-kísau-*aaimo* simátíméndasafena iyáfasisinkaraiye. 9 Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-*aaima* símai paápé uwátimiyo Maníkó simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émáyáimba 10 káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé wiyómpa'o méraawi Maníkóni waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawé'-imayaawarawin-*iyé* wésewe. 11 Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. 12 Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenááísafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. 13 Mindásafe'a simátiména sune. Kembiwí ásé-*aaimo* simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraitimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

*Káráisiti aruntáámó símín-*gai*.*

14 Minááísáfé'a imáyáa wé'e'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inai sune. 15 Seyaafá-ákúmbá marapá'ó méraawiye wiyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-*inai* sune. 16 Maníkóni ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a 17 Ísu Káráisitin-*gai* aisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inai sune. 18 Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráisiti fasi'aémbá timína'a kembiwiyé Maníkóni waásiye seyaafá'á sé'a Káráisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áíniye síyantafe'a inai sune. 19 Ísu Káráisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmaisá awánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawé'ó iyantafe'a inai sune. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a wéena kembiwífímbá óraa'a wéintafe'a inai sune.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkóbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-ensaaamo wéimba mindá iyáakaraintantaa'an-iyé. ²¹ Maníkóní waásisa Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé iyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráisiti áuwawaata únemo siyáin-aaí.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááimá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táantena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáambo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáa mimbórá-súráámbá úmaisa méraunanasa sáantaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méranaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaísafeta simankúnkúmbó wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Káráisiti wení imáyáfinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáiyé. ⁹ Iyúnka'o siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úramba kunkéna ¹⁰ wíyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Wení kísau maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaíma simátímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkón-aaí ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkóní waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkón-aaí uwáitái'-uwasá miyáumai Ísu Káráisitini kísau maíyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kísau wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórá'á'á úmaisa méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráiyé. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-áánikon-aaísafeta simankúnkúmbó wéundasafetaawe wembá awánamai kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáa éta kááísamai méta sáa'a kaefaréta Káráisitinkaani'a úmaisa méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóimo karo'ó simátiyuwaantemba kentáa ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aaí ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaíma ímba íséta miyán-ááí ínta arááíwaenaumpo ¹⁵ érai'-aaí aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáakaefamai-waasi-i'a úmai méta Káráisitinkaani'a

úmaisa méranaumne. Wemá kentáará'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráísiti áúwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráísiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó imbá seyaafá-túwawaapa'a imáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máisana tísamaigo wení kísau máisana miyámó wéenamó óraa'o wéimba miyáumai Káráísiti wení waási imáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátinkarain-ai.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwimo méraantemba ímbo miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímbo ísámai kawé'á ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbái taisasá méraantafesa miwítí imáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'a ímbo mésa ¹⁹ sáwí'o on-ímáyáa aantemba ésa fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímbo tiguaesáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráisitimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa iyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Maníkó kentí imáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááímo táínda-i'o íyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráisitini akún-ándá póta mimbóráí'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aaisambó síyamba ímbo sáwí'a é'a ááéma aáo úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafisína'a sáwí'a únafó sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímbo umémbá é'a tuwímbai-tantaa'o maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímbo sé'a kawé'ó uwátinkainda-ai aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímbo sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tínda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímbo sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaaemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o iyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o iyé ³² ímbo miyámó iyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráisitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáísanamo Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímbo imáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-ai.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráisitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo

maisiyuwáindasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáá'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawe'án-iyé. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owíyé sáwí'o owíyé túraniyambo owíyé miyámó on-kwáásí Ísu Káráisitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráisitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-aii ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínífo káráwiyoro. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááíwáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámó kain-áémpá'á méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámó kain-áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawe'-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ imáyáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwaé-i'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó iyamba afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tígasesé'a ónááfo afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámó kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa tímó waésamo pukésara úmimo mémpinkemba iyáfasinewana Káráisiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiyé'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba iyamba kawe'-ímáyáa wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máéro. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táinda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwaé sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Maníkón-aii aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a iyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráisitin-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáásí táái isáaro. ²² Aaresómbá isáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaaí-táái isáaro. ²³ Ísu Káráisitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaaínintónká'á káráwiyoro. Káráisiti wení waási kawe'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waásimo wenááimo isáanten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaaí-táái isáaro.

²⁵ Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó timénamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaaínintómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenááisamba Manikóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawe'á

ésa miwífimbá sáwí-aaima ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'lo uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwará'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawé'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáuwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáará'á kawé'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna mindásafena waaigómó ímbá anófowi tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiyé. ³² Minááífimbá moóra óraa'-aaimo wéraimba minááígóni áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráisitiye wení waásiye moórái'a úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaai-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóísomba ísáaro. Fasi'aénkóni iyámpói-i'lo ontáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó iyamba mindá kawé'an-iyé. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó áamámba séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna miyámó é'lo é'a kawé'-úmai ayáátáaka'a marará'á méranaawe siyáiyé.

⁴ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóiyá'a kawé'-úmai káráwiyewana miniyámpói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aai simátíma'mae'a wéiyé'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásité-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráisitini-aaimo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai isé'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kúsausefá'a ímba kae'-ímáyáámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wé'e'a Ísu Káráisitini kúsau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímo táínda-i'a úmai kawé'an-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kúsau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóni kúsau-waasisa úne sé'a tirunkó kawé'á wéina'a kúsau máero. ⁸ Maanááímá imáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawé-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawé'-meyámbá tímíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyé'a ímba inkaisíyan-aaima wésimatime'a maarán-ímáyáan-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wiyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

Fasi'aénkóni fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aai.

¹⁰ Maanáímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisímai karo'á simátiyuwaifainifo fasi'ámai méraiyanatafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba máero. ¹² Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tíyewata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tiyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'ó kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'ó méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'ó nóntemba áse-aaí tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táféráintemba Maníkón-aaí ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainiye. ¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'ó wimáímó káráwiyaanten-úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiyiye. Paepáétambo túfimbo waantáfáenten-úmai Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááigó tirumbá faiyaráiniye. Miyáumai Maníkómó tímimba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Maníkóní ámútankoni fasi'aéntámbá inaifínkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áísai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fí'ó-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Áse-aaí simátíménda Maníkó aaí simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátimé'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaíma afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁰ Minááímó simátíméndaafena Maníkó iyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Áse-aaí simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'ó wéunda-aaíma isáiyantafe'a moóráwigon-awí'a Tíkíkaasi kosimátimiyiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kísau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wéména kentáásáái kosimátiména kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamái méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro súnda-aaí tai'áiyé.

Fírípái

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa iséa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaiimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fí'o-fí'on-daopa'a Ísun-aai simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarrowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a ámúwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitiye'a kááisamai méraawiye kembiwíyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanáímá ísáaro. ² Maníkó kentáásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi sune. ⁴ Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó sún-da-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aifa'á Maníkóní ásé-aai simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatíma'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁶ Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóní áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áíníye. Minááímá isáúmne. ⁷ Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkwará'a ásé-aai simátíme'a miwí táái anondáá simátimunanana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwíwárá'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'an-íye. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái sune. ⁸ Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aai isaná Maníkó wésuwanaiye.

⁹ Maanááisáfé'a Maníkómpá'á inái sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awáné'a kawé'-í'a é'a ¹⁰ seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a kawé-tántáá'ó awáné'a kawé'-ámbá arááíwae'a Ísu Káráisiti kumínda-kanaa kawé'-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana ¹¹ Ísu Káráisiti imáyáa tímína'a kawé'-úramba úmai méwasa tuwánésa miyámó iyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inái sune.

¹² Kesí waásisono ísáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwífa'-waasi ásé-aai ísaraawe. ¹³ Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráisitín-aai ísaraawe. ¹⁴ Ándáfa'o méraunda mindásafena Fasi'aénkó kentáási waási sáwífa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Maníkón-aai fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

¹⁵ Súwí'lo wéráintafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfésa wenáwí'a kumíniye sésa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimembanifo tuwímbai kawel-ímáyááfínkémbá Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁶ Ásé-aaí simátime'a

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'lo méraunda-aaíma tuwímbai isésa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁷ Tuwímbai ímba kawel-ímáyááfínkémbán-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráísitin-aaímo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráísitin-aaí wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfa'a ména isáínana arunkó umbaí táíniye sésa Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁸ Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawel-ímáyááfínkémbá Káráísitin-aaí wésimatimewana sirunkó kawel'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráísitin-aaí wésimatimewana úwoi sirunkó kawel'á wéiye.

¹⁹ Maníkómpá'á inaí wésewana póna Ísu Káráísitini ámútanko wésuwa'nai-isisa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawel'á wéiye. ²⁰ Sínkamiyara puwónaum úwoiya méraunumno. Mindásafe'a timu'maké'a inaí wése'a Ísu Káráísitintafe'a ímba sigaesáfé'a é'a ímba sáá'a ina'a fasi'ámai Ísu Káráísitin-awí'a mósá maránaumne. Miyá úmae'lo iyúndantemba Káráísitin-awí'a mósá maránaumne súne. ²¹ Marapá'ó méraundamo é'a Ísu Káráísitin-awí'a mósá maránae sé'lo méraundanifo puwé'lo wiyómpa'lo iyóna mindá marapá'ó mére'lo úndawimba iyáákanuumne. ²² Marapá'ó úwoimo mé'lo é'a áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana puwóndasafena siráái táínana miyá ina'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³ Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wiyómpa'a Káráísitiye'lo méraandasafena iyáákarain-tantaa'a póna siráái wétaifo ²⁴ marapá'ó méraundamo é'a kawel-úmai kembá túwa'nai únda póna kawel'á íníye. ²⁵ Minááímá érai'-aaíma isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwísé'lo komáénda túwa'nai ona'á Maníkón-aaísafe'a timankúnkúmba úmae iyiyana tirunkó kawel'ó inda minááímá isáúmne. ²⁶ Kembiwísé'a aneka'á koméraandasafe'a kentáfé'a imáyáa é'a

Ísu Káráísitin-awí'a mósá maránaáwe.

²⁷ Moóra-aaímo óraaka'lo simátíménda isáaro. Kawel-úmai mé'a Ísu Káráísitini ásé-aaíma mósá maráiyasa tuwánánaáwe. Miyámó wéiya'lo é'a kentópa'lo komé'lo é'a tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'lo é'a kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó isáándasafe'a súne. Mimbórá-ímáyáá wé'e'a fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-aaí simátíma'mae'a wiyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe.

²⁸ Kentí namuro-wáásí túranka'a ímba moóra-tantaatafena táá'a inda pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampa'á mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹ Maníkó imáyáa tímísa'a Ísu Káráísitin-aaísafe'a timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba tíyótaiima isa'á kembiwí Ísu Káráísitini waási-i'a onkákémbá tí'lo

iní'a wéuwatinkaawe. ³⁰ Ááéma Ísu Káráísitini kísau siyáántán-kwimáímo maéwánda é'lo suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

2

Káráísiti Maníkón-áísamaifimba mérowana áwí'a óraa'lo uwánkarain-aaí.

¹ Ísu Káráisitiye'lo kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Maníkómó wenarumbó tímimba fasi'aémbá wétimiye. Maníkóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfimbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'lo é'a ² mimbórá-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'lo níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íniye. ³ Kísaumo wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Maníkón-aísamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáá íyáákaraawe seró. ⁴ Ímba kesáfé aantembo túwa'nai íyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵ Ísu Káráisitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

⁶ Ísu Káráisiti Maníkóráámbá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifási'áémbá ifátuwena ⁷ umarankáání'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásiyáámbá éna ⁸ waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Maníkón-aísamaifimba kífaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáiyé. ⁹ Miyámó uráintafena Maníkó pukáimpinkemba íyáfasinankena sanaan-úrumba móankenena seyaafá'-wáási túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰ pósa Ísun-awi'lo síyambo ésa óraa'an-iye sésa seyaafá'-wáási kífaesa wíyómpakewiye marapákéwíyé waántáfakewiye kífaesa ¹¹ afora'á Ísu Káráisitintafesa sésa Fasi'aénkón-iye sésa Maníkómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-ai.

¹² Mindásafe'a kesí waási ísáaro. Kembiwísé'lo méraawandara'a kesáái ísámae'lo iyáantemba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái ísé'a Maníkómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'ó métínkarain-ai imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafó sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai wení kísau máéro. ¹³ Maníkó aamoimó wéinkisau maénae sé'lo wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a

kawé'-ámpá'á arááíwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawé'-úrumba úmai méraiñana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéiniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááíwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Maníkóní waási mé'a sáwí-imayaa kempímbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a ¹⁶ maé'mae'lo íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'lo íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba pó'a sé'a ímba áú-iyain-kisau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

¹⁷ Maníkóní aamoi-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'lo úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'lo púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondámó éna kesirunkó kawé'á ínana póna kentirunkówárá'á kawé'á íniye. ¹⁸ Miyáumai kesirunkómó kawé'ó índantemba kentirunkówárá'á miyáumai kawé'á íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-tai.

19 Ampáánká'á Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaifínkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. 20 Wesé kerái aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo 21 tuwímbai kesáfé-ímáyáa aantemba ésa Ísu Káráisitín-imayaa ímba wéowe. 22 Énifo ááninkomo afowání kisaumo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. 23 Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wína'a 24 kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

25 Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'máráanana kentópa'a wíníye. Miyá ónaumne sune. Ai'márówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai éna kesé'a fasi'aén-kísáú wémaisana 26 áí'a isa'a wenáái ísááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o ímbá asófasinkain-aaima kosimátimenae simbá pó'a ai'máráanana wíníye. 27 Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Maníkó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempímbó wérainka'a póna puwínana fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Maníkó arumbá uwásinkena asófankaraiye. 28 Mindásafe'o ai'maráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. 29 Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íníye. Miyánkwáásí táái mósá máráaro. 30 Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kentí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai éna Ísu Káráisitini kísau wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá máráaro.

3

Káráisitín-aaisafesa timankúnkumbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-ai.

1 Kesí waási senda-ááímá ísáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawel'á íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesarai ínana minááígó kembiwí túwa'nai íníye.

2 Tuwímbai sésa túmo kárámimo araenáémbo é'o é'a Maníkóni waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba ísáaro. Miwí iyánkáán-kwáásí sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba ísáaro. Miwí túma kárámai araenáémbo ésa Maníkóni waásisa úne sembánifo 3 kesáá ombá érai'a Maníkóni waási-úranta úne. Maníkóni ámútanko kentáá imáyáa símakaintafeta Maníkón-ímáyáa éta wenáwíta mósá maréta Ísu Káráisitimba aamoí uwánketa kentáásí kisausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáásí kisaugo kentáásí sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaa tai'ásuwainiye sune. 4 tuwímbai sésa kentáásí kisaugo kentáásí sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawel'á úsina. kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisauman-iye siyáunda 5 kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma kárámai araenáémbo uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípúru-waasi-taafinkemba wésuya'a minááífínkémbá siyáumne. Yúndaa-waasiti amáámbo amáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá amáán-kawaa-waasiti aamba arááíwakaumne. 6 Maníkó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinkaraumne. Seyaafá'-amáámbo arááíwaewanda

suwánésa sésa kawé'á wéiye siyáawe. ⁷ Minkísáúsáfé'la kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisaun-iye siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'la sé'la Ísu Káráisitin-aaisafe'la

érai'e súndasafe'la ááémo maiyáunda-kisausafe'la sáwísamban-iye sune. ⁸ Ísu Káráisiti kesí Fasi'aénkóe'la kááísamai méraunda pó'la sé'la mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'la sáwísamban-iye sune. Ísu Káráisitintafe'la imáyáa é'la sé'la Káráisiti aifarááwí isa'á wesé'la kááísamai méraunda pó'la ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'la mindá sáwísamban-iye sé'la ifátukaumne. ⁹ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwakaundasafe'la sé'la minááígó kawé'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye síníye miyá siyáundanifo káfé'la minímáyáá ifátuwe'la sé'la Ísu Káráisitin-aaisafe'la simankúnkúmbo úndasafena Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye wésiye sune. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'la imáyáa únana miyán-ímáyáágó óraa'la isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'la kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráisitimba áí'o úní'la uwánkaraamba pósa kembó sí'o índá-i'lo uwásinkaiya'lo é'la wenááigoni áwáuma isánae sé'la wéunana sirááíma wétaiye. Káráisitimo pukáimba kawé'ímáyáá wéena pukówa'la miyán-ímáyáá ónae sé'la wéunana sirááíma taiyé. ¹¹ Púwóndafinkemba Maníkó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'la méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kisaumo maiyáin-aai.

¹² Sirááímo taiyémo súnda-aaima Ísu Káráisitini áwáuma é'la isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráisiti wení waási-i'la uwásinkowa'la kanaa'á uráumne ímba súnda miyán-kwáásímó uráandasafe'la fasi'ámai siyáántán-kwiyé'la kísau wémaumne. ¹³ Sirááímo taiyémo súnda-aaima é'la isáúmne-imayaa ímba wée'la maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaantantámae wéwesamo mimbórá-ímáyáámó arááiwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínaempa'lo wérain-tantaa'la ímba imáyáa é'la ánaaembo paápé índá-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'la ¹⁴ ayáiyá'ó

wérain-beyamba maénae sé'la suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna

séna wiyómpa'lo maé'mae'lo iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'la mindásafe'la siyáántán-kwiyé'la kísau wémaumne.

¹⁵ Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákaefaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáa iyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye. ¹⁶ Maníkón-aai wéisaamba póna minááígó kentúra'la káráwiyina'la méraaro.

¹⁷ Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'la miyán-oro. ¹⁸ Ááémo símae'lo iyáunda-aaimo é'la sirunkó umbá taimbá pó'la aneka'á simátime'la sune. Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'la wéowe. ¹⁹ Tómbó naí-tántáákó áuma mósá marésa tigeamó í-tántáá'á miwí ímba wéisasa aamoí wéesa marapá-tántáátáfésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí tai'ásuwainifo ²⁰ kesáá wiyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti wiyómpakemba kuména

kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹ kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae íyóro-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaímo kosimátímakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

² Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátíme'a sune. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. ³ Kesé'ó mimbórá-kísáúmó wémaíndawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkóráí áse-aaísafesarai súwa'nai urááyamba po minínínkáí túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. Minínínkáíyé moóráwígon-awi'a Kérémentiye tuwímbaiye áse-aaísafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aúí'a úmai maé'mae'ó iyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfáí-wandaafimba agaimakáíye.

⁴ Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵ Aáno úmai mé'ó túwa'nai iyamba seyaafá'nánká tuwánánaáwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíniye. ⁶ Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áísai e'a inai sé'a súwi seró. ⁷ Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómbá iyáákaraiye. Ísu Káráísitiye'ó kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

⁸ Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érai'-aaiye aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawe'-aantembo

í-tántáá'é aamoímó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawe'-ááímó wésentantaa'e áwí'ó mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a íyóro. ⁹ Simátímakaunda-aaíma wéise'a ta'óto'mai kawe'á úmae'a íyóro. Kísaumo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-aaí.

¹⁰ Ááéma kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba waé'éimbanifo káfé'ó wésuwa'nai-on-amba wérais'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo sune. ¹¹ Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'ó makáunda-kanaa kanaa'án-íye sé'a sáwífa-tantaa'ó ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaán-íye sune. ¹² Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawe'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'ó tiyáimba tuwímbaikanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaán-íye sé'a méraumne. ¹³ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwará'á toké'a méraumne. ¹⁴ Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawe'á uráawe.

¹⁵ Aifa'á ásé-aai kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'o-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. ¹⁶ Tésáróníkkaa-naopa'o komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífínkémbá tuwímbai timé'a ti'márówasa mánásímakaawe. ¹⁷ Nááwiya mánásimenaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawé'-mékámbo tímínda-meyanko iyíniye-imayaa wéune. ¹⁸ Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á tímíniye. ²⁰ Maníkó kentáásifowa wení fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-aain-iye.

²¹ Maníkóní waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási kesé'o méraan-kwaasi kembiwísáféna sésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²² Maníkóní waási Rómu-naopa'o méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáféna sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²³ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aai tai'áiye.

Kórósi

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Póro Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana méropa'a moóráwigon-awi'a Épáfarasi téna séna Kórósi-naopa'a Ísuni aampa'ó kunkwáásífimbá karo'-áái wésimatimewe siyáiyé. Maarán-káro'-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máráaro sésa Ísuntafesa ímba Fasi'aénkómá póna wiyómpaken-kisau-waasiyaamban-iye sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aosaamba wiyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáiwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tíkikaasiye Ónísimasiye mátimakaaye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo ísáaro. ² Kórósi-naopakewi Maníkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'ámaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'o imáyáamo é'o inaimó súnnda Maníkó Ísu Káráisitín-afowámpá'á súwi sune. ⁴ Ísu Káráisitín-aaísafe'a timankúnkúmbó é'o Maníkóní waási seyaafá'-wáásífimbó kentirumbó wétimen-aaíma isé'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Aifa'á moóráwigon-awi'a Épáfarasi érai'-aaí ásé-aaí simátímuwa'a ísaraanka'a wiyómpa'o Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráisitín-aaísafe'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waásífimba kentirumbá wétimewe. ⁶ Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááímá simátímuwa'a isé'a sé'a érai'-aaín-iye suwaná minááígó kawé'ó uwátinkaraintemba minásé-ááígó seyaafá'-máráfá'á wété éna kawé'á wéuwatinkaiye. ⁷ Épáfarasi minásé-ááímó simátíma'mae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawé-kísáú wémawai súwa'nai ena kembiwífimbá Ísu Káráisitíní kísau kowémaena ímba ifátuwena ⁸ tasimásimena séna Maníkóní ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá tímésa wétuwa'nai-owe siyáiyé.

⁹ Súwa'a isé'a inái símae wéiyé'a inaifínkémbá maarán-áái sune. Maníkó wembó arááímo wétaisama sama kátinkaina'a awánewana Maníkóní ámútanko kawé-ímáyáa tímína'a ¹⁰ Fasi'aénkómbó arááímo wétaintemba iyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fí'o-fi'on-kawé-kisau wémae'a Maníkómbá kawé-úmaimo wéawanaantafe'a inái sune. ¹¹ Maníkó wení fasi'aémbá fí'onka'ma'mai-fasi'aentamba fasi'átinkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'ámái méraiyantafena wení fasi'aémbá tímínana ¹² Maníkó wení waásisafena to'mayaa úmai sámó kain-áémpá'ó káráwiyain-aempa'a makáimba kawé'á uwátinkena to'mayaa úmakaimba tímíníye. Mindásafena kentirunkó kawé'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi siyantafe'a inái sune.

Káráisitíní áwáuwe wení kisaugon-aaí.

¹³ Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíní fasi'aénkó ta'ótokaímpinkemba Maníkó siyénaa ááninko wen-ímáyáámó iwáí káráwiyai'a mósinkowanasa

14 ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisíyukaiye. 15 Maníkón-ane'ó súrantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráisiti méraiwaaintaamo awánáúndasa mindá Maníkóntá wéawanaumne. Maníkó wiyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráisiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. 16 Maníkó súwana Ísu Káráisiti seyaafá-tántáá'á úmarena wiyómpa'o wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wiyómpa'o káráwiyawiyé fasi'aénkwáráwiyé óraa'o méraawiyé miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'o mósá maráiyantafena Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. 17 Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko ma'ééimba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamááramaa'a wéraiye. 18 A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áúrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waási Káráisitín-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká iyáákaindasafena wení waásiya'o káráwiyaiwai póna wení waási aúí'a úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. 19 Maníkóní imáyáafinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráisitimpimba wéraisana 20 Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wiyómpakentantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatínkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsínkaraiye.

21 Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiyé. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Maníkóní némpa'a mé'a wení namuro-wáásiyáámbá úmai ma'é'ómbanifo 22 ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatínkena Maníkóndé-í'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímbo wérainana aaifimbó maitinkáínda-aaí ímbo wérainana Maníkómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. 23 Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráisitín-aaí ásé-aaí ísaraanka'a timankúnkúmbó é'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámáimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o wenká'ó timankúnkúmbó íyanamo éna Maníkón-ááninko kembiwí Maníkómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímbo wérainana aaifimbó maitinkáínda-aaima ímbo wéiniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aaí.

Kemá Póro minásé-ááígóní kísau-waasi únasa seyaafá'-márafá'á simátíma'maesa wété wéowe. 24 Wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawelá wéiyé. Ísu Káráisiti kentáféna séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-índara'a áí'o índa-í'a uwánkanaawe siyáínka'a minúbái-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámba sirunkó kawelá wéiyé. 25 Maníkóní waásiya'a kísau ma'é'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawelá uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Maníkó iyáfasisinkaraiye. 26 Ááéma Maníkó minááímá aúpá'ó makáimba ááemo paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímbo ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. 27 Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáiyé. To'mayaa úmai aúpá'ó

makáimba maarán-iyé. Káráísiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'a weni waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráísitin-aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo mésa táakaefaenkwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiylantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro sune. ²⁹ Minkísáú áúwara-kisau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana mifásí'áénkó kawe'á uwásínkáisa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2

¹ Maanááímó simátíménda isáaro. Kembiwísé Réóndísiyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inai sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a ² kesé miwísé'a fasi'ámai méraiylantafena sirááíma wétaiye. Moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a mimbórá-ímáyáá é'a Maníkón-aai isámai kawe'á é'a ímba kae'-ímáyáá é'a fasi'ámáimo méraiylantafena sirááíma wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakaimba minááígóni áwáuma Ísu Káráísiti isaná minááígómbó kawe'-úmáimo isáíylantafena sirááíma wétaiye. ³ Maníkóni kawe'-ímáyááwé kawe'-ááíyé Káráísitimpimba wérimba Káráísiti weyáá imáyáasa símísata wéisaumne. Minááímó isáíylantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkóe'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro-aai.

⁴ Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráíya'a kawe'-ááín-iyé sé'a arááíwáéfo sé'a minááímá wésimatimune. ⁵ Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráísitin-aaisafe'o fasi'ámai timankúnkúmbó é'o mimbórá-ímáyáámó é'o méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawe'á wéiye.

⁶ Minááímá isáíylantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráísitiye'a tamé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-iyé sembá pó'a wesé'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro. ⁷ Taaigó ánú'o marafímbó kuménamo taaímó ta'ótóráisanamo fasi'ámáimo wéraintemba Ísu Káráísiti kembiwísé'a mérainala'a fasi'ámai mé'a wenááísafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana kentirumpimbá óraa'a íniye. Moóráwígon-awila Épáfarasi Ísu Káráísitin-aai simátímuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wée'a aamoí úmae iyóro.

⁸ Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááíwaesa waántá-waasiti aambá arááíwaesa mindá ímba Ísu Káráísitin-aifinkembanifo waásiti máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro.

⁹ Maníkóni fasi'aémbá seyaafá'á Káráísitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a ¹⁰ wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímísa'a mifásí'áénkwará'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwaráwíyá'é seyaafáká'é káráwiyena fasi'aémbá tímísa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

¹¹ Yúndaa-waasisa Maníkóni waásisa úne séta súsá kárámáisa araénáénta wéumpo kembiwí ímba miyá wéfo kembiwísáféna Ísu Káráísiti maará uráíye.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótókaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóni waásin-owe. ¹² Ísu Káráísiti pukáísasa

utámakaafó kembiwí nombó máémba púwówasamo utámaráánteni'a wéowe. Maníkó Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráiyé sé'a Káráisitiye'a kááísamaimo méraantafe'a iyáfasintinkaanteni'a wéiye. ¹³⁻¹⁴ Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wée'a sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o wéon-ambo arááiwakaantafe'a Maníkóní némpa'o máúmbanifo Maníkó Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáá Maníkóní áamámba ímba ísámai kawetá wéowanana kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáífimba agaimarówana kentáásí sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tındasafena Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba iyáfasinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyiye. ¹⁵ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna iyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántambo taantembá Ísu Káráisiti miyáumai seyaafá'-wáásí túranka'a iyáákaraiye.

¹⁶ Ísu Káráisitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátinkáafó sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wiyómbó taeyain-kánáá aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáíkaafó kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááiwaiyasamo aafimbó maitinkáiyamba ímba ísáaro. ¹⁷ Mintántáá'á ánaaembo paápé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátimákaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráisiti éna é'a paápé uráiyé.

¹⁸ Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbo awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á iyáákaraumne sésa miwítí

sáwí-imayaafinkemba karo'-ímáyáá wéesa miwí túma maimaé iyésa ¹⁹ Ísu Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áúkaawe. A'nónkó seyaafá'-áúwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráisiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraa'a wéofó minkaró'-wáásí Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áúkaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátínkarain-ai.

²⁰⁻²¹ Ísu Káráisitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááiwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráisiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáásí aambó fáí'makaan-tontafesa sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááímá nóra séra wéaraaiwaeo. ²² Minááímá waásiti imáyáafinken-aaima marapákéntántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³ Miyán-áái sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa kentú-aosaamba wiyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó arááiwáémba sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáínana tai'áínífo úwoi waé'wae'a íniye. Mindásafe'a ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe seró.

3

¹ Maníkó kembiwí íyáfasitinkena Ísu Káráisitinka'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraimba pó'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráisiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³ Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai mérariwae séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wiyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae íyóro. ⁴ Ísu Káráisiti aúí'a úmai méraawini áwáugoma pó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fí'ora-sagaen-aempa'a méranaawe.

Aúí'a uwátínkáfa'a wéiyiyemo siyáin-aaí.

⁵ Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéowanamo wétafisín-tantaa'a túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iyé. Maa'u-tántáá'ó owíyé tigeasáfé'o owíyé sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o

owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶ Maníkón-aaí ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíniye.

⁷ Ááéma kewará'á miyá-sáwí-ámbá arááíwae'a miyá uráawe.

⁸ Miyá umbánifo káfé'a tínaaemba uwáméro. Mindá maarán-iyé. Aaisambó sewíyé tíyantafesamo owíyé sáwí-tirumbo marááwiye símaimo sáwí'o uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántáá'á tínaaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰ Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ifátuwe'a aúí'a úmai mé'a Maníkóní áwáumo kawé'-úmaimo awánáiyantafena wenkáání'a úmai aúí'a uwátinkena miyáumai aúí'a uwátínkáfa'a wéiyifo kempínkémbá karo'-ááímá ímba seró. ¹¹ Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-iyé. Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá wéofó minááímá ímba aifaráán-ááín-ifo Ísu Káráisiti aifarí'a éna wení waási seyaafápímpá'á mérariye-aaí aifaráán-ááín-iyé.

¹² Maníkóní waási-i'a owaná arumbá tiména simámarena séna kemparí'a uráamba pó'a maará íyasa tuwánánááwe. Tiruntafé'a é'a kawé'á uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a umbai-tántáá'ó wérainpimba fasi'ámaimo méraamba ímba ifátuwe'a ¹³ ímba nóraraamba aaisambá sé'a tuwímbaimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáá miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífímbá seyaafápímpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'o é'a mimbórá-ímáyáá wée'a miséyááfá'-ááísáfé'a kawé'-úmai méranaawe. ¹⁵ Mimbórá-ákúní'a úmai mé'a aáno úmai mérariyantafena Maníkó simámakaimba pó'a Ísu Káráisitimo farumó uwátínkáímba kentáásirumpimba waé'wae'a ínkwaé-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráisitini fí'oka'ma'mai-aaigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífímbá kawé'-ímáyááfínkémbá wenáái mósímam-besimamba úmae wéiye'a arupíse uwátinke'a Maníkómpá'á súwiyo wése'a Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáan-aaíma sé'a imá sé'a Maníkóní ámútanko simátímakain-ima sé'a Maníkóntáfé'a tirumpin-áámóí

wée'a imá seró. ¹⁷ Kísaumo wémae'o aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntambá miyá wée'a wemá kembiwísé'a méraintafe'a Maníkó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkóndén-oyo kentuwaai-táái ísáaro. ¹⁹ Waaimá ísáaro. Kentuwaainíntómbá tirumbá timé'a ímba sáwí'a uwátinke'a kawé'á uwátinkáaro. ²⁰ Iyámpói-inaamaru ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó aamoí íníye. ²¹ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóimo arupíse uwátinkanaemo sembá kentí iyámpói sáwí'a úmaesa iyófo-imayaamo é'a ímba sáwí-aafinkemba síyasa miwí tiyámba oro.

²² Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantemba ímba miyán-kawé'á wée'a úwoi-kanaawara'a miyán-kawé'á é'a Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wée'a kentí óraa'-waasiti kúsau safe'a ímba kae'-ímáyáá é'a kawé'-úmai máero. ²³ Kísaumo wémae'a sé'a ímba kesí óraa'-waasiti kúsau aantembanifo Fasi'aénkóní kúsau wémaumne sé'a kawé'-kísáú wémae'a kawé'-án-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-áái imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba mimbéyámbá timíníye. Fasi'aénkó Káráísiti kentí óraako-úrumba ména kentí méyámbá tiména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba timíníye. Ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

4

¹ Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó-kísáú-wáásíyá'á arupíse úmai kawé'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wíyómpa'a méraifo arupíse úmai káráwiyo.

Inaí sésa arupíse ésamo on-áái.

² Seyaafá'-wáásí ísáaro. Inaí símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fí'o-fí'on-imayaamo iyamba inaimó sen-ímáyáá é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³ Inaimó wéseмба kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Maníkómbá áísai íyana aambá wiyínata ásé-aaisa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátímakaimba minááígóní áwáuma Ísu Káráísitin-íye. Aúpá'ó makéna aráátímakain-aaimo simátimewandarakemba aaisambá síyésa ándáfa'a mósínkaraawe. ⁴ Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátíménda safe'a súwa'nai e'a inaí seró.

⁵ Maníkómpá'á ímbo taméeraan-kwaasifimba

kawé'-ímáyááfínkémbá kawé'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwífimbá Maníkóní kúsau maimaé iyóro. ⁶ Aaimó wéseмба sásá-ááiye ásé-aai aantemba wéseмба pósa tísai iyamba anondáámo simátimiyanaaaima ímba saafá é'a ásé-aai aantemba simátíméro.

⁷ Kentáásí waásigon-awi'a Tíkíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wémena kesáái seyaafá'á kosimátimíniye. Kesáámó úndantemba Fasi'aénkóní kúsau-waasi ména minkísáú ímba ifátuwena kawé'-úmai wémaena ⁸ kentáásái kosimátiména fasi'átinkaindasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wémena wíniye. ⁹ Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímási wemá kentáásí waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawé'-kísáú wémaiwai wesé'a wémesarai kentááfímbó paapé uráin-tantaakon-aai kosimátiméyaaye.

10-11 Moóráwigo-awi'a Árisítakasi kesé'lo ándáfa'lo méraiwai kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná Páánápáasi anááfáigon-awi'a Mááka kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná moóráwigo-awi'a Yósúwa moórá-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááimá simátimé'a sune. Máákaamo kentópa'lo wémenamo wíndamo é'a kawé'á uwánkáaro sune. Yúndaawaasi Ísu Káráisitiyé'lo kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáásí aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'lo waásimo méraiyantafesa kesé'a

kísau wémaesa wéfasi'asinkaawe.

12 Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráisitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inái símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-ááimá wésiye. Maníkón-aai fasi'ámai ta'óto'mai kawé'á é'a Maníkómbó arááimo táinda-i'a seyaafá'á wée'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai méraiyantafena mindásafena inái wésiye. ¹³ Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísiyaa-naopaken-kwaasiye Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasafena óraa-kisaumo wémaimba awáné'a simátimune. ¹⁴ Moóráwigo-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáásí tíyofain-kwaasi éna kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná moóráwigo-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵ Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawé'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'lo túwaandu owísáféta séta kawé'-úmai méraaro súnnda kosimátíméro. ¹⁶ Maanáúfáifínkén-ááimá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a tí'maráiyasa maimaésa Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopa'lo méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'lo tímakaunda-aufai tímíya'a mimpínkén-ááimá ísáaro. ¹⁷ Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kísau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíyé'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iye sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawé'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'lo méraunda-imayaa wée'a Maníkómpá'á inái símae iyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.

Kemá Póro súnnda-aai tai'áiyé.

1 Tésárónika

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasifa'a agaimái mátímakaiye. Póro áse-aii kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaiimba 17:1-9-imba wéraiye.

Ísun-aii Póro fi'o-fi'on-daopa'a kosimátimena Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésárónikaa-naopaken-kwaasi-taai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aii agaimái timúwasa mátímakeawe.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírásiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'o méraayanka'a moóra-aii sénaumpo isáaro. Tésárónikaa-naopakewi Maníkóni waási isáaro. Maníkó kentáásifowae'o kááísamaimo mé'o Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi isáaro. Maníkó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inai sune.

Tésárónikaafaken-kwaasi Maníkómpá'á timankúnkúmba uráan-aii.

2 Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa wésune. 3 Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba é'a pó'a wení kisauma kawé'-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawé'-kísáumá fasi'ámai wémaewe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíniye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampa'a súwiyosa sune. 4 Maníkó arumbá tiména wení waási-i'o uwátínkaraimba éta tuwánaraumne. 5 Ímba kentáásí imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Maníkóni Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóni fasi'aénkwárá'á áse-aii kosimátimeta áse-aaisafeta simankúnkúmba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata isaraawe. Ísowata séta Maníkóni waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-eta méraawana'a suwánaraawe. 6 Fasi'aénkómó úntenkwará kesáámó ówándantenkwará'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanáe sumbá simátímakon-aaima méta'otokaawe. Maníkóni Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwa'a tirumbá kawé'-úmai mé'a áse-aii méta'otokaawe. 7 Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmba on-kwáásímá Máséndóniyaaafakene Ákáyaaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. 8 Fasi'aénkón-aii kentópakemba simátíma'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákén-kwáásíwárá'á isaraawe. Maníkón-aaisafe'o timankúnkúmba on-áái seyaafá'-áémpákén-kwáásí isaraawe. Maníkómpá'ó kááísamai méraan-aii é'a isáamba póta ímba anekata simátimenaumne. 9 Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkómpá'á tiyóntafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó fasi'aénkwáráwí érai-Fasi'aenko wení kísau wémaentafesawe sésa kawé'-áái wésewe. 10 Aneka'á wiyómpakemba Maníkón-ááninko Ísu kumíniye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaímpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna

Maníkó aafimbó maitinkáindara'a faútinkaundawi ímba maitinkáínnyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawel'-áái wésewe.

2

Tésárónikaafa'a Póro kisaumo maiyáin-ai.

¹ Kentáásí waásisono. Kesé'lo komaéwándarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. ² Ímbo kentópa'lo kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-ai é'a ísaraawe. Maníkó wení fasi'aémbá símakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáá Maníkóní ásé-aaísa kosimátímakaumne. Sáwí'lo uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa ³ ímba karo'-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááífinkémbá simátimewandasaanifo ⁴ Maníkó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-ai kosimátíma'mae'a koró súwata simásímakain-ai kosimátíma'maeta kuráumne. Maníkó wen-ísarena kesiruntá tuwináinda póta kisau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai amoí iyasa tuwímbai ímba amoí iyamba póna Maníkó suwánénasa amoí ínnye-imayaa éta kisaú wémaeta ⁵ kentópa'a ásé-ai kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aafinkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai

fí'owani moparáwíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníkó suwánaraiye. ⁶ Ímba símimo kembiwíwará fí'on-kwaasiwara'a kesúwíta óraa'a ónae-imayaan-oyo séta kosimátímakaumne. Kesé'lo maéwándarata Ísu Káráísiti si'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta ⁷ wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. ⁸ Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóní ásé-ai kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóní ásé-aaísa kosimátímakaumne.

⁹ Kentáásí waásisono. Kesé'lo maéwándarataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda tááka'a makáawe. Maníkóní ásé-aiimo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kisausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. ¹⁰ Kembiwí Maníkómpá'á timankúnkúmba uráawise'a maéwándarata kawel'-úmai arupíse úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹² Tifoísáimo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-ai kawel'-ááímá wésimatimeta séta miyaráámbá iyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana Maníkó amoí ínnyesa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'lo wení sámó kaipa'á táméranaawe. Miyámó iyantafe'a Maníkómbá

aráái wáiyana wemá amoí ínnye.

¹³ Maarán-ááíwárátá Maníkómpá'á aasiyaasí súwisa sune. Maníkón-ai simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-ye ímba sumbá Maníkón-ai-ye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe. Simátímakaunda-ai érai'a Maníkón-ai-ye. Simátímakaunda-aiisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígó wétuwa'nai-ye. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa sune.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasifa'lo paápé

uráintemba kembiwíwará'á miyá uráiyē. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífínkémbá Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba wéompinkemba sáwí'lo uwátinkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátinkaraawe. ¹⁵ MinYúndaa-waási tíwá'náma naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae iyówasa miwí tisaafitantamba ésa káfé'lo méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááiwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátinkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbán-owe. ¹⁶ Maníkó sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'ó métinkaindasafeta fí'onkaa-waasisafeta Maníkón-aaí simátíma'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáisinkesasa seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbá wéowe. Tíwá'nátí sáwí-kisauwara'a káfé'lo méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánánaemo siyáin-aaí.

¹⁷ Kentáásí waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta ¹⁸ aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'a wéunana waántáwanko aambá fáisinkaraiye. ¹⁹ Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóntafetaawa amu'maránaum nóntafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á ²⁰ kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoí íniiye.

3

¹ Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fí'opa'lo méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai ² Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyē. Tímóti kentáásí kawé'-wáásí póna wesé keséta Maníkóní kisausa wémaunanasa póna Ísu Káráisitini áse-aaí simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáina'a Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē. ³ Maníkón-aaí ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē. Maníkó séna kesááimo ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'lo wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. ⁴ Kesé'lo maéwándarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. ⁵ Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyē. Kentópa'a kisaumo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkisáúgón-áúma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē.

⁶ Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé séna áse-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'lo sé'lo kawé'-áái siyémo senkwará'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'lo kentáásáfé'lo tatuwánánaemo senkwará'tá tasimásímakaiye. ⁷ Maníkón-aaí simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-áái tasimásímakaimba póna áfombo faiyáin-aaí tasimásímakaiye. ⁸ Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-aaí iséta póta kawetá úmai méraaumne. ⁹ Maníkómpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawé'á wéisata Maníkómpátá súwi sune. ¹⁰ Kentópataamo konda-ámbá Maníkó

wi'maráindasafeta fénáimpinka'e aafáyáara'e Maníkómpátá fasi'ámai áísai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkómpá'á fasi'ámaisá sune.

¹¹ Inai súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáásí Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyáaye. ¹² Inai súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundan-úmai Fasi'aénkómá imáyáa timína'a moórá-mora kentirumbá timé'a seyaafá'-wáásí kentirumbá timé'a ménaawe. ¹³ Miyá iyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáásí Fasi'aénkómó wení waásise'o kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kawé'-úmai méraiyaana sáwí-aii kempímbá ímba wéraindasafeta inai sune.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-aii.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aiiwarara'a isáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'o kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááiimo taiwáini áwáumo aráátimundasa arááiwa'mae'a wéwiyaana Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááiígóni áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááiwa'mae'a koró. ² Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³ Maníkó maarámó iyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aseráaro. ⁴ Waaimó é'a aaremó maíyamba arupise úmai máero. Miyámó iyamba Maníkó miyámó iyantafena aráái wétaiye. ⁵ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontémbá ímba miyán-oro. Pói-iyankomo waafán-ínimbó máéntemba ímba miyán-oro. ⁶ Maníkóni áamámba miyáumai wéraintafe'a aaremó maíyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátinkáaro. Ááéma óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá timíníye. ⁷ Maníkómó wení waási-i'o uwásínkáinta kawé'ó úmimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'ó úmimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸ Mindásafesa súnda-aii isésa tínaaeni'o uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaaeni'a uwátimenaafó Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwarara'a tínaaeni'a uwáménaawe.

⁹ Kembiwí kentí waási Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba on-kwáásí moórá-mora kentirumbó tímén-aii Maníkó aráátimákaimba pó'a é'a miyá wéofó moórá-mora kentirumbó tímén-aii maankwándááifímbá ímba agaénaumne. ¹⁰ Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóni waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a iyóro súmpo ¹¹ fasi'ámai imáyáa wée'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maíyantafe'a kísau máero. Minááimá éta simátimakaunda ¹² miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánéna kembiwísáfésa kawé'-wáásí owémá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táiniye.

Fasi'aénkómó kumínda-aii.

¹³ Kentáásí waásisono. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmba un-kwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta érai'-aaimo simátiménda isáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo iyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'maráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-ófo séta senda-ááísá isáaro. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkaintafeta érai'esa

súmpo Ísun-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwará Ísunkwara'lo tiyáinda-aaisafeta érai'esa sune. ¹⁵ Simátíménda-aaima Fasi'aénkómá siyáin-aain-iyé. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo túmó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba iyáákanaawe. ¹⁶ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aai sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aai sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráisitín-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á iyáfasinaiyata ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó aráandawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéta miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸ Mindásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífímbá ímba agaiyáumne. ² Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafífímbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíníye. ³ Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawekánááfímbá aáno úmai méraumne siyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóní kanaamó tisanamó ímbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánaágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴ Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'lo awáné'lo é'a táátafe'a iyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵ Kembiwí sámó kaiwáín-aráátomba owatá kesááwará'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáíndésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶ Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáéntenkaamba wéofó kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawel-ímáyáásá úmaisá ménaumne. ⁷ Waási nó'waamba túnkwáéwasa uwóí'lo on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸ kesáá sámó kaiwáín-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawel-ímáyáá úmaisá ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmbo éta waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsaamo fáituwaundantemba Ísu Káráisiti kusiyáíndasafeta amumaréta méranaumne. ⁹ Maníkó wení waási-ita uwásínkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásínkaraiye. ¹⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'lo éta weséta ménaumne. ¹¹ Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawel-áái símasima'lo iyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáásí waásisono. Moórá-aaimo óraaka'lo simátíménda ísáaro. Kempímbá kísau maésa kawel-áái simátimesa fasi'ámai arupíse uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí iyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífímbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétime'a méraaro. Kembiwisé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupise uwátinkáaro. Táátafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átinkáaro. Aamoisaén-kwáásíwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáásí wempa'á aáno úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'lo uwátinkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátinkáafo sé'a aambá fáitinkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwisé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawe'á uwátinkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ina'a mé'a ¹⁷ Maníkómpá'á inai símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawe-tántáá'é umbai-tántáá'wará'ó tinda Maníkómpá'á súwi seró. Miyámó iyamba Manikó miyámó iyantafena wéankaiye. Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wésemba Manikó miyámó iyantafena wéankaiye.

¹⁹ Manikóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Manikóní ámútankomo simátímakain-aai wésimatimiya'a mináái ímba tínaemba uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawe-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fi'o-sawi-tantaatafe'a aséráaro.

²³ Manikó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kembiwí wefári'lo índasafeta inai sune. Manikó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawe'-úmai méraiymba Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kumíndara'a ímba sáwí-aai kempímbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Manikó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáásí waásisono. Maníkómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁶ Manikóní akúmbá tiyáamba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátíme'a sune. Maankwándááífinkén-áái toráumai Manikóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

²⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro súnda-aai tai'áiyé.

2 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáímá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásífá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátimakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírásiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-ai sénaumpo ísáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Fasi'aénkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowae'a kááísamai Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

³ Kentáásí waásisono. Ááema Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ááema moórá-mora kentirumbá timakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tima'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴ Ísu Káráísitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátínkáamba Maníkómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.

⁵ Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátínkáamba iséta séta Maníkó arupíse-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶ Maníkó arupíse úmai méraiwei sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷ kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'é táí'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aénkísáú-waásíwará'á iyaráámbó kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'é Maníkó táí'ásiyuwenasa ⁸ Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni áse-ai ímbo taawiyafiyawi sáwí-meyamba timíníye. ⁹ Miwítí sáwí-meyamba maarán-iye. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasí maé'mae'a iyana Fasi'aénkó aambá fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyíyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímbo awánánááwe. ¹⁰ Minkánáá kumíndara'a wení waási wenáásafesa timankúnkúmba owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-ai simátimewanata kembiwíwará'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹ Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáafinkemba kawe-kísáú maimaé iyíyantafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai iyamba pó'a kawe-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹² kembiwífímbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a iyana Ísu wení waási-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíníye. Kentáásí Maníkóe Fasi'aénkó Ísuwe'a úwoi túwa'nai iyamba pó'a Fasi'aénkó Ísun-awi'o mósá maráiyantafeta inaisá sune.

2

Sáwí-kisauombo afowái'o owín-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kuména kuntúwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ² Tuwímbai sésa Fasi'aénkó Ísuni kanaamá éa paapé uráiyemo siyáan-ai ímba óraa'-imayaa iyana tirunkó sáwí'a íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó sembá Maníkó simásímakaiyewa siyáa kentáfésa aúfáífinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. ³ Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáímpó'a maanááímá afora'á simátimenaumpo ísáaro. Fasi'aénkó Ísu kumínda-kanaa ímba úwoj kumínífo aifa'á sáwífa'nanka Maníkómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwai sáwí-marupa'lo iyamó kámakama'lo wéipa'lo kumbéndawinonkaamba paapé íniye. ⁴ Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-iye sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraa'a úne séna Maníkóní áamáan-daumpa'a iména karo'á séna kemá Maníkó úne síníye.

⁵ Kesé'lo maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráámhá isa'á tuwinkaráawe. ⁶ Káfé'a sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Maníkó séna sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paapé íniye. ⁷ Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwaimba aambá tawísíyankainana paapé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paapé ínana ⁸ sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwaiwara'a paapé ínana Fasi'aénkó Ísu sámó kainkwará'á kuména áama áútinkena tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíniye. ⁹ Sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwai paapé índara'a waántáwankoni fasi'aénkwará'á paapé éna fí'lo-fí'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fí'lo-fí'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'lo índa-aempa'lo koméraiyan-kwaasi minááisáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa ímba aamoí iyamba Maníkó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáíwain-aaisafesa ímba aamoí iyamba póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáásí pósa minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáásí póna Maníkó étinkainana karo'-áái'gó miwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-ááisáfésa érai'-aain-iye sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-áái'yé sésa sáwí'lo wéontafesa aamoimó iyawi sáwí-meyamba tímíniye. Kemá Póro sune. Aifa'á sáwí-kisaugomba afowáí'lo uráiwai paapé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíniye.

Fasi'ámaimo méraan-ai.

¹³ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Maníkó kembiwísáféna séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinke'a kawé'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmbó uráantafeta aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa sune. ¹⁴ Ásé-ai kosimátimewananasá wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sámó kainkwará'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaiye aúfáífimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótóráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawé'á wéuwasinkaayata Ísu Káráisitiye'lo méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu

Karáísitiye Maníkó kentáásifowawe kentí imáyáa kawé'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kísauwe kentááiyé kawé'ó índasafeta inái sune.

3

Súwa'nai e'a inái serómó siyáin-ai.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-ai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inái seró. Fasi'aénkón-ai simátiménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáámbá wété ínasa minááímó ta'ótoraiyantafe'a Maníkómpá'á inái seró. Kembiwífimbá Fasi'aénkón-aiigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inái seró. Tuwímbai Maníkón-aiisafesa timankúnkúmba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífinkémbá sáwí-waasi sáwí-kísauwo wémaewi sínkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inái seró.

³ Waántáwanko ta'ótoraifo séna Fasi'aénkó wemó sintembó miyámó iwáí póna káráwimai fasi'átinkaiye. ⁴ Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kááísamai méraamba pó'a simátimunda-aiisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyantafeta inaisá sune. Ísu Karáísiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó iyantafeta inaisá sune.

Kísau máéromo siyáin-ai.

⁶ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Karáísitini kísausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífinkémbá tuwímbai Ísu Karáísitini waasi simátimakaunda-aiisa ímbo arááíwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwísé'a ímbo méraaro sune. ⁷ Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímbo úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímbo úwoi nááwándasa méyánuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kísausa wémaeta minkísáúfínkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nófí'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímbo séwándasa kisaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Maníkóni áse-ai kosimátimakaunda-anondaya tísai úmimo tómbó maiyékaa kawé'á éta úsina ímbo tísai ówándasa maiyáumne. Kísauwo fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwará'á miyá iyantafeta kosimátimakaunda-anondaya ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. ¹⁰ Kesé'o maéwándarata maarán-áái simátimeta séta kafóná-waasi kísauwo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímbo tímérosa simátimakaumne.

¹¹ Kembiwífinkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-aii símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó Ísu Karáísitini kísau wémaundasafeta séta ifátuwe'a kawé'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kisaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásisono. Kawe-kísáú wémaemba ímbo tuwesarái ína'a miyán-káwé-kísáú máéro. ¹⁴ Maanáúfáífimbó agaimaráúnda-aiisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tigaesáfésa ésa kouwerésa teró. ¹⁵ Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo iyamba kentí waásimo ontembá mináái símai sama katíméro.

¹⁶ Fasi'aéńkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kawé-kánaáwé sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inái súné. Kembiwísé'a Fasi'aéńkó méraíndasafe'a inái súné. ¹⁷ Ayáiyá'á

kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-áúfáífímbá miyáumai wéagaumne.

¹⁸ Fasi'aéńkó Ísu Káraísiti úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái súné.

Kemá Póro súnđa-ai tai'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkawana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráísiti kumíniye sé'a amu'maráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aai kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaaifo ² Tímótiyo Ísu Káráísitimpa'a amankúnkúmbo óndawi érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Ááema Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aagomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasí ímba imáyáa úmai maní'-ááiyé tíwá'náwe tinááfúísáiyé túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Maníkómpá'á ímba timankúnkúmbo úmaesa iyónáawe. ⁵ Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawé'á ínasa aáno úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmbo fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timénáawe. ⁶ Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aai símae wénesa ⁷ Maníkóní amáámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawé'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóní áwáuma ímba ísááwe.

⁸ Amáámba kawé-tántáá'á póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi amáánko wétuwa'nai-imba isáúmne. ⁹ Kesí amáámba arááíwáéro séna amáámba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawé'-ámpá'ó wíyantafena amáámba tímakaiye. Amáámbo taráísón-kwaasiye aaimó ímbo isáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásiyé sáwí'o on-kwáásiyé Maníkón-aaisafesa kosaambaimó on-kwáásiyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásiyé waai-úmémbo on-íniné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpóí-umembo on-kwáásiyé karo'-ááímó sen-kwáásiyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóní érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawé'-ámpá'ó wíyantafena amáámba tímakaisata isáúmne.

¹¹ Minááímá áse-aafimba wéna Maníkó kawé'-aantembo iwái wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aain-iyé. Kembá Póromba simásimena séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aai.

¹² Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkó simásimena séna kesí kísau kawé'-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aémbá símísa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-waasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánkaraumne. Minkánáará'á

Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'a ímba érai'e sé'a ímba ísámai kawé'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena ¹⁴ Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena iyísa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááisafe'a simankúnkúmba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marapá'á kunkáiyé siyáífo mináái érai'-aain-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba iyáákaraumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátááka'a simu'marómbe waási mindá awánésa wenááisafesa timankúnkúmba ésa aúí'a úmai maé'mae'o iyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásínkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáúndawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiye.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó. Ááéma Fasi'aénkóní kísau máinda-aai entá simámakaundasaama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a sune. Minááísáfé imáyáa úmai arááiwaema Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímo fasi'aén-kísáúmó maésamo máentemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimái fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aénkón-aai tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífínkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awi'a Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwí-aai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tantaal'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafá'-wáásí túwa'nai ínkwae sésa áísai esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa inái síyamba faru úmaisá moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupíse úmaisá méranaumne. ³ Miyán-ínáímó sembá Maníkón-aúranka'a kawé'-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'án-iyé. ⁵ Maníkó mimbóráwígó méraisana Maníkówé wení waásiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'a Ísu Káráísiti ména waási Maníkónté'a kááísatinkena ⁶ seyaafá'-wáásí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníkó seyaafá'-wáásí kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tíniye siyáimba póna Ísu Káráisitimba ai'marówana kumpukáiyé. ⁷ Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba iyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnnda ímba karo'-áái sumpo érai'a sune.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-ai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro sune. ⁹ Túwaandu ésamo Maníkón-ímáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó iyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawel-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawe-kísáú aantemba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-ínimbó kawe-kísáúmó máentemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaimo sen-kwáásí táái isánááwe. ¹² Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waaí túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe sune. ¹³ Naaófá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaainínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái sune. ¹⁴ Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáífo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-ai taráiyaiye. ¹⁵ Énifo aaremá iyámpóimo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáíniye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmaimo aáno úmaimo maé'mae'lo úmae iyésamo miyámó iyanamo éna Maníkó sáwí'lo úmaimo méraampinkemba tiyáíniye.

3

Fasi'aénkóni waásiya'lo káráwiyaawi-taai.

¹ Tuwímbaimo Maníkóni waásiya'lo káráwiyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááimo táinda-kisau kawe-kísáún-iyé siyáamba mináái érai'-aain-iyé. ² Maníkóni waásiya'lo káráwiowiti kisaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wérawai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawel-ímáyáa aantembo owí ésa miwí túwí'lo mósá maréwi ésa namu'-waasí naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-ai kawel-úmai simátíma'maesa wéiyowi ésa ³ ímba uwóí'lo on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴ miwítí naaúmpa'lo méraan-kwaasiya'a kawel-úmai káráwiowiti ésa miwítí iyámpói tifoísáisafesa ésa miwí táái wéisaiyawi ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóni waásiya'lo káráwiowiti kisaumo maenááwe. ⁵ Aare-iyámpóiya'lo ímbo kawel-úmaimo káráwiowimo ésa Maníkóni waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyaawi. ⁶ Káfé'lo Maníkóntáfésamo isáimaimo tiyawimo ésa Maníkóni waásiya'a káráwiowiti kisaumo ímba maenááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátínkáafo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'lo sésamo kawel-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóni waásiya'lo káráwiowiti kisaumo maenááwe.

⁸ Maníkóni waásiya'lo káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kael-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóí'lo on-dómbó námae níyawiti ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóni érai'-aaigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáásí ésa Maníkóni waásiya'lo káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kisaumo maenááfo aifa'á miwítí kisaumo tuwánewasamo kawel'ó íya'lo é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá iyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-ínimbán-owe. Kawel-úmaimo mérai-yawi

ésa ímba tíyo-*aai* sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kawe'-úmai wémaewe. ¹² Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawe'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau maenááwe. ¹³ Minkísáúmó kawe'ó úmaimo maíyawi ésa Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-*aai* fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

*Maníkóní áwáu-aaigoni áwáu-*aai*.*

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánk'á'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'á kónae sé'o onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaimó farámíntemba kesáá Maníkó méraiwaini waásisa éta weni érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Maníkóní áwáu-aaigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-*iye*.

Ísu Káráísiti marapá'á waási-*i'a* úmai paápé úwana Maníkóní ámútanko wentáféna séna arupíse úmai méraiwain-*iye* súwasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fi'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunáí'maena wíyómpa'a móankaraiye.

Mináái Maníkóní áwáu-aaigoni áwáun-*iye*.

4

*Karo'-ááímó simátimiyán-kwaasimo paápé íyan-*aai*.*

¹ Maníkóní ámútanko afora'á séna ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai Ísu Káráísitimba tínaaemba uwámesa waántáwankowe weni kísau-waasiyemo síyan-*aai* isésa karo'-ááímó síyamba arááíwaenaawe siyáíye. ² minkáró'-wáásí miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-*aai* simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³ aarewé waaiyé mó maíyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-karó'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai miyán-ámbá arááíwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó weni érai'-aaisafesa timankúnkúmba iyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátínkaraumne Maníkó siyáíye. ⁴ Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawe-tántáá'an-ifo aaraa matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Maníkó kawe'an-*iye* siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

*Ísuni kawe-kísáú-wáásí ónemo siyáin-*aai*.*

⁶ Tímótiyo simáménda-*aaimo* Maníkóní waásimo simátíminda Ísu Káráísitini kísau-waasi-*i'a* éma po kawe'-wáásí uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámaimo méraantemba Ísu Káráísitini érai'-*aai* arááíwae kawe'-úmai simátíma'mae íyínana minááígó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-*aain*-ifo úwoi-*aain*-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóní áwáuma arááíwae enáuma káráwiyuwo. ⁸ Sógomo kawe'ó ínkwae-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyesamo kisaumo maíyamba mindá kawe'an-ifo Maníkóní áwáuma arááíwaenaesésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyesa Maníkóní kisaumo maíyamba mindá óraa-kawe'an-*iye*. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwarala méraiyan-aempa'a minkísáúgó túwa'nai *iye*. ⁹ Mináái érai'an-ifo ísámai

tirumpimbá ta'ótóráaro. ¹⁰ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-wáásíyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísaua maénaumne.

¹¹ Tímótiyo mináái simátime sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáási óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkáafonifo kawé'-úmai mé kawé'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawé'-aantemba wéinasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóní aúfáífinken-aai toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-aai simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáamba enane'á ta'ótoresá sésa Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakaiфо ímbo túwénda fasi'ámai maimaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-aai aantemba imáyáa é miyá úmae iyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáféna fasi'ámai méraimba póna mifásí'aénkó iyíniye sénáawe. ¹⁶ Enáuma káráwiye méma simátímínda-aai imáyáa úmai kawé'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawé'-ámpá'á kónasa enááimo ísáán-kwaasi kawé'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóní waásiti imáyáa arupíse uwátinkaaomo siyáin-aai.

¹ Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aáno úmaimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba ifó'-wáási miyá uwátinkaaom. ² Enanóisaimo óndantemba aráankantomba miyá uwátinkaaom. Enáúmbarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawé'-aantemba uwátinkaaom.

³ Keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínímbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Énifo keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó iyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íniye. ⁵ Keto'-ínímbá timááraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiniye sésa Maníkómpá'á inai símae wéiyesa súwa'nai ínkwaé sésa inai wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínímbó marapá-tántáátáfésamo tírááísafesamo ésamo ombá Maníkóní némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-íníntáféna sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-aai simátimiyo. ⁸ Maníkón-aaisafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo ímbo kawé'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-aai tínaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawí'a wéowe.

⁹ Keto'-ínímbó Maníkóní kísauomo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínímbán-owe. Áráankamba késa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kimbora-wambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰ miníníntóntáféna kawé-kísáú wémaewe sen-ínímbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawé'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waasi tómbó tímén-inimba ésa Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-káwé-kísáúmó wémaen-keto'-inin-tuwí'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwí'a ímba agauwó. Miwí Maníkóní kísau wémaesa ánaaemba waaí maénae-imayaamo ésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waaí maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaima taraiséna sáwí'a

uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwará'á ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aaí símae wénesa moparáwintáfésa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simáme'a sune. Aú-keto'-inimba waaí maésa iyámpói matinkésa kawel'-úmai káráwiyesa miyámó iyamba kesáámá ímba sáwí'a úmais méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó iyawi kentáásí áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-inimba kawel'-ámá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwentafo'a súnda-aaí simámune. ¹⁶ Maníkón-aaisafesamo timankúnkumbo on-ínímbá miwí timááraafinkembo keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóní waási keto'-ínímbá timááraamo méraan-inimba Maníkóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámá túwa'nai oro.

¹⁷ Maníkóní waási miwítí óraa'-waasi kawel'-úmai káráwiyaawisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásifínkémbá tuwímbai Maníkón-aaí fasi'ámai simátimesa óraa-kísau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'esa ifátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna kísau mo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáíye. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. ¹⁹ Maníkóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aaí ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kael'-wáásímó tésamo síyan-aaí miwí táái isaaó. ²⁰ Sáwí'o úmae iyówisafe seyaafá'-wáásí túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹ Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisitín-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawel'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwae sémo e ímba ááéma iyáfasinankenda awánasuwe ánaaemba iyáfasinankaa'o. Sáwí'o wéiya ímba ewará'á tiráái wáínda kawel'-úmai káráwimai kawel'-án-uwo.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'o wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó sune.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaaemba paápé íníye.

²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawel'-kísáúmó máémba tuwánaawasa tuwímbaimo kawel'-kísáúmó máémba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaemba paápé íníye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawel'-úmai

maéro simátimiyo. Miyámó iyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owísáfesa miwítí wayó-kísáú-wáásí sésa Ísu Káráisitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráisitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáinifo maarán-áái seró. Maníkón-aaisafe'o simankúnkúmba úndantemba miwíwará'á Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawé'-úmáimo maénda minkísáúfínkémbá kawé-tántáá'á maenááwe sé wayó-kísáú-wáásísáfé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'o on-áái.

Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. ³ Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-aaimo kawé'-ááímó ímbo arááiwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴ miwí túma maimaé wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aagóní áwáusafesa sáwífa'-aai sésa kesááiigo iyáákainkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵ aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-ímáyáá ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶ Miyán-káró'-ímáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaan-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iye wésewe. ⁷ Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata maimaéta kónaumne. ⁸ Unáánkwátóiyé tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne. ⁹ Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. ¹⁰ Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-aai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbai taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-aai.

¹¹ Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyán-tántáákómbá ánaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáá wéema seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aano úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. ¹² Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááiwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááiwa'mae iyuwó. Ááema sáwífa'-waasi túranka'a paapéema séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáiyé. ¹³ Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-iye. Ísu Káráisiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awí'a Póntiyasi-Páiratimba kawé'-ááímó simámakaiwain-iye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. ¹⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááiwa'mae wéiyé kawé'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-iye sénááwe sune. ¹⁵ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kumuwómó sínda-kanaa kumíniye. Maníkó kawé'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai éna

¹⁶ weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'o mériwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáásí ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánaáwe. Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o ímbá mindá érai'-ain-iyé.

¹⁷ Tímótiyo moparáwínkwará'-wáásísáfé óraaka simátíme sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áínda-tantaa'an-ifo ímba amu'marémba Maníkó seyaafá'-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo. ¹⁸ Moórá-ai moparáwínkwará'-wáásí simátíme sé kawé-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéiye'a moparáwímbá tuwíntaa'-úmai tíma'mae iyóro. ¹⁹ Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai índa-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawé'-úmai méranaawe simátimiyo.

²⁰ Tímótiyo Maníkó simámakain-aiye aráánámakain-aiye káráwimai kawé'an-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-ai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'á sésa seyaafá'-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aiimo síyamba ánaaemba uwátimiyo. ²¹ Tuwímbai sésa seyaafá'-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo on-ámbá ifátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnda-ai tai'áíye.

2 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkawana ména Tímóti Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Maníkó óraaka'a séna Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Tímótiyo kesáanimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inai sune.

³ Kesíwá'námo Maníkómbó arááiwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aai wéraiye. Maníkómpá'ó inaimó súnda entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasi áísai e'a súwi simánkaumne. ⁴ Ifi'ó tasínkaraanda imáyáa é'a aneka'á awánánae-imayaa úmae wéiyé'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íníye. ⁵ Ísu Káráisitín-aaisafemo amankúnkúmbó ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'á enaráarán-áwí'a Róisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbó uráimba ewará'á miyá wée Maníkómpá'ó amankúnkúmbó ónda érai'a mindá ísaraumne. ⁶ Mindásafe'a simáme'a sune. Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Maníkóni kisaumo máindasafe'a siyáamba ane'á ta'ótoraawanana Maníkó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷ Maníkó imáyáasa símakowata fasi'ámaisá méta ínta sáátafeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'á uréta úndasa po Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

⁸ Mindásafe kentáásí Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóni waási-i'ó úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Maníkó fasi'aémbá ámimba po áse-aai simátímínasamo áí'ó índa-i'ó uwánkaiyamba sí'ó úni'ó uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. ⁹ Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Kesáá

kawe-kísáúmó maúndasafenasa ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Áwáura'a Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyé. ¹⁰ Maníkó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráisiti marapá'á kuména kentáásí sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá iyáákéna tai'ásuwowasa wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónááwe.

Minásé-áái paápé úwata ísaraumne.

¹¹ Minásé-ááímó simátíméendasafena Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanáse-áái simátíma'mae núwo súwa'a ¹² miyámó ówándarakemba sí'o úní'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwígon-aaisafe'o érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmbo úndawimba awáné'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iyé súnda pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáindara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³ Tímótiyo érai'-aaimo simámakaunda arumpimbá ta'ótore arááiwaé Ísu Káráísitiye'a kááisamai mé wenááisafe amankúnkúmbo wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴ Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po wení fasi'aéntámbá minéráí'-áái káráwiyuwo.

¹⁵ Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'o uwásiyukaampinkemba kae'-wáásí moóráwígon-awi'a Físérasí isaná moóráwígon-awi'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶ Moóráwígon-awi'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawé'-áái simásimena kesí imáyáa aúí'a uwásinkena ándáfa'o méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkómpá'á inái súnda Ónésíforasi wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye kawé'á uwátinkainkwaé sé'a inái súne. ¹⁷ Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafáí émena ándáfa'o méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸ Ááéma Éfésásinaopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a súne. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa tínana Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye súne.

2

I-wáásímó fasi'ámáimo méraantemba miyáumai fasi'ámai méraaomo siyáin-ai.

¹ Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawa'nai-ifo fasi'ámai méraao. ² Sáwífa'-waasi túranka'o simátimewanda-ai isé kawé'-imáyááwárá'-wáásí fasi'ámáimo méraawi kawé'-úmaimo simátimiyawi simátímínasa miwíwárá'á ta'ótokesa simátíméro.

³ I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímémbo fasi'ámáimo máéntemba Ísu Káráísitini waási-i'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á ámémbanifo fasi'ámáimi méraao. ⁴ I-wáásí miwítí óraako aamoí ínkwaé sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fí'o-fí'on-tantaatafesa imáyáamo iyamba óraakoni kísausafesa imáyáa wéowe. ⁵ Moórá-ai isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwígomo wení óraakon-aaimo isénamo awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíniye. ⁶ Moórá-ai isaaó. Kísaumo fasi'ámáimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tisasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráísitiye'a fasi'ámáimi méraao. ⁷ Simámunda-ai imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááiígóní áwáuma isáínone.

⁸ Ísu Káráísiti Téfitin-aísaafitantambo uráiwai puwénamo iyáfasinkaiwaintafe imáyáan-uwó. Mináái áse-ai simátímakaunda-aain-iyé. ⁹ Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa sáwí'o owímó tíyayaanka'o kárá'umaesamo mátínkaantemba kembá síyayaanka'a kárá'umaesa sí'o iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-aiigo wété ínasa ísáaro. ¹⁰ Mindásafe'a Maníkómó wemparí'o úmáráín-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a

méraumne. Ísu Káráisiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámo kain-áempá'á maé'mae'lo íyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámai méraumne.

¹¹ Maanáái érai'-aain-iye.

Ísu Káráisitiye'a kááisamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méraumne. ¹² Umbai-tántáá'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'lo káráwiyintemba kesááwará'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwará'á miyá ínkiye.

¹³ Wenááisafetaamo simankúnkúmbo urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fí'on-aaí sínkiye.

Mináái érai'-aain-iye.

Maníkóní kísau arupíse úmai maínana aamoí uwánkainomo siyáin-aaí.

¹⁴ Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai táaka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-aaí sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááímó isáíyanamo éna minááígó ímba kawe'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnnda-aaí simátíma'mae iyuwó.

¹⁵ Maarán-kwáásí-í'lo ónae sé maarán-uwo. Érai'-aaimo arupíse úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-aúranka'lo ménda simámena séna kawe'-úmai méraane sínkiye. ¹⁶ Úwoi-aaí Maníkómbo ímbo arááíwáén-kwaasimo sen-áái ánaemba uwámuwo. Miyán-ááímó sen-kwáásí ímba Maníkóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. ¹⁷ Sowáéfítambo énamo seyaafá-túfá'lo intembá miwí tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífínkémbá kae'-wáásí túwí'a moóráwígon-awí'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awí'a Fáírítasi ¹⁸ minkáé'nárai érai'-aaí ifátuwesarai sésarai pukáundafinkenta é'a íyáfasinkaunda póta ánaemba aneka'á ínta íyáfasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa kae'-ímáyáá wéowe. ¹⁹ Áfombo fasi'ámaimo faimaráántemba Maníkó áfonkaan-tantaq'a fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási é'a tuwánaraiye séna moórá-aaí agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'lo ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáiyé.

²⁰ Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufa'a marésa tuwímbai korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai agari'-márásámbó úmakaan-taufa'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémbá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. ²¹ Simátímakaunda-sawi-kisugombo tínaaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámbá úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawe-kísáú tímíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²² Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo ombá ánaeni'a uwátime arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-ímáyáá wétime faru úmai mé tirumpimbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'lo áisai esamo súwa'nai ínkwaé sésamo ontembá miyán-uwo.

²³ Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááíyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaeni'a uwátimiyo. ²⁴ Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa

²⁵ wempa'a mésa miwímó kentááimo taráíson-kwaasiti imáyáa kawe'á

uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa timínasawa Maníkómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáá ina sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶ Waántáwanko ken-imáyáa íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawe'-imáyáa ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufintuwesa Maníkómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-aai.

¹ Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáá'ó paápé índasafe imáyáan-uwo. ² Minkánáará'á waási maará iyamba kesáfesa aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfesa kawe'-waási úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owísáfesa ímba súwi sésa Maníkóntáfesa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa timésa tí'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáa ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawe-tántáátáfesa tíyántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfesa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátínkáaro sésa sáwí-amba ááéma arááíwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfesa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáási ánaaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémbá tuwímbai fí'o-fí'on-daumpa'a iyésa ímbo kawe'-imáyáámó on-ínintáfesa karo'-áái sewasá isésa miwí tááísafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááísafesa owaná misáwí-tántáákó minínintómbá ta'ótokaiye. ⁷ Minínintómbá seyaafá'-waási táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-káro'-waási tááísafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Yánísi úwana moóráwígon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkáro'-waási miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-waásín-owe sésa miwí táái ímba arááíwaenaawe. Naaófá'ó Yánísiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

¹⁰ Miwí miyá wéofó emá ímba miyá uráampo naaól-naokenkwaasi simátimunda-aai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wénundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Maníkómpá'á simankúnkúmba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-aai ísaraane. ¹¹ Ántíoku-naopa'e Áikóniyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a umbai-tántáá'á simésa sí'o úní'a uwásínkówa'a ímba imáyáa é'o fasi'ámaimo maéwándara suwánaraane. Kempímbá óraa'-umbai-tantaa'a úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. ¹² Ímba ken-aantemba sáwí'a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwárá'á sáwí'a uwátinkanaawe. Ísu Káráísitiye'o kááísamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá ónaemo sewí umbai timénááwe. ¹³ Sáwí-waasi karo'-áái sésa fí'owiti imáyáa kotafísewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí karo'á simátiyuwanaawe. ¹⁴ Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraao. Minéráí'-ááímó simátímakaundawisa kawe'-úmai suwánaraanda

po mináái fasi'ámai ta'ótoraa. ¹⁵ Emá iyámpói mérondara'a Maníkón-ai aúfáifinken-ai simátíma'mae iyúmba ísaraanda káfé'wara'a wéisaane. Maníkón-ai aúfáifinken-ai toráumaimo awánaawi kawel-ímáyáá ésa Ísu Káráísiti-aaisafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye. ¹⁶ Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-ai aúfáifimba seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáifínkén-ááisámbá Maníkóní aambá aráátíméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupíse uwátinkesa kawel-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe. ¹⁷ Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-ai aúfáifinken-ai isámaimo kawel'ó iyanamo éna mináái'gó kawel-kísáú-wáási-í'a uwátinkainasa Maníkómó kawel-kísáúmó timínda-kísau fasi'ámai kawel-úmai maénáawe.

4

¹ Tímótiyo Maníkón-aúranka'e Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai índawin-aúranka'e óraaka simáme'a sune. Ísu Káráísiti marapá'ó kumínda-imayaa é'a wení waásiya'o kawáánínda-imayaa é'a óraaka simáme'a sune. ² Seyaafá-kánáá Maníkón-ai óraaka simátíme kawel-kánáámó índa simátíme sáwí-kanaamo índa úwoi mindáwara'a simátíme wempakembá simátímínana mináái'gó tirumbá waeráinasa isáiyamba miwítí imáyáa arupíse úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaao. ³ Ánaaemba moóra-kanaa tínsa érai'-ai ímba ísámae iyónááfo káfé'a érai'-ai simátíma'mae iyuwó. Ánaaemba moóra-kanaa tínsa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí iyan-ai simátimiyankwaasisafesa tiyaafáí ésa miwí táái aantemba isésa ⁴ érai'-ai tínaemba uwámesa maní'-áái isáiyambanifo ⁵ emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tinda fasi'ámai méma Maníkón-ai simátíma'mae wéiye wení kísau maimái tai'aaó.

⁶ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatiyóntemba kárika'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a puwónaumne. ⁷ Tuwaantantésamo kontembá kawel-úmai wé'a ayáiyá'á komé'a Maníkóní érai'-ai ta'ótoke'a simátímakaunda ⁸ Fasi'aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupíse úmimo méraunda-anonnda simíníye. Ánaaemba Fasi'aénkó arupíse úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíníye.

⁹ Tímótiyo úwoiyaambo kesópa'o tinda-ímáyáá

wéé méraao. ¹⁰ Moóráwígon-awi'a Tímási marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésáróníkaa-naopa'a kóísana moóráwígon-awi'a Kérésénisi Káresíyaa-marafa'a kóísana moóráwígo Táitási Tárímésiyaa-marafa'a kóísana ¹¹ Rúku weyáá kesé'a méraifo Máákaamba koái'mae tekaiyó. Mááka tasúwa'nai éna Maníkóní kísau tamáino. ¹² Moóráma Tíkíkaasimba ai'maráúnana Éfésási-naopa'a kóuraiye. ¹³ Ááéma Tóroasi-naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfáí-wandaawara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ Moóráwígon-awi'a Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaa'o iwái óraa-sawí'a uwásínkáimba póna Fasi'aénkó anonnda sáwí-meyamba amíníye. ¹⁵ Maníkón-ai simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyo.

¹⁶ Aifarí'e'lo aaimó simásínkáámbo minááímó sénæ'lo únda seyaafá'-wáásí ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Maníkóntáfé'a ímba anondáá sáwí'a uwátinkaaó sune. ¹⁷ Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai ena fasi'aémbá símísa'a Maníkón-aaí seyaafá'-ááímó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáífiyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyauwénamo kawepá'ó móánkáíntemba Fasi'aénkó aaifimbó maisínkáámpinkemba síkena ¹⁸ sáwí'lo uwásínkémpinkembo éna sí'mai wíyómpa'lo wemó kawáánipa'a kawel'-úmai mósinkainiye. Wení sámó kaimbó waé'wae'lo índa érai'-aain-iye.

¹⁹ Pírísikaante Ákwíraante simátíme sé kawel'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpa'lo méraan-kwaasiye simátíme sé kawel'-úmai méraaro siyó. ²⁰ Érásítasi Kórinti-naopa'a méraisana Tórófímási áí'a úwa'a Máiritasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹ Áú'lo sin-kánaámó ímbo tiyáindara'a imáyáa é úwoiyaamba tiyó. Yúpíyúراسيye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóní waásiye entáfésa sésa kawel'-úmai méraao sewé.

²² Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póromo súnda-aaí tai'áiye.

Táitási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táitásin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táitási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Táitásiyo kemá Póro moóra-aai sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráisitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Manikómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aai ísámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráisiti mináái simátimiyó séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwái érai'-aai aantembo siwái óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aain-iyé séta méraumne. ³ Maníkómó imáyáamo urón-kanáa ténena úwana Ísu Káráisiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátíma'mae iyuwó séna kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaisa mináái siyáiyé.

⁴ Táitásiyo maanááímá maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Ísu Káráisitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

Táitási Kírítí-marafa'a koména kisaumo maiyáin-aai.

⁵ Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáísí kísau ímba taí'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a simáme sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waásiti óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. ⁶ Iyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-iyámpóin-owe. Manikón-aaisafesa timankúnkúmba iyasa kawé'-iyámpóin-owe sen-iyámpói ésa tinófoi-taai ísááwin-owe. ⁷ Maníkóní waásiya'o káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aai wéraiwai ésa kesáái iyáákainkwae ímba sewí ésa ímba ááéma aaisambó sewí ésa ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa ⁸ namu'-waasí naané tóné tímésa owí ésa seyaafá'-káwé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Manikón-arááimo wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Manikóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. ⁹ Manikóní érai'-aaimo simámakaunda-aai fasi'ámai ta'óto'maesa iyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aai kanáa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa

karo'-ááin-iyé sewí-tááigomba iyáákanaawe.

¹⁰ Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímba wéaraaiwaesa úwoi sáwífa'-aai símae wénesa miwífinkémbá Yúnda-a-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa karo'á simátinkesa ¹¹ óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkaa. ¹² Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawé'-ááímó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasí karo'-áái sésa afáá'-wái-wáámbó ontembá sáwí'a úmai kafóná-í'a úmai

mésa sáwífa-tomba náma'nama'a wéowe siyáíye. ¹³ Siyáin-aaí érai'-aain-iyé. Mindásafe miwí-ímáyáá fasi'ámai arupíse uwátinkénasa Maníkón-aaí kawe'-úmai arááíwaesa ¹⁴ Yúndaa-waasiti maní'-áái ímba isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáíyamba ifátúwáaro. Miyá íyantafe miwítí imáyáa arupíse uwátinkaa. ¹⁵ Imáyáa kawe'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésa imáyáa ombá kawe'-ímáyáá aantemba wéofó imáyáamo sáwí'lo owí Maníkón-aaí taráísón-kwaasi miwítí imáyáago sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímba moórá kawe'-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-aaí arááíwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawe'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawe'ó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

2

Ásé-aaí arupíse úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-aaí.

¹ Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó. ² Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'lo on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wéne'a arupíse úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawe'á é'a Maníkón-aaí safesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a imáyáa timé'a fasi'ámai méraiyaana ímba tuwesaraí íno simátímiyo. ³ Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a imáyáa é'a ímba tíyo-aaí wése'a ímba uwóí'lo on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawe'-ámbá aráátíméro simátímiyo. ⁴ Miyámó íyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tíráá'marine tirumbá tímésa ⁵ túra'a káráwimai kawe'á ésa kawe'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tíráá'marinka'e naanka'é kawe'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isanááwe. Miyámó íyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aaí kawe'-ááin-iyé sénááwe.

⁶ Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawe'án-oro siyó. ⁷ Seyaafá-tántáá'á kawe'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpinkénkwará'á simátímiyo. ⁸ Kawe'-áái aantemba simátímínasa karo'-ááin-iyé sésamo karo'-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tígafésa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátímiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawe-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró. ¹⁰ Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawe'-aantembo íyamba tuwánánááwe sé miyán-áái simátímiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aaí kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáin-aaigo óraa'a íniye.

¹¹ Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fí'lo-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹² Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawe'-ámpá'ó konda-ántá aráásímakaiye. Minánkó maarán-iyé. Maníkóntáfésa ímba imáyáa owí sáwí'lo ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááísafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátáámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Maníkóntáféta imáyáa éta méta ¹³ amu'maréta Maníkó fasi'aénkwaráwiyé Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwara'lo paapé íyantafeta timu'maréta méta paapé íyan-kanaa sirunkósá kawe'á íniye. ¹⁴ Ísu kentáásí sáwí-imayaagomo

ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawel-wáásí-í'la uwásinkenasa weni waási-i'la uwásínkáíwaisa méta kawel-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáiyé.

¹⁵ Táitásiyo mináái simátíme Maníkóní fasi'aéntámhá miwítí imáyáa kawel'á uwátínkénana aái ímbo isáiyawi minááígó tirumbá waeráinasa aái ísáaro. Sinda-áái ímba ísáafainifo óraaka simátimiyo.

3

Maníkóntáfé'la imáyáa é'la arupíse úmai méraaro simátimiyomo siyáin-aai.

¹ Táitásiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátimiyo. Marapá-kísáúrá'ó káráwiyaan-oraal-waasi tísamaifimba mé'la miwí táái isé'la kawel-kísáúsáfé'la to'mayaa úmai amu'maré'la mé'la ² ímba karo'á símai sáwí'la uwátinke'la ímba aaisambá sé'la faru úmai mé'la seyaafá'-wáásí kawel-áái aantemba sé'la méraaro. ³ Ááéma sáwí-imayaawara'-waasisa méta aái ímba iséta sáwí-ampa'la wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawananasá misáwí-tántáákó ta'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'la úmai méta

fí'owiti moparáwintáféta súraniyamba éta síyánta uwátinkaawanasa kentáa tiyámba uwásínkaraawe. ⁴ Énifo Maníkó kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'la túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'la Ísu Káráísitimba ai'marówana marapá'á kumúwana ⁵ Maníkó kawel-ámpátá mésínkaraiye. Kesáámó kawel'ó úndasafenasa ímba kawel-ámpátá mésínkaraifo arumbá uwásinkenasa kawel-ámpátá mésínkaraiye. Nombá maisínkénasa aúí'la úmai méraawananasá Maníkóní Ufaen-ámútánkó aúíta uwásínkontafena kawel-ámpátá mésínkaraiye. ⁶ Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíntafena Maníkó imáyáa éna weni Ufaen-ámútánkó kentááfimbá úwoi óraa'la uwásínkáínta ⁷ póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Érai'la aúí'la úmai maé'mae'o íyani'la uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraaumne. ⁸ Mináái érai'-aain-iyé. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai isésa kawel-kísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátímínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí fasi'aén-ímáyáa ésa kawel-kísáú maenááwe. Mináái kawel-ááígó póna waási túwa'nai íniiye. ⁹ Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwí'wara'la sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aagoma póna ímba túwa'nai ínifo ánaemba uwátimiyo. ¹⁰ Tuwímbaimo sáwí-aaimo símimo tuwínkaa'-uwátínkááwimba kaumbo-kae-kánáá óraaka simátímínasamo ímbo isáiyamo e ánaemba uwátimiyo. ¹¹ Miyán-kwáásí kaéntámaimo méraawi ésa sáwí'o ombá kewará'á tuwánaawata kesááwará'á wétuwanaumne.

¹² Moóráwigo-awi'la Átémásina'i moóráwigo Tíkikaasina'iyó. Moóráwigomba ai'maráanana empá'ó wíndara'la imáyáa é Níkópórisi-naopa'la kempá'á tiyó. Áú'o sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'la méraana tiyó. ¹³ Moóráwigo-awi'la Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴ Maníkóní waási súnnda-aai simátímínasa kawel-ímáyáa ésa kísau wémaesa umbai-tántáá'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵ Seyaafá'ó kesé'ó méraawi entáfésa sésa kawe'-úmai méraao wésewe. Kentáásí waási Maníkómpá'ó timankúnkúmbo owí esé'a méraawi kawe'-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

Fírímóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae' áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ááéma Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna fí'on-daopa'a koména Ísun-aai ísópa'a téna Póro ándáfa'o méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímási tauweráínana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráiyé.

¹⁻² Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóni waási ení naaúmpa'o túwaandu owí ísáaro. Ápíyao kentáá símánaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'ámai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráisitín-aai simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiye. ³ Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

⁴⁻⁵ Fírímóniyo kentáási Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkúmba e Maníkóni waási arumbá timé méraanda-aai isé'a pó'a Maníkómpá'ó inaimó súnna entáfé'a imáyáa é'a súwi sune. ⁶ Kenkáísi kisaugo moórá-i'a isatá méta Káráisiye'a kááísamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáisa awánendasafe'a inaifínkémbá Maníkómbá áísai une. ⁷ Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóni waási arumbá timé túwa'nai ónasa aú'í'o úmimo méraan-aai isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawel'á isa'á áwa'nai e'a inái sune.

⁸ Ísu Káráisiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-i'a uwo sé'a súnndanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹ aáno úmai wempakémbá áísai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráisiti wení kisaumo símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰ moóráwígon-awi'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a Fasi'aénkón-aai simámunana iséna Fasi'aénkómpá'á tisa'á sé'a kesí iyámpóíyaamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹ Ááéma ení kísau ímba kawel'-úmai maúmba kisaugon-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawel'-úmai maéna ení kísau kawel'-úmai máíníye. ¹² Káfé'a ai'maráanana empá'á wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. ¹³ Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwae sé'a únda isa'á úwoi miyán-ímáyáá úne. Ísu Káráisitín-qai simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímási súwa'nai íníye óndanifo ¹⁴ némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íníye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyáfinkemba súwa'nai ínone.

¹⁵ Ónísímási kisaugon-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a taméraiifo empá'á wéna aasiyaasí komérainiye-imayaa úne.

¹⁶ Fasi'aénkóní waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákaamba póna ímba ení kísau wémawai aantembanifo enáfákoraamba éna empá'á wíniye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá améma kesífá'an-iye sínone.

¹⁷ Fasi'aénkóní kisaugo kenkáísí kisaugo mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. ¹⁸ Embó sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. ¹⁹ Kemá Póro ke-siyáántamba agaé'a mimbéyámbá aménaumne sune. Ísu Káráísitin-aaí simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wérimba po ímba kanaa'á méyáninda-aaín-iye. ²⁰ Kesífákoo Fasi'aénkóní waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

²¹ Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba íyáákainone. ²² Empá'á ke kondasáfé kesí mááraru'a to'mayaa uwásinkaaó. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inaí simásinke moórá-maararu'a to'mayaa uwásinkaaó.

²³ Moóráwigo-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaímo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ²⁴ Kesé'a kisaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árísítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí sune. *Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.*

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwigon-awi'a ímbo agaimakáiwai moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awi'a Ípúru-waasi Ísun-aai isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwíyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba aneka'á arááiwáéfo séna maarán-áái agaimái mátímakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba íyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá ámáán-kisau-waasi íyáákaraiye. Póí tufú'mai Maníkómbá ámakaamba aifa'-ámáán-ámá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáúma Maníkómbá ámakaimba póna kentáásí ámáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémba fasi'ámai méraaro séna agaimái mátímakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuwi'o íyáákarain-ai.

¹ Naaófá'á moórá-mora-kanaa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Maníkó siyáin-ai miyám-biyan-ai kentáá síwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ² káfé'a ánaaen-kanafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aaisa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³ Maníkóní sámó kainkó ááninkompinkemba sama kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo mérawai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyéna Maníkó fasi'aémbó íyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴ wenáwí'a Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

⁵ Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáifo ááninkontafena séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ankáúmne Maníkó séna moórá-aaiwara'a séna kemá afowámá onaná wemá kesáánimba íniye séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáifo ááninkontafena séna ⁶ Maníkó wenááninko íyáákaraiwaimba ai'marówana kunkáinka'a séna Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi wen-ímáyáá mósá maránááwe wenááninkontafena siyáimbanifo ⁷ wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa wénowe. Kemá súnasa kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe siyáifo ⁸ Maníkó wenááninkontafena séna

Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áíniye. Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹ Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-tantaatafe áyámba wéone. Mindásafena Maníkó ení Fasi'aénkó embá íyáfasinankaraisa

seyaaafá'-wáásí íyáákaraanana enarumbá
kawe'á uwánkaraiye

séna ¹⁰ ááninkontafena moórá-aai séna Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómbo úmakaanda ¹¹ mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone. Unáánkwátóimo aúsú kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé miyáumai tai'áíniye. ¹² Wátóimo usisi fámáráántemba wíyóne marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba puwínone

siyáíye. ¹³ Maníkó maanáái ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena siyáífo ááninkontafena séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáásí tínkamona emá íyáákainone
siyáíye.

¹⁴ Mináái siyáífo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyó. Miwí ímba túma wéráiwai timan-aantembo wéráiwai ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawe'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

2

Sáwí'o úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawe'-ámpátáámó mészínkáiwain-aai.

¹ Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-aai fasi'ámái ta'ótoreta mináái ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. ² Maníkóní amáámba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aai póna taráíyaawiye ímbo arááiwakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye. ³ Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáíye. Minóráá'-ááímó ísáimaimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata ⁴ mináái érai'-aain-iyé sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵ Méraiyan-kwaasisafe'a súné. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye. ⁶ Minááisáféná moóráwigo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa waási sáwísamban-ofo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono. ⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a
waási mótinkaanasa kárika'a mifá'á méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana túwíko óraa'a isá ⁸ íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe

agaimaréna séna Maníkóo íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. ⁹ Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'o úni'a uwánkówana puwúwana mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰ Ísumba áí'o úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-tántáákóní áwúgoma póna seyaafá-tántááká'á úmarena séna sámó kain-áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwe séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámó kain-áémpá'á métinkaindawisafena Maníkó kanaán-iye súwasa Ísumba áí'a úni'o uwánkómba mindásafena sásá'-í'a uráiyé. Maníkó miyámó uráimba kawé'á uráiyé súne.

¹¹ Ísu waásisa Maníkóndé-i'o uwásínkáíwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáíwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-aai ímba sáwí-imayaa éna kawé'-ímáyáa wéiyé. ¹² Mindásafena moóráwigo Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátimé'a túwaandu íyanka'a imó sendará'á

enáwí'a mósá maránaumne

séna ¹³ moóráfa'a agaimaréna séna

kewará'á Maníkómpá'á

simankúnkúmba ónaumne

séna moóráfa'a agaimaréna séna

Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe

agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkómó ámakain-iyampoisaafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áúwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíyafasi'aembo tokáimba tai'ásuwanaumne. ¹⁵ Aasiyaasí puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna íyáfasinena waántáwankomba íyáákaraiye. ¹⁶ Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbaramumo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmba uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai índasafenasa miyáumai pukáiyé. ¹⁷ Kentáásí aifa'-amáán-káwáágó éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á aai símai kawé'á éna aruntá uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marapá'á kuména waási áúwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índa-amba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiyé. ¹⁸ Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a áí'o índa-i'a uwánkanae sésa áísai úmaesa wéiyesa áí'o úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáféna sáwí-aaimo síyamba ísánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iye.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'o íyáákarain-ai.

¹ Kesí waásisono. Súnda-aaisafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'o uwátínkarain-kwaasisafena séna wiyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna érai'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a íyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó ² maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawe'-úmai wémaiye. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kisaumo ímbo tuwénamo kawe'-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráiyé. ³ Naambá kawe'-námbán-iye siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesé kawé-kísáú-waásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaakaiye. ⁴ Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá-tántáá'wará'á Maníkó úmakaiye. ⁵ Mósesé Maníkóní kísau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawe'-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'o paápé índa simátímakaiye. ⁶ Mósesé miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'ó túwáimba kawé'á wéiye. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbo étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waási-ita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagáíyan-ai.

⁷ Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'násontafena siyáin-ai imáyáan-oro.

Maará siyáiyé.

Káfé'ó Maníkómó simátímín-ai isáaro. ⁸ Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'ó makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái isáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe.

⁹ Ayáátáaka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái taraisésa totuwiyésa sáwí'ó uwásínkáántafe'a ¹⁰ aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwaéwe sé'a ¹¹ aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáumne Maníkóní

Ufaen-ámútánkó siyáiyé.

¹² Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááímó siyáintafe'a káráwimai kawé'an-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo ésa Maníkó fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai kawé'an-oro. ¹³ Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa íyana minímáyáágó karo'á simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máráafainifo moórá-mora-waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro.

¹⁴ Aifa'á Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáásí imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámaisá méranaumne.

¹⁵ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna káfé'ó Maníkómó simátímín-ai isáaro.

Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'lo makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro
 agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Súnda-waasi nááwiya Maníkón-ai wéisesawa taráíyaana'iyoy. Kentáá síwá'náma Ísipi-marafakemba Mósesé faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí Maníkón-ai wéisesa taráíyaawe. ¹⁷ Nááwiya ayáátááka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá tíkaiyo. Máásai-marafa'lo mésamo sáwí'lo ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá tíkaiye. ¹⁸ Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáíyo. Wenááimo ímbo ísáaimo kawé'ó uráawisafena siyáíye. ¹⁹ Wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa ísaraumne.

4

¹ Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánááwe símai kááísamakain-ai wéraitimba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawé'án-oro. ² Maníkóní kawé'-ááímó ísaraundantemba ááéma kentáá síwá'náma ísaraambanifo úwoi táá'-aantemba ísésa ímba timankúnkúmba ésá tirumpimbá ta'ótórówana póna minááígó ímba túwa'nai uráíye. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawé'án-oro. ³ Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-kanaa wéraifo wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráawisafena séna aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á

ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimbanifo wenááisafeta simankúnkúmba úndawisa wempá'á wéta weséta kosaagánaumne. ⁴ Maníkón-ai aúfáífimba wesé'lo kosaagaan-dasáfénasa agaimaréna séna

Maníkó afa'móráe-kanaa kísau maimái tai'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráíye

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá wéraifo ⁵ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimba póna ⁶ saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaimo ísaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe.

⁷ Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moóra-kanaa maréna séna minkánáá tíniye séna Téfitimba simámuwana Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna káfé'lo Maníkómó simátímín-ai ísáaro.

Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro

agaimaréna siyáin-ai kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

⁸ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Yósúwa tí'maena kawé'-áémpá'ó mátinkomba mináémpá'ó Maníkómpá'ó saagáíyan-aempa'lo wéronkakaa ánaemba Maníkó ímba moóra-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tíniye ímba siyáisino. ⁹ Maníkó wení kísau tai'ásuwena saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéraiye. ¹⁰ Maníkómó wení kísau tai'ásuwenamo saagaráintemba Maníkómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwará'á kísau tai'ásuwesa saagánááwe. ¹¹ Mindásafeta Maníkómpá'á wéta wesé'lo saagaandasáféta siyáántán-kwimáisa kísausa maúndasa miyásá onó. Kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

12 Maníkó méraisana wenááigo kísau wémaiye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póimo tusákaa ontembá Maníkón-aaigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawel'-ímáyááwé tuwínkaa'-isatá wéawanaumne. Sirááimo tain-tántáá'é súnanasa Maníkón-aaigo tuwínkaa'-úmáráísata sáwí-tantaa'e kawel'-tántáá'ésá wéawanaumne. 13 Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Maníkón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwáí póna kesáámó méraundawini áwáusa síisai ínata simámenaumne. Maníkón-aaí aúfáífimba súnnda-aaí miyán-áái wéraintafeta kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawel'á éta káráwimai kawel'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

14 Ísu Maníkón-ááninko kentáásí óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wíyómpa'a Maníkóe'a iména kentáá súwa'nai enasa áísai ímbá póta wenááísafeta simankúnkúmbo uráundasafeta káféta minááísá fasi'ámáisa ta'ótóráano. 15 Kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-aaímo sínda isánae sésa áísai úmaesa iyúmbanifo ímba sáwí'á uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaímo síyambo isánae sésamó ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. 16 Mindásafena kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáátafeta onanasá Maníkó úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íniye.

5

1 Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-waasifinkemba moórá-morawigo iyáfasintinkaawasa wépurowasa fí'omba iyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Maníkómpá'á áísai esa waásimo sáwí'ó ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá amésa tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. 2 Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawel'-úmáimo isésamo sáwí'ó on-kwáásísáfésa kanaa'á kawel'-úmáí tirumbá uwátinkesa 3 ímba kawel'-úmáí fasi'ámáí mésa sáwí'ó ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá wéamewe. Seyaafá'-wáásítí sáwí-awausafesa sésa póí tufú'mai Maníkómbá amésa miwítí sáwí-awausafesawara'a wéamewe. 4 Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa ésa miyán-kísáú wémaefo naaófá'ó Maníkómó moóráwigon-awí'ó Éronimba iyáfasinankowana miyán-kísáúmó maíyáintemba Maníkó iyáfasintinkaraiwai aantemba minkísáú wémaewe.

5 Miyáumai Ísu Káráísiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáifo Maníkó iyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne séna 6 moórá-aiwara'a súwana agaimaréna séna moóráwigon-awí'ó MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone Ísu Káráísitintafena siyáíye.

7 Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inái séna puwíndasafena Maníkómpá'á áísai ena puwíndamo kanaa'ó áwa'nai

índawintafena súwa'nai uwo séna Maníkón-ímáyáá arááiwakaimba póna áwa'nai uráiyé. ⁸ Ísu érai'a Maníkón-ááninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáá éna Maníkón-ímáyáá éna ⁹ sásá'í'a éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aúí'a úmaisá maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna ¹⁰ Méríkísétekimo áamáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba iyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááiwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-aaí.

¹¹ Simátimunda-aaifimba sáwífa'-aaí wéraitimbanifo ímba ísámai kawé'á ontáféna aráátimunda-kisauugo umbaí wétaiye. ¹² Ááéma Ísu Káráísitin-aaí isé'a ayáátáá-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátíma'mae wéiyó. Maníkón-aaíma afora'-ááí ímba ísámai kawé'á é'a moóráwigo aneka'á simásiminkwae sefó umarambó náámbo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáámbá é'a pó'a Maníkón-aaí ímba kanaa'á simátímakaawe. ¹³ Umarambó náámbo nésamo ímbo kawé'-úmáimo aaimó isáántemba miyaráán-úmai kawé'-úmáimo méraiye sáwí'o úmáimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁴ Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

¹ Mindásafeta Ísu Káráísitin-aaí paákákén-ááí aantemba ímba iséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-aaíwarata iséta sáakaefaen-kwaasiyaanta iyataao. Ísu Káráísitin-aaí paákákén-ááí é'a simátímakaunda pó'a ímba aneka'á simátíma'mae iyónaumne. Simátímakaunda-aaí maarán-ááín-iyé. Úwoi-kisausafe'a tínaaemba uwáme'a Maníkón-aaísafe'a timankúnkúmba wéowe. ² Nombó maitínkáán-aaí simátíme'a Maníkóní kísau maíwae sésa iyáfasintinkesa tine'á tiyáámbo ta'ótóráán-aaí simátíme'a waásimo pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aaí simátíme'a Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena timínana mimbéyámbá waé'wae'a índa-aaí simátímakaunda minááímó é'o simátímakaunda-aaí isaraafo fasi'aén-ááí arumpimbó wérain-aaí isáaro. ³ Maníkómó súwa'nai ínataamo éta iséta sáakaefaen-kwaasiyaanta ónaumne.

⁴ Maníkóní aambá arááiwae'mai ifátukaawi kotafisiyasa aneka'á kouwerésa kawé'-ámpá'á tíyambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámó kátínkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa ⁵ miyáumai mésa sésa Maníkón-aaí kawé'-ááín-iyé sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínasa mifásí'aémbá tuwímbai awánamái ⁶ ifátuwesa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Maníkón-ááninkombo aaraa-táiyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

⁷ Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawé'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-báramá kawé'á wéuwatinkaiye. ⁸ Énifo moórá-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáiyé wéraitim-barama úwoi-marama isaná ampáánká'á Maníkó iyafímbá agaisuwáíniye. Miyáumai Maníkóní aampa'á arááiwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráísitin-aaí paákákén-ááí ímba aneka'á simátimenaumne.

9 Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-oho kawe'-máraráán-kwáásí owaná Maníkó kawe'-ámpá'á méwátinkaiye sune. 10 Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a weni waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Maníkó arupíse úmaimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. 11 Maarásáféna sirááisa wétaiye. Moóra-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyoambo paapé índasafe'a amu'maré'a mé'a 12 ímba tuwesarái ína'a ímba ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmbó ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásiyááni'o ombá sirááisa wétaiye.

Maníkó símaimo kááísamakain-ai.

13 Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakónka'a póna wembó iyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká iyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-ai érai'a ónaumne séna símai kááísamarena 14 Émbaramuntafena séna érai'a kawe'á uwánkaumpo enaísaaftantambo iyamba sáwífa'a paapé ónááwe súwana 15 Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Maníkómó símaimo kááísamakaintemba uráiyé. 16 Yúnda-waasi tiká'ó máráamba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá iyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíniye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-ai ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó senteni'a owé sénááwe. 17-18 Miyáumai Maníkó kawe'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Maníkó séna waási kentáfésa sésa siyáintemba ímba éna fí'oni'a íniye sefáímpó'a seyaafá'ó iyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paapé íniye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíniye. Miyámó siyáintafeta kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íniye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. 19-20 Naambó ésamo áfombo fainakáawanamo fasi'ámaimo intembá Maníkómó siyáintemba kawe'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaigo kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wiyómpa'o méraiwaintafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáásí aifa'á wiyómpa'a iyéna amáán-dankomba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámaisa méraumne. Mérikísétekimo uráintemba wiyómpa'a Ísu kentáásí aifa'-amáán-kawáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámaisa méraundasa póta Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyoambo paapé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Ámáán-kawaago Mérikísétekin-ai.

7

1 Minkwáásigó Mérikíséteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó iyáákaraiwaini amáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna iyáákaron-aempakemba túwana Mérikíséteki Émbaramumba aampa'á awánéna kawe'á uwánkowana 2 Émbaramu namuro-wáásítí moparawímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Mérikísétekimba moóra-unkwima ámakaiye. Mérikísétekintafesa

mináwíkóní áwáuma kawé-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. ³ Mérikišétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáin-kanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna áamáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íníye.

⁴ Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Mérikišétekimba namuro-wáásítí moparáwimpinkémbá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Mérikišétekima Émbaramumba iyáákaraiye sune. ⁵ Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfaken-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kisaura'a iyáfasintinkaraiye. Maníkóní áamáápinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasiono. Kentí moparáwimbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rífáin-andafaken-kwaasi tíméro siyáiyé. ⁶ Mérikišétekimo Rífáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba áamáánkomo siyáintemba uráiyé súsono. Énifo Mérikišéteki ímba Rífáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawé'á uwánkena Maníkómó Émbaramuntafena kawé'á uwánkanaumnemo símimo kááísamakaiwaimba kawé'á uwánkaraiye. ⁷ Óraa'-waasigo kári'-waasigomba kawé'ó uwánkáimba mináái iséta póta Mérikišéteki Émbaramumba iyáákaraiye sune. ⁸ Rífáin-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-oyo Mérikišéteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wemá aúnarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífáin-andafaken-kwaasi iyáákaraiye. ⁹ Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Mérikišétekimba moórá-unkwí ámakonka'a Rífáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima wémaiwai ámakaintenkaamba uráiyé. ¹⁰ Émbaramu Mérikišétekimba awánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rífái ímba paápé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a sune. Rífáiwara'a Mérikišétekimba ámakaintemba uráiyé sune.

¹¹ Naaófá'á Maníkó áamáambo simátímakonka'a Rífáin-andafaken-kwaasi áamáán-kisau maésa póí tufú'mai Maníkómbá amíyantafena Maníkó iyáfasintinkena Éronimba aifa'-ámáán-káwáá iyáfasinankaraiye. Rífáin-andafaken-kwaasiti kisaumo arupíse uwátínkáinkakaa Maníkó ímba aneka'á aifa'-ámáán-káwáá iyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo Mérikišétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹² Maníkó séna aú-aifa'-amaan-kawaama iyáfasinankanae súmba póna ááéraan-amaamba áamáán-kisau-waasi Maníkóntáfésa ísámai póí tufú'mai ámén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴ Mináái Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafena séna ímba Rífáin-andafakemban-ifo moórá-anda Yúndaan-andafakemba paápé uráiyé. Naaófá'á Mósesé áamáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-oyo Rífáin-andafaken-kwaasi Maníkóntáfésa imáyáa ésa póí tufú'mai óntan-taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu Mérikišétekiyaam-amaan-kawaagon-aai.

¹⁵ Minááígóní áwáuma maarán-iye. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago MériKísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye. ¹⁶ Ímba Rífáin-andafakemban-ifo fasi'aémpínkembá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai íyáfasinankaraiye. ¹⁷ Mindásafena Maníkón-aaí aúfái-wandaaifimba agaimaréna séna moóráwigon-awi'a MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráísitintafena siyáíye. ¹⁸⁻¹⁹ Ááéraan-amba

Rífáin-andafaken-kwaasiti ámáán-kisau go ímba fasi'ámai wérontafena ímba túwa'nai úmai arupíse uwátinkowana Maníkó ááéraan-amba ifátuwena moórá-amba kawe'-ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai méta Maníkómpátá wégune.

²⁰⁻²¹ Rífáin-andafakemba ámáán-kisau-waasi íyáfasintinkonka'a úwoi íyáfasintinkesa ímba aaí símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Káráísitimba aifa'-ámáán-káwáágómbó íyáfasinankonka'a aaí símai kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna Fasi'aénkó séna emá ámáán-kawaago éma maé'mae'a ínone séna mináái ímba taraisíníye

Maníkó wenááninkontafena símai kááísamakaiye. ²² Minááígó ááéraan-aaí iyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Káráísiti séna mináái érai'-aaí waé'wae'a íníye siyáíye.

²³ Moórá-aaí isáaro. Ááéma ámáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa púwúntemba anondáára'a fi'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo ²⁴ Ísu Káráísiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maimaéna iyéna ²⁵ maé'mae'a éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpátá áísai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye. Ísu Káráísitinka'a kááísamaisa méta Maníkómpátáámó kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

²⁶ Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa éna sáwí-aaí wempímbá ímba wéraisana kawe'-aantemba úmai ména marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wíyómpa'a fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áífa'-ámáán-káwáágó ména kanaatá seyaafá-tántáá'á wésuwa'nai-íye. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe miwímó sáwí'o untáfésawe Rífáin-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-kwáásí póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráísiti sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye. ²⁸ Ámáán-aaifinkemba aifa'-ámáán-kwáásí íyáfasintinkowasa mararákén-kwáásí pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaaemba Maníkó símai kááísamarena séna miyá ónaumne séna wenáánimba sásákómbá íyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai maé'mae'a wéíye.

8

Ísuma kentáásí aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

¹ Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Miyán-áifá'-ámáán-káwáágó kentáásí ámáán-kawaago wíyómpa'a ména íyáákamaimo kawáán-uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye. ² Waásimo naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo wíyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

³ Marapá'-áifá'-ámáán-káwáá pói tufuwésa tómbá maésa úmai Maníkómbó amíyantafesa íyáfasintinkaraafo Ísu Káráísiti kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó moórá-tantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá puwéna wenáuma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa ámáánkomo siyáintemba póimo tufú'maimo Maníkómbó amén-kisau wémaen-kwaasi méraafo Ísu Káráísiti marapá'ó ménaraa ímba pói tufú'mai Maníkómbá amísino. ⁵ Wíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaini waé'maiyaan-damba marapá'á wéraisasa mindáúmpá'á ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai naaófá'á Mósesé aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó simámena séna Sáinai-omapa'a aráanamunda-namba miyán-dámbá uwó súwana Mósesé wíyómpa'o wérain-dankoni waé'maiyaan-damba úmakaiye. ⁶ Wíyómpa'a Ísu ámáán-kisaumo wémáin-kisaugo marapá'ó ámáán-kisaumo wémaen-kisau íyáákaraiye. Maníkó séna kawé'á uwátinkanaumne símai kááísamakain-aaí Ísu Káráísitimo aráásímímba minááígó ááémo símáimo kááísamakain-aaigomba íyáákaraiye. ⁷ Ááémo símáimo kááísamakain-aaigomo waásimo arupísemo uwátínkarainkaka Maníkó ímba aú-aaí símai kááísamakaisino.

⁸ Maníkó wení waási tuwánómba sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna ánaaemba moórá-kanáa tína'a aú-aaí símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aaí símai kááísatinkanaumne.

⁹ Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'o téwándara'a aaí símai kááísamakaundanifo mináái taráísúwa'a síngaemba uwátimakaumne. Aú-aaí símai kááísamare'a ímba ááéraan-aaíyaamban-ifo aú-aaín-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰ moórá-aaíwara'a

séna moórá-kanáa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-aaí símáimo kááísatinkaandara'a kesí ámáámba tirumpiné imáyáafine tímé'a miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-i'a úmai ménaawe.

¹¹ Minkánáa tínsa miwítí waásiye fí'on-kwaasiye ímba táántesa séna Maníkómpá'á teró sénáawe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'á é'a tiyáamba pósa ímba aneká'á táántanaawe. ¹² Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-imáyáásáfé'a ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹³ Maníkó aú-aaí símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símáimo kááísamakain-aaí ááéraan-aaí isaná ááéraan-tantaa'a kárika'a wéna tai'áínífo ááéraan-aaímo éna kárika'a tai'áíníye.

9

Naaófá'á aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá Maníkómbá áma'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aaí.

¹ Naaófá'á Maníkó aifa'á símai kááísamakain-aaímo wérompinkemba Maníkón-ímáyáá mósá wémáron-aaí wérowasa Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. ² Ampanta-námbá úmakesa moórá-ampanta

afufumpimbá imakésa mósá fáitukopatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáitukopatafesa ufaen-dáúmpá'é sésa mimpímbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmakesa mintááréré'á Maníkóní péréti-tomba marésa ³ mósá fáitukon-daumpatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴ mimpímbá kori-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintááréré'á asaa-wiyúmbó ún-kana wéagaesa kawé-táwáámá úmaresa kori-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpímbá kori-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'á wiyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awi'a máána-tomba mintáwááfímbá ma'mái minkáwé-táwááfímbá marésa naaófá'á Maníkó wení kísaura'a Éronimba iyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfímbá marésa naaófá'á Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfímbá marésa ⁵ kae-tántáá'á ayóíwára-tántáákái óraa-kawe'a úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fí'oran-awaugo póna sáma kaiyé suwaná mintántáákáigó ayóígóráámbá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káátaraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáátáá'-aai agáúmne.

⁶ Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá amáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáitukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷ moóra-mora-aataiya'a moóra-kanaa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-amáán-káwáágó iyéna póigoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'o úntafenawe waásimo ímba táá'o isésamo sáwí'o untáfénawe miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáindasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. ⁸ Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisa wéaraasimiye. Amáán-dankombo múra fáitukaapa'o wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹ Mintántáá'á aiyowái'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-iye. Maníkón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi pói tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásá'-í'a uwátínkaraiye. ¹⁰ Miyáumai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba tai'áraiye.

¹¹ Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-amáán-káwáágó káfé'o wérain-amba kawé'-ámbá aráásimena amáán-kisau wémáin-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo iyáákarain-damba sásá'-námbán-iye. ¹² Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wiyómpa'a Maníkó méropa'a iyúmba amáán-kisau-waasigomo mémegoni naaewé purumaka-aráákoni naaewé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'o úmaisaamo méraundafinkenta siyáínata aúí'a úmaisa maé'mae'o ondasáfénasa miyá éna pukáiyé. ¹³ Mémegoni naaewé purumakagóní naaewé anááé-aráá'a purumaka-aráá'o agaisukáampinken-kanawe Maníkón-aúranka'o sáwí'o uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawé'a uwátínkówana Maníkó tuwánéna séna kawé'an-iye siyáiyé. ¹⁴ Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá iyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí'-aai wérawai Maníkóní ámútanko maé'mae'o iwái wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye. Sáwí'o wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa

kentáásirumpimba ímba aaí wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye.

¹⁵ Mindásafena ááéraan-aaí símai kááísamakonka'a sáwí'o uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráisiti pukáiyé. Mindásafena Ísu Káráisiti aú-aaí símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraaka'o séna kawé'ó uwátínkáanda waé'wae'a ínáyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

¹⁶⁻¹⁷ Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aaí wésifo úwoimo méraindara'a ímba maénááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maénááwe. ¹⁸ Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-áái símai kááísamakonka'a Mósesé póí tufúwana mimpóígóní naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a ¹⁹ aifa'á Mósesé seyaafá'-wáásífímbá Maníkóní áamámba seyaafá'á simátimena purumaka-áráákoni naaefímbá non-úramba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsúmarena mindááéfímbá tántámai Maníkón-aaí agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰ séna maandááémá aiyowái'a úmai aráátimumpo Maníkómó símáimo kááísamakain-aaí fasi'aén-áái wéraifo ísámai kawé'án-oro séna ²¹ miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wérontantaaka'a miyá úmakaiye. ²² Érai'a Maníkóní áamáánkoni áwáufa'a naaegó seyaafá-tántáá'á kawé'á uwátínkáísana moóráwigowa'i póíya'i ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkaka Maníkó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáásí sáwí-imayaasa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aaí.

²³ Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wérontantaa'e maarán-iyé. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-iyé. Mintántáá'ó marapá'ó wérontantaaka'a póígóni naaesámbá kawé'á uwátínkówana mindá kawé'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póígóni naaesámbán-ifo iyáákaraiwaini naaesámbá kawé'á wéuwatinkaiye. ²⁴ Miyáumai Ísu Káráisiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. Úmakaan-damba naan-úránkoni waé'maiyaan-damba ímba iméraifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. ²⁵ Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póígóni naaemá maimaéna iyóiyó uráintemba Ísu Káráisiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. ²⁶ Ísu Káráisitimo miyáumáimo maimaé iyóiyó urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena iyísino. Ímba miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáiyé. ²⁷ Kentáásí kanaamó tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafenasa síesai íníye. ²⁸ Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráisiti

puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasafena kumínífo wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasafena kumíníye.

10

¹ Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úrambilan-ifo Ísu Káráísiti kawé'ó uwátínkáiwaini aankóní waé'maiyaan-amban-iyé. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a amáán-kisau-waasi póí tufú'mai Maníkómbó amakaamba miyán-kísáúgó Maníkómpá'ó tiyáan-kwaasi ímba arupíse uwátínkaraiye. ² Póímo tufú'maimo Maníkómbó amakaan-anko kawé'ó uwátínkarainkaka Maníkón-ímáyáámó mósá makáawi miwífímbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbaí tésa ímba póí tufú'mai Maníkómbá ama'maesa iyówisino. ³⁻⁴ Énifo maará wéowe. Purumakagóní naaegówé mémegoni naaegówé ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pósa moórá-mora-aataiya'a póí tufú'mai Maníkómbó amakonka'a miwítí aoisaantáfesa imáyáa uráawe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti marapá'ó kumíndasafena éna Maníkóntáféna séna póímo tufú'maimo embó amakaane tómbó amakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táínda-i'ó ondasáfé súma to'mayaa uwásínkaraane. ⁶ Póímo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwí'ó uráantafesamo póímo tufú'maimo amakaamba mindásafe ímba aamoí wéone ⁷ súnda maará súne. Enáái aúfái-wandaifimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune súne

Maníkóntáféna Ísu siyáíye.

⁸ Aifa'á Ísu Káráísiti séna amáámbo siyáinten-úmai póí tufú'mai amakaane tómbá maimái amakaane póí agaisukáane sáwí'ó uráantafesa póí tufú'mai amakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa aamoí ímba wéone ⁹ simásuwena séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne siyáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti póímo tufú'maimo Maníkómbó amakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táínda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. ¹⁰ Ísu Káráísiti Maníkón-ímáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásínkaraiye.

¹¹ Aasiyaasi-kánáá amáán-kisau-waasi iyáfasinesa mimbórá-kísáú maésa póí tufú'mai Maníkómbó amakaamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹² Ísu Káráísiti mimbórá-kánáá Maníkómbá wenáúma aména pukáíye. Sáwí'ó uráantafenawe sáwí'ó ondasáfénasaawe puwéna minkísáú taí'ásuwena Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³ Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó iyáákaindasafena amu'maréna iméraiye. ¹⁴ Miyáumai Maníkómbá wenáúma amakaimba pósa Maníkóndé-i'ó uwátínkáín-kwaasi sásá'-í'a úmae iyónááwe.

¹⁵ Minááísáféna Maníkóní Ufaen-amútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

¹⁶ Fasi'aénkó séna moórá-kanaa tína'a aú-ai símai kááísatinkaandara'a kesí amáámbo tirumpiné imáyáafine timénaumne siyáíye.

¹⁷ Moórá-aaiwara'a séna miwítí aoisaané áamáanemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana póna sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba taí'áíye.

Maníkónópata iyónomo siyáin-aai.

¹⁹ Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáásí aambá wikáimba póta ímba sáatafeta éta Maníkóní ufaen-dáúmpátá wéiyune. ²⁰ Puwéna Maníkómbá wenáúmo ámakaintafena aú-amba waé'wae'o índa-amba aráásimena Maníkóní ufaen-dáúmpátá mósá fáitukon-ampanta fawásámai aambá wi'mái Maníkómpátá iyóna-amba aráásimakaimba mindásafetaawe ²¹ wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²² Maníkómpátá iyóno. Kentáásí sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai wéraisata kawel'-nóntá pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Maníkómpátá simankúnkúmba éta Maníkómpátá iyóno. ²³ Maníkón-aai érai'-aain-iyé séta póta fasi'ámaisa ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó kawel'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisa ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴ Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe tíméta kawel'-kísáúsá wémaeta miyásá onó. ²⁵ Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-kanaa wérintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶ Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáásí imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'o úmaetaamo iyónanasaamo éna Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáindasa fí'on-amba ímba weraifo ²⁷ sáatafeta onanamó Maníkómbó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-meyambo tímínasa óraa'-iyafimbo káwiyantafeta amu'maréta ménaumne. ²⁸ Mósesé tímún-amaambo taráíyaawi aafimbá iyáfasintinkaresa kaumbo-kael'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tókamiyasamo puwíyamba ²⁹ mindá umbai-tántáá'án-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Maníkó símai káásamakonka'a Ísu Káráísitini naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitiyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iyé siyawí óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. Maníkóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáíntáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. ³⁰ Maarán-áámó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáíye.

Sáwí'o iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a

meyámbá tíménaumne

séna moórá-aaiwara'a séna
Fasi'aénkó wení waási tísai úmai iséna
tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíniye

siyáíye. ³¹ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táatafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

³² Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámo kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómba fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáanoro. ³³ Moórá-mora-kanaa seyaafá'-wáásí túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátínkómbanifo fasi'ámai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'o uwátínkómba túwa'nai úmae íyúwasa kembiwíwará'á sáwí'o uwátínkómba fasi'aráawe. ³⁴ Maníkóní waási-i'o unkákémbá kempínkémbá tuwímbai ándáfa'o mótínkómba tiruntafé'a uwátínkówasa kentí moparáwímbó tafiyúmba ímba imáyáa é'a sé'a íyáákarain-tantaa'a wiyómpa'a wéraitmba póna waé'wae'a íníye suwaná tirunkó kawé'á uráíye.

³⁵ Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawé'-meyámbá wémaewe. ³⁶ Maníkóní imáyáafinkeni'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáintantaa'o maíyantafe'a fasi'ámae iyíyana ímba tuwesarái íno. ³⁷ Miyáumai naaófá'á Áísáya Ísu Káraísitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
ampáán-kánáá wéraitmba póna
tíndawi ímbo amu'maráínda é'a tíníye
agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna
³⁸ kesí waásigo arupíse úmai méraiwai kesááisafenamo érai'emo sénamo amankúnkúmba ímbá póna aúí'a úmai méraitmba póna inkaisénamo siyuwé kóína'o
é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáíye
agaimaréna siyáíye.

³⁹ Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne. Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta kawé'á úmaisa maé'maeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-áái.

¹ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba on-ámbá maarán-ámbán-íye. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-tantaa'an-íye séta amu'maréta méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. ² Kentáá síwá'náma Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawé'án-owe siyáíye.

³ Naaófá'á Maníkó séna wiyóne marawé paápé uwó súwana paápé uráísata minááísáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

⁴ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna póí tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaaón-áwí'a Kéni wemá tómbá fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena Kénimo ámakowaimba íyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna kawé'án-íye séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawi óne siyáíye. Naaófá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba
ún-kwaasin-íye sewatá wéisaumne.

⁵ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena Maníkó púwifo séna kunáí'maena wiyómpa'a móankarowasa

ayaafái uwááesa túwómbanifo Maníkómó áikomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáikonka'a moóráwigo Ínókin-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwa-e-i'a úmae iyáiyé agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba uráiyé sune. ⁶ Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kawé'ó uwátínkáin-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-iyé

sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmba íyawí Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó Nówaamba simáména séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'ó nín-da-taomba úmarena wení aare-iyámpóiyé wenanááfú'e imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntaféna Maníkó Nówaantaféna séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo timínda-aai iséna simátímakaiye.

⁸ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntaféna séna ení maramá tuwé áménda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Maníkómó amúpa'a kuréna ⁹ Maníkómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fi'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena ma'ééimbaniye. Mimbára Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a timénaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise ména wááu-namba úmaresa méraawe. ¹⁰ Émbaramu miyáumai ména moóranaopataféna imáyáa éna Maníkómó wiyómpa'ó to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá

waé'wae'ó índa-naopataféna imáyáa éna
amu'maréna ma'ééimbaniye.

¹¹ Émbaramu awaainínkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisaféna érai'e siyáiyé. Maníkó simáména séna iyámpói ma'ánkáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iyé séna iyámpóimo ma'ánkáánda-kanaa tai'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana amú'a kauréna iyámpói ma'ánkaraiye. ¹² Miyáumai Émbaramu iyámpói ma'ánkómba waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aisaafitántambo íyawisaféna wiyómpa'ó o'ó sáwífa'ó wéraisanamo nompá'ó nonáámááimo sáwífa'ó wérintemba

miyán-kwáásí uwasá ímba kanaa'á toráúraawe.

¹³ Maanáúfáífímbó túwí'ó agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmba úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímbo máúmba némpa'a wérowasa úwoi aai iséna aamoí ésa séna marapátáámó méraundasa fi'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisa ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴ Miyán-ááímó sen-kwáásí miwítí mara-úrappa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵ Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶ Ímba miyá ésa wiyómpa'ó iyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásaféna Maníkó aamoí éna séna kesí waásin-owe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráiyé.

17-18 Maníkó Émbaramuntafena óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enáisaafitantambo iyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moóra-ai áisai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásimena séna enááninko Áísáakimpinkemba enáisaafitantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpói úwana ímbo ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasafena éna 19 imáyáa éna séna Maníkó kanaa'á puwíndafinkemba iyáfasinankainiye séna tufuwíndasafena úwana Maníkó séna étuwao súwana ifátuwena ááninkomba tufúwana púwóraampinkemba áíkaiye.

20 Áísáaki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. 21 Ánaaemba Yékopu waurámbá kéné puwíndasafena éna táumba faiyéna kífaena Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkón-ímáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. 22 Ánaaemba Yósepi waurámbá kéné puwíndasafena éna Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó kentáásí waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba

faú'mai tí'maena kentáásí marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máútaaro Yósepi siyáiyé.

23 Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawel-iyámpóin-iye sésarai Maníkón-aaisafesarai timankúnkúmbo uyantáfesarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóisomba tínkantuwaaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai Mósesemba aúpá'á ánkarojana kaumbo-wiyómbá maisuwówana minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana 24 ánaaemba Mósesé óraa'a úwasa awánésa sésa Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iye suwaná Mósesé Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiyé. 25 Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'o untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááémo tai'áínda-tantaatafena ímba aráái'ma tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iye séna Maníkóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména 26 imáyáa éna séna Maníkó kentáásáféna tiyáíndawiye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Maníkó kawel-méyámbá simíniye-imayaa éna miyá uráiyé.

27 Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáaroí ímba ínkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye.

28 Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi moóra-mora-naumpimpakemba aifaráán-iyámpói tínkamindasafena úwana Mósesé Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-iyámpói ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúké'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpói kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tíyótaimo í-tánóné siyáawe.

²⁹ Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáamááiyafamba kofatowasá Ísípifakenkwaasi wa'maésa tésa mindómpimbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

³⁰ Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbárafá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáó'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kóukutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyááríka'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yéríko-waasi tínkantuwesa komae'ómbaniye. ³¹ Ísareri-waasi Yéríko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai tí'márówasarai mindáópa'a koawánamaranae sésarai kuyambá moórá-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yéríko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba ún-inimba ímba tufúkáawe.

³² Seyaafá'-wáásí tááimo agáénda ayáátáá'-aai ímba pó'a seyaafá'-wáásí táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndiyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa ³³ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa pósa miwífínkémbá tuwímbai namuro-wáásí iyáákesa arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáá'-iyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa ³⁴ miwífínkémbá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwítí namuro-wáásí tínkamonae uwaná Maníkó tíyótai úwasa kawe'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáásí tínkantuwesa maé'ómbaniye. ³⁵ Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Maníkó iyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáásí tuwímbai ta'ótoresá sésa Maníkómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úní'a uwátínkówasa pukáawe. ³⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa miwítí namuro-wáásí tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa ³⁷ tuwímbai óntantamba tínkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwesa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawe'-únánkwátói urésa sipísípi-ayau-unankwatoi uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawe'-náúmpimpá'á waésa úwoifaka'a kowáísáwai ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátínkesa umbai-tántáá'-í'a uwátínkesa ³⁸ kawe'-wáásí-í'a úmai mérontafesa tí'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawe'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáára'a maé'ómbaniye.

³⁹ Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna Maníkó

séna kawe'án-owe siyáifo marapá'ó méronka'a Maníkómó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímba awánowana ⁴⁰ Maníkó miwísáféna amu'maráaro séna ánaaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawe'-ámbá kentááwé miwiyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

12

Maníkó kentáásifowai-i'o wéin-ai.

¹ Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáá maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawi túwaandu ompímbá kesáá afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-ámbá aráásíméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-imáyáámó arááíwáéntemba Maníkómó aráásímakain-ampata ímba suwesaraí ínata fasi'ámaisá kónaumne. ² Waásimo tuwaantantésamo ayáiyá'ó wérim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa símímba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tigasáfésamo ombá ímba imáyáa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³ Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'o sáwí-waasi sáwí'o uwánkáfa'o iyúwanamo fasi'ámaimo maé'éintemba imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴ Aoisaambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba títkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶ Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone ísáaro súwana agaimaréna siyáin-ai imáyáan-oro. Maarán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupíse uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena kesááninkoo Fasi'aénkó arupíse uwánkáimba ímba sáwísamban-iyemayaa éma sáwí'o uráanda óraaka'o simámakaimba enarunkó

ímba sáwí'a íno

agaimaréna siyáiyé. ⁷ Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Maníkó kawe'á uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-iyámpói kawe'ó iyantafesa miwí tinófoi arupíse wéuwatinkaawe. ⁸ Maníkó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáápínkémbá arupíse uwátinkáimba umbai-tántáá'ó wéraiwai Maníkóní iyámpóín-oyo umbai-tántáá'ó ímbo wéraiwai megusáí-iyámpóín-owe. ⁹ Moóra-aaiwara'o súnnda ísáaro. Marapákén-késífóisaisa arupíse uwásinkaraawata miwí táái iséta miyáumai wiyómpaken-kentaasifowan-ai iséta kawe'-úmai méta minóráá'-ááísá miyásá onó. ¹⁰ Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáafinkemba arupísesa uwásinkanaafo Maníkó kawe'á uwátinkanae séna kawe'-aantemba úmaisá méraandasafenasa wemó kawe'ó úmimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹¹ Arupíse uwásinkaindarata sirunkó umbai táínata ínta aamoí éta ánaemba minúmbái-tántáákó kawe'ó uwásinkaindarata minúmbái-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisá wérainata kawe'-úmaisá méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-ai.

¹² Miyáumai káráwiye'a tiyáántán-kwiyé'a ¹³ arupíse-amba imáyáa úmai arááíwáéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a kawé'-úmai mé'a arupíse-amba arááíwáéro.

¹⁴ Tiyáántán-kwiyé'a seyaafá'-wáásísé'a faru úmai méraaro. Ímbo kawé'-aantembo úmaimo méraawi Fasi'aénkómbá ímba awánánááfo kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁵ Kempínkémbá tuwímbai Maníkó úwoi túwa'nai iwáímbá auwáúnafo sé'a káráwiyo. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwí'lo índarakemba misáwí-ímáyáágó seyaafá'-wáásífímbá wété ifáínifo káráwiyo. ¹⁶ Sáwí-tantaatafe'a tirááísafe'a ofáínifo káráwiyo. Naaófá'á moóráwigon-awi'a Íso Maníkóntáféna ímba imáyáa éna sáwí'lo uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyo. Wemá Maníkóntáféna ímba imáyáa úwaimba moóra-kanaa áái tówana áfákontafena séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánóndáá emá aifaráán-iyámpói úrénana kenkáisifowa kawé'-áásúmí'á amíniye séna ¹⁷ ména ánaaemba moóra-imayaa éna kesifo kawé'-áásúmí'á simínkwae séna óraa'-ifi'a tówana afowámá áfákomba kawé'-áásúmí'á aména póna wembá ímba amúwana ááémo sáwí'lo uráin-tantaako afowámá kawé'-áásúmí'ó amínda-amba fáíkaiye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyo.

¹⁸ Naaófá'á Ísareri-waasi Sáínai-oma'-aefempa'a komérowana óraa'-iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraa'a kumeu'á úwana óraa'-fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰ uwíyemba óraaka'a tufúwana aaigó aantemba séna waásiye póiyé maanómáká'ó tíya'lo é'a óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááímó isón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moóra-aai ímba sínata isáano sésa táátafesa ésa ²¹ awánon-tantaa'a óraa-taatafesa uwaná Mósesé séna sááte'a isa'á tata'á úne siyáiyé. Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²² Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maararáámbá wéowe. Moóra-omakon-awi'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wíyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wíyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'lo túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'lo mósá marésamo aamoimó opa'á té'a ²³ aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wíyómpa'a aúfáífimba miwí túwí'a agaimakáiyé. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmaimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'lo uwátínkaraiwai wíyómpa'lo miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴ Ísumpa'a Maníkó aú-aai símaimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawé'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵ Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aai ímba taraisé'a káráwiyo. Naaófá'á Mósesé marapá'á ména Maníkón-aai simátimuwasa taráiyawí sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumaimo wíyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisíyawí érai'a sáwí-meyamba maénááfo káráwiyo. ²⁶ Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aai súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka séna moóra-kanaamo tinda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wíyónkowe maragówé óraa'-marima táíniye siyáiyé. ²⁷ Aneka'ó óraa'-marima taaó

sénaumnemo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iye. Marímo táinda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínífo maríma ímbo kanaa'ó táinda-tantaa'a waé'wae'a íníye.

²⁸ Miyáumai marímo táinda Maníkó kentáará'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáinda póta sirunkó kawé'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máraandasafenasa aamoí íníye. ²⁹ Kankambó tiyú'maimo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwaé-i'a orómó siyáin-aaí.

¹ Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moóra-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ² Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáásí kawé'á uwátínkaraafo wíyómpakenkissau-waasi miyá uwátínkaraafo ímba wíyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³ Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'o mótínkáamba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a ímáyaá é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífímbó wérainkwaasi kembiwífínkwará'á miyáumai umbai-tántáákáámbá wéraiwain-oro ímáyaá é'a túwa'nai oro.

⁴ Aaremó waaímó máéwasa waaímó aaremó máéwasamo on-ámbá kawé'ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waaí ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné wai-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíniye.

⁵⁻⁶ Maníkó séna ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta Fasi'aénkó súwa'nai ímba pó'a waásimo sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sá'a íníye séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáínífo makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-iye seró.

⁷ Ááémo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaímo simátímakaawisafe'a ímáyaan-oro. Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe ímáyaá é'a Maníkóe'o kááísamaimo maé'mae'o é'óntemba miyán-oro. ⁸ Ísu Káráísiti naaófá'ó uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene ánaaenkwará'o miyámó índawe. Mindásafe'a ⁹ tómbá aambó fáí'makaan-amba arááíwaiyamba ímba túwa'nai ínífo Maníkó úwoi súwa'nai úmaisá wéfasi'asinkaifo fí'o-fi'on-aaí karo'-áái isé'a arááíwáéfainífo káráwiyoro.

¹⁰ Ísu Káráísitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai ímbánífo ámáán-daumpa'o ámáán-kissau-waasimo póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-iye. ¹¹ Aifa'-ámáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna póí tufúkéna naaemá umaéna

Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráísasa mimpóí mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

¹² Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankesa tufúwana puwúwana wení naaemá kunkáíye. Miyámó uráimba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-íye. ¹³ Ísumba áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai ámáán-daumpa'o póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'o uwánkaraantemba kentááwárá'á símai sáwí'a uwásínkáamba póta ínta wentá auwánaumne. ¹⁴ Marapá'ó waé'wae'o índa-nao'a ímba wéraintafeta wíyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta póta ínta wentá auwánaumne.

¹⁵ Maníkómbó póimo ámentemba Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkamae iyéta wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. ¹⁶ Kawe'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí íníye.

¹⁷ Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawe'-úmai káráwimae iyésa ánaaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'a simámenaawe. Miwí tááimo ísámai kawe'ó íyasamo ésa aamoí íya'a mindásafe'a kawe'-úmai ménaawe. Miwí tááimo ímbo ísámai kawe'ó íyasamo ésa miwítí kísau umbai táína'a mindásafe'a ímba kawe'-úmai ménaawe.

¹⁸ Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aai wéraisata seyaafá-tántáátáféta arupísesa ónaesa súmpo kentáásáfé'a Maníkómpá'á inai símae íyóro. ¹⁹ Óraaka simátime'a sune. Aneka'á kentópa'a kárika'o konda-ámbá Maníkó paapé índasafe'a inai seró sune.

Inaimó siyáin-aai.

²⁰ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba íyáfasinankarowana puwúwanamo wení naaemó kunkáintafena póna símai káásamakain-aai waé'wae'a ínana sipisípiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. ²¹ Maníkóní imáyáafinkembo íyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a inai sune. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráísitini fasi'aéntámbá wembó arááímo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a inai sune. Ísu Káráísitin-awi'a aasiyaasí óraa'a waé'wae'o imbá érai'-aai intáfé'a inai sune.

²² Kesí waásisono. Óraaka simátime'a sune. Fasi'átínkáándasafe'a maanáufái agaimái timúnda ímba ayáatáá'-aain-ifo aano mé'a ísáaro. ²³ Moórá-aai ísáaro. Moóráwígon-awi'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáamba póna ááémo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

²⁴ Kentí óraa'-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafá'-wáásísáfétaawe simátime'a sé'a kawe'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kawe'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kesáái taí'áíye.

Yémísi

Ísu wíyómpa'a iyówana Yémísi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái mátímakaiye.

1 Kemá Yémísi maanáúfái agaimái timúne. Maníkóní kísauwe Ísu Káráisitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fí'o-fi'om-barafa'a wété úmimo méraawi ísáaro.

Fasi'átínkáín-aaí.

2 Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fí'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. 3 Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'o ímbo auwé'o é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a ísaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. 4 Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyiyana ímba tuwesaraí ína'a miyán-káwé'ímáyáá úmae iyiyana Maníkóní kawé-tántáátáféna ímba táái táíniye. 5 Kawé'ímáyáá maénae síyawi Maníkómpá'ó áisai íyanamo éna timíníye. Maníkó nóntafera sísai-oo ímbo sínda ímba ta'ótorainifo úwoi timíníye. 6 Maníkómpá'ó áisai iyamba ímba kae'ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíniye seró. Kaumbo-kae'ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi póna afufumpin-kwáásí mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. 7-8 Miyámó owí kaumbo-kae'ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawé-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Maníkómpá'ó áisai

íyan-tantaa'a simíníye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

9 Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímba Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawé'á wéifo 10 óntawara'-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímba Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántáá'án-íye simbánifo miwíwará'á tirunkó kawé'á wéiye. Kawé-tántáá'ó mowáán-arambo wénamo aáembo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí miyaráán-úmai tai'ánááwe. 11 Aafáúmá iyáúsena aa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí kísauwo maémbo miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayaamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

12 Ísu Káráisitín-aaisafesamo érai'emo sewanamó ímba miwífá sáwí-tantaa'o tándamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawé'á íniye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'o íyanamo éna Maníkó timénaumne síyáin-tantaa'a timíníye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe síyáintemba miyá uwátinkainiye. 13 Sáwí'o

í-tántáá'ó kentópa'o tína'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení ímáyaafinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémarainiye. 14 Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó kentáá tafisínata arááiwaénanasa 15 misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwíta

ónaumne. Sáwítaamo úmae iyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní némpata méranaumne. Mindásafe'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símiye sénááfo imáyáa úmai kawé'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono. Mindásafe'a karo'-ááísáfé'a érai'e sefónifo kawé'-úmai ísáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawé-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wiyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasí sáma kásinkena ímba fí'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Maníkó wení imáyáa arááiwaena érai'-aai simásimenasa minéráí'-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Maníkón-aai ísámai kawé'á é'a imáyáa uré'a aai sé'a ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kawé'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-iyé. ²¹ Mindásafe'a sáwí-imayaawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'a kumé'a Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawé'-íyana minááígó kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²² Maníkón-aai táá'-aantembo isé'o Maníkón-aai isáúnda é'a isáúmne sé'o é'a kesáfé'a karo'á sefó Maníkón-aai ímba táá'-aantemba isé'a wemó siyáintemba oro. ²³ Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo iyawi ²⁴ nonkwaaúmpímbá tói'a awánasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵ Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo iyawi isésa ímba tuwinkáínda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kawé'á uwátinkainiye.

²⁶ Nom-bái-waásí úne sembánifo sen-ááíyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí imáyáagomba karo'á simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-waásí úne wésewe. ²⁷ Keto'-ínínká'é áwíyaraa'-iyampoia'e umbaitántáá'ó wéraraiwaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampa'a tínaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kawé'á ésa Maníkó kentáásifowan-aúranka'a érai'-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwae.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fí'oran-aai wérariwaini aaisáfé'a érai'e sé'a wenká'á timankúnkúmba ofo túwí'o wérainda-waasi kawé'á uwátinke'a túwí'o ímbo wérainda-waasi tínaemba uwátímémba mindá sáwí'a ofo ²⁻³ káráwiyoro. Túwaandu ompímbó moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawé'-únánkwátói úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoi úmaena tisa'ó kawé'-únánkwátóiwawawintafe'a simándára'a tamauwó sé'o sáwí-unankwatoiwawawintafe'o nénka'a tamauwómó sembá mindá sáwí'a wéowe. ⁴ Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'a wéowe.

⁵ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna

séna kesí waásin-owe wésiye. Ááema Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶ óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a íyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷ Ísu Káráisitín-awi'a iyáákarain-awi'a kentí óraakon-awi'a símai sáwí'a uwánkáamba pó'a miwí túma maimaé'a íyófo.

⁸ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna esáfé-ímáyáámó óndantemba fí'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-ámáámbó fasi'aén-ámáámbó arááíwae'lo é'a kawé'a íyambanifo ⁹ óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'lo óntaiyain-kwaasi tiyuwé'lo é'a sáwí'a ónááwe. Miyámó é'lo é'a kawé'-ámáámbá taraisiyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'-ámáámbó arááíwaesamo moórá-amaambo taraisiyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-ámáánkómbá taráísówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úménéómó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba áamáamba wétaraisowe.

¹² Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye taráísówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyoro. ¹³ Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó ímbo uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó uwátínkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó arun taféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawé-kísáúwémó máén-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó ésamo ímbo kawé-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésewe. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye.

¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwátóiyé tóné ímbo makáíndawintafe'lo ¹⁶ kembiwímó sé'lo tómbá nenaná ámú'a fáínama unáánkwátóí ane'lá márénana koko'lá ínama waaó sé'lo tóné unáánkwátóiyemo ímbo amé'lo é'a kentáái úwoi tóikaken-aai wésewe.

¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawé-kísáúmó máémbo é'a timankúnkúmba on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésewe.

¹⁸ Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawé-kísáúmó maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémísi sune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo kawé-kísáú ímba máémbo pó'a Maníkóní waásiya'lo ímba tuwánáúmne. Kemá kawé-kísáúmó maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémísi sune. ¹⁹ Maníkó kimborawigo méraiye sé'lo érai'emo sembá kawé'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'lo miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba ombá ímba kawé-kísáúmó máémbo úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu

Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awila Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo siyáiyé. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé. ²² Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. ²³ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupíse úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paápé uráiyé. Ánaemba Émbaramuntafesa sésa Maníkóní waásin-iye siyáawe. ²⁴ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawe-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewisafena arupíse úmai méraawe Maníkó ímba síníyé. Mináái káfé'a wéisaawe.

²⁵ Maníkón-aai aúfáifimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awila Ré'api fí'onkaa-ininkon-aai siyáiyé. Yósúwa maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamááraa tínkamofó séna moórá-aamba aráátimuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupíse úmai mérain-inimban-iye siyáiyé. ²⁶ Timambó kóisasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewi miyaráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáitái'-íyan-kísau ímba sáwífa'nanka maénááfo moórá-morawigo maénááwe. Uwáitái'-íyan-kísau maúndawisa Maníkó fasi'ámaisá sísaí índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáo úmai tísai íníyé. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáitái'-íyan-kísau maénae sénááwe. ² Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawe'-áái-aantembo sewí érai'a kawe'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

³ Moórá-aai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awila ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fásí'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póigó wéwiye. ⁴ Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fí'opa'a tuwánae isanánifo fafúsúmaenamo nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waéráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye. ⁵ Maaráwára'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-aai séna súsaama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶ Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaigoni kísaugo seyaafá'-áémpá'á seyaafá'-sáwí-kísáúgómbá wéiyaakaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáási kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiyé.

⁷ Afáá'-wái-wááné numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸ sáwí-aaigo iyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútisanamo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá wéiye.

⁹ Kentáá sááisamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó weráání'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰ Mimbórá-sóipínkéntá kawé'-áái séta sáwí-aaí séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááigó sáwí'a wéiye. ¹¹ Nonaumpinkémbá ímba kawé'-nóné sáwí-none wégumiye. ¹² Inagómá ímba fe'arambá iyáísana kúsigoma kondóí-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawé'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásígómpínkémbá kawé'-ááiyé sáwí-aaíye sisaná miyán-ááigó sáwí'a wéiye.

Kawé'-ímáyáá Maníkómpákémbó kúmín-aaí.

¹³ Kempínkémbá tuwímbai kawé'-ímáyáá torésa ísáán-kwaasi mésa kawé'-ímáyááwára'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawé'-kísáú maésa kawé'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawé'-ímáyááwára'-wáásín-owe sefó ¹⁴ kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawé'-ímáyááwára'-wáási úne sefónifo. ¹⁵ Miyán-ímáyáá ímba Maníkómpákémbánifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶ Tuwímbaimo miwítí waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarotámai mésa fí'o-fí'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷ Maníkómpákémbá kawé'-ímáyáámó tokáawi kawé'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fí'on-kwaasi-taai kawé'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai ésa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawé'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawé'-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸ Aáno úmai méranae síyawí aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

¹ Kempínkémbó aaisambó sé'o áwáá'o sé'o miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iye. Sáwí-tantaakomo tirááímo taintáfé'a imáyáa owaná mínímáyáágó ta'ótóráísana aaisambó síyan-aaí wépaaiye. ² Tirááímo taintántáá'ó makáawa'o ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwímbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááímo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áísai owaná póna ímba wétimiye. ³ Maníkómpá'ó áísai ombá áísai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááímo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áísai ombá misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴ Aaremó waaiyakémbó tiyuwésamo fí'on-kwambo máentemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'o é'a Maníkóní namuro-wáásiyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'o iyíyawí Maníkóní namuro-wáásiyáámbán-owe. ⁵ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáiyé
 agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo
 érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶ Énifo Maníkón-ímáyáá úndasafenasa súwa'nai úmaisá wéfasi'asinkaiye. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna
 Maníkó kentúmo maimaé iyówi wéfametiyouwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé
 agaimaréna siyáimba póna Maníkó súwa'nai úmaisá wéfasi'asinkaiye.

⁷ Mindásafe'a Maníkón-aai isé'a wenaísamaifimba méraambanifo waántáwankon-aaisafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóína'a
⁸ Maníkóní ewaa'ó méwanamo éna Maníkó kesé'a mérainiye. Sáwí'o owí kawé'ó úmáimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro. Maníkón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáán-oro. ⁹ Sáwí'o ontáfé'a ímba aamoí é'a tí'á kaótuwé'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a ímba wíyááima iyamba tí'á kaótuwé'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a tirunkó ímba kawé'á éna sáwí'a ína'a méraaro. ¹⁰ Fasi'aénkón-aai isé'a wenaísamaifimba méwana wemá mósá tinkáíníye.

¹¹ Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aai simátínkáaro. Maníkó amáán-aafimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó ombá Maníkóní amáámbo símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-iyé sembá mindá karo'á wésewe. Maníkóní amáámbo tuwínkaa'-uré'o sé'o kári'-amaane óraa'-amaane sé'a minamáámbo ímba kawé'-úmai arááíwae'a wétaraisuwaawe. ¹² Maníkó weyáá amáámbo siménasa waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawé'-ámpá'á métinkena weyáá waási taí'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyááríka'a ímba tuwínkaa'-ónááfo Maníkóní kisaun-iyé.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aai.

¹³ Kembiwí imáyáa é'a sé'a káféra'i aafáyáawa'i óraa'-naopa'a komé'a kísau wémae'a moóra-aatai maisuwé'a sáwífa'-ontamba maénaumne. Miyán-ááímó sewí ísáaro. ¹⁴ Aafáyáara'o ainámbó kárika'o wénamo ááémo turá'wintemba kembiwímó méraamba miyaráán-úmai ááéma tai'ánááwe. Aafáyáa kentópa'o tínda-tantaa'a ímba ísaraawe. ¹⁵ Mindásafe'a sen-áái ímba aneka'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá ónaumne seró. ¹⁶ Miyán-áái sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma maimaé iyé'a óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáá sáwí-imayaan-iyé. ¹⁷ Miyáumai ísáaro. Kawé'ó iyawini áwáuma ísámai ifátuwesa miyámó iyamba sáwí'a ónááwe.

5

Óntawara'-waasi-taai.

¹ Óntawara'-waasisono. Senda-áái ísáaro. Kentópa'o umbai-tántáá'ó tínda óraa'-imayaa é'a tí'á kaoré'a méranaawe. ² Sáwífa'-ontama makáamba taúkaa'a isaná sáwífa'-unankwatoi waigo ánáamba kárasuwaisana ³ óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamó ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'a tíniye. Sáwífa'-ontama makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa tíniye. ⁴ Kentí kisaumo máén-kwasiti méyámbá ímba kawé'-úmai tímé'a sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye.

Minkwáásí óraaka'-oraaka'a sewaná Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisiye. ⁵⁻⁶ Marapá'ó méraanka'a sáwífa'-ontama maré'a kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-kisau wémaewe. Ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá maitinkówa'a ímba anondáá aai suwa'á tinkamuwasa pukáawe. Póimo tómbó tíméwanamo óraa'a isasamó tufú'naantemba kembó tínkáísa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-meyamba timíniye.

Fasi'ámai mésa inai seró-áái.

⁷ Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneka'ó kumínda amu'maráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-í'a aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'marántemba ⁸ miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíniye. Fasi'aénkó kárika'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹ Maníkó aafimbá maitinkáínifo kentí waási ímba í'ai tinkáaro. Maníkó aafimbá maitinkáínda-kanaa kárika'a tíniye.

¹⁰ Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowimo uráamba imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aai simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwífa'a miwífá'á túwasa Maníkón-aai ímba ifátuwesa fasi'ámaimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro. ¹¹ Naaófá'á Maníkón-ímáyáá ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta Maníkó kawe'á uwátínkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moóra-waasigon-awi'a Yópuma uráin-aai imáyáan-oro. Umbai-tántáá'á sáwífa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawe-tántáá'á ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa wésuwa'nai-iyé.

¹² Kesí waásisono. Óraa'-aai ísáaro. Wíyómpa'o méraiwain-aúranka'a érai'a sune ímba sé'a marapá'-wáásí túranka'a érai'a sune ímba seró. Énifo ewémó sé'o é'a úwoi ewé sé'a ímba tiká'á maré'a seró. A'áomo sé'o é'a úwoi a'áo sé'a ímba tiká'á maré'a seró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba timíniye.

¹³ Kempínkémbó umbai-tántáá'ó maíyawí Maníkónká'á inai seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi iná sésa Maníkón-áwí'a mósá maráaro. ¹⁴ Kempínkémbó tí'o índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra'a atinkésa inai simátínkáaro. ¹⁵ Maníkómó siyáintemba íniye sésa inai sembá póna Maníkó minkwáásí kawe'á uwátinkena iyáfasintinkena minkwáásímó sáwí'o uráiyano éna miwífínkémbá maitiyuwáiniye. ¹⁶ Mindásafe'a kentí waási sáwí'o ombá afora'á símai kufimare'a inai símai túwa'nai oro. Miyámó íyanamo éna tí'o índamo éna Maníkó asófatinikainiye. Arupíse úmai méraawimo inai sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iyé.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a

Íráiyaa ména wemá kesámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpá'á fasi'ámai inai fínkémbá séna aa'á ímba tíno súwana ímba aa'á téna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa'á túwana ¹⁸ minkákémbá ánaaemba inai fínkémbá aa'á tíno súwana aa'á túwana kisaufa'a seyaafá-tómbá kawe'á uráiyé. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iyé.

¹⁹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawé'-ámpá'ó tuwáíya'ó é'a metafisiyasamo tésamo kawé'-ámpá'ó tíya'ó é'a kawé'á uwátinkanaawe.

²⁰ Sáwí'ó uráiyawimo metafisiyasamo sáwí-ampa'ó tuwésamo Maníkómpá'ó tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántáá'á sáwífa'a maitiyuwáínsa Maníkóní némpa'ó iyamó káíndafa'a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo sún-da-ai tai'áíye.

1 Pítaa

Ísu wiyómpa'a iyówana Pítaa Ísuni kísau-waasi moóra-waai úmai sísamaifakemba éiyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái mátimakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanæ séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítaa maanáái agaimái mátimakaiye.

¹ Kemá Pítaa maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráisitini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'o kentí maramá tuwé'o wété'é'a Póntási-marafa'e Kárésiyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. ² Naaófá'á Maníkó kentáásifowa kembiwísáféna séna kempari'a uwámáranasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráisiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawe'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafiyantafena Maníkóní ámútanko Maníkóndé-i'a uwátínkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátínkáfa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-ai.

³ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴ Wiyómpa'o iméraandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áínda waé'wae'a íniye. ⁵ Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba iyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráisitimo kumíndara'a

sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶ Mindásafena kentirunkó kawe'á íno. Káfé'a fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áínana kentirunkó kawe'á íniye. ⁷ Umbai-tántáá'á kentópa'o wérainka'a Maníkóe'o fasi'ámaimo méraiyaamba tuwánésa sésa érai'a Maníkóe'a kááisamaiméraqawe sénááwe. Moóra-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí ontántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Maníkóe'o kááisamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafímbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áísana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Maníkóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a kááisamaiméwána Ísu Káráisiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye.

⁸⁻⁹ Ísu Káráisitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba ontáféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aái símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-ai simátimakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkainda-aaisafesa sésa minááígóní áwáuma nóran-aaiya'iyó sésa Maníkón-ai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹ Káráisitini ámútanko

miwífímbá ména Káráisitimbo áí'lo índa-i'lo uwánkaiyanamo ánaaembo sámó kaimbó paapé índa-ai simátímakowasa miwí keáímbá sésa mináái náawantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paapé íniyo sésa Maníkón-ai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹² Miwítí kisaugowe simátímakon-aaigowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaaembo paapé íyan-kwaasi túwa'nai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóní Ufaenámútánkómbá ai'marówana wíyómpakemba kuména naaófá'ó aráátímakon-ai simátímakowasa minásé-áái simátíma'maesa kuwa'á ísaraawe. Wíyómpaken-kisau-waasi mintántáá'á awánánae sésa ombá miwífímbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútínkáísasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-ai.

¹³ Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawe'á uwátinkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Maníkón-ai ísámai kawe'án-oro. Maníkón-aiimo ímbo ísaronka'o sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-ai ísámai kawe'án-oro. ¹⁵ Maníkómó táantaraiwaimo kawe'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawe'-aantemba oro. ¹⁶ Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna kemó kawe'-aantembo úmimo méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawe'-aantemba oro.

¹⁷ Maníkó arupíse úmai sáwí'lo uréwi sáwí-meyamba tiména kawe'ó uréwi kawe'-meyámbá timíndasafe'a inai'fínkémhá sé'a kesifomán-iyé sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-iyé sé'a wen-ímáyáá úmae iyóro. ¹⁸ Kentíwá'náma úwoi-kisau-amba aráái'wáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá aráái'wáéfo séna méyámba'mai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹ Ísu Káráisitini naaegómá iyáákarain-daaegon-iyé. Sáwí'lo uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maiyantafesa sipisípi-araa'a tufú'mai Maníkómbá ámakaantemba sáwí'lo uráundafinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráisiti ímbo sáwí'lo urówi puwúwana wení naaemá kunkáiye. ²⁰ Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasafena Ísu Káráisitimba wemparí'a úmakaimba póna ánaaen-kanaa kembiwí túwa'nai íniye séna marapá'á kumbéna ²¹ pukáimba pó'a Maníkómpá'á timankúnkúmba wéowe. Maníkóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a iménaumne síyantafena Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena

ái'maena sámó kain-áémpá'á móankaraiye.

²² Érai'-aiimo taawiyáfóntafena mináái'gó kentirumbá kawe'á uwátínkaraisa'a mé'a Maníkóní waási kentí waási owa'á moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a fasi'ámai miyá úmae iyóro. ²³ Maníkón-ai waé'wae'a índa-ai ísaraamba mináái'gó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófóí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwái aúí'a uwátínkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴ Miyán-áái Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna karaan-tantáá'é kanaagunéwe aáénkamaenamo

marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawe-kísáúwé miyáumai tai'áínífo

²⁵ Fasi'aénkón-ai waé'wae'a wéiye

agaimaréna siyáiye. Mináái' ásé-ai simátímakaan-ai ísaraamba mináái'gó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

2

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-aaí.

¹ Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawe-kísáúmó máéntafena kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátinke'a méraaro. ² Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóní kawe'-ááísáfésa miyán-úmai tiráái táino. Maníkón-aaí tónkáámbá né'a táakaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro. ³ Fasi'aénkó kawe'á uwátinkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aambá arááiwa'mae'a iyóro.

⁴ Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-iyé sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísumba kawekón-iyé séna iyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró. ⁵ Óntantambo naambó ontembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá úmarena kembiwísé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau aantemba maíyana Ísu Káráísiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íníye. ⁶ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kawe'-óntámbá iyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo méraiyawí ímba tigaesáfésa ónááwe siyáiyé

mináái Ísu Káráísitintafena símai agaimakáiyé. ⁷ Maníkón-aaísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'an-iyé wésefo Maníkón-aaísafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ⁸ Moóráfa'a agaimaréna séna minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe

agaimaréna siyáiyé. Tanaambó faantembá Maníkón-aaí taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹ Miwí Maníkón-aaí taráiyaafo ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásiyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni amáán-kísau-waasi é'a Maníkóndé-i'a uwátinkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métínkáísa'a fí'oran-kawe-kísau maíyan-aaí kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰ Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátinkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹¹ Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaaemba uwátimé'a ímbo tínaaembo uwátimiyanamó éna mintántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye. ¹² Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawe'-aantemba úmae iyiyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawe-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índa-kanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránááwe.

13 Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-oraal-waasiti áamáamba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini áamáamba isé'a 14 wemó iyáfasintinkaraiwaiti áamáánkwaral'a isáaro. Sáwí'o

owí sáwí-meyamba timésa kawé'ó owí kawé'-áái simátimiyantafena iyáfasintinkaraiwai mindásafe'a miwítí áamáánkwaral'a isáaro. 15 Maníkó maarámó iyantafena arááíma wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba úwoi-aii sewa'á pó'a kembiwí kawé'ó íyanamo éna kentááigo miwí táái iyáákainiye.

16 Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Maníkó faútinkaraisana póna ímba ta'ótokaisal'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Maníkóní kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a 17 seyaafátáfé'a imáyáa é'a Maníkóní waási kentí waásifimba kentirumbá timé'a Maníkón-áaroí inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-aii mósá maráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aii.

18 Kísau-waasiono. Kentí óraal-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Ímba kawé'-óráál'-wáásí táái aantemba isé'a iyaagagaisé'o íyan-oraal-waasi-taaiwaral'a isáaro. 19 Kembiwímó ímbo sáwí'o íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo timíya'o Maníkóntáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. 20 Énifo sáwí'o íyasamo tínkamiyambo aáno úmaimo méwanamo éna Maníkó kentúwí'a ímba mósá maráiniye. Énifo kawé'ó íyasamo tínkamiya'o fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. 21 Ísu Káráisitimba áí'o úni'o uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó iyantafena Maníkó táántaraiye. 22 Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna

ímba karo'-áái séna ímba sáwí-aii simbá ísaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. 23 Símai sáwí'a uwánkówana anondáá ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'o úni'a uwánkówana anondáá sáwí-meyamba maenááwe ímba simátimena arupise úmai-meyambo timíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. 24 Ísu Káráisiti sáwítaamo uráunda-meyamba maimaéna aaraa-táiyá'á pukáíye. Sáwí'o úndasa sínaaemba uwáméta arupise úmais méraadasafenasa pukáíye. Wenáúmo sáwí'o uwánkaraantafena póna kentáá kawé'á uwásínkaraiye. 25 Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

1-2 Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái isáaro. Kentuwaaipínkémbá tuwímbai Maníkón-aaisafesa ímba timánkúnkúmba owí kembá tuwánésa Maníkómpá'á tíyantafe'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timánkúnkúmba ónááwe. Ímba ayaátáál'-aii sé'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timánkúnkúmba ónááwe. 3 Waási káál'a súfifáefo sé'a ímba to'waaí é'a kawé'-únánkwátói to'waisáfé'a ímba óraal-imayaa é'a 4 aáno úmai kentirunkó kawé'ó índa ímba ááéma tai'áínana mindá Maníkón-aúranka'l'a kawé'án-iye. 5 Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkontantaa'l'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawé'-úmai maé'ómbaniye. 6 Minínimpinkémbá moórá-ininkon-awí'a Séraa awaaikó

Émbaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáiyé. Kawe'ó é'o ímbo seyaafá-tántáátáfé'o táátáfe'o é'o é'a wenayáámúni'a ónááwe.

⁷ Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainíntómbá kawe'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'arántafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaainíntóné aúí'a úmai méraiyanafena Maníkó kawe'á uwátínkáifo mindásafe'a kawe'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-ímáyáará'á méraaromo siyáin-aai.

⁸ Moórá-aai isáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-ímáyáa é'a keáfáráwáínónndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. ⁹ Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí-aaimo simátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí-aai simátínkáaro. Sáwí'o iyawi anondáá kawe'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawe'á uwátínkaumne siyáimba pó'a kawe'á uwátínkáaro.

¹⁰ Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

tuwímbai ayáátáaka'a sirunkó kawe'á ina'a ménae sésamo ésa karo'-ááiyé sáwí-aaiye ¹¹ sáwí'o on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawe'á ésa aáno úmai méraiyanafesa minámbá arááiwáéro. ¹² Fasi'aénkó arupíse úmimo méraawiya'a káráwiya miwítí inai iséna túwa'nai ena sáwí'o owí ánaaeni'a wéuwatimiye agaimaréna siyáiyé.

¹³ Kemá fasi'é'a kawe'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo ¹⁴ arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátínkainifo minúmbái-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táátáfe'a é'a ¹⁵ Ísu Káráisitintafe'a kawe'-ímáyáá é'a wentáfé'a sé'a weyáá Fasi'aénkón-iyé síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'o é'a kawe'-áái simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶ kawe'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááísamai arupíse úmai méraiya tuwímbaimo símimo sáwí'o uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tigaemá íniye. Miyá íyantafe'a káráwiyoro. ¹⁷ Kawe'ó ombó Maníkómó ímbo aambó fáí'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó timíyamba mindá Maníkóndén-iyé. Énifo sáwí'o ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-iyé. ¹⁸ Miyáumai ímbo arupíse úmimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráisiti arupíse úmai méraiwei mimbórá-kánáá puwéna minkísáú tai'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹ Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kárá'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaa ména non-afófora'o wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái isáaro séna timu'marówasa wenáái taráísuntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'o wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawe'-úmai maé'ómbaniye. ²¹ Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paákátúrakémbá ímba wéwiyofa Maníkómbá áisai owaná tirumpímbá ímbo aai wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíniye.

Ísu Káráisiti pukáimpinkemba iyáfasinkaintafena

sáwí'lo úmáimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²² Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iména wiyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

4

Maníkóní imáyáafinkeni'a oró-áái.

¹ Ísu Káráísiti áí'lo úni'a uwánkówana fasi'ámáimo imáyáamo uráintemba kembiwíwará'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'lo tí'lo úni'lo uwátínkówi miwímó sáwí'lo íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. ² Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkeni'a oro. ³ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwará'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááéma maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wée'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wée'a uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a wée'a tómbá námae iyé'a uwóí'lo on-dómbó wéne'lo uwóí'lo íyantafe'a túwaandu uré'a kisau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴ káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. ⁵ Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasa simámiyana miwítí méyámbá timíniye. ⁶ Marapá'ó méronka'lo uráambeyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó íyantafena ásé-aaí simátímakaiye.

Maníkó kisaugoni fasi'aémbó tímakain-aaí.

⁷ Seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa kárika'a tinda pó'a inaí símae'a íyón-aaifimba kawé'-ímáyáá úmai káráwiyoro. ⁸ Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'lo é'a sáwí'lo uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹ namu'-waasímó tiyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰ Kawé'á uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'lo-fi'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi maé'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹ Maníkón-aaímo simátíméwi mináái-úramba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu Káráísiti túwa'nai isa'á miyá é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraawe. Maníkón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-iyé.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'lo íyan-aaí.

¹² Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbaitantaa'a timbá minúmbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táátafe'a é'a sé'a fí'loran-tantaa'a kesópa'a tiyáiyé ímba seró. Maníkóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'i ina fasi'ámaiya méraantafenawa'iyo. Minúmbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³ Ísu Káráísitimbo áí'lo úni'lo uwánkóntemba kembiwíwará'á tí'a úni'a uwátínkaraamba póna kentirunkó kawé'á ínana Ísu Káráísiti sámó kainkwará'ó kumíndara'a kentirunkó óraa'-kawé'a íniye. ¹⁴ Ísu Káráísitini waási ontáfésamo símáimo sáwí'lo uwátinkaiyambo é'a ímba imáyáa íyana kentirunkó kawé'á éna Maníkóní ámútanko fí'onka'ma'mai- amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawé'á íniye. ¹⁵ Kembiwí

ímba waási tínkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fí'lon-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maenááfo ¹⁶ Ísu Káraísitini waási-i'lo onkákémbó umbai-tántáá'ó timíya'lo é'a ímba táátafe'a oro. Miwí tirunkómó sáwí'lo ínasamo Káraísitini waási owémó síyamba Maníkómpá'á súwiyo seró.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa sítsai ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo énsa wení ásé-aaimo taráíyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a timíniye.

¹⁸ Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó arupise úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tí'mai kawepá'á métínkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'lo owí miwí sáwí'lo úmimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tíníye siyáin-kwaasi kawé'á úmae wéiyé'a Maníkómpá'á kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

5

Maníkóní waásiya'a káráwiyoromo siyáin-aai.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi úna'a kembiwísé'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káraísitimbo áí'lo úni'lo uwánkaraamba kesúrantaamba awáné'a wemó sámó kainkwará'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ² simátíménda ísáaro. Sipisípiya'lo káráwiyaawimo kawé'ó ontembá miyaráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiye'a Maníkómbá arááíma táínda-i'a úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba é'a túwa'nai ónae-imayaa é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³ Maníkómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawé'ó úmimo méraiyamba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. ⁴ Aifa'ó káráwiyaiwaimo wíyómpakembo kumíndara'a kembiwí íyáákaraawiti fí'oran-kawé'-meyamba timínana ímba tai'áínda waé'wae'a íniye.

⁵ Ifó'-wáásí kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé iyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-iyé agaimaréna siyáiyé. ⁶ Mindásafe'a Maníkó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo

índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíniye. ⁷ Maníkó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaifo umbai-tántáákóní imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸ Áwáífiyaamo in-íyánkómó póiyé waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wefá'í'lo índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹ Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-márafákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo owifá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. ¹⁰ Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'lo wéraimba Maníkó sásá'-í'a uwátinkena áfomba faitínkáina'a fasi'ámai méranaawe. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna

Karáísitiye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áémpá'á sámó kaimbó ímbo tai'áínda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai miyá íníye. ¹¹ Wení fasi'aénkó waé'wae'a éna ímbo tai'áínda mindá érai'-aain-iye.

¹² Moóráwigon-awi'a Sírifénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai agáúmne. Wemá Maníkóní waási éna kesí kísau kawé'-úmai wémaiye. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmpo érai'a Maníkó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³ Maníkóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Maníkómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴ Ísu Karáísitini waásin-ofo moóra-mora kentirumbá tímé'a tiyáamba tíméro. Karáísiti wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inai sune.

Kemá Pítaamo súnda-aai tai'áwiye.

2 Pítaa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítaa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Sáimoni Pítaa maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo isáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaísafe'o timankúnkúmba owí isáaro. Kentáásí Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupíse úmai mésarai kawé'-ímáyáá símakaayata mindáraise'a kááísamaisa kawé'-úmaisa méraumne. ² Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'a té'a kawé'-ímáyáá tamaé'a miyámó úmae iyómbo úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'a iyíya'a méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparí'o uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴ Ísu Káráísiti sáántowana wení sámó kainkó wení fí'oran-kawe-kisaugo tafisúwata wempátá téta kawé'-ímáyáá táisaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kawé'á uwátínkanaumnemo siyáin-aaímo éna miyá índa póna wení fasi'aémbá símísata Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méta wenáái simátímakaundasa póna marapáké-sáwí-fásí'áénkómó waásimo sáwí'o iwáí kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'a tufintuwe'a Maníkóe'a kááísamai méranaawe.

⁵ Mindásafe'a imáyáá é'a maarámó iyantafe'a fasi'ámai kísau máero. Maníkón-aaísafe'a érai'e

sé'a timankúnkúmba ombá kawé'-áwáúmá maré'a minkákémbá kawé'-ímáyáá é'a minkákémbá ⁶ kentúra'a káráwiye'a minkákémbá fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a Maníkóntáfé'a aamoí é'a ⁷ Maníkóní akúmbó méraantafe'a túwa'nai úmae iyé'a kentirumbá timé'a ⁸ miyán-oro. Miyámó úmae iyé'o é'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kawé'-ímáyáá isé'a óraa'-i'a úmai mé'a kentí kísau áúwara-kísau maenááwe. ⁹ Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Maníkómó sáwí-imayaamo maitiyukaimba tuwinkásuwesa táá'o káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táántamai wemparí'a úmakaifo imáyáá é'a wesé'a fasi'ámai méraaro. Miyámó é'o é'a sáwí-amba ímba arááiwaenaawe. ¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíya'a káráwiyaana'a kempá'á maé'mae'a úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'a ísare'a fasi'ámai arááiwaémbo pó'a simátíma'mae iyóna'a imáyáá úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'a simátíma'mae iyóna'a imáyáá úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawé'-i'a ónaumne. ¹⁴ Ááéma kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'a ampáánká'á puwé'a ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'o puwóna awáné'a minááisáfé'a imáyáá úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáúmnemo siyáin-aaí.

¹⁶ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fasi'aénkwará'á kumíníye-aaí ímba úwoi-aaísa simátímakaundanifo súranta weni iyáákai-sagaenta

awánaraundasafeta érail'-aai simátímakaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawanansa Maníkó kentáásifowa Ísun-awi'a óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáísa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wiyómpakemba súwata ísaraumne.

¹⁹ Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón'-aai simátímakon'-aai érail'-aain-iyé. Súdasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámó kain-ááin-ifo mináái aúfáífimba awánáiyana aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sámó káinana Ísu Káráísiti aa'ó siyaráísanamo wérain-okoraamba úmai sámó kátinkainiye. ²⁰ Simátíménda'-aai ísámai kawé'án-oro. Naaófá'á Maníkón'-aai simátímakowi aúfáí-wandaafimba agaimakón'-aigoni áwáuma kemá waási kentáásí imáyáafinkemba ímba kanaasá ísánaumne. ²¹ Ímba miwítí imáyáafinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátimuwasa agaimakómbo Maníkóní ámútanko minááígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Maníkón'-aai waé'náé'á úmimo síyan'-aai.

¹ Naaófá'á Maníkóní waásifimba Maníkón'-aai karo'á waé'wáé'á úmai simátímakowi paapé uráantemba kempimbá miyán-kwáásí paapé ésa karo'-áái simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'o íyan'-aai simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámiyana ánaaemba Maníkó minúwóiyáámbá tínkaminiye. ² Sáwífa'nanka miwítí aambá waásimo sáwí'o on-ámbá arááiwaesa miyá iyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe. ³ Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénæ sésa karo'-áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba tímíndawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

⁴ Wiyómpaken-kisau-waasi sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'maréna méraawe. ⁵ Naaófá'á Nówaa maúnka'a Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-márámá nawíkáo súwana nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaa wení akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye. Nówaa Maníkón'-aai arupíse úmimo méraiyan'-aai simátimuwasa ímba ísónkakemba putásaraawe. ⁶ Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí mináái ísésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasaaamo éna kentááwárá'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénááwe. ⁷ Moóráwígon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómbo áíkaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbái taráiyé. ⁸ Miwífímbá ména aasiyaasi-kánáá miwítí sáwí'-aai ísésa miwítí sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbái tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Maníkó ímba auwómbo áíkaiye. ⁹ Miyáumai Maníkóntáfésa aamoí owí umbái-tántáápínkémbá Fasi'aénkó kawé'-úmai tíyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo

tíndara'a sáwí-meyamba timíniye. ¹⁰ Maa'u-tántáárí'o owí Maníkómó kawáánimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawi-meyamba timíniye.

Minkáró'-wáásí miwí túma mósá marésa kesááigo iyáákainkwaé sésa kawé'-násomba wiyómpakewisafesa sáwí-aaí simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-aaí simátínkááwe. ¹¹ Wiyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkáró'-wáásítí fasi'aénkómbá iyáákaraimbanifo minkwiyómpakéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aaí simátinkesa ímba sáwí-aaí wésewe. ¹² Wai-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá'-áwáúmó ímbo awánaantemba minkáró'-wáásí miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aaí simátínkáámba pósa wai-waambo tai'áíntemba miwí miyáumai tai'ánaáwe. ¹³ Miwí umbai-tántáárí'a uwátínkáámba pósa anondáá umbai-tántáá'á maenááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááísafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwisé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampa'o mówétinkaantafesa aamoí ésa ¹⁴ aaresáfésa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáásí tafisímai sáwí-ampa'a mótkinkesa túraniyambo owí tíráá'a póna Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááíwáéwe. Naaófá'á Péon-ááninkon-awi'a Péramu wemá Maníkón-aaí simátímakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba máinenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááíwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Maníkó aaisambá séna wení póigon-awi'a tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aaí súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiyé.

¹⁷ Minkáró'-wáásí ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo iyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Maníkó miwisáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefá'í'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áúma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkeni'o iyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainiye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa tai'ágonaaewe. Moórá-tantaako waásimo iyáákaimba minímáyáágó wefá'í'a úmai ta'ótokaisasa wenaráái wéwaewe. ²⁰ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááíwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááémo sáwí'o uráamba mindá kárika'an-ifo ánaaembo sáwí'o iyamba mindá óraa-sawi'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááíwakesaraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááíwakesa ifátuwesa Maníkóní kawé'-amáámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aain-iye. Iyánkómó mímo wi'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-aaí sésa póigomo nombó pékénamo ímbá toífímbá waé'wáé'á wéiye wésewe. Iyánkó póigomo intembá minkáró'-wáásí miyá-sáwí'á wéowe.

3

Ísu aneka'ó kumínda-aaí.

¹ Kesí waási arupíse-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfáíwará'á agáúmne. ² Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi siyón-aaí isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa siyáin-aaí wení

aantá-waasisa simátímakaunda-aai imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tinda sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo ésa aamoí iyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wíyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fí'on-tantaa'a paápé isatá awánáúmpo kesifoísáisa é'a pukuráawana ímba fí'on-tantaa'a paápé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Maníkó súwana wíyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶ Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapá'-waásí tai'ásukaiye. ⁷ Maníkó sisaná wíyóne marawémó wéraitmba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tindara'a Maníkó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí sáwí-meyamba tiména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíniye.

⁸ Kesí waásisono. Maarán-ímáyáan-oro. Aatáisa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá ímbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráámbá aamú-úmarena sáwífa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánáaráámbán-iyé siyáifo ⁹ wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aai ímba tukáisasa tuwímbai mináái ifá'á tukáiyé-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááema marapá'á kunkáiyé. ¹⁰ Umén-kwáásígómó kafifímbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyaráán-úmai kumíniye. Minkánáá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyo'winana wíyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹ Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta ¹² Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááemo kumíndawe séta fasi'ámai Maníkóní kísau maúndasa póna minkánáá paápé ínana wíyómba iyá káwínana o'é wíyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámbá uwáwíniye. ¹³ Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone

aú-marawe úmáráanana arupísemo í-tántáá'-aantemba wéiniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴ Kesí waásisono. Miyán-kánáásáfé'a amu'maré'a méraamba Maníkón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-aai wéraina'a aáo úmai méraiyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵ Kentáásí Fasi'aénkó séna sáwí'o úmimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo kunkáimba imáyáan-oro. Kentáásí waásigon-awi'a Póro Maníkó kawé'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáiyé. ¹⁶ Póro minááimó agaimakáimba seyaafá'-áúfáifímbá miyán-ááimó símimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aai umbai taisasá ímbo ísáimimo kawé'ó ésamo ímbo fasi'áimimo méraawi minááigóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-aai aúfáifinkemba seyaafá'-ááísáfésa

miyá ésa miyámó sentáfésa áfááraumai sáwí'a

úmai méranaawe.

¹⁷ Miwí miyá wéofó ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'áimimo méraampinkembo tafisiyanesa

ofo káráwiyoro. ¹⁸ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-
imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-
imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o
úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Kemá Pítaamo súnda-aaí taí'áwiye.

1 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai méraiye sésa f'lon-karo'-aaiwara'a simátíma'maesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóní imáyáamo aráásímíwain-aai.

¹ Ísu Káráísiti Maníkóní imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugon-iyé. Minááisáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwáura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'éimba ánaaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawé'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ótokaumne. ² Aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugo afowámpá'á maé'éimba marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta minááisá wésimatimune. ³ Kesáa Maníkóe ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwará'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a kááísamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. ⁴ Kentáásirumba kawé'-úmai óraa'a uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíní áwáugon-aai.

⁵ Maníkón-ááninko simásímákain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíní áwáuma póna kumeu'ó in-tántáa'á wempímbá ímba wéraiye. ⁶ Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a kááísamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. ⁷ Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waásiseta kááísamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisíyu'maenasa wéiyiye. ⁸ Kempintá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-karó'-ááisá súnana Maníkóní érai'-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹ Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-ímáyáa arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawé'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹⁰ Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóní ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráísiti seyaafá'nánká áfombo faisínkáin-aai.

¹ Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a iyantafe'a maanáái aúfáífimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáíwaisa ména kesifompátá áísai íníye. Wemá Ísu Káráísiti arupísemo iwáísá kesifompátá áísai íníye. ² Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukáiye. Ímba kentáásí sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáíndasafena pukáiye.

3 Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááísamaisa méraumnesa sune. 4 Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááísamai méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífímbá Maníkóni érai'-aai ímba wéraiye. 5-6 Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Manikómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesaamo súndawisa Ísu Káráísitimo méraintemba kesáá miyásá úmaisá ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesa sune.

Ááéraan-amaankoma aúí'o uráin-ai.

7 Kesí waási isáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a ísaraan-amaamba agai-timúne. 8 Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámó kain-tántáá'á wépaape-ímbo póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-iyé. Ísu Káráísitini kisaufinkemba minámáámbá paápé uréna kempínkwará'á minámáámbá wépaape-iyé.

9 Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámó kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámó kain-áémpá'á ímbo méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paaí méraawe. 10 Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámó kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tantaa'a ímba wéraimba pósa fí'owi tuwánésá sáwí-ampa'a ímba wégowe. 11 Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáákó túrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

12 Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Káráísiti pukáimba póna Manikó kentí sáwí-imayaa maitíyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. 13 Óraa'-waasiono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. 14 Iyámpóisono. Manikó kentifo isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasiono. Áwáura'a moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Manikón-ai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

15 Manikómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímbo aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímbo aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoímó owí Manikóntáfésa ímbo aamoín-owe. 16 Mararákén-kwáásímó owíní áwáuma ímbo Manikómpákémbá owe. Waási kentí imáyáafinkemba ésa fí'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímbo Manikómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. 17 Mararákén-tántáá'ó tirááimo tain-tántáá'á maambárará'á tai'áwinasa Manikómbó arááimo táinda-i'o on-kwáási aasiyaasi maé'mae'a ónááwe.

Káráísitini namuro-wáási táái.

18 Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánká'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráísitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráísitini namuro-wáási sáwífa'a é'a paápé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánká'á tíníyema sune. 19 Kentááfínkémbá Káráísitini namuro-wáási moórá-mora méresa pósa iyáfasinesa paápé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáási waásimo méronkaka úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímbo kentáási waásin-owe sune.

20 Ísu Káráisiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména ken-tirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-aai wéisaawe. 21 Érai'-aai ímba ísáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai ísáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aai finkemba karo'-áái ímba paápé isa'á ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

22 Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráisitintafesa Maníkó ímba iyáfasinankaraiwain-iye sen-kwáásí ésa Ísu Káráisitini namuro-wáásí-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. 23 Maníkón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowáankwárá'á miyá ombánifo Ísu Káráisitintafesa Maníkón-ááninkon-iye sewí ááninkonte afowántépa'a kááisamai méraawe.

24 Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a kááisamai maé'mae'a oro. 25 Maarán-áái Ísu Káráisiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a uwátinkaumnesa simásimakaiye.

26 Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. 27 Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráisiti Maníkóní ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiyé tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráisitiye'a kááisamai méraawe.

28 Kesí iyámpóisono. Wesé'a kááisamai méraamba pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigaesáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. 29 Ísu Káráisiti arupíse úmai mérain-aai é'a ísaraawe. Moóra'-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóní iyámpóín-owe.

3

Maníkóní iyámpói-táái.

1 Maníkó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóín-owe wésiye. Kesáa érai'a wení iyámpóísa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóní áwáuma ímba awánésa kentáásí áwáuwara'a ímba suwánaawe. 2 Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóní iyámpói-í'a úmais méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moóra'-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawé'-úmai awánaandasa póta wenkáánita úmais ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. 3 Mináái ísésamo amu'maráawi Káráisiti arupísemo úmimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

4 Sáwí-imayaamo ombá isaná amáámbo taráísómbo isaná minkáé-tántáákó mimbóráí'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóní amáámbo tínaaeni'a uwámesa taráísómbo póna miyámó on-ánóndáa miwífimbá wéiniye. 5 Ísu Káráisiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáindasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. 6 Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááisamai méraawi miwífimbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwáí Káráisitimpa'a ímba tésa wenáái ímba ísáawe.

7 Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Káráisiti arupíse úmai mérarwai wemó intembó miyámó úmae'o iyówi arupísemo

on-kwáásín-owe. ⁸ Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiyé. Sáwí'o úmaesamo iyówi waántáwankoni waásín-owe. Waántáwankoni kísau taí'ásuwainkwae séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiyé.

⁹ Maníkóní iyámpói pósa Maníkóní fasi'aénkó miwífímbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóní fasi'aén-iyámpóísómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. ¹⁰ Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Maníkóní iyámpóín-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóní iyámpóín-owe. Miyáumaisa Maníkóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aii.

¹¹ Moórá-mora tirumbá tíméro-aii ááéma ísaraawe. ¹² Ándámun-ááninkon-awi'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-aráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiyé. Áfáko kawé'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiyé.

¹³ Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. ¹⁴ Maníkóní akúmbá sirumbá timúndasafeta séta Maníkóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawé'-úmaimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa súne. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóní némpa'a paaí méraawe. ¹⁵ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáán-kwaasi tínkamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. ¹⁶ Ísu Káráísiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiyé. Miyámó uráintafeta arumbá simakaiyesa súne. Maníkóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafo ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. ¹⁷ Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. ¹⁸ Kesí iyámpóisono. Sirumbá timúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisamo méraunda-aii.

¹⁹ Sirumbá timétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmaisá méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámaisá méraumne. ²⁰ Énifo kesáá sáwí'o úndasafenasa kentáásirunko umbái taifo Maníkó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbái-tántáákómbá iyáákaisata Maníkón-aúrankata fasi'ámaisá méraumne. ²¹ Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáá úndasa kentáásirunko ímba umbái taisatá Maníkón-aúrankata fasi'ámaisá méraumne.

²² Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-i'a úndasafetaawe áísai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³ Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráísitin-awika'a timankúnkúmba é'a seyaafá'-wáásífímbá tirumbá tímé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráísiti óraaka simásímakaiye. ²⁴ Maníkón-aii taawiyáfówi Maníkóe'a kááísamai méraawana miwísé'a kááísamai méraiye. Maníkó wení ámútamba ai'marówana sirumpintá kumbéna simásimenasa séna Maníkó kesé'a kááísamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taii.

¹ Kesí waásisono. Sáwífa'-waasi karo'-amáámbá simátíma'maesa nésa Maníkóní ámútanko kesirumpimbá méraiye mo sembá ímba ááema érai'e seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóní ámútana'li fí'owani ámútana'iyo mindá awáné'a mináái ísáaro. ² Ísu Káráísiti Maníkóe ména marapá'á waási kunúkáiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko méraiye. Minááímó sewa'ó ísáámba Maníkóní ámútankoma miwífimbá méraiye seró. ³ Ísu Káráísitintafesa minááímó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóní ámútankon-ifo mindá Káráísitini namuro-wáásígóní ámútankon-iyé. Káráísitini namuro-wáásígó tinda-aai ísaraamba isaná marapá'á méraiye.

⁴ Kesí iyámpóisono. Maníkón-aráá'a é'a karo'-amáámbó simátíméwi iyáákaraawe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fí'on-amutanko méraiye. Maníkóní ámútanko minámútánkómbá iyáákaraiye. ⁵ Karo'-amáámbó simátíméwi Maníkómpá'á ímbo tembá marapá'ó wérain-aai simátíméwasa marapá'-wáási miwí táái wéisaawe. ⁶ Kesáá Maníkóní waásisa únasasa Maníkóní waási kesááisa ísááfo fí'on-kwaasi ímba Maníkóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífimbá mérain-kwaasiye karo'-ááímó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aai.

⁷ Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Maníkómpá'á tésa wení waási-i'a wéowe. ⁸ Maníkó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpá'á ímba wétewe. ⁹ Maníkó mimbórá-áánínkómbá ai'marówana marapá'á kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúí'a úmai maé'mae'lo ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰ Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámaḡaumne. Maníkó arumbá siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáínana kentááfá'á ímba tínkwae séna pukáiyé. Miyámó uráimba Maníkó

óraa'-arumba símakaiye. ¹¹ Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáási waási miyáumai siruntá tíméno. ¹² Waási Maníkón-ane'á ímba awánaawe. Kentáási waási siruntá timúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Maníkómbá amúne.

¹³ Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Maníkóe'a kááísamai méraunanasa Maníkó keséta kááísamai méraiyesa sune. ¹⁴ Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'lo úmaimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵ Ísuntafesamo Maníkón-ááninkon-iyemo sewí Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a kááísamai méraiye. ¹⁶ Maníkó arumbá símísata mindásafeta érai'esa sune.

Maníkó tirumbó tíméwini áwáuma Maníkó isasá pósa tirumbó tíméwi Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a méraiye. ¹⁷ Maníkó kentáá imáyáa símakaisata siruntá Maníkómbá améta póta méraundawini áwáumo sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisá ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá timúndasa póta sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisá ménaumne. ¹⁸ Maníkómbó tirumbó áméwi ímba inkáísówe. Érai'a Maníkómbó tirumbó áméwi miwífínkémbá

inkaisí-ímáyáá ímba wéraiye. Sáwí'lo uráam-beyantafesamo inkáísówi Maníkómbá ímba érai'a tirumbá áméwe.

¹⁹ Aifa'á Maníkó arumbó símakaintafeta póta

siruntá amúne. ²⁰ Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'lo uwátínkááwa'lo ombá Maníkómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwítí waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Maníkón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá áméwe. ²¹ Ísu Káráísiti óraaka séna Maníkómbá tirumbó áméwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáíye.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbó íyáákaan-ai.

¹ Ísuntafesa sésa Maníkó íyáfasinankaraiwai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Maníkóní iyámpóin-owe. Afowámbá tirumbá améwi ésa wení iyámpóiwara'a tirumbá áméwe. ² Maníkómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Maníkóní iyámpóiwara'a siruntá timúne. ³ Maníkón-ai taawiyafúndasa mindá Maníkómbá siruntá amúnanasa wenááigosa ínta umbaisá siyáísata póta taawiyafúne. ⁴ Ísumpa'a fasi'ámai kááísamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyáágóntá íyáákaumne. Maníkóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaamba póna Maníkón-aiigoma ímba umbái taiyé. ⁵ Maarán-kwáásí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iye sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe.

Maníkó Ísu Káráisitimbo aráátímakain-ai.

⁶ Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáíye. Nombó maíndasafena aantemba ímba kunkáíye. Nombá maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáíye. Maníkóní ámútanko érai'-aaigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iye wésiye. ⁷⁻⁸ Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye sune. Minkáúmbó-tántáá'á paápé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye sune. ⁹ Waásimo simátímén-ai sewatá iséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aiigo waási-taai íyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa isáano. ¹⁰ Maníkón-ááninkontafesa timankúnkúmba owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa sune. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkúmba owí sésa Maníkó karo'-áái siyáíye wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba érai'e senkákémbá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹ Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iye. Maníkó ímáýáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááísá Maníkó simásímakaiye. ¹² Maníkón-ááninkoe'a kááísamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'lo ímbo kááísamai méraawi ímba aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'lo on-áái.

¹³ Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúnkúmba on-kwáásí kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááísáfé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Maníkómbó arááímo táínda-i'lo étaamo inaifínkémbó áísai úndasa kesááisa wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámaisa méraumne. ¹⁵ Inaí súndasa ísáin-aaisafeta érai'-aain-iyemo

súndasa maarán-ááísáfé'wara'a érai'-aai inañfínkémbá súnda-tantaa'a úwoisa símiyesa sune.

¹⁶ Kentí waásimo sáwí'ó íya'ó tuwáné'ó é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a ímba kónááwe. Tuwímbai-sawi'ó owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a wíyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímba sune. Tuwímbai-sawi'ó owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpa'a wíyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro sune.

¹⁷ Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba wérai'fo tuwímbai-sawi'ó owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'ó íyampa'a ímba miyá-sáwí'ó íya'ó tuwáné'ó é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'ó íyampa'a ímba kónááwe.

¹⁸ Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwí'a úmaesa íyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba ta'ótóráísasa pósa ímba sáwí'a úmae íyówata minááísá wéisaumne.

¹⁹ Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo

kesáá Maníkóní waási éta minááísá isáúmne.

²⁰ Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenko-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenko-úranko éna waásisa aúí'a úmáisa maé'mae'a úndawin-ááninkon-iyé. ²¹ Kesí iyámpóisono. Karo'-máníkómbá seyaafá'á tínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái taí'áiyé.

2 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-áúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóní waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máepa'a agaimái tímakaiye wésewe.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóní érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ² Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³ Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba timúndasafe'a Maníkómpá'á inai sune.

⁴ Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái isáúnana sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóní waási moórá-mora kentirumbá timé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a ísaraan-aai simátimune. ⁶ Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwará waásiwara'a tirumbá timé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷ Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáásí marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráísitini namuro-wáásí pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkaró'-áái sefó káráwiyoro. ⁸ Maníkóní kísau mo máém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-méyámbá kawé'-méyámbó maíyantafe'a káráwiyoro.

⁹ Ísu Káráísitin-aai ímba ta'ótóráamba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ísu Káráísitin-aai ta'ótokaawi kentáásifowawe wenááninkoe'a kááísamai méraawe. ¹⁰ Miyáumai kentópa'o tésamo minááímó ímba simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáámba timé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tínkáaro. ¹¹ Miyán-kwáásí tiyáámbo timé'o é'a minkwáásítí sáwí-kisau túwa'nai ónááwe.

¹² Ayáátáái'-aai simátimenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátiménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á iniye. ¹³ Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwígon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. ² Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawé'-úmaimo kónnda-aai ísaraumne. Miyáumai kawé'-úmai ménana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. Ení kísau kawé'á óndasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. ³ Fasi'aénkóní waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfésa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawé'an-íye. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. ⁴ Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóígó tuwímbai-tantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba iyáákaraiye.

⁵ Kesí waásigompo Fasi'aénkóní waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáanasa minkwáásífinkémbá fí'om-bapaken-kwaasi empá'ó kuráamba miwíwará'á túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáne. ⁶ Miwí maanká'á Fasi'aénkóní waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásímakaawe. Fí'om-bapa'a Maníkóní kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tanta'o túwa'nai ónda mindá kawé'á óne. ⁷ Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. ⁸ Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisá méraundasa pósa érai'-aai isánááwe.

⁹ Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóní waásifa'a kúwana moóráwígon-awi'a Táyóterefisi kentáfésa óraakon-íye síwae séna mináúfáífínkén-áái iséna ímba isámai kawé'á uráimba pó'a ¹⁰ empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááísá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóní waási wempá'ó kuráamba wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tínkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifinkemba ti'mátukaiye.

¹¹ Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawé'ó ontembá miyán-uwo. Kawé'ó úmae iyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-ofo sáwí'o úmae iyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

¹² Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-íye wésewe. Wení kísau awánésa sésa érai'a kawé-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá sune. Súnda-aaisa érai'-aai ísaraawe.

¹³ Ayáátáá'-aai simámenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo ¹⁴ ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimámenaumne. ¹⁵ Aáno úmai méraantafe'a Maníkómpá'á inaí sune. Ení waási kesé'o méraawi sésa kawé'-úmai ménaro sewé. Kentáásí waási esé'a méraantafeta séta kawé'-úmai méraarosa súmpo moórá-mora-waasi simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái taí'áiyé.

Yúti

Ísu wíyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátáiyá'í kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹ Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémisin-áfáko é'a maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántaraiwai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ² Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawé'-aantemba uwátínkáintafe'a Maníkómpá'á inái sune.

³ Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'o úmaimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáífimbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moórá óraa'-aai simáména agauwó simbá pó'a mináái agaénaumne. Ááéma Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'o méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anonaa Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴ Tuwímbai karo'-amáámbó sen-kwáásí Maníkón-aai ímbo arááiwaéwi kentí imáyáa tafisiyantafesa komésa tirumpin-imáyáa ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sínkaminifo kentáásí imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáá kentáásí óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóní sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé. Miyán-karó'-wáásí kembiwísé'o koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵ Maanáái é'a simátímúmba ísaraambanifo aneka'á simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkóní waásisomba Ísípi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenáaisafesamo ímbo timankúnkúmba uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶ Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawé'-náópa'a túwówi Maníkó tiyayaanka'a kárá'umarena kumeu'ó in-áémpá'á sáwí-mapa'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo timínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷ Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáó'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa iyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'o ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwára'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸ Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaaemba uwámesa sáwí'a ésa wíyómpaken-kawé'-waasisafesa sáwí-aai simátínkaraawe. ⁹ Énifo Mósesé pukówana wíyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí-aai súmba kemá ímba aai simánkanaumpo Fasi'aénkó aai simánkainiye siyáiyé. ¹⁰ Énifo karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba

awánaraantafesa sáwí-aai simátinkesa waí-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátinkáíye. ¹¹ Naaófá'á moóráwigon-awi'a Kéni sáwí-amba arááíwakaintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwigon-awi'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwigon-awi'a Kóra Maníkón-aai taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkáró'-ámáámbó sen-kwáásí miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénááwe. ¹² Kembiwí Maníkóní waási wen-ímáyáá é'a tómbá né'o túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-ímáyáá úmai náma'nama'a ésa ímba tigaén-íye. Miwí karo'-ámáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Miwí taaérambo iyáín-kanaamo arambó ímbo iyáín-taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaímó taawítúwáisanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³ Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááimo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéraiye. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanae sen-kwáásín-owe. Maníkó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátinkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe.

¹⁴ Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yáretimba ma'ankówana Yáretima Ínókimba ma'ankówana Ínóki miyán-káró'-ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasi'aénkó wení kawe'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵ sáwí'o uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo timíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoímó ímbo ésamo sáwí'o uráawisafena aafimbá maitinkáíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoímó ímbo ésamo símaimo sáwí'o uwánkaraawisafena aafimbá maitinkáíndasafena tiyé Ínóki siyáíye. ¹⁶ Kentí imáyáa tafisénæ sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwífá'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááíwaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfaiyaraawe.

¹⁷ Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini aantá-waasi siyáan-aai imáyáan-oro. ¹⁸ Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tinda Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí iyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáásí siyáawe. ¹⁹ Miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-ímáyáá arááíwaesa karo'-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

²⁰ Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kawe'-áái aasiyaasí sé'a wempá'á timankúnkúmba é'a moórá-mora fasi'átinke'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkóntáfé'a inaí seró. ²¹ Maníkó arumbá tímakaimba pó'a arupíse úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti arumbá uwátinkaina'a wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a iyantafe'a amu'maráaro. ²² Maníkón-aaisafesa kae'-ímáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³ Iyamó kaipa'á kofáínifo Maníkón-aai simátimiyana Maníkó tafisímai kawe'-ámpá'á métinkainiye. Tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táá'a ina'a kentúma káráwiyoro.

²⁴ Maníkó kanaa'á túwa'nai ina'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai sune. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí

sáwí-aai ímba wérainana tirunkó óraa-kawe'a índasafe'a érai'-aai sune.
25 Maníkó fasi'aénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáásí Fasi'aénkó Ísu
Karáisitini kisausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisamo méraundafinkemba
faúsínkáintafe'a érai'-aai sune. Wení fí'onka'ma'mai-awauma wéraisana
wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó íyáákaisana seyaafá-tántááká'á
káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama
káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna
érai'-aain-iye sune.

Kemá Yúti sún-da-aai tai'áiyé.

Paápé uráin-ai

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáa'a símai sáwí'a uwátinkaraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méraiwae séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásíyé waántáwankone iyáákéna wení waási wembó imbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiyé. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kárika'o paápé índa-tantaa'a isáíwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wíyómpaken-kísau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasigon-awi'a Yónimba kusimámakaiye. ² Yóni Maníkóní ásé-aaiwara Ísu Káráisiti mináásáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwar'a'a simátimena maanáúfáifimbá agaimakáiyé. ³ Paápé

índa-tantaa'a kárika'a paápé índa póna Maníkó maanáúfáifínkén-ááímó toráumai awánáíyan-kwaasiye maanááímó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íniye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfái agáúmpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóní waásimo méraawi ísáaro. Maníkó ááéma ména kífé'wara'a ména aasiyaasi maé'mae'o índawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro.

⁵ Ísu Káráisiti Maníkón-ai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáimpinkembo iyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásíyá'á káráwiyaiye. Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá

éna kentáásáféna puwéna kentáási sáwí-imayaa faúsínkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáísata Ísu afowámá Maníkóní kísausa wémaumne. Wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáará'á kawáánúmaena iyíniye. Érai'-aain-iyé.

⁷ Ísáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáásí tufúkáan-kwaasiwara'a awánáiyana aafimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbai táiniye. Miyáumai paápé índa mindá érai'-aain-iyé.

⁸ Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóní áwáugo pó'a ánaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áíndara'a kemá úwoi méranaumne. Ááéma mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fásí'áénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹ Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a kááisamái mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Maníkón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'o simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-márafá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a méraawanana ¹⁰sondaará'á Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóiyáámbá aigó wíyénkaamba óraaka ¹¹ séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaafimba

agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'lo méraawi ísáaro. Mindáó'-awi'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réóndísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi ísáaro siyáiyé.

¹² Súwa'a nááwa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'lo ts wánááwánda ¹³ minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáú uréna ¹⁴ a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana sùgáyáagaya úwana ména aúrango iyaráámbá kówana ¹⁵ aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aaigómá noniyasáúrakenkaamba óraaka séna ¹⁶ ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepáé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá uráiyé.

¹⁷ Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenáísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaenkoni áwáuma kemá úne. ¹⁸ Pukáundafinkemba iyáfasine'a aasiyaasí maé'mae'lo úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹ Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'lo wérain-tantaa'e ánaembo paápé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰ Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda mintántáákóní áwáu ímbo paápé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'lo méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'lo káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'lo simátímakain-ai.

¹ Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'lo káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'lo káráwiyaundawimba simámuwo. ² Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáámba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'lo úmaimo méraan-kwaasiti kúsasafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³ Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴ Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'lo ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéofó ⁵ aifa'ó kawé'ó é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'lo kempá'ó tíya'lo é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwáana'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶ Énifo Níkórásí-waasiti kúsasafe'a tíyámba uwátínkááwa'a kewará'á síyámba uwátinkauna'a mindásafe kawé'á wéowe.

⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawel'án-oro. Aai senasá sáwí-tantaakombo íyáákaawi Maníkóní kawel'-áémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'o simátímakain-ai.

⁸ Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba íyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. ⁹ Umbai-tántáá'á tíméwa'o sáwísan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwísan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákembá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaawasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'o uwátínkáamba tuwánaraumne. ¹⁰ Tí'a índá-i'o uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái ísáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísaí úmai ísánae sésa tatí'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-í'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wíyómpa'a maé'mae'o íyamba mindá kentí kawel'-mékambániye.

¹¹ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawel'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi sáwí-marupa'o iyamó kámakama ipa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo

Ísu simásímakaiye.

Mináái Pégámamu-naopa'o simátímakain-ai.

¹² Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wéráiwai maanáái simámumpo simámuwo. ¹³ Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyaipa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupíse úmáimo méraamba tuwánaraumne. Ááema moóráwigon-awí'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupíse úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwúnkanaara'a ímba kembó siyúwáamba kesé'a kááísamai méraawe. ¹⁴ Miyánkáwé'ó ombá wétuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwigon-awí'a Péramu sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwigon-awí'a Pérékumba aráánamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníkómpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵ Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkórási-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶ Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a kárika'a kempá'á kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáási karánaumne.

¹⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai

ísámai kawel'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi wíyómpaken-tomba tímé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awí'o agaimakáin-ontamba

timénaumne. Maíyawí aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáífimba agaimái

simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-ai.

¹⁸ Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfintemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. ¹⁹ Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'o kesé'a káásamai mé'o fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'o fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'o máén-kisauo aifa'ó maiyáan-kisauombo íyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰ Énifo moóra-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóra-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkémbá moóra-ininko karo'á séna Maníkón-aimo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena wisasá karo'-mánikómpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáikaawe. ²¹ Minínínkómbá simáme'a tuwáiniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáiyé. ²² Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'o owíwará'á óraa-ti'o índá-i'a uwátinkanaumne sune. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'o é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³ Wenaráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi mináái isésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawé'ó ondawísá kawé'-meyámbá siménasa sáwí'o iyawi sáwí-meyamba timíniye sénááwe. ²⁴ Kembiwí Táyátáiraa-naopakenkwaasifinkemba Yéséperin-ai ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafíyawi ímba moóra-umbai-tantaa'a timénaumne. ²⁵ Maníkóní érai'-ai tirumpimbá ta'ótoke'a kúmónnda simu'maráaro.

²⁶ Sáwí-tantaakomba íyáákesa kúmónndara'o simátímaundantembo iyawisafe sé'a marapá'-wáásiyá'á kawáánoro. ²⁷ Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásiyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwífasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. ²⁸ Minkwáási sáwí-tantaakombo íyáákaawi moóra-o'a timénaumne. Aafáúmó íyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáiyé. ²⁹ Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

3

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-ai.

¹ Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'o tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-ai tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraafo ² kentúra'a káráwiyoro. Maníkón-ai tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawé'án-oro. Maníkón-aúranka'a

kentí kísau ímba arupíse-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyoro. ³ Maníkón-ai ísámai ta'ótokaan-ai imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'o é'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumpo umén-kwáásímó kafífimbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenka'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumne.

⁴ Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'o kawé'-úmaimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵ Sáwí-tantaakombo íyáákaraiyawí miyáumai waén-únánkwátóí urésa ménaawe. Maníkón-aúranka'e wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'o agaimakáin-aufai-wandaifinkemba ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Fírándéfiyaa-naopa'o simátímakain-ai.

⁷ Ísu simásimena séna Fírándéfiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaenkwaásí é'a érai'-ai antembo súndawi úne. Téfitimo káráwiyainten-úmai káráwiye'a ontarákén-kíyá'á káráwiyaumpo íyáferaaromo senda-wáásímó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáúmpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáamba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. ⁹ Tuwímbai karolá sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááiimo wáewi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénáawe. ¹⁰ Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'-márafá'ó méraan-kwaasifa'a umbaitántáá'á téna sáwí'o uwátinkainda fasi'ámai mé'o simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹ Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'o uwásinkaiyata kawé'-méyámbá ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawé'án-oro.

¹² Naambó ésamo naamayáambo fáéntemba sáwí-tantaakombo íyáákaawi kesifo Maníkóní amáán-daumpa'a naamayáánkaamba faitínkáánasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tine'á Maníkón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwi'a agaé'a Maníkóní naaó'-awi'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremu fakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-nao'-awi'a tine'á agaénaumne. ¹³ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Réóndísiyaa-naopa'o simátímakain-ai.

¹⁴ Ísu simásimena séna Réóndísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai'-aaigoni áwáu kemá é'a Maníkón-ai arupíse úmai simátime'a Maníkómó úmakaintantaakoni áwáugo maanáái simámune. ¹⁵ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá

é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááimo tínaaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-ófo kanaán-iyé súsono. Kesááimo tirumpimbó fasi'ámaimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-ófo kawé'án-iyé súsono. ¹⁶ Kesáái ímba siyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá ti'maránaumne. ¹⁷ Kembiwí karo'á sé'a kawé'-úmai mé'a ímba moóra-tantaa'a aafáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba é'a túran-kafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawé'á owaná sirumbá wéiye. ¹⁸ Kawé'-ááímó simátíménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maíyantafe'a moóra-ontankon-awí'a korí agaimáimo kawé'ó úmakaan-ontamba méyámbaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tigaeráámbá iyé sé'a kempákémbá waén-únánkwátói méyámbaranaawe. Túramba awánamai kawé'ó iyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyámbaranaawe. ¹⁹ Kesirumbó timúnda-waasi kesáái kawé'-úmai isáíwae sé'a aaisan-tímai arupíse uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imagaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰ Ísáaro. Kembiwísé'a ménae sé'a táante'a wétimu'maraumne. Kesimóísáúmba isé'a ontá tisinké'a iyuwómó siyawi kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹ Sáwí-tantaakombo iyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba iyáákare'a kesifoé'a waásiya'a kawáánúyantemba iyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²² Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáfimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásímakaiye.

4

Maníkón-áwí'ó mósá makáan-aaí.

¹ Ísu simásimuwa'ó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'ó súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaaembo paápé índa-tantaa'a aráánamenaumne. ² Minúwóiyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a awánááwánda wíyómpa'ó kawáániwaini ayái-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánááwánda ³ anekembá sama kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfará'á oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraa'úwana kawáániwaimo mérain-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴ moóra-waai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyái-afama úkúrowasa minká'á moóra-waai úmai éiyain-oraal-waasi mésa waén-únánkwátói urésa mara' mésa óraal-waasiti kámo'a óntankon-awí'a korísámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpímbá wiyáawe. ⁵ Afufumpimbá kawáániwaini ayái-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana káúgau súwana mináyái-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutankon-iyé. ⁶ Kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a waaúmbá samo kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowí mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwífa-turambo wérowí mésa ⁷ moóráwigo seyaafá-fásí'áémbó iyáákarowí óraal-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraal-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana ⁸ minéiyáímbó túnarowí afa'móráe-ayoima wérowana seyaafá-túrá'é ayóí-ándámpá'é túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwí

fí'oran-kawe'an-iye. Aifa'á ména
káfé'wara'a ména maé'mae'a íníye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹ Minéiyáimbó túnarowi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fí'oran-awaun-iye sumbá miyá unká'á éni¹⁰ moórá-waai úmai éiyain-ora'a-waasi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawi aísamaifimba kífaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iye sésa ti'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹ maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Maníkó kawekó-úramba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane. Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáa méraunanasa seyaafá-tántáá'wará'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waási ení fí'oran-awau awánáiyama fasi'aénkwará'á méinone súne sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaignon-aaí.

¹ Miyá suwa'ó awánáawánda kawáániwaini ayáí-afara'o mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaima séfasefa'-aempa'a aúfáímo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séna afakaeté-senomba minkwándááiyá'á tásuwena tokówa'a ² wíyómpaken-kisau-waasi fasi'aéwímbá awánáawánana óraaka séna náawa kawe'-wáásígówa misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáiniyo súwana ³ wíyómpakewiye marapakéwiyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó tátuwesamo awánáiyamba uwófi'a ónááwe. ⁴ Kawe'-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵ minóráá'-wáásífínkémbá moóráwigo simásimena séna ifi'á táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi iyáákaraiwai Téfitin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba iyáákaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáíniye siyáíye.

⁶ Súwa'ó awánáawánda minéiyáimbó túnarowiye minóráá'-wáásíyé kawáániwaini ayáí-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayáí-afara'a ména tufúwana puwéna iyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpínkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóní áwáuma Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráisana seyaafá'-márafá'á kunkwéniye. ⁷ Misípísípi-aráákaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayáí-afara'o mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸ minéiyáimbó túnarowiye moórá-waai úmai éiyain-ora'a-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwíyemba tokésa óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóní áwáu Maníkóní waási wempá'ó inaimó sembá minásáá'-wiyúmbó isáíntemba inaimó sembá wéisaiye. ⁹ Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo iyáfasinkaanda mindásafe sáwí'ó ompínkémbá tí'mai Maníkóndé-i'a uwátínkaraane. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-tuwara'-waasifínkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-márafákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úramba

po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaaímá fariyáínone. ¹⁰ Kawáá-í'la uwátínkaraanasa Maníkó kentáásí Fasi'aénkóní kísau maésa marapá'á mésa waásiya'a kawáánónááwe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaaímá fariyáínone
sésa minímá siyáawe.

¹¹ Suwa'ó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayái-afara'a minéiyáímbó túnarowiye úkúresa ¹² maarán-ímá óraaka siyáawe. Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna iyáfasinkaiwai kawekó-úrambilan-ye. Mindásafena póna wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná kawetántáá'á máráísana wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísana
wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau waé'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne
sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³ Minkákémbá wiyómpakewiye marapakéwiyé waántá-marupakewiye uwí-nómpínkéwiyé maarán-ímá siyáawe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaine túwí'la mósá maréta túwí'la óraa'an-iyé súnanasa kentí fí'oran-awau waé'wae'a ínana kentí fasi'aémbá waé'wae'a íniye
sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴ minéiyáímbó túnarowi sésa érail-aain-iyé suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'la mósá makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-aaí.

¹ Wen-ímáyáá mósá márówa'o awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wiyónaaiyaamba séna tiyó súwa'la isé'la ² awánááwánda moórá-poigon-awi'la ósi waén-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo iyáákaraiwaini kámo'a ámakowana iyáákaraiwai namuro-wáásí iyáákanae séna kúwa'la awánaraumne.

³ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'la isááwánana ⁴ moórá-poigon-awi'la ósi naae-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana paepáé'la aména fasi'aémbá amúwana taumó karáíyan-tantaa'la ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'la isé'la awánááwánda moórá-poigon-awi'la ósi fafután-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináíyan-tantaa'la tokówana ⁶ minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táinana kári-tomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisugoni méyán-tómbá kári-tomba maésa moórá-mora maénááwe. Masawémbó fatiyón-taeramba mintáímá ímba sáwí'la ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'la
ínone siyáíye.

7 Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a 8 awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósí uriyon-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé suwaná wenánaaembo túwain-awí'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'-márámá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwesarai tínkambae kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póísónkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

9 Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda Maníkóntáfésa ísámai póí tufú'maimo agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísómbá Maníkón-aaí simátíma'maesa iyúwasa aaisambá tiyésa tínkamuwasa pukésa 10 óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-wáásímó sínkankaawi nóran-kanaawa anondáá aai simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná 11 moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora tiména séna kárika'a timu'maréwasa kembiwímó Maníkóní kisaumo maiyáantemba Maníkóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana tai'áína'a miwítí sáwí-meyamba timénaumne siyáaye.

12 Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna fafután-ámpántaráámbá úwana wiyómba naaerírí'a úwana 13 óraa'-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káisuwena marapá'á kunkáye. 14 Wátóimo usisi fámáráántemba sokóntawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráye. 15 Marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawiye óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwará'-wáásiyé wayó-kísáúmó máéwiye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásiyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á mésa 16 omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayái-afara'o méraiwiye sipisípi-araakaawiye suwánésarai tíyamba uwásínkááfainifo faiwí'wé káátaaro. 17 Tíyámbo uwásinkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

1 Isé'a minkákémbó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóní éiyain-aempa'a mésa marará'é taaiya'é uwí-nónká'é fiyúndá toráífo sésa ta'ótokowa'o 2 awánááwánda wiyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó iyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena 3 óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'o iyamba amu'makéwata Maníkóní kisau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáranata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana 4 séna Ísarerin-ááninton-tísaitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. 5 Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá 6 Ásan-andafakemba 12,000 uwasá

Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Kárásitini waási-taai.

⁹ Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-maráfakén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfakén-kwáásiyé fí'o- fí'on-tuwara'-waasiye fí'o-fí'on-aaimo sun-kwáásiyé mésa kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátói urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰ óraaka sésa Maníkó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayáí-afara'o mérailwaiye kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawel'-ámpátá méwésinkaaye suwasá ¹¹ wíyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kifaesa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹² sésa érai'-aain-iye séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawel'-ímáyáágó waé'wae'a isatá wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísata érai'-aaí iyésá súne siyáawe.

¹³ Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo síesai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴ kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Maníkómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawel'ó intembá miwí kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaaamba úmaresa kawel'-úmai méraawe. ¹⁵ Mindásafesa Maníkó kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayáí-afara'o mérailwai miwí tapáinana ¹⁶ ímba aneka'á táain-téna nontáfénawara'a ímba tinkáinana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínasa kawel'-úmai méranaawe. ¹⁷ Kentáásí

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayáí-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawel'-nómpá'á mótkainasa minkáwél'-nómbá nésa maé'mae'a ónááwe. Maníkó miwí tí'nimá uwátiyuwainasa ímba ifí'á táiyana moórá-tantaa'a ímbo aafáán-tuwáiyamba kawel'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-aaí.

¹ Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánk'á ímba aaí sésa ímba káúgau suwa'á ² awánááwánda Maníkón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba tímúwasa maisokówana ³ moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayáí-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taarera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó

ún-kanama agáinkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóní waási wempá'ó inaimó sen-ááiwará'á wéisaiye súwana ⁴ ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááiwará'á isówana ⁵ minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wiyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma torówana óraa'-marima taráiyé.

Afakaeté-uwiyenkon-ai.

⁶ Maríma tówasa minkákémbá mináfákáété-kisau-waasi wiyómpakewi uwiyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷ aifarááwí uwiyemba tufúwana kaaiyarankwara iyawará naawará'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawará taaiwará seyaafá'á owáiwará'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á

taaiwará marawará'á kawé'á uráiyé.

⁸ Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwí-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá kawé'á úwana moórá-aempa'-nomba naaeráámbá úwana ⁹ mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táómba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹ Tai'ásuwowana minkáé'nárai tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamó fain-ó'án-iyé suwaná wiyómpakemba káísúmaena nompá'wará nonaumpinkwará'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawé'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹² Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana aafáúwé wiyóne o'é kae'-áémpá'á kawé'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³ awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wéna óraaka séna kaumbo-sáwí-meyámbá marapá'-wáásifá'á kuména wiyómpakemba kaumbonárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwiyembo tufíyana marapá'-wáásifá'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a ísaraumne.

9

¹ Isááwánana minéiyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'o awánááwánda wiyómpakemba moórá-o'a káísúmaena marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana maimaéna ² mimbáíkóní ontá tisuwówana kísaumo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáípinkémbá iyéna aafáúwará wiyónkwara'a mófaituwowana ³ minúmúmpínkémbá fa'nórintónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá mifá'nórintónkó miyá-fásí'áémbá torówana ⁴ mifá'nórintóntáféna moóráwigo simátiména séna taaiwará owáiwará karaan-tantáá'wará'á ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Maníkóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. ⁵ Ímba puwíwáífo ímba óraaka'a tíyé'a séfataase-wiyonka'a tíyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe síyáiyé.

⁷ Súwa'o awánááwánda mifá'nóríntónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba mésa tiyáiyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa ti'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbo úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí ti'nóntáu ayáátáá'a aare ti'nóntáuraamba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aén-kwénómbá faféiyesa tiyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifá'nóríntónkó tiyóísántámbo tésa ¹⁰ miwí timéraampa'a waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'o intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fásí'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúnyaim-baika'o káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taaifinkemba Ápóriyoni suwaná mináwíkóní áwáuma sáwí'o uwásúwáiwain-ye siyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá taí'áimba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé

íníye kemá Yóni sune.

¹³ Wiyómpakewi séfataasenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbo úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyakemba aaigó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwiyómpákén-kísáú-wáásí uwíyembo tokówintafena séna óraa'-nonkon-awi'a Yúférétsi-nompa'a wiyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa iyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmba sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaainkáámbo awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naawé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá faféiyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-iyan-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kénéa úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸ kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹ Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo tíméraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbo fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰ Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí

sáwí-awau ímbo túwómba waántá-waasi-imayaa mósá marésa fí'o-fi'on-ontantane taaisanémó úmakon-tantaatafesa kesí manikówé sésa ímba aúrumba awánéna ímba aái iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí manikówé sésa imáyáa mósá ma'maé iyésa ²¹ miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'a wéfesa aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

10

Kári'-wandaaignon-ai.

¹ Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wiyómpakemba kuména ainánkó káatarowana a'nónká'á oisámbo tawentóí úwana aafáúmó kúwáferenamo awairáára'o intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámái úwana ² kári'-aufai-wandaai faríyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánáépa'-aisamai marará

taréna ³ waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-í'a súwa'a
⁴ afakaeté-í'o wíyónaaimo

sún-aaí aúfáifimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba
 simásimena séna mináái aúpá'á wéraifo ímba aúfáifimba agauwó súwa'a
⁵ minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai
 marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáamba mósá tuwéna ⁶ Maníkó aasiyaasí
 maé'mae'o índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé
 mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo wérain-tantaa'e
 úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekató amu'maráananasa paápé
 índa-kanaa wétiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisafena séna
 aúpá'ó tukáunda-aaí paápé íniye siyáimba wíyómpakemba afa'móráenarau
 uwíyemba é'a tufúmba póna tínaemba moóráwigo uwíyemba tufínana
 mináái paápé íniye siyáiyé.

⁸ Minkákémbá wíyómpakewi simásímakowi simásimena séna moórá-
 aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwáí ayáámpinkemba
 kári'-aufai-wandaaí fariyásokaimba komauwó súwa'a ⁹ wempá'á wé'a
 sé'a kári'-aufai-wandaaí simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba
 taakáámbá ínana enarumpimbá ikamá fáiniye súwa'a ¹⁰ minkwándáái
 maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá
 ikamá fówana ¹¹ minkákémbá simásimena séna aneká'á Maníkón-aaí
 simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-márafákén-kwáásiyé
 fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásiyé kawáá-wáásíwárá'é Maníkómó índa-aaí
 simátiminone simásímakaiye.

11

Maníkón-aaímo simátímakeaayan-aaí.

¹ Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá
 siména séna Maníkóní ámáán-damba koawaiya'maré póimo tufú'maimo
 agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torausé
² éniyo naamaáífa'a ímbo awaiya'márénda ifátúwénasa úwoi-waasi ímba
 Maníkóní waási tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'o úmae iyiyamba kaumbo-
 áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe
 naamaáífa'a ímba awaiya'maraaó. ³ Kae'nárai fasi'aémbá timé'a
 ti'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátói
 urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyááye
 simásímakaiye. ⁴ Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-
 táímá mintáígó arampinkémbá masawémbo fatíyón-taima wéraisana
 mintáígóní áwáuma minkwáásiyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'-
 ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásiyái óye.
⁵ Minkwáásiyáisáfésa sésamo sáwí'a uwátinkanae síyanamo éna mindárai
 tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíniye. Minkwáásiyái
 sáwí'a uwátinkanae síyawí miyámó iyamba kawíyasa puwónááwe. ⁶ Maníkó
 mindárai fasi'aémbá timúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-
 aaímo simátimiyán-kanaara'a ímba aa'á tíniye. Nonkóntáfésaraimo nae-
 nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íniye. Tí'a íno mo sésarai seyaafá'-
 úmbái-tántáá'á waásifa'a

tíno-aaímo síyanaraimo éna miyá íniye.

⁷ Miyá ínasarai mindárai Maníkón-aaí simátímakaiyana aféúmbó ímbo wérain-baipinkewi téna tiyéna iyáákainasarai puwíyana ⁸ óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéiniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táiyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sónómu-naopa'e Ísípifa'e mifá'á mindárai túma wérainasa ⁹ fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásíyé seyaafá'-márafákén-kwáásíyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímbo utaró síyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wáawái íniye. ¹⁰ Maníkón-aaímo simátímakaaqandarai marapá'-wáásísáfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaígo tirunkó sáwí'a íniye. Mindásafena mindáraímo puwíyantafena tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa seyaafá'-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónááwe. ¹¹ Minkáúmbó-kánáá úmai éiyainkomba wáawái Maníkó mindárai táama tímínasarai iyáfasinesarai méyasa tuwánésa táatafesa íyana ¹² wiyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á iyókaiyo sínasarai ainánká'á iyíyasa kentí namuro-wáásí tuwánáiyana ¹³ miyá íyan-kanaa óraa'-marimo táinda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi méraiýasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínasa táatafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fí'oran-awaun-iyé sénááwe.

¹⁴ Kemá Yóni miyán-kááínkáámbá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíníye sune.

Ánaaen-uwiýembo tufúkáin-aaí.

¹⁵ Minkákémbá wiyómpakewi afa'móráenarau uwiýemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwiýemba tufúwa'a isááwánasa wiyómpa'a sáwífa'nanka sésa marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasarai kentáásí Fasi'aénkóe iyáfasinankaiwaiye'a aasiyaasí kawáánúmae iyóyááye

¹⁶ suwasá moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasi Maníkóní ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹⁷ sésa

Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá'-fásí'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa'-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa sune. ¹⁸ Seyaafá'-márafákén-kwáásí embá aaisambá aééwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-iyé. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááímo simátímakaaWiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'o mósá márááwiye kawé'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba tímínone

siyáawe.

¹⁹ Suwaná minkákémbá wiyómpa'a Maníkóní amáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaá wérowana naaófá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wiyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

12

Aaregónté arááínkónté-taai.

¹ Awánááwánda wíyómpa'a aiyowáí'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maarán-áiyowáí'a uráíye. Moórá-ininko mérowana aafáúgó wení unáánkwátóiyaamba éna áúgomba ánáan-kwiowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpimbá kámo'a wérowana minkámópimbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana ²ámúkwá'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáíndasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³minkákémbá wíyómpa'a moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráíye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwará'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpinkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana iyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpimbá wérowana ⁴kae'-áémpákén-ó'á étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwawana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáínda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáíng'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵waai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'ó fasi'ámai kawáánínda-iyampoi ma'ankówana Maníkó káráwindasafena miníyámpói ááéma mósá tafímarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana ⁶miníninkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Maníkó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátáaka'a 1,260 kanaa komérowana Maníkó kawáán-uráíye.

⁷Kawáánúwasa wíyómpa'a tiyésa Maníkóní kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tíyówasa ⁸Máíkériye wení kísau-waasiye iyáákesa wíyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáásí karo'-áái simátíma'maena iyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

¹⁰Kúmúwa'o isááwánda wíyómpa'a moóráwigo óraaka séna Maníkón-aúranka'a ména kentáásí waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáísana marapá'á kúmísana póna Maníkó waántáwankomo ta'ótokaímpinkemba kentáá méwésiayaiye. Kentáará'á kawáánéna fasi'aén-úranko póna méwésiayaisata awánaraumne. Maníkó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Maníkón-aaí arupíse úmai simátíma'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba iyáákaraawe. ¹²Kembiwí

wíyómpa'o méraawi minááísáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tínífo káráwiyoro. Maníkó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro wíyómpakewi siyáíye.

¹³Súwana minarááínkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wíyómpakemba kembá famétúwáísaa marapá'á kumbéraumne séna waai-iyámpóimo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴arááínkó miníninkómbá tufúwifo séna Maníkó óraa'-embontaanko ayóiyáambá kae'á amúwana

farafámaena máásai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkaropa'a kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba káráwiyaiye. ¹⁵ Arááinkó minínínkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpíyankaanana mae'maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶ maragó áwa'nai ena weyáárika'a maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpímbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸ arááinkó minínínkómbá áyantafena uwánkena imáyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráiyé. Wenaráá'marimba miwí Maníkón-aaí ísámai kawe'á ésa Ísu siyáin-aaímo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwí-nónáwáífa'a to'mayaa uréna méraiye.

13

Óraa'-afaa-poigon-aaí.

¹ Mérowana awánááwánda moóra'afaa-poigo uwí-nómpínkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpínkémbá siyáánkai iyówana iyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-aaí a'nómpínká'á agaimái makówana ²⁻³ wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáá'-íyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááéma moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááinkó wení fasi'aémbá aména simáména séna marará'ó kawáánúndafa'a kawáánuwo súwasa seyaafá'-márafákén-kwáásí awánésa táatáfesa ésa kentáásí óraakon-iyé sésa wenarááíma waésa ⁴ arááinkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontáfesa arááinkón-ímáyááwará'á mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo iyáákaraimba pósa ímba kanaa'á tiyánkanaawe siyáawe.

⁵ Suwaná Maníkó mináfáá-póí é'ankowana ména wenáúma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwí'a uwánkowana kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba Maníkó é'ankowana ména ⁶ Maníkómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Maníkómó méraipa'a símai sáwí'a éna wíyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷ Maníkó é'ankowana ména Maníkóní waásise tiyéna miwí iyáákena seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fí'on-tuwara'-waasiye fí'o-fí'on-aaímo sun-kwáásiyé seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'é kawáánúwasa ⁸ seyaafá'-márafá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai wení aúfáífimba maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáífo mináúfáífímbá túwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹ Kemá Yóni súnnda ísáán-kwaasi pó'a mináái ísámai kawe'an-oro. ¹⁰ Ándáfa'o mótinkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamonasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóní waási ímba Maníkómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni sune.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda moóra'-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisípi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááinkó amóísáúnkaamba éna ¹² aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kisauma wémaena seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá

máráaro séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena mináái séna ¹³ fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna séna wíyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáási sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwena simátimena séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena mináái súwasa isésa miyá uwaná ¹⁵ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárówimba ááma amúwana aaí séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púwóro súwasa miyá uwaná ¹⁶ marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigoni aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai tiyáánúrapa'a agáúwasa ¹⁷ tuwímbai mináfáá-póígón-áwí'a agáúwasa tuwímbai nambá agaésa mindámbágóní áwáuma wenáwí'o agaimáron-kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimáron-kwaasi ímba tómbá méyánuraawe.

¹⁸ Kemá Yóni sumpo mináái kawé'-úmai imáyáan-oro. Kawé'-imáyáawará'-wáási mindámbágóní áwáuma isánááwe. Wenáwíken-afuigoni nambamó torausiyamba 666 íníye kemá Yóni sune.

14

Aú-imo siyáan-aaí.

¹ Minkákémbó awánáawánda kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ² isáawánda wíyómpakemba noniyasáúrakembo sintenkáambá súwana wíyónaai sintenkáambá súwana sáwífa'-waasimo uwiyembo tufúwówanamo sintenkáambá súwa'a isáawánasa ³ kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásifínkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáási mínímá kanaa'á sésa ⁴ miwí ímba aare-úmémhá ésa arupise úmai mésa kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí waási ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaaemba fi'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵ miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á ísaraumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶ Minkákémbó awánáawánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úramba farafámaena ásé-aaí waé'wae'o índa-aaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-márafákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'o-fi'on-aaímo sun-kwáásiyé fi'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wénena ⁷ óraaka séna Maníkó aaifimbó maitinkáinda-kanaa tifo Maníkón-áároi inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáiyé.

⁸ Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awi'a Pépíróni-nao'a tawisínaawisi uwáguraiye. Miyá úwasa

mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métinkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpákén-kísáú-wáásígó siyáiyé.

9-10 Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníye. Mináfáá-póígóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínífo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawé-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. ¹¹ Iyafínkémbó úmúmbó iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníye. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníye.

¹² Kemá Yóni sumpo Maníkóní waási isáaro. Maníkón-ai wétawiyafe'a Ísuwe'ó kááísamai méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³ Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaaifimba agauwó. Káfé'wara ánaaenkwará'a Fasi'aénkóe'ó kááísamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainíye. Maníkóní ámútanko simásimena séna mináái érai'-aainíye. Káfé'a kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kisaufinkembo paápé índa-tantaa'a miwífá'á wérainíye simásímakaiye siyáiyé.

Waásisafena waé'mai-aaimo siyáin-ai.

¹⁴ Súwa'ó awánááwánda moóráwigo waási-úránkoraawi waén-áínánká'á ména a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakonkamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'ó tómba taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁵ minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo wíyómpa'-amaandaumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráífo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana ¹⁶ ainánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiye.

¹⁷ Fakarówana minamáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'ó tóm-paepae'a taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁸ moóráwigo wenánaaemba wíyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póímo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'ó tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹ iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiyé. Minándá-áránkóní áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoní awáífá'á mináémpákáámbá waási tufúkaiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamíntena ayáátáaka'a kunkáiyé.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aaí.

¹ Kumúwa'lo awánááwánda wíyómpa'a aiyowáí'a éna waásimo aráátimiyán-i'a úwana sáá'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwí-tántáá'ó timíyanesa ésa mináfákáété-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó tai'áinanamo éna Maníkóní aaisambá tai'áinda awánaraumne.

² Awánááwánda waaúnkáámbá sámó kaimbá wérowana tuwímbai iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá marááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo iyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa ³ imá sésa Maníkóní kísau-waasion-awi'a Mósesente kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi ení kísau fí'oran-kisaumo máénda awánéta sáatafeta únasa emá seyaafá'-márafákén-kwáásíyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai kawe'-úmai wémaene. ⁴ Fasi'aénkó e aantemba fí'oran-kawe'a úmai fí'onka'lo méraandawimba pósa seyaafá'-wáásí enáároi inkaisésa ení áwáu fí'oran-awaun-iyé sénááwe. Ení kawé-kísáú aantembo máénda paápé uráísasa awánésa seyaafá'-márafákén-kwáásí empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe nonáwáífa'lo mérowi minímá siyáawe.

⁵ Suwa'á minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ámáán-daumpa'a Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶ wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawí minámáán-dáúmpakémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátói sùgáyáagayaamo ún-unankwatoi urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáú urówasa ⁷ éiyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a tímúwasa mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasí maé'mae'lo índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸ naaúmpa'lo úmúnte'lo intembá Maníkóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fí'oran-awaugoni ságoe'a óraa'a úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tókain-aaí.

¹ Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáétéwisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marapá'á fayáúsu'maraaro súwana ² mináfákáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapá'á fayáúsuwowasa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráíye.

³ Úwana wenánaaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpá'á fayáúsuwowana uwí-nónkó púwón-kwasiti naaeráámbá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraiye.

⁴ Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaumpimpá'á fayáúsuwowana naae-nómbá úkúwa'a ⁵ minkákémbá isááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna emá kawé'-úramba úmai méraandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane. ⁶ Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawé'á wée miwítí sáwí-kisaugon-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'o ⁷ isááwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna Maníkó Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawé'-úmai arupíse uráane siyáíye.

⁸ Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúrá'á fayáúsuwowana Maníkó é'ankowana waási tine'ó iyamó kain-tembá aa'á kένα tinepái fí'oraumai kówana ⁹ títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpá'á tésa wení áwáu fí'oran-awaun-íye ímba siyáawe.

¹⁰ Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'o kawáán-urópa'a fayáúsuwowana kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáá'a tésa tinááfí wéunkutesa ¹¹ títe'a úwana námomba kóntafesa Maníkó wíyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á tiyáawe.

¹² Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awí'a Yúférétsi-nompa'a fayáúsuwowana mindómbá kará'náguwasa aafáúmó iyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá kará'náguraiye.

¹³⁻¹⁴ Mindómbá kará'náguwa'o awánááwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóe'o tíyénesa seyaafá'-márafá'á wénesa kawáá-wáásí tí'maesa Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaini óraa-kanaa tíyénesa tiyáawe. ¹⁵ Kemá Yóni simátíme'a sune. Ísu séna umén-kwáásímó kafífímbó tentembá ímba ísarenka'o kúmónnda simu'marésa unáánkwátóí úmaresa méraiyawí ímba unáánkwátóí-iyaintafesa tigaemá onááwe Ísu siyáíye kemá Yóni sune. Awánááwánda ¹⁶ minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámágétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷ Uwaná mináfá'móráénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba fíyúndámo torópa'a fayáúsuwowana moóráwigo ámáán-daumpa'o kawáániwaini ayái-afarakemba óraaka séna seyaafá-kísáú taí'áwiye súwana ¹⁸ wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáu torówana óraa'-marima téna

marapá'á waási ááémo méronkakene káfé'wara'o méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹ Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-márafá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-ora'a'-naopaken-kwaasi sáwí'o umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa'a timúwana ²⁰ nonafufumpa'-máramá seyaafá'á maamíntasuwowana omátomba arúwáisé uwágúwana ²¹ wiyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

17

Pépiróni-waasi waé'mai-aaimo siyáin-aaí.

¹ Sáwí'a uwánkówana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'o tokówifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-iye. ² Mindáópaken-kwaasimo fi'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá seyaafá'-márafákén-káwáá-wáási miyá uráawe. Uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'o ombá fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

³ Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana minkwiyómpakéwí sí'maena máásai-marafa'a mósinkowa'o awánááwánda moórá-ora'a'-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwena ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-aaí ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai iyáúsurowana ⁴ minínínkóní unáánkwátói tuwímbai nae-únánkwátói úwana tuwímbai sokón-unankwatói uréna wení to'waai-tántáá'á sáwífa'-ontamba tuwéna maimái uwásokena korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaa'-aantemba ówíténa waási sáwísáwí'o uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵ aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awi'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa é'a marapá'ó sáwísáwí'o owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶ Maníkóní waásiye Ísun-aaí simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá minínínkó tínkaména uwóí'a úwa'o awánááwánda sáá'a úwana ⁷ wiyómpakewi simásimena séna ímba áá'a íno. Mináfáá-póigó minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wéraiwaiye minínínkónté miwítí áwáuma simáménaumne. ⁸ Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúnyaim-baipinkemba iyáfasinainana Maníkó taí'ásuwainiye. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimaréna ímbo túwí'o agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí iyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba iyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wiyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹ Simásimena séna kawé'-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáéte'-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'a minínínkó méraipa'an-iye. Miná'nónkóní áwáuwará'a afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰ Mináfákáéte'-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaemba paápé éna kárika'a

méiniye. ¹¹ Mináfáá-póígó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaeemba kawááníndawi éna mináfákáété-kawaaraamba miyá ínana Maníkó taí'ásuwainiye. ¹² Siyáánkai-taanaimbo wéraiwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaeemba óraa'-afaa-poigoni fasi'aembá maiyésa ampáánká'á kawáánónááwe. ¹³ Miwítí fasi'aembá waásiya'o kawáán-íyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴ kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáiyana wemá iyáákéna seyaafá-fási'áénkwára'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai póna iyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááimo wáéwi iyáákaindara'a wesé'a méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵ Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánká'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-márafákémbá fí'o-fi'on-tuwara'-waasi fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásín-owe. ¹⁶ Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkwara'o awánáándawi aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba tíyantafesa uwánkesa sáwí'a uwánkesa unáánkwátói faú'máéwana unáánkwátói-iyaimba mérainasa ama'á násuwesa ayáántamba agaisuwánááwe. ¹⁷ Maníkó misáwí-wáásí imáyáa timúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'o kawáání-fási'áémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní imáyáafinkeni'a iyana Maníkómó siyáin-aaí paápé íniiye. ¹⁸ Minínimbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépiróni-naopa'o tawisínaawisi uráin-aaí.

¹ Simásimuwa'o awánááwánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-kwégowana ² óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awí'a Pépirónifa'a tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawitanta'e mindáópa'a méraisana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³ Pépiróni-naopakén-kwaasi fí'o-fi'on-tantaa'o sáwisáwí'o umbá seyaafá'-márafákén-kwáásí tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí Pépiróni-naopakén-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-márafákén-kwáásí óntamo tíma'maesa nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépiróni-naopakén-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépiróni-naopa'a tawisínaawisi uwágúwana waási taí'águraawe siyáiyé.

⁴ Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna kesí waásisono. Sáwí'o ontembá miyá ofáínifo mindáópa'a túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro. ⁵ Pépiróni-naopakén-kwaasi sáwí'o úmae iyáamba Maníkó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'a túwáaro. ⁶ Maníkóo mindáópaken-kwaasi sáwí'o ontáfé sáwí'a uwátinkao. Sáwífa'-i'a sáwí'o ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷ Tirááimo tain-kísáúmó maésamo sésa kawe-kísáúsá wémaumne sentembá títe'o índá-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkao. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸ Maníkó Fasi'aénkó

aaifimbá maitínkáíwai seyaafá-fásí'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba timínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táiyana aawaimá

táínasa puwíyana mindáópa'a iyamá káwíniye siyáíye.

⁹ Simásuvena séna seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásísómbá Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwaesa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o owí mindáópa'a iyamó káinda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á tánááwe.

¹⁰ Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táatafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntá wéíye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénááwe.

¹¹ Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-márafá'á óntamo tíma'mae nón-kwaasi ifi'á tánááwe. ¹² Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawé'-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawé'-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai naae-únánkwátóíye taaimá kawé'-wíyúmbó in-tááíyé tuwímbai-tantaa'a póí áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e ¹³ asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné antiriyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbarésa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴ sésa tirááímo tain-tántáá'á tai'áímba miwítí óntawe miwítí to'waaíyé tai'áímba póna ímba aneka'á paápé íniye sésa ¹⁵ óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á timésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'o sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táatafesa ésa némpa'a mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶ sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Miwí kawé'-únánkwátói naae-únánkwátóíye sokón-unankwatoíye urésa miwítí to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimái uwásokáawe. ¹⁷⁻¹⁸ Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba iyáákarain-daokon-íye sésa ¹⁹ tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáó'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰ Kemá Yóni súnnda kembiwí wíyómpa'o méraawiye Maníkóní waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaímo simátímakaawiye tirunkó kawé'á íniye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembiwí sáwí'a uwátínkáámba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba timínana póna tirunkó kawé'á íniye kemá Yóni súnne.

²¹ Minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba um-baisé'o tón-ontamba maimaéna

uwí-nómpá'á mámetuwena séna minúmbái-óntámbó mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náóko Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneka'á ónááwe. ²² Mindáópa'a waási ímba aneka'á uwíyemba tufuwésa kámemba tésa tayoíntésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántáá'á ímba íyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaiyamba awánánááwe. ²³ Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-márafá'ó tíma'mae

nón-kwaasi iyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-márafákén-kwáási tuwánésa karo'á sésa kawé'an-owe sésa misáwí-ámbá arááiwakaawe. ²⁴ Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaímo simátímakaawiye Maníkóní waásiye tínkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáíye.

19

Wíyómpa'a imó siyáan-aaí.

¹ Simásuwowasa wíyómpakemba sáwífa'-waasimo sentembá suwa'á isááwánasa sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáásí Maníkó seyaafá-tántáá'á iyáákarena wení áwáuma fí'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ² mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawé'-úmai arupíse uráíye. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáási sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi Maníkóní kísau-waasi tínkamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³ aneká sésa Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kéna úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴ moórá-waai úmai éiyain-oraá'-waasiye éiyaimbo túnarowiye Maníkó kawáániwaini ayáí-afara'o mérowin-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aaí isatá Maníkón-áwíta mósá maráúmne siyáawe.

⁵ Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayáí-afarakemba aaigó aantemba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní kísau-waasi wenaísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáíye.

Ísu wení waásimo tíyáín-aaí.

⁶ Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa

kentáásí Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwíta mósá maráúmne. ⁷ Aú-inimbo tuwaaí'waimpá'ó wíwae sésamo to'waaí ontembá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáínda-kanaa amu'marésa méraíyan-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fí'oran-awaun-íye sune.

⁸ Maníkó Ísumo kuntiyáínda-kwaasi kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáísasa méraawe siyáawe.

minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási arupíse-kísau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbó owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena séna maanááímó

simáménda aúfáífimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Maníkó táántain-kwaasi tirunkó aamói wéiye simásimena séna Maníkó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kisau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kífaewanana simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó simásímakaiye. Maníkón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moórá-poigon-awí'a ósi ména moóráwigomba ayáákowin-awí'a éraikoma éna arupíse iwáí póna aaifimbó maitínkáimba arupíse éna tíyáimba arupíse éna ¹² aúranko iyaráámbá kówana a'nómpímbá íyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moórá-awí'a agaimakówana mináwíkóní áwáuma fí'owí ímba ísááwana we aantemba iséna ¹³ wení unáánkwátói naaefimbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Maníkón-ímáyáá aráátimíwai Maníkón-aaigon-iyé suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tiyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawel-únáankwátói waén-únáankwátói urésa wembá arááiwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-márafákén-kwáásí karáínda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawááníniye. Maníkó seyaafá'-fásí'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba timínana ánda-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá timíníye. ¹⁶ Wení unáánkwátóiyá'e amúntánkálé áwí'a agaimaréna séna seyaafá'-fásí'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá'-káwáá-wáásíyá'ó kawáán-uráiwain-iyé séna agaimakáiyé.

¹⁷ Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo nín-dumagontafena óraaka séna Maníkó óraa-tomba waási timakáán-tómbá timínda pósa túwaandu ónááwe. ¹⁸ Kawáá-wáásí tima'é i-wáásítí óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáásí tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáásí tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasion-tima'e tamandaaró siyáiyé.

¹⁹ Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásíyé miwítí i-wáásíyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáiyanesa túwaandu uwasá ²⁰ ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátímakowimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáan-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáan-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana ²¹ ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba

karówasa putowaná numasónkó tima'á fáínaraiye.

20

Ayáátáaka'a 1,000 aataimo maíyan-ai.

¹ Miyá uwa'ó awánáawánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúnyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna ² arááinkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáásí karo'-áái simátíma'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraindasafena kára'umarena ³ aféúnyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-márafákén-kwáásí karo'-áái simátiminasa érai'a siyé sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níniye.

⁴ Minkákémbó awánáawánda kawáánuwaiti tiyái-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáiyamba awánáawánda waási timambó wérowi Maníkón-ai Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba iyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. ⁵ Minkánáá waási pukémpinkemba iyáfasinaiyan-kanaa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fí'on-kwaasi pukémpinkemba iyáfasinanaawe. ⁶ Pukémpinkembo aifa'ó iyáfasinaiyawí tirunkó kawe'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táátafesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo iyáákain-ai.

⁷ 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸ seyaafá'-márafá'á wénena seyaafá'-wáásí karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹ seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wíyómpakemba iyamá kuména minkwáásí kugafútuwswana ¹⁰ Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwswana tí'a úmae iyéna ímba tai'áínaiye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-ai.

¹¹ Minkákémbó awánáawánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wíyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹² awánáawánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-ai wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aafimbá maitinkariye. ¹³ Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa pukáan-aempakemba iyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aafimbá maitinkéna ¹⁴⁻¹⁵ waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómba ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a

famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda marawé wiyóm-baru'e tai'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a

² awánááwánda aú-nao'a kawel'-náo'-úramba

wiyómpa'a paápé uréna Maníkómpákémbá kuména Yérúsaremu fakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoi to'waaí uréna awaaikómpá'ó wintembá mindáó'a to'waaí úmakowana ³ kawáániwaini ayái-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa miwí wení waási-i'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴ miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááéraan-tantaa'a seyaafá tai'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íniye siyáíye.

⁵ Súwana kawáániwaini ayái-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwena séna maanááímó simámunda aúfáífimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paápé íniye simásimena ⁶ séna seyaafá-kísáú tai'áwiye. Aifa'é ánaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóní áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáíndawi nombá tíménasa ímbo méyáambaraiyamba úwoi tíménasa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-tantaakombo iyáakaawi kempákémbá kawé-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpóí-i'a ónááwe. ⁸ Énifo ímbo fasi'ámaimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamaimo méraawiye sáwí'o owiyé waásimo tinkamowasamo púwówiye aare-úméné waaí-úméné mó owiyé fintómó naawiyé úwaa'o owiyé karo'-mánikóné waántá-waasiye-imayaamo mósá máraáwiye karo'-ááímó sewiyé miyámó on-kwáásí sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo im-bárúpá'á Manikóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáíye.

⁹ Súwana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkumbo owí kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásí aráánáméno súwana ¹⁰ Manikóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawel'-náo'-úramba Yérúsaremu fakaamba wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumúwana ¹¹ Manikóní sámó kaimbá mindáópa'a wérontafena mindáó'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó kaintembá mindáó'a miyá éna sán-kwégowasa ¹² sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama wérowasa minóntará'á wiyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³ aafáúmó iyáusun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴ óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

15 Awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbó úmakon-taemo'a tokéna mindáó'e minóntáwé misí'émó awaiya'maráínda-taemo'a tokéna 16 mindáópa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyarí'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana 17 síkóní a'nónká'ó awaiya'marómba 144 úwana waásimo torausúmba miyá úwana 18 misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa mindáó'a korí-óntántámbá úmakowana sámó kaintembá úwasa 19 sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbá to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a waén-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa 20 miwá afófora'a fafután-óntámbá marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miyáumai-ontamba to'waaí úmaresa 21 moórá-ontara'a súwáásuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-suwaasuwaakisamba minóntaráfámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwí'makowana sámó kaintembá uráíye.

22 Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá'-fásí'áénkwáráwíyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana póna ámáán-damba ímba wérowa'a awánááwánana 23 mindáópa'a Maníkóní sámó kainkó sámá kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wíyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana 24 mindáópa'o sámó kátinkáiwai seyaafá'-márafákén-kwáásí sámá kátinkainasa seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí túwí'o wéraindawi mindáópa'a koméraiyaana 25 mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa 26 seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'o wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a koméraiyaana 27 mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'o iyawiye karo'-ááímó síyawiye ímba iméraiyaana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaaifimba aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakáínda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22

1 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'o íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte

tiyái-afarakembo kumúmba 2 mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'o íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana mintáénama seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áínana 3 Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa 4 wenóila awánésa wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana 5 nó'waamba ímba ínana aa'á ímba káínana Fasi'aénkó Maníkó sámá kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai-aaí póna paápé íníye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímiwai wení kísau-waasigomba wíyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paápé índa-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáíye súwana ⁷ Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáífímbó wérain-aaímo kárika'o paápé índa-aaímo isésamo taawiyafíyawí tirunkó aamoí íníye Ísu siyáíye.

⁸ Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wíyómpakewi aráásímakaiwai aísamaifimba kífae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹ simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásimo Maníkón-aaímo simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Maníkóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáíye.

¹⁰ Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índa-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó márénda afora'á maraaó. ¹¹ Minkánáámó tinda sáwí'lo iyawí sáwí'a iyasa sáwí'lo úmáimo méraiyawí sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó iyawí kawé'á iyasa kawé'ó úmáimo méraiyawí kawé'-úmai ménaawe siyáíye.

¹² Súwana Ísu séna isáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisugoni méyámbá maimaé'a kumónaumne. ¹³ Aifa'é ánaenkoni áwáu kemá úne. Ááema mé'a kiféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

¹⁴ Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'lo iyantafesa unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéíye. ¹⁵ Sáwí'lo owíyé fintómó naawíyé úwaa'lo owíyé aare-úméné waai-úméné mó owíyé waásimo tínkamowasa púwówiye karo'-máníkóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááísáfésa aamoimó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

¹⁶ Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna kusimátímakaiye. Kemá Téfitin-aísaaftantambo uráundawí é'a aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáíye.

¹⁷ Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásíyé sésa Maníkómpá'á teró síyasa minááímó isááwi Maníkómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawí Maníkómpá'á teró. Maníkómpá'á kónae síyawí tíyana Maníkó maé'mae'lo íyan-domba úwoi tímínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

¹⁸ Kemá Yóni paápé índa-tantaa'a maanáúfáífímbá agaimaré'a maanáúfáífínkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanááífímbó tuwímbaimo kentí imáyáafinken-aaíwara'lo síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo tímínda agaimaré'lo simátimunda-sawí-meyamba tímíniye. ¹⁹ Tuwímbaimo maanááífínkémbó paápé índa-tantaa'lo tínaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a

ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáímbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni sune.

²⁰ Mináái érai'-aain-iyé siwáí kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ifo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwo sune.

²¹ Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ina'a méraaro. Mináái érai'-aain-iyé.

Mináái taí'áiyé.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1:1-2:12
2	Mátíyu 2:13-3:6
3	Mátíyu 3:7-4:11
4	Mátíyu 4:12-25
5	Mátíyu 5:1-26
6	Mátíyu 5:27-48
7	Mátíyu 6:1-24
8	Mátíyu 6:25-7:14
9	Mátíyu 7:15-29
10	Mátíyu 8:1-17
11	Mátíyu 8:18-34
12	Mátíyu 9:1-17
13	Mátíyu 9:18-38
14	Mátíyu 10:1-23
15	Mátíyu 10:24-11:6
16	Mátíyu 11:7-30
17	Mátíyu 12:1-21
18	Mátíyu 12:22-45
19	Mátíyu 12:46-13:23
20	Mátíyu 13:24-46
21	Mátíyu 13:47-14:12
22	Mátíyu 14:13-36
23	Mátíyu 15:1-28
24	Mátíyu 15:29-16:12
25	Mátíyu 16:13-17:9
26	Mátíyu 17:10-27
27	Mátíyu 18:1-22
28	Mátíyu 18:23-19:12
29	Mátíyu 19:13-30
30	Mátíyu 20:1-28
31	Mátíyu 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21:23-46
2	Mátíyu 22:1-33
3	Mátíyu 22:34–23:12
4	Mátíyu 23:13-39
5	Mátíyu 24:1-28
6	Mátíyu 24:29-51
7	Mátíyu 25:1-30
8	Mátíyu 25:31–26:13
9	Mátíyu 26:14-46
10	Mátíyu 26:47-68
11	Mátíyu 26:69–27:14
12	Mátíyu 27:15-31
13	Mátíyu 27:32-66
14	Mátíyu 28:1-20
15	Mááka 1:1-28
16	Mááka 1:29–2:12
17	Mááka 2:13–3:6
18	Mááka 3:7-30
19	Mááka 3:31–4:25
20	Mááka 4:26–5:20
21	Mááka 5:21-43
22	Mááka 6:1-29
23	Mááka 6:30-56
24	Mááka 7:1-23
25	Mááka 7:24–8:10
26	Mááka 8:11–9:1
27	Mááka 9:2-29
28	Mááka 9:30–10:12

date	Scripture
1	Mááka 10:13-31
2	Mááka 10:32-52
3	Mááka 11:1-26
4	Mááka 11:27-12:17
5	Mááka 12:18-37
6	Mááka 12:38-13:13
7	Mááka 13:14-37
8	Mááka 14:1-21
9	Mááka 14:22-52
10	Mááka 14:53-72
11	Mááka 15:1-47
12	Mááka 16:1-20
13	Rúku 1:1-25
14	Rúku 1:26-56
15	Rúku 1:57-80
16	Rúku 2:1-35
17	Rúku 2:36-52
18	Rúku 3:1-22
19	Rúku 3:23-38
20	Rúku 4:1-30
21	Rúku 4:31-5:11
22	Rúku 5:12-28
23	Rúku 5:29-6:11
24	Rúku 6:12-38
25	Rúku 6:39-7:10
26	Rúku 7:11-35
27	Rúku 7:36-8:3
28	Rúku 8:4-21
29	Rúku 8:22-39
30	Rúku 8:40-9:6
31	Rúku 9:7-27

date	Scripture
1	Rúku 9:28-50
2	Rúku 9:51-10:12
3	Rúku 10:13-37
4	Rúku 10:38-11:13
5	Rúku 11:14-36
6	Rúku 11:37-12:7
7	Rúku 12:8-34
8	Rúku 12:35-59
9	Rúku 13:1-21
10	Rúku 13:22-14:6
11	Rúku 14:7-35
12	Rúku 15:1-32
13	Rúku 16:1-18
14	Rúku 16:19-17:10
15	Rúku 17:11-37
16	Rúku 18:1-17
17	Rúku 18:18-43
18	Rúku 19:1-27
19	Rúku 19:28-48
20	Rúku 20:1-26
21	Rúku 20:27-47
22	Rúku 21:1-28
23	Rúku 21:29-22:13
24	Rúku 22:14-34
25	Rúku 22:35-53
26	Rúku 22:54-23:12
27	Rúku 23:13-43
28	Rúku 23:44-24:12
29	Rúku 24:13-53
30	Yóni 1:1-28

date	Scripture
1	Yóni 1:29-51
2	Yóni 2:1-25
3	Yóni 3:1-21
4	Yóni 3:22-4:3
5	Yóni 4:4-42
6	Yóni 4:43-54
7	Yóni 5:1-23
8	Yóni 5:24-47
9	Yóni 6:1-21
10	Yóni 6:22-40
11	Yóni 6:41-71
12	Yóni 7:1-29
13	Yóni 7:30-52
14	Yóni 7:53-8:20
15	Yóni 8:21-30
16	Yóni 8:31-59
17	Yóni 9:1-41
18	Yóni 10:1-21
19	Yóni 10:22-42
20	Yóni 11:1-53
21	Yóni 11:54-12:19
22	Yóni 12:20-50
23	Yóni 13:1-30
24	Yóni 13:31-14:14
25	Yóni 14:15-31
26	Yóni 15:1-27
27	Yóni 16:1-33
28	Yóni 17:1-26
29	Yóni 18:1-24
30	Yóni 18:25-19:22
31	Yóni 19:23-42

date	Scripture
1	Yóni 20:1-31
2	Yóni 21:1-25
3	Aantá-waasi 1:1-26
4	Aantá-waasi 2:1-47
5	Aantá-waasi 3:1-26
6	Aantá-waasi 4:1-37
7	Aantá-waasi 5:1-42
8	Aantá-waasi 6:1-15
9	Aantá-waasi 7:1-29
10	Aantá-waasi 7:30-50
11	Aantá-waasi 7:51-8:13
12	Aantá-waasi 8:14-40
13	Aantá-waasi 9:1-25
14	Aantá-waasi 9:26-43
15	Aantá-waasi 10:1-33
16	Aantá-waasi 10:34-48
17	Aantá-waasi 11:1-30
18	Aantá-waasi 12:1-23
19	Aantá-waasi 12:24-13:12
20	Aantá-waasi 13:13-41
21	Aantá-waasi 13:42-14:7
22	Aantá-waasi 14:8-28
23	Aantá-waasi 15:1-35
24	Aantá-waasi 15:36-16:15
25	Aantá-waasi 16:16-40
26	Aantá-waasi 17:1-34
27	Aantá-waasi 18:1-21
28	Aantá-waasi 18:22-19:12
29	Aantá-waasi 19:13-41
30	Aantá-waasi 20:1-38

date	Scripture
1	Aantá-waasi 21:1-16
2	Aantá-waasi 21:17-36
3	Aantá-waasi 21:37-22:16
4	Aantá-waasi 22:17-23:10
5	Aantá-waasi 23:11-35
6	Aantá-waasi 24:1-27
7	Aantá-waasi 25:1-27
8	Aantá-waasi 26:1-32
9	Aantá-waasi 27:1-20
10	Aantá-waasi 27:21-44
11	Aantá-waasi 28:1-31
12	Rómu 1:1-17
13	Rómu 1:18-32
14	Rómu 2:1-24
15	Rómu 2:25-3:8
16	Rómu 3:9-31
17	Rómu 4:1-12
18	Rómu 4:13-5:5
19	Rómu 5:6-21
20	Rómu 6:1-23
21	Rómu 7:1-14
22	Rómu 7:15-8:6
23	Rómu 8:7-21
24	Rómu 8:22-39
25	Rómu 9:1-21
26	Rómu 9:22-10:13
27	Rómu 10:14-11:12
28	Rómu 11:13-36
29	Rómu 12:1-21
30	Rómu 13:1-14
31	Rómu 14:1-23

date	Scripture
1	Rómu 15:1-21
2	Rómu 15:22–16:7
3	Rómu 16:8-27
4	1 Kórinti 1:1-17
5	1 Kórinti 1:18–2:5
6	1 Kórinti 2:6–3:4
7	1 Kórinti 3:5-23
8	1 Kórinti 4:1-21
9	1 Kórinti 5:1-13
10	1 Kórinti 6:1-20
11	1 Kórinti 7:1-24
12	1 Kórinti 7:25-40
13	1 Kórinti 8:1-13
14	1 Kórinti 9:1-18
15	1 Kórinti 9:19–10:13
16	1 Kórinti 10:14–11:1
17	1 Kórinti 11:2-16
18	1 Kórinti 11:17-34
19	1 Kórinti 12:1-26
20	1 Kórinti 12:27–13:13
21	1 Kórinti 14:1-17
22	1 Kórinti 14:18-40
23	1 Kórinti 15:1-28
24	1 Kórinti 15:29-58
25	1 Kórinti 16:1-24
26	2 Kórinti 1:1-11
27	2 Kórinti 1:12–2:11
28	2 Kórinti 2:12-17
29	2 Kórinti 3:1-18
30	2 Kórinti 4:1-12
31	2 Kórinti 4:13–5:10

date	Scripture
1	2 Kórinti 5:11-21
2	2 Kórinti 6:1-13
3	2 Kórinti 6:14–7:7
4	2 Kórinti 7:8-16
5	2 Kórinti 8:1-15
6	2 Kórinti 8:16-24
7	2 Kórinti 9:1-15
8	2 Kórinti 10:1-18
9	2 Kórinti 11:1-15
10	2 Kórinti 11:16-33
11	2 Kórinti 12:1-10
12	2 Kórinti 12:11-21
13	2 Kórinti 13:1-14
14	Kárésiya 1:1-24
15	Kárésiya 2:1-16
16	Kárésiya 2:17–3:9
17	Kárésiya 3:10-22
18	Kárésiya 3:23–4:20
19	Kárésiya 4:21–5:12
20	Kárésiya 5:13-26
21	Kárésiya 6:1-18
22	Éfésási 1:1-23
23	Éfésási 2:1-22
24	Éfésási 3:1-21
25	Éfésási 4:1-16
26	Éfésási 4:17–5:2
27	Éfésási 5:3-33
28	Éfésási 6:1-24
29	Fírípái 1:1-26
30	Fírípái 1:27–2:18

date	Scripture
1	Fírípái 2:19–3:6
2	Fírípái 3:7–4:1
3	Fírípái 4:2-23
4	Kórosi 1:1-20
5	Kórosi 1:21–2:7
6	Kórosi 2:8-23
7	Kórosi 3:1-17
8	Kórosi 3:18–4:18
9	1 Tésáróníka 1:1–2:9
10	1 Tésáróníka 2:10–3:13
11	1 Tésáróníka 4:1–5:3
12	1 Tésáróníka 5:4-28
13	2 Tésáróníka 1:1-12
14	2 Tésáróníka 2:1-17
15	2 Tésáróníka 3:1-18
16	1 Tímóti 1:1-20
17	1 Tímóti 2:1-15
18	1 Tímóti 3:1-16
19	1 Tímóti 4:1-16
20	1 Tímóti 5:1-25
21	1 Tímóti 6:1-21
22	2 Tímóti 1:1-18
23	2 Tímóti 2:1-21
24	2 Tímóti 2:22–3:17
25	2 Tímóti 4:1-22
26	Táitási 1:1-16
27	Táitási 2:1-14
28	Táitási 2:15–3:15
29	Fírímóni 1:1-25
30	Ípúru 1:1-14
31	Ípúru 2:1-18

date	Scripture
1	Ípúru 3:1-19
2	Ípúru 4:1-13
3	Ípúru 4:14–5:14
4	Ípúru 6:1-20
5	Ípúru 7:1-19
6	Ípúru 7:20-28
7	Ípúru 8:1-13
8	Ípúru 9:1-10
9	Ípúru 9:11-28
10	Ípúru 10:1-18
11	Ípúru 10:19-39
12	Ípúru 11:1-16
13	Ípúru 11:17-31
14	Ípúru 11:32–12:13
15	Ípúru 12:14-29
16	Ípúru 13:1-25
17	Yémísi 1:1-18
18	Yémísi 1:19–2:17
19	Yémísi 2:18–3:18
20	Yémísi 4:1-17
21	Yémísi 5:1-20
22	1 Pítaa 1:1-12
23	1 Pítaa 1:13–2:10
24	1 Pítaa 2:11–3:7
25	1 Pítaa 3:8–4:6
26	1 Pítaa 4:7–5:14
27	2 Pítaa 1:1-21
28	2 Pítaa 2:1-22
29	2 Pítaa 3:1-18
30	1 Yóni 1:1-10

date	Scripture
1	1 Yóni 2:1-17
2	1 Yóni 2:18–3:2
3	1 Yóni 3:3-24
4	1 Yóni 4:1-21
5	1 Yóni 5:1-21
6	2 Yóni 1:1-13
7	3 Yóni 1:1-14
8	Yúti 1:1-25
9	Paápé uráin- <i>aa</i> i 1:1-20
10	Paápé uráin- <i>aa</i> i 2:1-17
11	Paápé uráin- <i>aa</i> i 2:18–3:6
12	Paápé uráin- <i>aa</i> i 3:7-22
13	Paápé uráin- <i>aa</i> i 4:1-11
14	Paápé uráin- <i>aa</i> i 5:1-14
15	Paápé uráin- <i>aa</i> i 6:1-17
16	Paápé uráin- <i>aa</i> i 7:1-17
17	Paápé uráin- <i>aa</i> i 8:1-13
18	Paápé uráin- <i>aa</i> i 9:1-21
19	Paápé uráin- <i>aa</i> i 10:1-11
20	Paápé uráin- <i>aa</i> i 11:1-19
21	Paápé uráin- <i>aa</i> i 12:1-18
22	Paápé uráin- <i>aa</i> i 13:1-18
23	Paápé uráin- <i>aa</i> i 14:1-20
24	Paápé uráin- <i>aa</i> i 15:1-8
25	Paápé uráin- <i>aa</i> i 16:1-21
26	Paápé uráin- <i>aa</i> i 17:1-18
27	Paápé uráin- <i>aa</i> i 18:1-24
28	Paápé uráin- <i>aa</i> i 19:1-21
29	Paápé uráin- <i>aa</i> i 20:1-15
30	Paápé uráin- <i>aa</i> i 21:1-27
31	Paápé uráin- <i>aa</i> i 22:1-21

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé.

Aantá-waasi

Mátíyu 10:2

Aantá-waasi 14:13

Ísu kesáái simátíma'mae nóro séna simátímakain-kwaasisafesa numa-áímpínkémhá aposeliye wésefo kentáásááifimba aantá-waasiyesa wésune. Ímba Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi aantembanifo tuwímbai-waasi-tuwi'a Pórowe Páánápáasiye Sáírásiye fí'o-fí'on-kwaasisafesawara'a aantá-waasiye wésewe.

Aarakwá tááiyé awá'-wáásí tááiyé iyámpói tááiyé miyán-áái

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:27-32 .. 19:3-9

Mááka 7:10 .. 10:2-12

Rómu 7:2-3

1 Kórinti 6:9-11 .. 7:1-16 .. 7:25-40

2 Kórinti 6:14

Éfásási 5:21-33 .. 6:1-4

Kórosi 3:18-21

1 Tímóti 3:4

Ípúru 12:7-11 .. 13:4

1 Pítaa 3:1-7

Aare ti'nónká'ó káátaraan-ai.

1 Kórinti 11:2-16

Naaófá'á aare táái ti'nómbó ímbo ánáan-kwimaimo kámo'o wíyún-inintafesa sáwí-imayaawara'-inine siyáawe.

Ámáán-kawaa-waasi

Mátíyu 3:7

Aantá-waasi 4:1 .. 5:17

Yúndaawaa-waasiti óraa'-waasi kaeká'-unkwima'mai mésa moóra-unkwimo ombá Móseseni amááne miwítí amááne wésimatimewisafesa numa-áímpínkémhá Ferisi-waasiye wésefo kentáásááifimba amáán-kawaa-waasiyesa wésune. Moóra-unkwimo ombá sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sésa púwón-kwaasi timambá ímba wéraiye sésa Maníkóni wíyómpaken-kísau-waasi ímba méraawe sen-kwáásí túwí'a Sátúsi-amaan-aaimo sen-kwáásíyé.

Ámáán-kísau-waasi

Mátíyu 8:4 .. 12:5

Ámáán-kísau-waasi Maníkóni óraa'-amaan-daumpa'a kísau maésa Móseseni amáámha arááiwaesa waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáinana miwífá'á sáwí-meyamba ímba tínkwae sésa póí tufú'mai óntan-taarera'a agaimái Maníkómbá ama'mae iyáawe. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémhá pris-waasiye wésefo kentáásááifimba amáán-kísau-waasiyesa wésune.

Ándá-aran-domba

Numa-áímpínkémbá wain-iyé wésefo kentáásááifinkemba ándá-aran-
done wésewe. Maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:14-17 .. 21:33-46 .. 26:26-30

Rómu 14:19-23

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:23-32

Aráá-tonkon-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 26:26-30

Mááka 14:22-26

Rúku 22:15-20

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:17-34

Ísípi-marafaken-kawaago

Aantá-waasi 7:10

Ísípi-marafaken-kawaagowemo sembá miwí tááifinkene numa-
áímpínkéne Ferowe wésewe.

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáun-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáun-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Yóni 3:16 .. 3:36 .. 5:24 .. 5:39-40 .. 6:47

Yóni 6:66-69 .. 10:27-30 .. 14:6 .. 17:1-5

Rómu 6:22-23

1 Yóni 5:11-15

Ísu Káraísitini waásiye

sésa numa-áímpínkémbá Kristeniye wésewe.

Aantá-waasi 11:26

Ísu marapá'a kumíndasafesa imáyáa ésamo to'mayaa on-áái

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 16:24-28 .. 24:36-44 .. 25:31-46

Mááka 8:34-38 .. 13:32-37

Rúku 12:35-40 .. 19:11-27 .. 21:34-36

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 1:9-11

1 Kórinti 1:4-9 .. 3:10-15 .. 4:5

Fírípai 1:3-6 .. 3:20-21

Kórósi 3:1-4

1 Tésárónika 3:11-13 .. 4:13-18 .. 5:23-24

2 Tésárónika 1:5-12

1 Tímóti 6:11-16

2 Tímóti 4:1-8

Táitási 2:11-14

Ípúru 9:27-28

Yémísi 5:7-9

1 Pítaa 1:13

2 Pítaa 3:1-14

1 Yóni 2:28 - 3:3

Yúti 14-24

Paápé uráin-aaí 1:7 .. 16:15 .. 20:11-15 .. 22:20

Ísuni fasi'aénkó seyaafá-fási'aénkómbá iyáákarain-aaí

maampímbá wéraifo toráumi ísáaro.

Waántáwankomba iyáákaraiye.

Mátíyu 4:1-11

1 Yóni 3:8

Tí'lo ún-kwaasi asófatinkena pukómpinkemba íyáfasintinkaraiye.

Mátíyu 4:24 .. 8:1-4 .. 9:1-8 .. 9:18-26

Mááka 2:1-12 .. 5:24-34 .. 7:31-37

Rúku 7:11-17

Yóni 9:1-41 .. 11:1-44

Aantá-waasi 3:1-16 .. 9:36-42

Yémísi 5:14-16

Sáwí-amutamba tirumpinkembá maitíyukaiye.

Mátíyu 8:28-34

Mááka 1:21-28 .. 6:7 .. 7:25-30

Rúku 9:37:43

Kári-tomban-ifo sáwífa-tomba úkáiyé.

Mátíyu 14:13-21 .. 15:32-38

Óraa-fiyunda torówana mafaimakáiyé.

Mátíyu 8:23-27

Non-afófora'a kuráiyé.

Mátíyu 14:22-33

Waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba Ísu taí'ásuwainiye.

Ípúru 2:14-15

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o uwátínkáí-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Yóni 17:1-3

Ísu waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwai-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Mátíyu 9:1-8

Rúku 7:47-50

Ísuni kísau-waasi

Mátíyu 10:1

Ísu séna Maníkón-aaí simátíména'a kembá súwa'nai e'a kesé'a níwae séna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi íyáfasintinkain-kwaasisafena numa-áímpínkembá disaipeliye wésefo kentáásááifimba Ísuni kísau-waasiyesa wésune.

Ísuni waásifimba umbai-tántáá'á tinda-aiye fasi'átínkáín-aiye

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:10-11 .. 6:25-33 .. 10:16-25

Mátíyu 11:28-30 .. 26:40-41

Rúku 17:1-4 .. 8:13

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 5:40-42 .. 9:15-16

Rómu 5:1-5 .. 8:17-18 .. 8:31-39 .. 12:12-18

1 Kórinti 10:6-13

2 Kórinti 1:3-7 .. 4:16-18 .. 12:7-10 .. 15:56-58

Káresíya 6:1-2

Éfésási 4:25-32

Fírípai 4:4-7

1 Tésárónika 3:1-5

2 Tésárónika 3:1-5

1 Tímóti 1:7

2 Tímóti 2:14-15

Ípúru 2:18 .. 4:14-16 .. 12:7-11 .. 12:14

Yémísi 1:2-4 .. 1:12-15

1 Pítaa 1:3-9 .. 2:19-21 .. 3:13-18

1 Pítaa 4:12-19 .. 5:6-11

2 Pítaa 2:9

1 Yóni 2:7-11 .. 4:18
Yúti 24

Máána-tomba

Yóni 6:31

Yúndaa-waasi Ísípi-marafa'a ándáfakaamba mérowana Mósese séna Maníkó Émbaramuwara wenaísaafitantambo iyawiwara'a timénaumne siyóm-barafa'a kónae séna tí'maena kúmba afufumpim-bárámá máásai-marafa'a wéwesa 40 aatai maisukáawe. Maníkó tómbá tuwówasa mi-40-áátáígón-arumpimba námae iyáawe. Mintómbá aifa-kánáá awánésa miwí tááifinkemba sésa maanaawemo sumbá nóin-tantaara'iyó sésa siyáawe.

Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda-aa
maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 11:20-24 .. 12:36-37 .. 16:27 .. 21:33-44

Yóni 3:18-21 .. 8:24 .. 12:47-48

Rómu 6:22-23 .. 14:12

Ípúru 10:26-31

Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye.

Mátíyu 3:2

Ísu marapá'ó méronka'a Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánurowasa Yúndaa-waasi sésa Rómu-waasi kóíyanamo éna Maníkó kenkátá kawáánuwasinkena kentáásí Fasi'aénkó-i'a íníye sésa amu'marésa méraawe. Marapá'á méraanka'a waántáwanko tafisisasá wenááisafesa ewémó sewí waántáwanko miwítí fasi'aénkó-i'a wéifo Ísun-aaisafesa ewémó sewí Maníkó miwítí Fasi'aénkó-i'a éna miwíyá'á wégawaaniye. Miyámó wéfofó ánaaembo éna Maníkó aantemba Fasi'aéni'a éna waásiya'e marará'é wíyómpa'e weyáá kawááníniye. Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye sésa numa-áímpínkembá kingdomuwe wésefo maampímbá wéraifo ísáaro.

Mátíyu 3:2 .. 6:10 .. 6:30-33 .. 7:21-23

Mátíyu 13:24-52 .. 18:1-4 .. 18:23-35 .. 19:13-15

Mátíyu 20:1-16 .. 22:1-14 .. 25:1-13

Rúku 13:18-21 .. 17:20-21 .. 18:24-30 .. 23:42-43

Yóni 18:36

1 Kórinti 6:9-10

Maníkómó iyáfasinankaiwai

Mátíyu 11:2 .. 16:16

Yóni 6:14-15

Yúndaa-waasi kentáásí óraa'-waasi-i'a ínkwáe sésamo ombá ma-sawémba til'nómpímbá atinké'ómbaniye. Miyámó é'óntafesa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Mésiyaawe wésefo Kíríki-waasi-taaifinkemba

Karáisitiyemo sembá minááígóní áwáu Maníkómó iyáfasinankaiwain-iyé wésewe. Maníkó kesááninko kesí kísau máínkwae séna iyáfasinankaundawi paápé íníye súwana Yúndaa-waasiti marafá'á Ísu paápé uráiyé. Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánuronka'a Yúndaa-waasi sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai paápé éna Rómu-waasi timátuwena wemá kawááníniye sumbá Ísu ímba miyá úntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwaiye ímba siyáawe.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 6:5-15 .. 18:19-20 .. 21:21-22 .. 26:36-46
Mááka 11:24-26
Rúku 6:12 .. 10:2 .. 18:1-8 .. 22:39-46
Yóni 11:21-22 .. 14:12-14 .. 15:7 .. 16:24
Aantá-waasi 7:60 .. 9:40 .. 16:25-26
Rómu 8:26
Éfésási 6:18-19
1 Tésárónika 5:17-18
1 Tímóti 2:1-8
Ípúru 7:23-25
Yémisi 1:5-8 .. 4:3 .. 5:13-16
1 Yóni 3:22-24 .. 5:13-15

Maníkón-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 13:3-25 .. 24:35
Rúku 21:33
Yóni 8:31-32 .. 15:7-11 .. 17:13-19 .. 20:30-31
Aantá-waasi 17:11
Rómu 1:16-17 .. 15:4-6
Éfésási 6:13-20
Kórósi 3:12-17
1 Tésárónika 2:13
2 Tímóti 3:14-17
Ípúru 4:12-13
1 Pítaa 1:25
1 Yóni 5:13

Maníkón-aaí simátímakowi

Mátíyú 1:22

Ísu ímba marapá'á kunkónka'a Maníkón-aaí isésa simátíma'maesa iyáawi mésa Maníkómó iyáfasinankaiwai paápé íníye-aaí aúfáifimba agaimakáanka'a póna Ísu marapá'á kunkáiye. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áimpínkémbá profeti-waasiye wésefo kentáásááifimba Maníkón-aaí simátímakaawiyesa wésune.

Maníkón-aaí safesa timankúkúmba wéowe.

Mátíyú 9:2

Numa-áimpínkémbó sésamo bilipiyemo sembá kentáásááifimba Ísun-aaí safese'á érai'e sé'a timankúkúmba oro. Ísu Maníkón-ááninko marapá'á kumbéna Maníkón-aaí simátimena tí'o ún-kwaasi túwa'nai ena sáwí'o úmáimo méraampínkema fautinkánae séna aaraa-táiyá'á pukáintafe'á Ísun-aaí safese'á érai'e sé'a timankúkúmba oro wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 9:2 .. 9:22 .. 9:28 .. 15:28
Mátíyú 17:20 .. 21:22 .. 27:42
Rúku 17:5-6
Yóni 3:16 .. 5:24 .. 6:47 .. 6:69 .. 20:31
Aantá-waasi 10:43 .. 11:21 .. 13:48
Rómu 1:17 .. 4:2-3 .. 5:1 .. 10:9
1 Kórinti 1:21 .. 15:2
2 Kórinti 13:5
Kárésíya 2:16 .. 5:5
Éfésási 2:8 .. 3:17
Kórósi 1:23
Ípúru 11:1 .. 11:6
Yémisi 5:15

1 Pítaa 1:7
1 Yóni 3:23 .. 5:1-5 .. 5:10-13

Maníkóní áamáamba

Mátíyu 5:17

Maníkóní áamáamba maarán-iyé. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba siyáánkai-amaamba óntan-kwandaaiya'a agaimakón-amaane Maníkó fí'o-fi'on-aaí siyáin-amaane naaófá'ó Maníkómó Émbaramuntafena séna túma káramai araenáémbo úmaraiyan-kwaasi kesí waási-i'a oro siyáin-amaane miyán-ámáámbá Maníkóní áamáamban-iyé. Yúndaa-waasiti óraa'-waasi Maníkóní áamáámpimba tuwímbai-aaí áúwimai ayáátááse úmaresa arááiwakaawe. Ámáán-aaí maampímba wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:17 .. 7:12 .. 23:23

Aantá-waasi 13:38-39

Rómu 3:28 .. 7:21 - 8:8 .. 10:4-5

Kárésíya 3:2-5 .. 3:23-29

Ípúru 9:18-28

Manínkóní Ufaen-ámútánkó

Mátíyu 1:18

Numa-áímpínkémbá Holi Spiritiye wésefo kentáásááifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkón-iyesa wésune. Ísuni waási tirumpimbá Maníkóní Ufaen-

ámútánkó méraiye-aaí maampímba wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 1:18-21 .. 3:11 .. 12:32 .. 28:18-20

Mááka 13:11

Rúku 4:1

Yóni 1:29-34 .. 14:15-19 .. 14:25-26 .. 16:12-15

Aantá-waasi 1:8 .. 2:1-42 .. 10:44-48

Rómu 5:5 .. 8:12-17 .. 8:26-27 .. 15:13

1 Kórinti 3:16-17

Kárésíya 5:16-18

Éfésási 1:11-14

1 Tésárónika 1:5-6

2 Tímóti 1:13-14

2 Pítaa 1:20-21

Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai

maampímba wéraifo toráumai ísáaro.

1 Tímóti 3:1-12

Táitási 1:5-9

Yémísi 5:14-16

1 Pítaa 5:1-5

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi

Mátíyu 1:20

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasisafesa numa-áímpínkémbá enseliman-owe wésewe.

Nombó maitínkáán-aaí.

Mátíyu 3:11

Aantá-waasi 2:38

Kórósi 2:12

Waási sáwí-imayaawe aoisaané tuwésa Maníkómpá'á tun-kwáásí Yóni nombá maitínkaraiye. Ánaaemba Ísu

ukáimpinkemba íyáfasinena wiyómpa'a iyónka'a Ísun-aaísafesa érai'e sésa timankúnkumbo un-kwáásí sésa suwánésa Ísuni aampa'á wégon-kwaasin-owe síwae sésa nombá maiyáawe.

Óntankon-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:24 .. 13:22 .. 19:16-30

Mááka 8:34-38 .. 14:3-9

Rúku 12:13-21 .. 12:32-34 .. 16:10-13

Fírípai 4:10-13

Kórosi 3:1-2

2 Tímóti 3:1-5

Ípúru 13:5

Yémisi 1:9-11 .. 4:13-14

1 Yóni 2:15-17

Póimo wénaan-aaí.

Naaófá'á Yúndaa-waasi póíma ímbo naráan-aaíye kísaufaken-ton-aantemba nésa póí-ama'wara'a naráan-aaíye maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mááka 7:17-23

Aantá-waasi 10:9-16 .. 15:19-29

Rómu 14:1-4 .. 14:13-23

1 Kórinti 8:1-13 .. 10:14-32

1 Tímóti 4:1-5

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 22:23-33

Yóni 5:25-29 .. 6:35-40 .. 11:21-27

Aantá-waasi 2:29-33 .. 4:32-33

1 Kórinti 15:3-7 .. 15:12-58

Fírípai 3:7-11

1 Tésárónika 4:13-18

Rómu-kamani-aifa-kawaago

Mátíyu 22:21

Rómu-kamani-aifa-kawaagowemo sembá Rómu-waasi-taaifinkene numa-áimpínkéné Sisaawe wésewe.

Sambaatigón-áái

Yúndaa-waasi saagon-kánáá amáán-aaí ísón-kanaasafesa Yúndaa-waasi-taaifine numa-áimpínkéné sambaatiyé wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 12:1-14

Mááka 2:23-3:6

Rúku 4:16-37 .. 6:2-11 .. 13:10-17 .. 14:1-6

Yóni 5:2-18 .. 7:14-24 .. 9:1-14

Sáwí'o uwátinkaiya'o ímbo anondáámo íyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:7-15 .. 18:15-35

Mááka 11:25-26

Rúku 6:27-38 .. 11:4 .. 17:3-4 .. 23:33-34

Aantá-waasi 7:59-60
Rómu 12:14-21
Éfésási 4:31-32
Kórósi 3:31
1 Tésárónika 5:15
1 Pítaa 2:23

Taakisi-óntánkón-áái.

Mátíyu 5:46

Rómu-kamani-waasi Yúndaa-waasisafesa taakisi-óntámbá síméro sésa tuwímbai-Yúndaa-waasi minkísáú tímúwasa taakisi-óntámbá maimaésa nómba kesáfé-óntánkwará'á maimaésa taakisi-óntámbá Rómu-kamani-waasi mátimesa umén-óntámbá kesáfésa maiyésa minóntánkákémbá óntawara'-waasi-i'a uwasá fí'on-Yúndaa-waasi tíyámba uwátínkaraawe.

**Waántáwanko Ísuntafena sáwí'a ínkwae séna ma'máímo awánarain-
aai** maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 4:1-11
Mááka 1:12-13
Rúku 4:1-13

Wayó-kísáúmó máén-kwaasi

1 Kórinti 7:21
Kórósi 3:22

Póiyé iyánémó kesáfésamo méyánontemba naaófá'á waasi méyánúmai métínkówasa miwítí wayó-kísáú máúwasa ímba méyámbá tímúwasa ándá-waasiyaamba úwoi-kisau maé'ómbaniye. Mináái numa-áímpínkémbá sleviye wésewe.